Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
C-sarja

C/2024/5451

10.10.2024

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE

Euroopan kehitysrahaston tilinpäätös – Varainhoitovuosi 2023

(C/2024/5451)

SISÄLTÖ

Sivu

VARMENNUSLAUSUMA 2

EUROOPAN KEHITYSRAHASTOJEN VAROJEN KÄYTTÖ JA NIITÄ KOSKEVA KIRJANPITO 3

EUROOPAN KOMISSION HALLINNOIMAT VARAT 7

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 9

EKR:OON KONSOLIDOITUJEN EU:N ERITYISRAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 50

EU:N BÊKOU-ERITYISRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2023 51

EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTON LOPULLINEN TILINPÄÄTÖS 2023 58

EKR:N JA EU:N ERITYISRAHASTOJEN KONSOLIDOIDUT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 65

EKR:N RAHOITUKSEN TOTEUTUMISTA KOSKEVA KERTOMUS 70

VARMENNUSLAUSUMA

Euroopan kehitysrahaston varainhoitovuoden 2023 tilinpäätös on laadittu yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen X osaston säännösten sekä tilinpäätöslaskelmien liitetiedoissa esitettyjen tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden, -sääntöjen ja -menetelmien mukaisesti.

Ilmoitan olevani vastuussa Euroopan kehitysrahaston tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen 18 artiklan mukaisesti.

Olen saanut tulojen ja menojen hyväksyjältä sekä Euroopan investointipankilta kaikki näiden oikeiksi vakuuttamat tiedot, jotka tarvitaan laadittaessa tilinpäätöstä, josta käyvät ilmi Euroopan kehitysrahaston varat ja velat sekä sen talousarvion toteuttaminen.

Edellä mainittujen tietojen perusteella ja tehtyäni tarpeellisiksi katsomani tarkistukset ennen kuin varmensin tilinpäätöksen allekirjoituksellani, vakuutan olevani riittävän varma siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan Euroopan kehitysrahaston taloudellisesta asemasta.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Tilinpitäjä

19. kesäkuuta 2024

EUROOPAN KEHITYSRAHASTOJEN VAROJEN KÄYTTÖ JA NIITÄ KOSKEVA KIRJANPITO

1. TAUSTAA

Euroopan unioni, jäljempänä 'EU', tekee yhteistyötä useiden kehitysmaiden kanssa. Tämän yhteistyön päätavoitteena on tukea talouteen, yhteiskuntaan ja ympäristöön liittyvää kehitystä, ja sen pitkän aikavälin tärkeimpänä tavoitteena on köyhyyden vähentäminen ja poistaminen. Tähän tavoitteeseen pyritään antamalla yhteistyökumppaneille kehitysapua ja teknistä tukea. EU laatii tässä tarkoituksessa yhdessä kumppanimaiden kanssa yhteistyöstrategioita ja osoittaa varoja niiden toteuttamista varten. Kehitysyhteistyöhön osoitetut EU:n varat ovat peräisin kolmesta lähteestä, jotka ovat

— EU:n talousarvio

— Euroopan kehitysrahasto

— Euroopan investointipankki.

EKR ei saa rahoitusta EU:n talousarviosta, vaan sen rahoittajina ovat jäsenvaltiot. Se perustettiin neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien sisäisellä sopimuksella, ja sen hallinnoinnista vastaa erityiskomitea. EKR:n varoilla katettavien toimenpiteiden rahoituksen toteuttamisesta vastaa Euroopan komissio, jäljempänä 'komissio', ja investointikehyksen hallinnoinnista Euroopan investointipankki, jäljempänä 'EIP'.

EKR koostuu yksittäisistä EKR:ista. Kukin EKR-sopimus tehdään noin viideksi vuodeksi, ja kuhunkin EKR:oon sovelletaan omaa varainhoitoasetusta, jossa säädetään virastokohtaisten tilinpäätöslaskelmien laadinnasta. Lisäksi laaditaan konsolidoidut tilinpäätöslaskelmat, joiden tarkoituksena on antaa kokonaiskuva komission vastuulla olevien varojen tilanteesta.

Yhdestoista Euroopan kehitysrahasto saavutti vuoteen 2021 mennessä viimeisen vaiheensa, kun sen raukeamislauseke tuli voimaan 31. joulukuuta 2020. Siihen asti Euroopan kehitysrahasto, jäljempänä 'EKR', oli tärkein väline, jolla tuettiin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden, jäljempänä 'AKT-valtiot', sekä merentakaisten maiden ja alueiden, jäljempänä 'MMA', kanssa tehtävää kehitysyhteistyötä. Vuodesta 2021 lähtien EU:n yhteistyötä AKT-maiden ja merentakaisten maiden ja alueiden kanssa on kuitenkin rahoitettu EU:n talousarviosta.

Kehyksellä tuetaan yksityisen sektorin kehittämistä AKT-valtioissa. Siitä rahoitetaan sen vuoksi etenkin (mutta ei ainoastaan) yksityisiä investointeja. Kehys suunniteltiin jatkuvaksi rahastoksi, jotta lainojen takaisinmaksusta saatavat varat voidaan investoida uudelleen. Rahastoon kertyy näin varoja jatkuvasti, ja se on taloudellisesti omavarainen. Koska komissio ei vastaa investointikehyksen hallinnoinnista, kehystä ei ole konsolidoitu tilinpäätöksen ensimmäiseen osaan, joka käsittää Euroopan kehitysrahaston tilinpäätöslaskelmat sekä niihin liittyvän kertomuksen rahoituksen toteutumisesta. EIP:n laatimat investointikehyksen tilinpäätöslaskelmat esitetään tilinpäätöksessä kuitenkin erillisessä osassa (osa II), jotta EKR:sta myönnetystä kehitysavusta voitaisiin antaa kattava kokonaiskuva.

2. MITEN EKR RAHOITETAAN?

Neuvosto hyväksyi 2. joulukuuta 2013 pitämässään kokouksessa asetuksen (EU) N:o 1311/2013 ([1]) monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosiksi 2014–2020. Samalla se päätti, että AKT-valtioiden kanssa tehtävää maantieteellistä yhteistyötä ei oteta EU:n talousarvioon vaan että sitä rahoitetaan nykyisestä hallitustenväliseen järjestelyyn perustavasta EKR:sta.

EKR:n toiminta perustuu EU:n talousarviosta poiketen monivuotisuuteen. Jokainen EKR toteutetaan kokonaisrahastona, josta osoitetaan varoja kehitysyhteistyöhön yleensä viiden vuoden ajan. Koska varat on tarkoitettu useamman vuoden jaksoksi, ne voidaan käyttää milloin tahansa EKR:n voimassaoloaikana. Se, ettei EKR:n talousarvio noudata vuotuisperiaatetta, näkyy talousarvion toteuttamista koskevissa selvityksissä, joissa EKR:n määrärahojen toteutumista arvioidaan suhteessa EKR:n kokonaisvaroihin.

([1]) Neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 1311/2013, annettu 2 päivänä joulukuuta 2013, vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 884, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1311/oj).

EKR:n varat saadaan EU:n jäsenvaltioilta erikseen sovittuina maksuina. Jäsenvaltioiden edustajien kesken järjestettiin hallitusten välisellä tasolla noin viiden vuoden välein tapaaminen, jossa päätettiin rahastolle osoitettavasta kokonaismäärästä ja jossa tarkasteltiin, miten varat on käytetty.

EKR:n hallinnoinnista vastaa komissio, joka hallinnoi varoja unionin kehitysyhteistyöpolitiikan mukaisesti. Koska jäsenvaltioilla on EU:n tasolla toteutettavien toimien rinnalla omaa kehitys- ja avustustoimintaa, niiden on koordinoitava oma toimintansa EU:n toimien kanssa varmistaakseen, että jäsenvaltioiden ja EU:n toimet täydentävät toisiaan.

Jäsenvaltiot voivat maksamiensa rahoitusosuuksien lisäksi osallistua yhteisrahoitusjärjestelyihin tai suorittaa vapaaehtoisia lisärahoitusosuuksia EKR:oon.

3. EKR:N TOIMINTA 31. JOULUKUUTA 2020 JÄLKEEN

Vaikka kahdeksannen EKR:n tilit päätettiin virallisesti vuonna 2021, jolloin kaikki sopimukset ja rahoituspäätökset saatiin päätökseen, tämä ei näkynyt täysimääräisesti vuoden 2021 tilinpäätöksessä, koska useita perintämääräyksiä, myös riita-asioita, oli vielä vireillä. EKR:n nettovarallisuus oli 180 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022. Pääomaa ja varantoja käytettiin kahdeksannelle EKR:lle kertyneiden tappioiden kattamiseen, ja jäljelle jääneet varat siirrettiin yhdeksänteen EKR:oon yhdeksänteen EKR:oon sovellettavien varainhoitoasetuksen ([2]) 3 osan säännösten mukaisesti.

Komissio valmistelee parhaillaan yhdeksännen EKR:n päättämistä. Tällä hetkellä on vielä kymmenen voimassa olevaa sopimusta, joiden pitäisi periaatteessa päättyä vuonna 2024. Nämä yhdeksännestä EKR:stä rahoitetut sopimukset ovat edelleen voimassa, ja ne saatetaan päätökseen määräajassa, mikä edistää yhdeksänteen EKR:ään liittyvien toimien ja hankkeiden loppuun saattamista. Yhdeksäs EKR voidaan päättää kokonaisuudessaan vasta sitten, kun kaikki sopimukset ovat päättyneet ja kun niiden arvioinnit ja tarkastukset on saatu suoritettua.

Kymmenennen EKR:n päättäminen etenee hyvin, sillä 96,1 prosenttia sen sopimuksista on jo saatu päätettyä. Jäljellä olevien sopimusten toiminnan ja rahoituksen päätökseen saattaminen vie kuitenkin jonkin aikaa. Rahoituksen päätökseen saattaminen edellyttää, että kaikki tarvittavat arvioinnit, tarkastukset ja takaisinperinnät käynnistetään ja saatetaan päätökseen.

Yhdennentoista EKR:n viimeinen vaihe saavutettiin, kun raukeamislauseke tuli voimaan 31. joulukuuta 2020. Tässä lausekkeessa vahvistetaan aikaraja sitoumuksille tarkoittaen, että vuodesta 2021 lähtien 11. EKR:n puitteissa ei voida enää tehdä rahoitussopimuksia. Käynnissä olevien yhdennestätoista Euroopan kehitysrahastosta rahoitettavien hankkeiden täytäntöönpanoa jatketaan kuitenkin niiden lopulliseen päätökseen saattamiseen saakka.

Nykyisen vuodet 2021–2027 kattavan monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa EU:n yhteistyö AKT-maiden kanssa on integroitu naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeseen. Samoin merentakaisten maiden ja alueiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä säädetään nyt merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) assosiaatiosta tehdyssä päätöksessä (MMA-assosiaatiopäätös). Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka EKR:n ohjelmat on vuoteen 2021 asti rahoitettu EU:n jäsenvaltioiden vapaaehtoisista rahoitusosuuksista, kehittämisohjelmat rahoitetaan vuodesta 2021 lähtien EU:n talousarviosta. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kehittämisohjelmien rahoitus edellyttää Euroopan parlamentin lupaa ja transaktioiden on muiden EU:n rahoittamien ohjelmien transaktioiden tapaan oltava EU:n varainhoitoasetusten mukaisia.

4. TILINPÄÄTÖSRAPORTOINTI

4.1 TILINPÄÄTÖS

EKR:n tilinpäätös laaditaan EKR:n varainhoitoasetuksen 18 artiklan 3 kohdan mukaisesti suoriteperusteisena. Laadintasäännöt perustuvat julkisen sektorin kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS). Komission tilinpitäjän antamia kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjä noudatetaan kaikissa EU:n toimielimissä ja elimissä. Tavoitteena on luoda kirjanpitoa, arvostamista sekä tilinpäätöksen laadintaa ja esittämistä koskevat yhdenmukaiset säännöt, jotta voitaisiin varmistaa, että tilinpäätökset laaditaan ja konsolidointi suoritetaan yhdenmukaisella tavalla. Näitä EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjä sovelletaan myös EKR:ssa siten, että samalla otetaan huomioon EKR:n toiminnan erityispiirteet.

EKR:n vuotuisen tilinpäätöksen laatimisesta vastaa komission tilinpitäjä, joka on myös EKR:n tilinpitäjä ja joka varmistaa, että EKR:n tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EKR:n taloudellisesta asemasta.

([2]) EUVL L 83, 1.4.2003, s. 27.

Tilinpäätös esitetään seuraavasti:

Osa I: Komission hallinnoimat varat

i) EKR:n tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

ii) EKR:oon konsolidoitujen EU:n erityisrahastojen tilinpäätöslaskelmat

iii) EKR:n ja EU:n erityisrahastojen konsolidoidut tilinpäätöslaskelmat

iv) EKR:n rahoituksen toteutumista koskeva kertomus

Osa II: Vuotuinen täytäntöönpanokertomus – EIP:n hallinnoimat varat

i) Investointikehyksen tilinpäätöslaskelmat.

Osio ”EKR:oon konsolidoitujen EU:n erityisrahastojen tilinpäätöslaskelmat” sisältää EKR:n alaisuuteen perustettujen kahden erityisrahaston tilinpäätöslaskelmat. Kyseiset rahastot ovat Bêkou-erityisrahasto (ks. ”Bêkou-erityisrahaston tilinpäätöslaskelmat”) ja EU:n Afrikka-hätärahasto (ks. ”EU:n Afrikka-hätärahaston tilinpäätöslaskelmat”). Erityisrahastojen tilinpäätöslaskelmien laatimisesta on vastuussa komission tilinpitäjä, ja ne tarkastaa ulkopuolinen yksityinen tarkastaja. Tähän tilinpäätökseen sisältyvät erityisrahastoja koskevat luvut ovat alustavia.

Komissio hyväksyy tilinpäätöksen tilinpäätöspäivää seuraavan vuoden heinäkuun 31. päivään mennessä ja esittää sen tämän jälkeen Euroopan parlamentille ja neuvostolle vastuuvapauden myöntämistä varten.

5. TILINTARKASTUS JA VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN

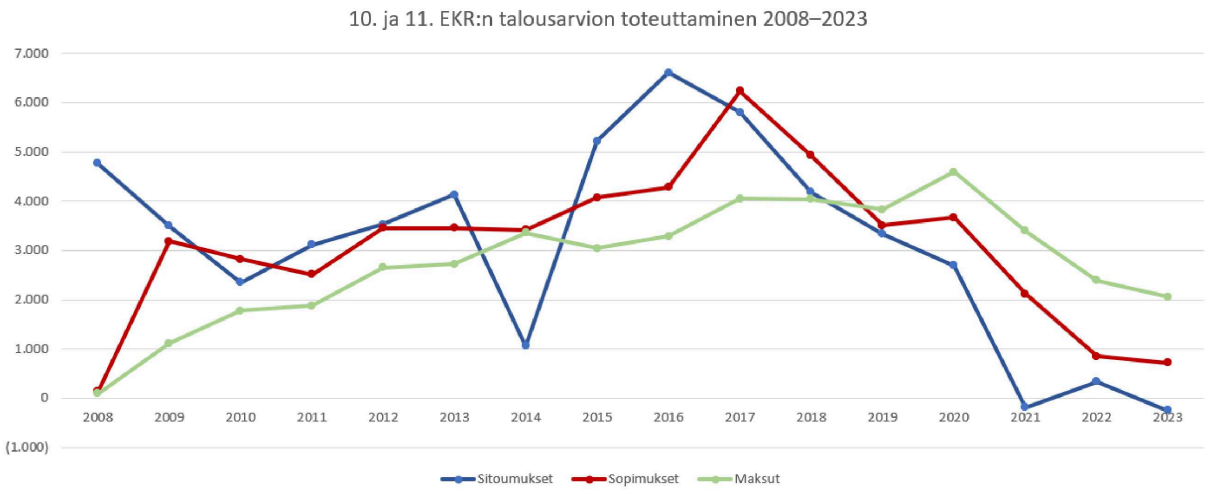
5.1 TILINTARKASTUS

EKR:n tilinpäätöksen tarkastaa ulkoisena tarkastajana toimiva Euroopan tilintarkastustuomioistuin, jäljempänä ’tilintarkastustuomioistuin’, joka laatii vuosikertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

5.2 VASTUUVAPAUS

Vastuuvapauden myöntäminen on viimeinen vaihe tarkastuksissa, jotka koskevat EKR:n varojen käyttöä tarkastuksen kohteena olevan varainhoitovuoden aikana. Sen jälkeen kun tilinpäätös on tarkastettu ja lopullinen tilinpäätös on vahvistettu, neuvosto antaa suosituksen, jonka perusteella Euroopan parlamentti päättää, myönnääkö se komissiolle kyseiseltä vuodelta vastuuvapauden EKR:n varojen käytön osalta. Parlamentin päätös perustuu tilinpäätöksen tarkastukseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukseen (joka sisältää virallisen tarkastuslausuman) sekä komission vastauksiin vastuuvapauden myöntävän viranomaisen sille esittämiin lisäkysymyksiin ja lisätietopyyntöihin.

VARAINHOITOVUODEN 2023 TÄRKEIMPIÄ TAPAHTUMIA

* Nettosumma, vain 10. ja 11. EKR.

Talousarvion toteuttaminen

Vuonna 2023 kymmenennestä EKR:sta suoritettiin yksittäisiä sitoumuksia ja nettomaksuja 720 miljoonaa euroa ja yhdennestätoista EKR:sta 2 053 miljoonaa euroa. EKR:n bruttomaksujen kokonaismäärä oli 2 103,48 miljoonaa euroa eli 105,17 prosenttia jäsenvaltioille ilmoitetusta 2 000 miljoonan euron tavoitteesta.

Neuvosto päätti yksimielisesti vuonna 2022 käyttää kymmenennen ja yhdennentoista EKR:n vapautuneista varoista 600 miljoonaa euroa Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttaman ruokaturvakriisin ja talouden häiriötilan johdosta toteutettavien toimien rahoittamiseen AKT-maissa. Komissio oli jo sitonut kyseiset 600 miljoonaa euroa ja maksanut 221 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja 87 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Toimien vaikutukset tilinpäätöksessä

Tilinpäätöslaskelmissa edellä mainittujen toimien vaikutukset ovat näkyvimmät seuraavissa erissä:

— Ennakkomaksut (ks. liitetieto **2.2**): 356 miljoonan euron vähennys, joka on suurelta osin seurausta siitä, että ennakkomaksuja maksettiin vähemmän. Tämä johtuu lähinnä uusien sopimusten määrän vähenemisestä vuoden 2021 jälkeen. Vuonna 2021 uusien sopimusten arvo oli 2 118 miljoonaa euroa, kun taas vuonna 2022 uusien sopimusten arvo oli selvästi vähemmän eli 853 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 uusien sopimusten arvo pysyi samalla tasolla eli 860 miljoonassa eurossa, koska neuvosto päätti kohdentaa kymmenennen ja yhdennentoista EKR:n käyttämättä jääneet varat uudelleen AKT-maiden tukemiseen vastauksena Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan.

— Käteisvarat ja muut rahavarat (ks. liitetieto **2.5**): 426 miljoonan euron vähennys, joka johtui ensisijaisesti siitä, että rahoittajien rahoitusosuudet pienenivät vuosien 2022 ja 2023 välisenä aikana 2 500 miljoonasta eurosta 1 800 miljoonaan euroon.

— Menojäämät (ks. liitetieto **2.8**): 147 miljoonan euron vähennys, joka johtuu sellaisten vuoden lopussa avoimena olleiden sopimusten määrän vähenemisestä, joista ei vuoden lopussa ollut vielä hyväksytty maksupyyntöjä.

— Toimintakulut (ks. liitetieto **3.4**): yhteensä 608 miljoonan euron vähennys, joka johtuu pääasiassa ohjelmoitavaan apuun, AKT-valtioiden välisiin hankkeisiin ja erityisrahastoihin osoitettuihin rahoitusosuuksiin liittyvien kulujen vähenemisestä. Tästä huolimatta hätäapuun liittyvät menot kasvoivat, kun 10. ja 11. EKR:n vapautettuja varoja käytettiin uudelleen Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan kielteisten vaikutusten torjumiseen AKT-valtioissa.

EUROOPAN KOMISSION HALLINNOIMAT VARAT

SISÄLTÖ

Sivu

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 9

EKR:N TASE 10

EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA 11

EKR:N RAHAVIRTALASKELMA 11

LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA 13

EKR:N TASE RAHASTOITTAIN 13

EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA RAHASTOITTAIN 15

LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA RAHASTOITTAIN 16

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITETIEDOT 19

EKR:OON KONSOLIDOITUJEN EU:N ERITYISRAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 50

EU:N BÊKOU-ERITYISRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2023 51

TASE 55

TUOTTO- JA KULULASKELMA 56

RAHAVIRTALASKELMA 57

EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTON LOPULLINEN TILINPÄÄTÖS 2023 58

TASE 62

TUOTTO- JA KULULASKELMA 63

RAHAVIRTALASKELMA 64

EKR:N JA EU:N ERITYISRAHASTOJEN KONSOLIDOIDUT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 65

KONSOLIDOITU TASE 66

KONSOLIDOITU TUOTTO- JA KULULASKELMA 67

KONSOLIDOITU RAHAVIRTALASKELMA 67

KONSOLIDOITU LASKELMA NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA 69

EKR:N RAHOITUKSEN TOTEUTUMISTA KOSKEVA KERTOMUS 70

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT ([3])

([3]) On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty miljooniin euroihin.

EKR:N TASE

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	31.12.2023	31.12.2022
PITKÄAIKAISET VARAT			
Rahoitusvarat	2.1	*87*	*67*
Ennakkomaksut	2.2	*574*	*488*
Rahoitusosuudet erityisrahastoihin	2.3	*216*	*254*
Vaihtoon perustuvat saamiset	2.4	*5*	*7*
		883	**816**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Rahoitusvarat	2.1	*3*	*3*
Ennakkomaksut	2.2	*954*	*1 396*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	2.4	*24*	*27*
Käteisvarat ja muut rahavarat	2.5	*601*	*1 027*
		1 583	**2 454**
VARAT YHTEENSÄ		**2 466**	**3 270**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Rahoitusvelat	2.6	*(5)*	*(7)*
		(5)	**(7)**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Velat	2.7	*(391)*	*(426)*
Menojäämät	2.8	*(984)*	*(1 131)*
		(1 375)	**(1 558)**
VELAT YHTEENSÄ		**(1 380)**	**(1 565)**
NETTOVARAT		**1 086**	**1 705**
RAHASTON VARAT JA VARANNOT			
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t	2.9	*54 566*	*65 100*
Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt	2.9	*2 252*	*2 252*
Aiemmilta vuosilta siirretty taloudellinen tulos		*(53 484)*	*(62 834)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		*(2 249)*	*(2 813)*
NETTOVARAT		**1 086**	**1 705**

EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	2023	2022
TULOT			
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista			
Takaisinperintä	3.1	*14*	*18*
		14	**18**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista			
Rahoitustuotot	3.2	*9*	*2*
Muut tuotot	3.2	*43*	*77*
		52	**80**
Tuotot yhteensä		**65**	**98**
KULUT			
Muiden yhteisöjen toteuttamat	3.3	*(3)*	*(1)*
Tukivälineet	3.4	*(2 181)*	*(2 789)*
Yhteisrahoituskulut	3.5	*(8)*	*4*
Rahoituskulut	3.6	*(7)*	*(6)*
Muut kulut	3.7	*(116)*	*(119)*
Kulut yhteensä		**(2 315)**	**(2 911)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		**(2 249)**	**(2 813)**

EKR:N RAHAVIRTALASKELMA

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	2023	2022
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		*(2 249)*	*(2 813)*
Toiminnan rahavirta			
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet (netto)		*1 630*	*2 458*
Erityisrahastoihin osoitettujen rahoitusosuuksien (lisäys)/väheneminen		*37*	*128*
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen		*356*	*239*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen		*4*	*5*
Varausten lisäys/(väheneminen)		*2*	*1*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)		*(3)*	*(1)*
Velkojen lisäys/(väheneminen)		*(35)*	*(75)*
Menojäämien ja tuloennakoiden lisäys/(väheneminen)		*(148)*	*123*
Muut transaktiot, joihin ei liity maksutapahtumaa		*–*	*–*

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	2023	2022
Investointien rahavirta			
*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien muiden kuin johdannaisiin kuuluvien rahoitusvarojen (lisäys)/väheneminen**		*(20)*	*(31)*
NETTORAHAVIRTA		**(426)**	**34**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)		*(426)*	*34*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	2.5	*1 027*	*994*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	2.5	*601*	*1 027*

LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA

(miljoonaa euroa)

	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Käyvän arvon rahasto (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	–	**2 061**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	–	–		*2 457*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	–	–	–	*(2 813)*	–		*(2 813)*
SALDO 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	–	**1 705**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	–	–		*1 630*
8. EKR:n päättäminen	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*	–		*(0)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	–	–	–	*(2 249)*	–		*(2 249)*
SALDO 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 732)**	**2 252**	–	**1 086**

EKR:N TASE RAHASTOITTAIN

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	31.12.2023					31.12.2022				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
PITKÄAIKAISET VARAT											
Rahoitusvarat	2.1	–	–	*14*	*73*	*87*	–	–	*(1)*	*67*	*67*
Ennakkomaksut	2.2	–	–	*447*	*127*	*574*	–	–	*221*	*267*	*488*
Rahoitusosuudet erityisrahastoihin	2.3	–	*31*	*9*	*176*	*216*	–	*31*	*9*	*213*	*254*
Vaihtoon perustuvat saamiset	2.4	–	–	–	*5*	*5*	–	–	–	*7*	*7*
		–	**31**	**470**	**381**	**883**	–	**31**	**229**	**555**	**816**
LYHYTAIKAISET VARAT											
Rahoitusvarat	2.1	–	–	–	*3*	*3*	–	–	–	*3*	*3*

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	31.12.2023					31.12.2022				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Ennakkomaksut	2.2	–	*5*	*113*	*835*	*954*	–	*14*	*427*	*954*	*1 396*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	2.4	–	–	*10*	*14*	*24*	–	–	*10*	*16*	*27*
EKR:jen väliset tilit		–	*(200)*	*426*	*(226)*	–	*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	–
Käteisvarat ja muut rahavarat	2.5	–	–	–	*601*	*601*	–	–	–	*1 027*	*1 027*
		–	**(195)**	**549**	**1 229**	**1 583**	**180**	**(355)**	**1 240**	**1 389**	**2 454**
VARAT YHTEENSÄ		–	**(163)**	**1 020**	**1 610**	**2 466**	**180**	**(324)**	**1 469**	**1 945**	**3 270**
PITKÄAIKAISET VELAT											
Rahoitusvelat	2.6	–	–	–	*(5)*	*(5)*	–	–	*(0)*	*(7)*	*(7)*
		–	–	–	**(5)**	**(5)**	–	–	**(0)**	**(7)**	**(7)**
LYHYTAIKAISET VELAT						–					
Velat	2.7	–	–	*(63)*	*(328)*	*(391)*	–	*(0)*	*(34)*	*(391)*	*(426)*
Menojäämät	2.8	–	–	*(129)*	*(855)*	*(984)*	–	*(7)*	*(119)*	*(1 006)*	*(1 131)*
		–	–	**(192)**	**(1 183)**	**(1 375)**	–	**(7)**	**(153)**	**(1 397)**	**(1 558)**
VELAT YHTEENSÄ		–	–	**(192)**	**(1 188)**	**(1 380)**	–	**(7)**	**(153)**	**(1 404)**	**(1 565)**
NETTOVARAT		–	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**	**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t	2.9	–	*10 442*	*20 834*	*23 290*	*54 566*	*12 164*	*10 450*	*20 960*	*21 527*	*65 100*
Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt	2.9	–	*2 252*	–	–	*2 252*	*627*	*1 625*	–	–	*2 252*
Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä	2.9	–	*(509)*	*(120)*	*628*	–	*(2 513)*	*2 010*	*(38)*	*541*	-
Aiemmilta vuosilta siirretty taloudellinen tulos		–	*(12 350)*	*(19 607)*	*(21 527)*	*(53 484)*	*(10 098)*	*(14 410)*	*(19 325)*	*(19 001)*	*(62 834)*

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	31.12.2023					31.12.2022				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		–	*1*	*(280)*	*(1 970)*	*(2 249)*	–	*(6)*	*(282)*	*(2 526)*	*(2 813)*
NETTOVARAT		–	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**	**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**

EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA RAHASTOITTAIN

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	2023					2022				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
TULOT											
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista											
Takaisinperintä	3.1	–	–	*2*	*12*	*14*	–	*(1)*	*(8)*	*28*	*18*
		–	–	**2**	**12**	**14**	–	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista											
Rahoitustuotot	3.2	–	–	*(1)*	*10*	*9*	–	–	*2*	*1*	*2*
Muut tuotot	3.2	–	*2*	*4*	*37*	*43*	–	*3*	*8*	*66*	*77*
		–	**2**	**4**	**46**	**52**	–	**3**	**10**	**67**	**80**
Tuotot yhteensä		–	**2**	**5**	**58**	**65**	–	**1**	**2**	**94**	**98**
KULUT											
Muiden yhteisöjen toteuttamat	3.3	–	–	–	*(3)*	*(3)*	–	–	–	*(1)*	*(1)*
Tukivälineet	3.4	–	*1*	*(276)*	*(1 906)*	*(2 181)*	–	*(5)*	*(295)*	*(2 489)*	*(2 789)*
Yhteisrahoituskulut	3.5	–	–	–	*(8)*	*(8)*	–	–	*22*	*(18)*	*4*
Rahoituskulut	3.6	–	*1*	*(2)*	*(6)*	*(7)*	*1*	*2*	*(3)*	*(5)*	*(6)*

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	2023					2022				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Muut kulut	3.7	-	*(3)*	*(8)*	*(106)*	*(116)*	–	*(5)*	*(8)*	*(107)*	*(119)*
Kulut yhteensä		–	**(1)**	**(286)**	**(2 028)**	**(2 315)**	**1**	**(7)**	**(284)**	**(2 620)**	**(2 911)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		–	**1**	**(280)**	**(1 970)**	**(2 249)**	**1**	**(6)**	**(282)**	**(2 526)**	**(2 813)**

LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA RAHASTOITTAIN

(miljoonaa euroa)

8. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2021	**12 164**	–	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta			–			*(1)*	*(1)*
SALDO 31.12.2022	**12 164**	–	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 513)**	**180**
8. EKR:n päättäminen	*(12 164)*		*(12 164)*	*10 098*	*(627)*	*2 513*	*(180)*
SALDO 31.12.2023	–	–	–	–	–	–	–

(miljoonaa euroa)

9. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2021	**10 507**	**15**	**10 492**	**(14 410)**	**1 625**	**2 018**	**(274)**
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta		–	–				–
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta			–			*(8)*	*(8)*

(miljoonaa euroa)

9. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
Palautukset jäsenvaltioille	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*(6)*			*(6)*
SALDO 31.12.2022	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet		*(15)*	*15*				*15*
Siirrot 10. ja 11. EKR:oon / 10. ja 11. EKR:sta			–			*(4)*	*(4)*
Palautukset jäsenvaltioille	*(22)*		*(22)*				*(22)*
8. EKR:n päättäminen				*2 066*	*627*	*(2 514)*	*179*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*1*		–	*1*
SALDO 31.12.2023	**10 442**	–	**10 442**	**(12 348)**	**2 252**	**(509)**	**(163)**

(miljoonaa euroa)

10. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2021	**20 960**	–	**20 960**	**(19 324)**	**101**	**1 737**
Siirrot 8. ja 9. EKR:oon / 8. ja 9. EKR:sta			–		*9*	*9*
Siirrot 11. EKR:oon / 11. EKR:sta			–		*(148)*	*(148)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*(282)*		*(282)*
SALDO 31.12.2022	**20 960**	–	**20 960**	**(19 606)**	**(38)**	**1 315**
Siirrot 8. ja 9. EKR:oon / 8. ja 9. EKR:sta			–		*6*	*6*
Siirrot 11. EKR:oon / 11. EKR:sta		–	–		*(87)*	*(87)*
Palautukset jäsenvaltioille	*(126)*	–	*(126)*		–	*(126)*

(miljoonaa euroa)

10. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		–	–	*(280)*	–	*(280)*
SALDO 31.12.2023	**20 834**	–	**20 834**	**(19 886)**	**(120)**	**827**

miljoonaa euroa

11. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuo-sille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F) + (G)
SALDO 31.12.2021	**29 367**	**10 340**	**19 027**	**(19 002)**	–	**394**	**419**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet		*(2 500)*	*2 500*			*148*	*2 648*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*(2 526)*		–	*(2 526)*
SALDO 31.12.2022	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	–	**541**	**541**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet		*(1 800)*	*1 800*			*87*	*1 887*
Palautukset jäsenvaltioille	*(36)*		*(36)*				*(36)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*(1 970)*		–	*(1 970)*
SALDO 31.12.2023	**29 331**	**6 040**	**23 290**	**(23 498)**	–	**628**	**422**

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITETIEDOT ([4])

([4]) On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty miljooniin.

1. TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LAATIMISPERIAATTEET

1.1 TILINPÄÄTÖSPERIAATTEET

Tilinpäätöksen tarkoituksena on antaa tietoa organisaation taloudellisesta asemasta, sen toiminnan tuloksesta ja sen rahavirroista. Tavoitteena on, että näistä tiedoista on hyötyä laajalle sidosryhmäjoukolle.

Yleiset periaatteet (tilinpäätösperiaatteet), joita noudatetaan tilinpäätöstä laadittaessa, määritetään tilinpäätöslaskelmia koskevassa EU:n tilinpäätössäännössä nro 1, ja ne ovat samat kuin IPSAS 1 -standardissa eli oikean kuvan antaminen, suoriteperuste, toiminnan jatkuvuus, esittämistavan johdonmukaisuus, olennaisuus, erien yhdistäminen, nettoperiaate ja tietojen vertailtavuus. Tilinpäätösraportoinnin laadulliset ominaisuudet ovat merkityksellisyys, todenmukaisen kuvan antaminen (luotettavuus), ymmärrettävyys, oikea-aikaisuus, vertailukelpoisuus ja todennettavuus.

1.2 LAATIMISPERUSTA

1.2.1 *Tilikausi*

Tilinpäätös laaditaan vuosittain. Tilivuosi alkaa 1. tammikuuta ja päättyy 31. joulukuuta.

1.2.2 *Valuuttojen muuntaminen euroiksi*

Tilinpäätös laaditaan euroina, koska euro on EU:n toimintavaluutta. Ulkomaan rahan määräiset transaktiot muunnetaan euroiksi transaktiopäivän valuuttakurssiin. Tuotto- ja kululaskelmaan on kirjattu kurssivoitot ja -tappiot, jotka syntyvät ulkomaanvaluutan määräisten transaktioiden suorittamisesta sekä ulkomaanvaluutan määräisten monetaaristen varojen ja velkojen muuntamisesta euromääräisiksi vuoden lopun valuuttakursseihin. Poikkeavia muuntomenetelmiä sovelletaan aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin, jotka arvostetaan euroina niiden hankintapäivänä voimassa olleiden euron kurssien mukaan.

Ulkomaan rahan määräisten monetaaristen varojen ja velkojen saldot vuoden lopussa muunnetaan euroiksi käyttäen seuraavia 31. joulukuuta voimassa olleita Euroopan keskuspankin (EKP) valuuttakursseja:

Euron vaihtokurssit

Valuutta	31.12.2023	31.12.2022	Valuutta	31.12.2023	31.12.2022
BGN	**1,9558**	1,9558	**PLN**	**4,3395**	4,6808
CZK	**24,724**	24,1160	**RON**	**4,9756**	4,9495
DKK	**7,4529**	7,4365	**SEK**	**11,096**	11,1218
GBP	**0,86905**	0,88693	**CHF**	**0,926**	0,9847
NOK	**11,2405**	10,5138	**JPY**	**156,33**	140,6600
HUF	**382,8**	400,8700	**USD**	**1,105**	1,0666

1.2.3 *Arvioiden käyttäminen*

IPSAS-standardien ja yleisesti hyväksyttyjen tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti tilinpäätöslaskelmiin sisältyy väistämättä määriä, jotka perustuvat johdon tekemiin arvioihin ja oletuksiin, jotka puolestaan perustuvat luotettavimpiin käytettävissä oleviin tietoihin. Merkittäviin arvioihin kuuluvat muun muassa työsuhde-etuuksiin liittyvät velat, muihin lyhytaikaisiin saamisiin liittyvä taloudellinen riski ja rahoitusvälineitä koskevissa liitetiedoissa esitetyt määrät, jaksotettuun hankintamenoon arvostettavien rahoitusvarojen ja takaussopimusvelkojen arvonalentumisesta johtuva vähennyserä, tulo- ja menojäämät, varaukset, aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen, vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvo sekä ehdolliset varat ja velat. Kyseisten erien todellinen arvo voi poiketa arvioista.

Asianmukaiset arviot ovat olennainen osa tilinpäätöslaskelmien laadintaa, eivätkä ne vähennä laskelmien luotettavuutta. Arviota voidaan joutua tarkistamaan, jos sen perustana olevat olosuhteet ovat muuttuneet tai jos sen osalta saadaan uutta tai tarkempaa tietoa. Tarkistus ei koske aikaisempia tilikausia, eikä se ole virheen oikaisu. Kirjanpidolliseen arvioon tehdyn muutoksen vaikutus otetaan huomioon sen kauden ylijäämässä tai alijäämässä, jonka aikana muutos tuli tietoon.

1.2.4 *Euroopan unionin uusien, tarkistettujen tilinpäätössääntöjen soveltaminen*

Uudet Euroopan unionin tilinpäätössäännöt, jotka ovat voimassa 1. tammikuuta 2023 lähtien alkaneiden varainhoitovuosien osalta

Uudet Euroopan unionin tilinpäätössäännöt tulivat voimaan 1. tammikuuta 2023 lähtien alkaneiden varainhoitovuosien osalta.

Hyväksytyt uudet tilinpäätössäännöt, joita ei vielä sovellettu 31. joulukuuta 2023

Vuonna 2023 ei hyväksytty uusia tilinpäätössääntöjä.

1.3 **TASE**

1.3.1 *Rahoitusvarat*

Luokittelu alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana

Rahoitusinstrumenttien luokka määritellään alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana. Hallinnointimallin ja varojen sopimusperusteisten kassavirtaominaisuuksien perusteella rahoitusvarat voidaan luokitella seuraaviin kolmeen ryhmään: jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat, käypään arvoon nettovarojen / oman pääoman kautta arvostettavat rahoitusvarat tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat.

i) *Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat*

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat ovat muihin kuin johdannaisiin kuuluvia rahoitusvaroja, jotka täyttävät kaksi edellytystä: (1) Yhteisö pitää niitä hallussaan kerätäkseen sopimukseen perustuvat rahavirrat. (2) Tiettyinä ajankohtina toteutetaan sopimusperusteisia rahavirtoja, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän luokkaan kuuluvat

— käteisvarat ja muut rahavarat

— lainat (muun muassa sellaiset määräaikaistalletukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on pidempi kuin kolme kuukautta)

— vaihtoon perustuvat saamiset.

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin, pois lukien ne, joiden maturiteetti on yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä.

ii) *Käypään arvoon nettovarojen / oman pääoman kautta arvostettavat rahoitusvarat*

Näillä muihin kuin johdannaisiin kuuluvilla rahoitusvaroilla on sopimukseen perustuvia rahavirtoja, jotka koskevat yksinomaan pääomaa ja jäljellä olevan pääoman korkoa. Lisäksi hallinnointimallissa on tarkoitus pitää hallussa rahoitusvarat sekä sopimusperusteisten rahavirtojen keräämiseksi että rahoitusvarojen myymiseksi.

Tähän luokkaan kuuluvat omaisuuserät sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin, jos ne todennäköisesti realisoidaan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Yhteisöllä ei ole tällaisia varoja vuoden lopussa.

iii) *Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat*

Yhteisö luokittelee johdannaiset ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, koska sopimusperusteiset rahavirrat eivät koske yksinomaan pääomaa ja jäljellä olevan pääoman korkoa.

Lisäksi yhteisö luokittelee hallussaan olevat velkapaperit käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, koska velkasalkkuja hallinnoidaan ja arvioidaan salkun käyvän arvon perusteella.

Tähän luokkaan kuuluvat omaisuuserät sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin, jos ne todennäköisesti realisoidaan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Sellaiset rahoitusvarat, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti käypään arvoon, kirjataan niiden kaupankäyntipäivänä eli päivänä, jona yhteisö sitoutuu ostamaan omaisuuserän. Muut rahavarat ja lainat kirjataan silloin, kun raha talletetaan rahoituslaitokseen tai siirretään lainanottajille.

Rahoitusvarat arvostetaan alun perin käypään arvoon. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon lisätään transaktiomenot kaikille rahoitusvaroille, joita ei kirjata tulosvaikutteisesti käypään arvoon. Sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti käypään arvoon, transaktiomenot kirjataan kuluiksi tuotto- ja kululaskelmaan.

Rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypä arvo on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä yleensä sen kauppahinta, paitsi jos transaktio ei ole markkinaehtoinen eli rahoitusvaroihin kuuluva erä on annettu ilman vastiketta tai nimellistä vastiketta vastaan yleisen edun vuoksi. Tässä tapauksessa rahoitusvälineen käyvän arvon ja kauppahinnan välinen erotus on muu kuin vaihtoon perustuva osa, joka kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Tässä tapauksessa rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypä arvo johdetaan täysin vastaavanlaisen välineen senhetkisistä markkinatransaktioista. Jos välineelle ei ole toimivia markkinoita, käypä arvo johdetaan arvostusmenetelmällä, jossa käytetään havainnoitavissa olevilta markkinoilta saatavia tietoja.

Myöhempi arvostaminen

Jaksotettuun hankintamenoon perustuvat rahoitusvarat arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää soveltaen.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan myöhempänä ajankohtana käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot (mukaan lukien valuuttamuunnoksesta syntyvät voitot ja tappiot sekä mahdolliset kertyneet korot) kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan kaudella, jolla ne syntyvät.

Myöhempi arvostaminen käypään arvoon

Toimivilla markkinoilla noteerattavien sijoitusten käyvät arvot perustuvat voimassa oleviin ostokursseihin. Jos rahoitusvaroihin kuuluvalla erällä ei ole toimivia markkinoita, arvopaperi on noteeraamaton tai kyseessä on OTC-johdannainen, EU määrittää käyvän arvon arvostusmenetelmien avulla. Näihin menetelmiin kuuluvat muun muassa vertailu toisistaan riippumattomien osapuolten välisiin viimeaikaisiin liiketoimiin ja muihin keskeisiltä osiltaan vastaaviin instrumentteihin, diskontattujen rahavirtojen analysointi, optionhinnoittelumallit sekä muut markkinatoimijoiden yleisesti käyttämät arvostusmenetelmät.

Riskipääomarahastoihin tehdyt sijoitukset, joilla ei ole noteerattua markkinahintaa toimivilla markkinoilla, arvostetaan osuudenomistajille kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän nettoarvoon, jonka katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

EU kirjaa ja arvostaa arvonalentumistappion sellaisten rahoitusvarojen odotettavissa olevista luottotappioista, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon ja käypään arvoon nettovarojen /oman pääoman kautta.

Odotettavissa oleva luottotappio on sopimukseen perustuvien rahavirtojen ja EU:n odotettavissa olevien rahavirtojen välisen erotuksen nykyarvo. Odotettavissa olevan luottotappion määrittämisessä käytetään järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja tilinpäätöspäivänä.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattujen varojen kirjanpitoarvosta vähennetään arvonalentumistappion määrä, joka kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella, aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

a) *Saamiset*

Yhteisö arvostaa arvonalentumistappion koko voimassaoloajalta odotettavissa olevan luottotappion määrään käyttämällä käytännön apukeinoja (esimeriksi varausmatriisia).

b) *Käteisvarat ja muut rahavarat*

Yhteisö pitää hallussaan käteisvaroja ja muita rahavaroja käyttötileillä ja enintään kolmen kuukauden määräaikaistalletuksina. Käteisvaroja säilytetään pankeissa, joiden luottoluokitus on erittäin korkea, joten maksukyvyttömyyden todennäköisyys on hyvin pieni. Kun otetaan huomioon lyhyt talletusaika ja pienet maksukyvyttömyystodennäköisyydet, käteisvarojen ja muiden rahavarojen odotettavissa olevat luottotappiot ovat hyvin vähäisiä. Näin ollen käteisvarojen osalta ei kirjata arvonalentumisesta johtuvaa vähennyserää.

c) *Lainat*

Odotettavissa oleva luottotappio määritetään kolmivaiheisella mallilla, jossa otetaan huomioon todennäköisyyksillä painotetut laiminlyöntitapahtumat rahoitusvaroihin kuuluvan erän voimassaoloaikana ja luottoriskin kehitys rahoitusvaroihin kuuluvan erän syntymisen jälkeen. Lainojen osalta alullepano tapahtuu päivänä, jona peruuttamaton lainasitoumus annetaan.

Jos luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alullepanon jälkeen (”vaihe 1”), arvonalentumistappio on yhtä suuri kuin mahdollisista laiminlyöntitapahtumista odotettavissa olevien luottotappioiden määrä raportointipäivästä alkavan 12 kuukauden jakson aikana (”seuraavien 12 kuukauden ajalta odotettavissa olevat luottotappiot”). Jos luottoriski on kasvanut merkittävästi alullepanon jälkeen (”vaihe 2”) tai jos on objektiivista näyttöä luoton arvonalentumisesta (”vaihe 3”), arvonalentumistappio on yhtä suuri kuin rahoitusvaroihin kuuluvan erän mahdollisista laiminlyöntitapahtumista odotettavissa olevien luottotappioiden määrä sen koko voimassaoloaikana (”koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot”).

Taseesta poistaminen

Rahoitusinstrumentit poistetaan taseesta, kun yhteisöllä ei enää ole oikeutta saada rahavirtaa sijoituksista tai kun yhteisö on siirtänyt kaikki olennaiset omistajuuteen liittyvät riskit ja edut toiselle osapuolelle. Rahoitusvarojen myynti ylijäämän tai alijäämän kautta kirjataan niiden kaupankäyntipäivänä.

1.3.2 *Ennakkomaksut*

Ennakkomaksun tarkoituksena on tarjota tuensaajalle käteisvaroja. Ennakkomaksu voidaan suorittaa useammassa erässä asianomaisessa sopimuksessa, päätöksessä tai perussäädöksessä kulloinkin määrätyllä ajanjaksolla. Ennakkomaksu joko käytetään tiettyyn tarkoitukseen sopimuksessa määrättynä ajanjaksona tai maksetaan takaisin. Jos tuensaajille ei aiheudu tukikelpoisia menoja, tuensaajien on palautettava ennakkomaksu yhteisölle. Koska yhteisö säilyttää määräysvallan ennakkomaksuun ja on oikeutettu tukeen oikeuttamattoman osan palautukseen, määrä esitetään varana.

Ennakkomaksut kirjataan alun perin taseeseen, kun raha siirretään vastaanottajalle. Se arvostetaan annetun vastikkeen määrään. Myöhempinä tilikausina ennakkomaksut arvostetaan alun perin taseeseen kirjattuun määrään, josta on vähennetty tilikauden aikana aiheutuneet tukikelpoiset menot (mukaan lukien tarvittaessa arvioidut määrät).

1.3.3 *Saamiset ja kerrytettävissä olevat rahamäärät*

EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössäännöissä edellytetään, että vaihtoon perustuvat ja muut kuin vaihtoon perustuvat transaktiot esitetään erikseen. Näiden kahden luokan erottamiseksi toisistaan termi ”saamiset” on varattu vaihtoon perustuville transaktioille, kun taas muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista, joissa EU saa arvoa toiselta yhteisöltä antamatta sille suoraan vastineeksi suunnilleen samaa arvoa, käytetään termiä ”kerrytettävissä olevat rahamäärät” (esimerkiksi omiin varoihin liittyvät kerrytettävissä olevat rahamäärät jäsenvaltioilta).

Saamiset vaihtoon perustuvista transaktioista ovat rahoitusinstrumenttien määritelmän mukaisia. Yhteisö luokitteli ne jaksotettuun hankintamenoon arvostetuiksi rahoitusvaroiksi ja arvosti ne tällaisten rahoitusvarojen tapaan.

Kerrytettävissä olevat rahamäärät muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista kirjataan niiden hankintapäivän käypään arvoon, josta on vähennetty mahdollinen arvon alentuminen. Arvon alentuminen todetaan silloin, kun on objektiivista näyttöä siitä, ettei yhteisö pysty perimään kaikkia saataviaan kyseisten rahamäärien alkuperäisten ehtojen mukaisesti. Arvon alentumisena kirjattava määrä on omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Arvon alentumista vastaava määrä kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan.

1.3.4 *Käteisvarat ja muut rahavarat*

Käteisvarat ja muut rahavarat ovat jaksotettuun hankintamenoon arvostettuja rahoitusvaroja. Niihin kuuluvat muun muassa käteinen raha, pankeissa olevat vaadittaessa tai lyhyellä määräajalla maksettavat talletukset ja muut lyhytaikaiset erittäin likvidit sijoitukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään kolme kuukautta.

1.3.5 *Velat*

Velat sisältävät sekä määrät, jotka liittyvät vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten tavaroiden tai palvelujen ostamiseen, että määrät, jotka liittyvät muihin kuin vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten tuensaajilta saatuihin maksupyyntöihin, avustuksiin tai muuhun EU:n rahoitukseen taikka saatuihin ennakkomaksuihin (ks. liitetieto **1.4.1**).

Tuensaajille myönnettyjen avustusten tai muun rahoituksen tapauksessa maksupyynnöt kirjataan maksupyynnössä esitetyn määrän suuruisiksi veloiksi ajankohtana, jona maksupyyntö vastaanotetaan. Kun kyseisten menojen tukikelpoisuus on tarkastettu ja hyväksytty, vastaava velka arvostetaan hyväksyttyyn tukikelpoiseen määrään.

Tavaroiden ja palvelujen ostamisesta johtuvat velat kirjataan alkuperäiseen määrään laskun saapuessa. Vastaavat menot kirjataan, kun yhteisö on vastaanottanut ja hyväksynyt tavara- tai palvelutoimituksen.

1.3.6 *Rahoitusvelat*

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviksi rahoitusveloiksi, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi tai takaussopimusveloiksi.

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon, mukaan lukien toteutuneet transaktiomenot, ja myöhemmin ne kirjataan jaksotettuun hankintamenoon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Ne kirjataan pois taseesta ainoastaan, jos velvoite on täytetty, siitä luovutaan, se kumotaan tai sen voimassaoloaika päättyy.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat sisältävät johdannaiset, joiden käypä arvo on negatiivinen. Jos takaussopimuksessa edellytetään, että yhteisö suorittaa maksuja rahoitusvälineiden hintojen tai valuuttakurssien muutosten johdosta, takaussopimus on johdannainen. Niitä käsitellään kirjanpidossa kuten tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavia rahoitusvaroja.

Yhteisö kirjaa takaussopimuksen mukaisen velan, kun se tekee sopimuksen, joka velvoittaa takaajan suorittamaan määrättyjä maksuja takauksen haltijalle syntyvän tappion korvaamiseksi, kun määrätty velallinen ei suorita maksua sen erääntyessä velkainstrumentin alkuperäisten tai muutettujen ehtojen mukaisesti. Takaussopimuksen mukaiset velat kirjataan alun perin käypään arvoon.

Myöhempi arvostus riippuu takauksesta johtuvan luottoriskin kehityksestä. Jos luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi (”vaihe 1”), takausvelat arvostetaan 12 kuukaudelta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään tai alun perin kirjattuun määrään, josta on tarvittaessa vähennetty kertyneet jaksotukset – sen mukaan, kumpi näistä määristä on suurempi. Jos luottoriski on kasvanut merkittävästi (”vaihe 2”), takausvelat arvostetaan koko voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään tai alun perin kirjattuun määrään, josta on tarvittaessa vähennetty kertyneet jaksotukset – sen mukaan, kumpi näistä määristä on suurempi.

Rahoitusvelat luokitellaan pitkäaikaisiksi veloiksi lukuun ottamatta niitä omaisuuseriä, joiden eräpäivä on alle 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Takaussopimukset luokitellaan lyhytaikaisiksi veloiksi, paitsi jos yhteisöllä on ehdoton oikeus lykätä velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän raportointipäivästä.

1.3.7 *Tulo- ja menojäämät sekä tulo- ja menoennakot*

Liiketoimet ja muut tapahtumat kirjataan tilinpäätöstä laadittaessa sille tilikaudelle, jolle ne kuuluvat. Jos yhteisön toimittamia tavaroita tai palveluita ei vuoden lopussa ole vielä laskutettu tai jos sopimusvelvoite on olemassa (esim. sopimuksen perusteella) vaikka laskua ei vielä ole tehty, tilinpäätöksen merkitään vastaava tulojäämä. Vastaavasti jos vielä toimittamatta olevat tavarat tai palvelut on vuoden loppuun mennessä jo laskutettu, vastaavat tulot merkitään tilinpäätökseen siirtovelkoihin tuloennakoksi ja kirjataan vasta seuraavalla tilikaudella.

Myös menot kirjataan sille tilikaudelle, jolle ne kuuluvat. Tilikauden päättyessä menojäämät kirjataan sen määrän mukaisesti, jonka arvioidaan vastaavan siirtovelvoitetta kyseisellä kaudella. Menojäämät lasketaan tilinpitäjän antamien yksityiskohtaisten käytännön toimintaohjeiden mukaisesti. Kyseisillä ohjeilla pyritään varmistamaan, että tilinpäätös antaa todenmukaisen kuvan esitetyistä taloudellisista ja muista tapahtumista. Vastaavasti jos vielä toimittamatta olevista palveluista tai tavaroista on suoritettu maksu etukäteen, vastaavat menot merkitään tilinpäätökseen siirtosaamisiin menoennakoksi ja kirjataan vasta seuraavalla tilikaudella.

1.4 **TUOTTO- JA KULULASKELMA**

1.4.1 *Tulot*

Tuotot sisältävät sen taloudellisen hyödyn tai suorituspotentiaalin bruttomäärän, jonka yhteisö on saanut tai tulee saamaan ja joka johtaa nettovarojen lisäykseen, lukuun ottamatta omistajien tekemistä oman pääoman sijoituksista johtuvaa nettovarojen lisäystä.

Tuotto- ja kululaskelmassa erotetaan kirjaamiseen johtaneen liiketoimen luonteen mukaan tulojen osalta seuraavat erät:

Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista

Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista ovat veroja ja siirtoja, koska siirtäjä antaa vastaanottavalle yhteisölle varoja ilman, että kyseinen yhteisö antaa siirtäjälle likimäärin vastaavan arvoisen vastikkeen suoraan vaihdossa. Siirrot ovat muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista tulevaisuudessa saatavaa taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia veroja lukuun ottamatta. EU:n yhteisöjen osalta siirrot koostuvat enimmäkseen komissiolta saaduista varoista (esimerkiksi perinteisille virastoille myönnettävistä tasapainottavista avustuksista tai delegointisopimuksiin myönnettävästä toimintatuesta).

Yhteisön on kirjattava siirtoihin liittyvä omaisuuserä silloin, kun sillä on aikaisemman tapahtuman (siirto) seurauksena määräysvalta kyseisiin resursseihin ja kun se olettaa saavansa niistä tulevaisuudessa taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia ja kun niiden käypä arvo voidaan määrittää luotettavasti. Muusta kuin vaihtoon perustuvasta transaktiosta saadut omaisuuseräksi kirjatut resurssit (ts. käteisvarat) kirjataan myös tuotoiksi lukuun ottamatta sitä osuutta, jonka osalta yhteisöllä on olemassa oleva kyseiseen siirtoon liittyvä velvoite (ehto), joka on täytettävä ennen kuin tuotto voidaan kirjata. Tällaista osuutta vastaavat tuotot kirjataan siirtovelaksi siihen asti, kun ehto on täytetty.

Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista

Tavaroiden ja palvelujen myynnistä saatavat tuotot kirjataan silloin, kun niiden omistajuuteen liittyvät riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin ostajalle. Palvelujen tarjoamista koskevaan liiketoimeen liittyviä tuottoja kirjattaessa otetaan huomioon se, missä vaiheessa liiketoimi on tilinpäätöspäivänä.

a) *Korkotuotot ja kulut*

Korkotuotot ja kulut jaksotettuun hankintamenoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan efektiivisen koron menetelmää soveltaen. Tällä menetelmällä lasketaan rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluvan erän jaksotettu hankintameno ja kohdistetaan korkotuotot ja kulut asianomaiselle kaudelle.

b) *Osinkotuotot*

Osinkotuotot ja vastaavien voitonjakojen tuotot kirjataan silloin, kun oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

c) *Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen tuotot ja kulut*

Tällä tarkoitetaan käyvän arvon voittoja (tuottoja) ja käyvän arvon tappioita (kuluja) näistä rahoitusvaroista, mukaan lukien ne, jotka ovat peräisin valuuttamuunnoksista. Korollisten rahoitusvarojen osalta tämä sisältää myös korot.

d) *Tuotot takaussopimuksista*

Tuotot takaussopimuksista (takausmaksu) kirjataan siltä ajalta, jona yhteisö on valmis korvaamaan takauksen haltijalle sille mahdollisesti aiheutuvan luottotappion.

1.4.2 *Menot*

Kulut ovat tilikauden aikana tapahtuvia taloudellisen hyödyn tai suorituspotentiaalin vähennyksiä, jotka toteutuvat varojen siirtymisenä pois yhteisöstä, varojen arvon alentumisena tai velkojen kasvuna ja johtavat netto-omaisuuserien vähentymiseen. Niihin kuuluvat kulut sekä vaihtoon perustuvista että muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista.

Tavaroiden ja palvelujen ostamiseen liittyvistä vaihtoon perustuvista transaktioista aiheutuvat menot kirjataan silloin, kun yhteisö vastaanottaa ja hyväksyy kyseiset tavarat ja palvelut. Ne arvostetaan laskun osoittamaan alkuperäiseen määrään. Lisäksi sellaisiin jakson aikana yhteisölle toimitettuihin palveluihin liittyvät menot, joita koskevaa laskua ei ole vielä saatu tai hyväksytty, kirjataan tilinpäätöspäivänä kuluksi tuotto- ja kululaskelmaan.

Kulut muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista liittyvät varojen siirtoon tuensaajille, ja ne voidaan jakaa seuraaviin kolmeen ryhmään: saamiset, sopimuksen mukaiset siirrot sekä harkinnanvaraiset avustukset; rahoitusosuudet ja lahjoitukset. Siirrot kirjataan kuluiksi sille jaksolle, jonka aikana siirron perustana oleva tapahtuma toteutuu, edellyttäen, että siirto tapahtuu säännösten mukaisesti tai että siirron valtuuttava sopimus on allekirjoitettu. Lisäksi tuensaajan on täytettävä kaikki tukikelpoisuuskriteerit, ja velvoitteen määrä on voitava arvioida riittävän luotettavasti.

Kun kirjausperusteet täyttävä maksupyyntö vastaanotetaan, tukikelpoinen määrä kirjataan kuluksi. Vuoden lopussa tuensaajien tukikelpoiset menot, joita nämä eivät ole vielä ilmoittaneet, arvioidaan ja kirjataan menojäämäksi.

1.5 **EHDOLLISET VARAT JA VELAT**

1.5.1 *Ehdolliset varat*

Ehdollinen omaisuuserä on mahdollinen omaisuuserä, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta, kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa. Ehdollinen omaisuuserä ilmoitetaan tilinpäätöksessä silloin kun se todennäköisesti tuottaa taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia.

1.5.2 *Ehdolliset velat*

Ehdollinen velka on joko mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa, tai nykyinen velvoite, jos ei ole todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia ilmentävien resurssien siirtymistä pois yhteisöstä.

Ehdollinen velka syntyy myös niissä poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa velvoitteen suuruus ei ole määritettävissä riittävän luotettavasti.

Ehdollisia velkoja ei kirjata. Ne ilmoitetaan tilinpäätöksessä, paitsi jos on hyvin epätodennäköistä, että taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia ilmentäviä resursseja siirtyy pois rahastosta.

1.6 **RAHASTON PÄÄOMA**

EKR:oon osallistuvat jäsenvaltiot maksavat rahastoon rahoitusosuuksia EKR:n ohjelmien täytäntöönpanoa varten kunkin EKR:n sisäisen sopimuksen mukaisesti. Sovellettavan oikeusperustan mukaan pääomapyynnöistä eli rahoitusta koskevista pyynnöistä tiettynä vuotena N päätetään neuvoston päätöksellä vuonna N-1. Maksettavat varat kohdennetaan selvästi määritetyille tuleville ajanjaksoille.

Rahoitusosuudet täyttävät omistajilta saatavien rahoitusosuuksien kriteerit (EU:n tilinpäätössääntö nro 1), ja ne katsotaan siksi EKR:n tilinpäätöksessä rahaston pääomaksi. Rahaston pääoma vastaa EKR:oon osallistuvilta jäsenvaltioilta saatavien rahoitusosuuksien kokonaismäärää. Koska rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty, vähennetään avoimesti rahaston kokonaispääomasta (ks. ”Laskelma nettovarojen muutoksista”), taseessa esitetään vain rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty.

Koska maksettavaksi sovitut rahoitusosuudet on kohdennettu määritetyille ajanjaksoille ja EKR:n siihen osallistuviin jäsenvaltioihin kohdistama laillinen maksuvaade koskee vain näitä ajanjaksoja, mahdolliset etukäteen maksetut määrät esitetään pääomaosuuksiin liittyvinä siirtovelkoina otsakkeen ”Velat” alla eikä pääomana, jonka maksamista on pyydetty.

1.7 **YHTEISRAHOITUS**

Saadut yhteisrahoitusosuudet täyttävät edellytykset, joiden mukaan ne voidaan katsoa sellaisiksi muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista saaduiksi tuloiksi, joihin sovelletaan ehtoja, ja ne esitetään velkoina jäsenvaltioille, kolmansille maille ja muille tahoille. EKR:n on käytettävä rahoitusosuudet palvelujen tarjoamiseen kolmansille, ja käyttämättä jääneet määrät (saadut rahoitusosuudet) on palautettava. Yhteisrahoitussopimuksiin liittyvät maksamattomat velat vastaavat saatuja yhteisrahoitusosuuksia, joista on vähennetty hankkeeseen liittyvät menot. Ne eivät vaikuta nettovarojen määrään.

Yhteisrahoitushankkeisiin liittyvät kulut kirjataan, kun ne ovat toteutuneet. Vastaava rahoitusosuuksien määrä kirjataan toiminnan tuotoiksi, joten näillä erillä ei ole vaikutusta varainhoitovuoden taloudelliseen tulokseen.

2. TASEEN LIITETIEDOT

VARAT

2.1 RAHOITUSVARAT

Rahoitusvaroihin kuuluva erä on mikä tahansa omaisuuserä, joka on:

a) käteisvaraa

b) toisen yhteisön oman pääoman ehtoinen instrumentti

c) sopimukseen perustuva oikeus saada toiselta yhteisöltä käteisvaroja tai muita rahoitusvaroja tai vaihtaa rahoitusvaroja tai -velkoja toisen yhteisön kanssa olosuhteissa, jotka mahdollisesti osoittautuvat yhteisölle epäedullisiksi, tai

d) sopimus, joka tullaan toteuttamaan tai saatetaan toteuttaa yhteisön omina oman pääoman ehtoisina instrumentteina.

Rahoitusvarat luokitellaan seuraavasti: jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja käypään arvoon nettovarojen / oman pääoman kautta arvostettavat rahoitusvarat. Rahoitusinstrumenttien luokka määritellään alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana, ja sitä tarkastellaan vuosittain tilinpäätöspäivänä.

EKR:n rahoitusvarat koostuvat tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavista rahoitusvaroista ja lainoista, ja ne ovat seuraavat:

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Pitkäaikaiset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	*70*	*61*
Lainat	*16*	*5*
	87	**67**
Lyhytaikaiset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	*3*	*3*
	3	**3**
Yhteensä	**89**	**69**

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat 70 miljoonan euron rahoitusvarat liittyvät oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin lähinnä seuraavilla osa-alueilla:

— uusiutuva kestävä energia Climate Investor One-, ElectriFI- ja GEEREF-rahastojen kautta

— osallistavan pientilojen ja maaseudun pk-yritysten rahoituksen edistäminen ABC-rahaston kautta

— taloudellinen osallisuus Ugandassa aBi Financen kautta

— työpaikkojen ja kestävän kasvun luominen Afrikkaan Boost Africa -aloitteen avulla.

Yhteensä 16 miljoonan euron pitkäaikaiset lainat koskevat kahta osa-aluetta: kestävää maataloutta AgriFIn kautta ja sähkön saantia ja tuotantoa kestävistä energialähteistä ElectriFI-investointivälineen kautta.

Lyhytaikaisten rahoitusvarojen alla olevat 3 miljoonaa euroa liittyvät kokonaisuudessaan ElectriFI-rahoitusvälineestä tehtyyn oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen. Sen tarkoituksena on rahoittaa alkuvaiheessa olevia ja pienimuotoisia hankkeita, joissa keskitytään sähkönsaantiin ja -tuotantoon kestävistä energialähteistä kehittyvillä markkinoilla keskittyen erityisesti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan.

2.2 **ENNAKKOMAKSUT**

Monissa sopimuksissa määrätään, että ennen kuin työt aloitetaan tai tavarat ja palvelut toimitetaan, on maksettava ennakkomaksu. Maksuaikataulua koskevassa sopimusosuudessa voidaan myös määrätä, että maksuja suoritetaan toimeksiannon edistymisestä annettavien selvitysten perusteella. Ennakkomaksut maksetaan yleensä hankkeen toteuttamismaan tai -alueen valuutassa.

Ennakkomaksun käytölle asetettu määräaika ratkaisee sen, kirjataanko se lyhyt- vai pitkäaikaiseksi ennakkomaksuksi. Ennakkomaksun käyttö määritellään hankkeesta tehdyssä sopimuksessa. Jos ennakkomaksun käytölle asetettu määräaika on 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä, maksu kirjataan lyhytaikaiseksi ennakkomaksuksi. Koska monet EKR:n hankkeista ovat luonteeltaan pitkäaikaisia, niihin liittyvien ennakkomaksujen on oltava käytettävissä yli vuoden ajan. Tämän vuoksi jotkin ennakkomaksut esitetään pitkäaikaisissa varoissa.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Pitkäaikaiset ennakkomaksut	2.2.1	–	–	*447*	*127*	*574*	*488*
Lyhytaikaiset ennakkomaksut	2.2.2	–	*5*	*113*	*836*	*954*	*1 396*
Yhteensä		–	**5**	**560**	**963**	**1 529**	**1 884**

Ennakkomaksujen kokonaismäärän pieneneminen 356 miljoonalla eurolla 31. joulukuuta 2023 mennessä johtuu pääosin siitä, että 11. EKR:sta tuensaajille maksetut ennakkomaksut vähenivät vuosien 2022 ja 2023 välisenä aikana 1 221 miljoonasta eurosta 963 miljoonaan euroon. Tämä on EKR:n elinkaaren mukaista ja liittyy myös avoinna olevien sopimusten määrän kehitykseen. Yhdennentoista EKR:n sopimukset oli saatu tehtyä, kun raukeamislauseke tuli voimaan vuoden 2020 lopussa. Tammikuun 1. päivästä 2021 lähtien 11. EKR:n puitteissa ei ole voitu enää tehdä rahoitussopimuksia, mutta voimassa olevien sopimusten mukaisia erillissopimuksia voidaan kuitenkin edelleen tehdä. Tämän vuoksi uusien sopimusten arvo pieneni vuosien 2021 ja 2022 välillä 2 118 miljoonasta eurosta 853 miljoonaan euroon ja oli 860 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Kymmenennen EKR:n ennakkomaksut väheni vät 648 miljoonasta eurosta 560 miljoonaan euroon vuosien 2022 ja 2023 välisenä aikana, mikä vastaa vuonna 2021 havaittua tavanomaista suuntausta ja EKR:n elinkaarta.

Pitkäaikaisista ennakkomaksuista 427 miljoonaa euroa liittyy Afrikkaa varten perustetun EU:n infrastruktuurirahaston, jäljempänä 'infrastruktuurirahasto', puitteissa tehtyä kahta sopimusta koskevaan avoimeen ennakkomaksuun. Infrastruktuurirahaston tavoitteena on tukea infrastruktuurihankkeita taloudellisesti myöntämällä niille avustuksia hankkeiden rahoittajien tarjoaman pitkäaikaisen rahoituksen ohella. Tällaisten avustusten myöntäminen kannustaa osallistuvia rahoituslaitoksia tarjoamaan pitkäaikaista rahoitusta. Infrastruktuurirahaston toimien katsottiin sopimusten allekirjoitusajankohtana kuuluvan asianmukaisesti sopimuksen soveltamisalaan (rahoitusinstrumentteja koskevaa mallia ei ollut vielä saatavilla, eikä asetuksessa mainittu tämäntyyppisiä instrumentteja). Näiden sopimusten nojalla suoritetut maksut kirjattiin näin ollen ennakkomaksuiksi eikä rahoitusinstrumentin osaksi. Koska infrastruktuurirahaston toteuttamat toimet ovat luonteeltaan pitkäaikaisia, sen vanhoja ennakkomaksuja kuitataan vuosittain hyvin vähän ja ennakkomaksujen kuittaus jakautuu vuosien ajalle. Sen vuoksi 427 miljoonan euron avoimet ennakkomaksut luokiteltiin uudelleen pitkäaikaisiksi, jotta ne vastaisivat paremmin hankeolosuhteita (ks. liitetieto **3.4**).

2.2.1 *Pitkäaikaiset ennakkomaksut hallinnointitavan mukaan jaoteltuina*

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*15*	*11*
EU:n toimeenpanovirastot	*2*	*10*
EU:n edustustot	*7*	*7*
	24	**28**

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
EIP ja EIR	*436*	*181*
Kansainväliset järjestöt	*74*	*221*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*16*	*16*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*17*	*25*
Kolmannet maat	*7*	*16*
EU:n elimet ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet	*–*	*1*
	550	**460**
Yhteensä	**574**	**488**

2.2.2 *Lyhytaikaiset ennakkomaksut*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Ennakkomaksut, brutto	*–*	*7*	*749*	*4 150*	*4 906*	*5 616*
Kuitattu tilikausien erottamisen yhteydessä	*–*	*(2)*	*(636)*	*(3 314)*	*(3 952)*	*(4 220)*
Yhteensä	**–**	**5**	**113**	**835**	**954**	**1 396**

2.2.3 *Lyhytaikaiset ennakkomaksut hallinnointitavan mukaan jaoteltuina*

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*55*	*85*
EU:n toimeenpanovirastot	*3*	*10*
EU:n edustustot	*82*	*105*
	140	**200**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
EIP ja EIR	*87*	*209*
Kansainväliset järjestöt	*431*	*642*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*78*	*96*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*98*	*116*

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Kolmannet maat	*119*	*131*
EU:n elimet ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet	*1*	*2*
	814	**1 196**
Yhteensä	**954**	**1 396**

2.2.4 *Ennakkomaksujen osalta saadut vakuudet*

Vakuuksilla suojataan ennakkomaksuja. Vakuudet raukeavat, kun viimeinen hankkeeseen liittyvä maksu on suoritettu.

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Ennakkomaksujen osalta saadut vakuudet	*32*	*37*

Tämä 32 miljoonaa euroa koostuu vakuuksista, joiden tarkoituksena on suojata osana suoraa hallinnointia maksettuja ennakkomaksuja. Vakuuden edunsaaja on EKR. Suurin osa ennakkomaksuista maksetaan kuitenkin osana välillistä hallinnointia, jolloin vakuuden edunsaajana ei ole EKR vaan hankintaviranomainen. Vaikka EKR ei ole edunsaaja, kyseiset vakuudet toimivat sen omaisuuserien vakuutena. Vuonna 2023 näiden vakuuksien kokonaisarvo oli 426 miljoonaa euroa.

2.3 **RAHOITUSOSUUDET ERITYISRAHASTOIHIN**

Tässä kohdassa esitetään EU:n Afrikka-hätärahastoon ja EU:n Bêkou-erityisrahastoon maksetut rahoitusosuudet. Rahoitusosuuksista on vähennetty erityisrahastojen kulut, ja ne kirjataan EKR:n varoiksi.

EKR hallinnoi rahoitusosuuksia suoraan ja huolehtii niiden käyttämisestä.

(miljoonaa euroa)

	Rahoitusosuudet, netto, 31.12.2022	Vuonna 2023 maksetut rahoitusosuudet	Erityisrahastojen nettokulut vuonna 2023	Rahoitusosuudet, netto, 31.12.2023
Afrikka	*243*	*231*	*(287)*	*186*
Bêkou	*11*	*43*	*(24)*	*30*
Yhteensä	**254**	**274**	**(311)**	**216**

Maksetut rahoitusosuudet pienenivät vuosien 2022 ja 2023 välisenä aikana 330 miljoonasta eurosta 274 miljoonaan euroon. Tämä johtui molempien erityisrahastojen asteittaisesta lakkauttamisesta seurauksena olleesta kulujen vähenemisestä. Vuoden 2021 lopussa EU:n Afrikka-hätärahasto ja Bêkou-erityisrahasto saavuttivat toimintansa huipun, kun niiden sopimustentekokausi päättyi. Sen jälkeen aloitettu erityisrahastojen asteittainen lakkauttaminen johti avoinna olevien sopimusten määrän vähenemiseen ja sitä kautta kulujen vähenemiseen.

2.4 VAIHTOON PERUSTUVAT SAAMISET JA MUUT KUIN VAIHTOON PERUSTUVAT KERRYTETTÄVISSÄ OLEVAT RAHAMÄÄRÄT

Vaihtoon perustuvat transaktiot ovat transaktioita, joissa yhteisö vastaanottaa varoja tai palveluja tai joilla mitätöidään velka ja joissa annetaan toiselle osapuolelle suoraan vastineeksi suunnilleen sama arvo (ensisijaisesti tavaroiden, palvelujen tai varojen käytön muodossa). Muut kuin vaihtoon perustuvat transaktiot ovat transaktioita, joissa yhteisö joko saa arvon toiselta yhteisöltä antamatta suoraan vastineeksi suunnilleen samaa arvoa tai antaa arvon toiselle yhteisölle saamatta vastineeksi suoraan suunnilleen samaa arvoa.

2.4.1 *Pitkäaikaiset vaihtoon perustuvat saamiset*

EKR:llä oli 31. joulukuuta 2023 yhteensä 5 miljoonaa euroa pitkäaikaisia vaihtoon perustuvia saamisia, jotka koostuivat pääasiassa useiden rahoitusvälineiden menoennakoista.

2.4.2 *Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät*

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	31.12.2023	31.12.2022
Kerrytettävissä olevat rahamäärät muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista	2.4.2.1	*13*	*15*
Saamiset vaihtoon perustuvista transaktioista	2.4.2.2	*12*	*12*
Yhteensä		**24**	**27**

2.4.2.1 Kerrytettävissä olevat rahamäärät muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Tuensaajat	–	*3*	*44*	*9*	*55*	*56*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	–	*4*	*13*	*2*	*19*	*19*
Kolmannet maat	–	*1*	*4*	*1*	*6*	*7*
Arvon alentuminen	–	*(7)*	*(55)*	*(6)*	*(68)*	*(67)*
Yhteensä	–	**1**	**7**	**5**	**13**	**15**

2.4.2.2 Saamiset vaihtoon perustuvista transaktioista

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Tulojäämät	-	-	-	*1*	*1*	*1*
EKR:jen väliset tilit	–	*(200)*	*426*	*(225)*	–	*1*
Muut	–	–	*4*	*7*	*11*	*10*
Yhteensä	–	**(200)**	**430**	**(218)**	**12**	**12**

Kaikkien EKR:jen kassavarat on tehokkuussyistä otettu 11. EKR:oon. Tämä edellyttää EKR:jen välisiä siirtoja, joiden vaikutukset tasoitetaan EKR:jen taseiden välillä EKR:jen välisillä yhdystileillä.

Otsake ”Muut” koostuu pääasiassa rahoitusvälineisiin liittyvistä saamisista. Otsakkeen ”Muut” 11 miljoonan euron saamisista 4 miljoonaa euroa liittyy Energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden maailmanlaajuiseen rahastoon (GEEREF) ja 7 miljoonaa euroa Climate Investor One -rahastoon.

2.5 **KÄTEISVARAT JA MUUT RAHAVARAT** ([5])

Käteisvarat ja muut rahavarat, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, ovat rahoitusinstrumentteja. Niihin kuuluvat muun muassa käteinen raha, pankeissa olevat vaadittaessa tai lyhyellä määräajalla maksettavat talletukset (kuten käyttötilit ja säästötilit) ja muut lyhytaikaiset erittäin likvidit sijoitukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään kolme kuukautta.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Erityistilit						
Keskuspankit	–	–	–	*341*	*341*	*835*
	–	–	–	**341**	**341**	**835**
Käyttötilit						
Liikepankit	–	–	–	*193*	*193*	*161*
Rahoitusvälineisiin liittyvät käteisvarat	–	–	–	*67*	*67*	*31*
	–	–	–	**260**	**260**	**192**
Yhteensä	–	–	–	**601**	**601**	**1 027**

Käteisvarat ja muut rahavarat vähenivät 426 miljoonalla eurolla, mikä johtuu pääasiassa keskuspankeissa pidettyjen käteisvarojen määrän supistumisesta. Tämän vähennyksen voidaan katsoa johtuvan siitä, että maksettavaksi pyydetyt rahoitusosuudet vähenivät vuosien 2022 ja 2023 välisenä aikana 2 500 miljoonasta eurosta 1 800 miljoonaan euroon. Lisäksi jäsenvaltiot saivat 43 miljoonan euron palautuksen 9. EKR:n vuoden 2023 ensimmäisestä erästä, kun taas Yhdistynyt kuningaskunta pyysi, että sen vuoden 2023 toista ja kolmatta erää varten maksamat 154 miljoonan euron rahoitusosuudet vähennettäisiin sen jäljellä olevasta osuudesta 10. ja 11. EKR:ssa (ks. liitetieto **2.9.1**).

Kuten edellisinäkin vuosina, keskuspankkien tileillä oli enemmän käteisvaroja kuin liikepankkien tileillä, jotta vastapuoliriskiä voitiin rajoittaa (ks. liitetieto **5.1**).

VELAT

2.6 **RAHOITUSVELAT**

Rahoitusvelka on mikä tahansa velka, joka on

a) sopimukseen perustuva velvollisuus luovuttaa käteisvaroja tai muita rahoitusvaroja toiselle yhteisölle, tai vaihtaa rahoitusvaroja tai -velkoja toisen yhteisön kanssa olosuhteissa, jotka mahdollisesti osoittautuvat yhteisölle epäedullisiksi, tai

b) sopimus, joka tullaan toteuttamaan tai saatetaan toteuttaa yhteisön omina oman pääoman ehtoisina instrumentteina.

Rahoitusvelat luokitellaan seuraavasti: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat, muut jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat tai takaussopimusvelat.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	31.12.2023	31.12.2022
Pitkäaikaiset			
Rahoitusvaraukset	2.2.62.6.1	*3*	*1*
Takausvelat	2.6.2	*1*	*1*

([5]) Kassavarat esitetään yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen 53 artiklan mukaisesti 11. EKR:n taseessa. Pankkitilityypeistä on lisätietoa rahoitusriskin hallintaa käsittelevässä luvussa 5.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	31.12.2023	31.12.2022
Muut rahoitusvelat	2.6.3	*1*	*2*
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat	2.6.4	*1*	*3*
Yhteensä		**5**	**7**

2.6.1 *Rahoitusvaraukset*

Nämä varaukset perustuvat arvioituihin luottotappioihin eri rahoitusvälineistä myönnetyistä lainoista.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Rahoitusvaraukset	–	–	–	*3*	*3*	*1*

Taulukossa esitetty 3 miljoonaa euroa perustuu arvioituun tappioon, joka liittyy seuraavista rahoitusvälineistä myönnettyihin lainoihin: ElectriFI CW, ElectriFI CW II ja AgriFI Regional ACP.

2.6.2 *Takaukset*

Nämä varaukset perustuvat arvioituihin tappioihin eri rahoitusvälineistä myönnetyistä takauksista, ja valtuutetut yhteisöt voivat myöntää omissa nimissään EKR:n puolesta ja EU:n riskillä. Takauksiin liittyvä EKR:n rahoitusriski on kuitenkin rajattu, ja takauksiin perustuvien maksuvaatimusten kattamiseksi tarvittavat varat rahoitetaan asteittain.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Takausvelat	–	–	–	*1*	*1*	*1*

Taulukossa esitetty miljoona euroa perustuu arvioituun tappioon, joka liittyy Euritz-rahoitusvälineestä myönnettyyn 11 miljoonan euron takaukseen (ks. liitetieto **3.2.1**).

2.6.3 *Muut rahoitusvelat*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	–	–	–	*1*	*1*	*2*

Tämä 1 miljoonan euron määrä liittyy pääasiassa ABI Finance -rahoitusvälineestä johtuviin velkoihin.

2.6.4 *Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat*

Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat ovat EKR:n yhteisrahoitussopimusten yhteydessä saamia varoja. EKR:n on käytettävä näitä rahoitusosuuksia sovittujen palvelujen toimittamiseen kolmansille osapuolille ja palautettava käyttämättömät varat rahoittajille. Yhteisrahoitusosuuksien käytön ajoitus ratkaisee sen, ilmoitetaanko niihin liittyvät velat lyhyt- vai pitkäaikaisina velkoina.

Vuoden lopussa tehdään tapauskohtainen arvio kaikista yhteisrahoitusosuuksiin liittyvistä veloista, ja kaikki määrät, joita ei todennäköisesti käytetä seuraavien 12 kuukauden aikana, katsotaan pitkäaikaisiksi veloiksi. Nykyiset määrät on esitetty liitetiedossa **2.7.2**.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät pitkäaikaiset velat	–	–	–	*1*	*1*	*3*
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät lyhytaikaiset velat	–	–	*18*	*23*	*41*	*46*
Yhteensä	–	–	**19**	**24**	**42**	**49**

2.7 **VELAT**

Velat ovat maksuja, jotka suoritetaan tavaroista tai palveluista, jotka on vastaanotettu tai toimitettu ja jotka – toisin kuin menojäämät – on jo laskutettu tai joista on tehty asianmukainen sopimus toimittajan kanssa. Velat voivat liittyä sekä vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten tavaroiden tai palvelujen ostamiseen, että muihin kuin vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten avustusten saajilta saatuihin maksupyyntöihin, ennakkomaksuihin tai muuhun EU:n rahoitukseen.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Lyhytaikaiset velat	2.7.1	–	-	*50*	*210*	*260*	*230*
Muut velat	2.7.2	–	*0*	*14*	*118*	*132*	*196*
Yhteensä		–	**0**	**63**	**328**	**391**	**426**

2.7.1 *Lyhytaikaiset velat*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Tuensaajat ja toimittajat	–	*2*	*7*	*89*	*98*	*63*
Kolmannet maat	–	–	*3*	*29*	*32*	*126*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	–	–	*19*	*110*	*129*	*41*
Muut lyhytaikaiset velat	–	*(2)*	*20*	*(18)*	–	–
Yhteensä	–	–	**50**	**210**	**260**	**230**

Velat koostuvat suurelta osin EKR:n saamista menoilmoituksista, jotka koskevat tuensaajille myönnettyjä avustuksia. Koko menoilmoituksessa ilmoitettu määrä kirjataan velaksi, kun menoilmoitus on vastaanotettu. Tukikelpoisuustarkastuksen jälkeen tuensaajille maksetaan ainoastaan tukikelpoiset määrät. Tilikautta päätettäessä analysoidaan maksattamatta olevat maksupyynnöt ja niihin liittyvät arvioidut tukikelpoiset määrät kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan. Arvioidut tukikelvottomat määrät kirjataan muihin lyhytaikaisiin velkoihin.

Julkisoikeudellisiin yhteisöihin ja tavarantoimittajiin liittyvien velkojen lisäys johtuu sellaisten laskujen määrän kasvusta, joita ei ollut vielä maksettu ennen tilikauden päättymistä. Sitä vastoin velat kolmansille valtioille vähenivät pääasiassa siksi, että Etiopialle myönnettävää budjettitukea koskeva 60 miljoonan euron lasku peruttiin vuonna 2023. Lasku oli ollut keskeytettynä marraskuusta 2020 lähtien maan tilanteen vuoksi.

2.7.2 *Muut velat*

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat	2.6.4	–	–	*18*	*23*	*41*	*46*
Pääomaosuuksiin liittyvät siirtovelat	2.7.2.1	–	–	–	*88*	*88*	*147*
Muut velat		–	–	*(5)*	*7*	*3*	*2*
Yhteensä		**–**	**–**	**14**	**117**	**132**	**196**

2.7.2.1 Pääomaosuuksiin liittyvät siirtovelat

Yhteensä 7,8 miljoonaa euroa pääomaosuuksiin liittyviä siirtovelkoja liittyy 9. EKR:n hankkeista vapautuneiden tai käyttämättä jääneiden varojen palauttamiseen jäsenvaltioille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle (ks. liitetieto **2.9.1**). Jäsenvaltiot hyväksyivät sen, että palautettavat määrät kuitataan 11. EKR:n rahoitusosuuksista ensimmäisen rahoitusosuuksien suorittamispyynnön yhteydessä vuonna 2024.

Palautusten lisäksi 80 miljoonaa euroa liittyy Yhdistyneen kuningaskunnan ennakolta maksamaan vuoden 2024 ensimmäiseen erään. Tästä summasta vähennettiin 8 miljoonaa euroa Yhdistyneen kuningaskunnan jäljellä olevasta osuudesta 10. ja 11. EKR:n käyttämättömistä varoista. Erosopimuksen 152 artiklan mukaan Yhdistynyt kuningaskunta pysyy EKR:n osapuolena 11. EKR:n ja kaikkien sellaisten aiempien EKR:jen osalta, joiden toiminta ei ole päättynyt, niiden päättymiseen saakka. Yhdistynyt kuningaskunta sitoutuu tältä osin noudattamaan samoja velvoitteita kuin jäsenvaltiot (ks. liitetieto **2.9.1**).

2.8 **MENOJÄÄMÄT**

Menojäämät ovat maksuja, jotka suoritetaan tavaroista tai palveluista, jotka on vastaanotettu tai toimitettu, mutta joita – toisin kuin velkoja – ei ole vielä laskutettu tai joista ei ole vielä tehty asianmukaista sopimusta toimittajan kanssa. Menojäämien laskenta perustuu avointen talousarviositoumusten määrään vuoden lopussa. Se osuus arvioiduista menojäämistä, joka liittyy maksettuihin ennakkomaksuihin, on kirjattu ennakkomaksujen vähennykseksi.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Menojäämät	–	–	*129*	*854*	*983*	*1 130*
Muut menojäämät ja tuloennakot	–	–	–	*1*	*1*	*2*
Yhteensä	**–**	**–**	**129**	**855**	**984**	**1 131**

Menojäämät muodostuvat sellaisista voimassa oleviin tai päättyneisiin sopimuksiin liittyvistä arvioiduista toimintamenoista, joista ei ole vielä hyväksytty maksupyyntöjä ja joiden tapauksessa tuensaajille aiheutuneet tukikelpoiset menot on arvioitu käyttämällä parhaita tilinpäätöksen laatimisajankohtana saatavilla olleita tietoja. On huomattava, että laajamittaisesta päivittäisestä toiminnasta saatuja tietoja, kuten raportointipäivän jälkeen allekirjoitettuja sopimusten pidennyksiä, ei oteta järjestelmällisesti huomioon, eikä niiden mahdollista vaikutusta menojäämiin voida luotettavasti arvioida. Maksettuihin ennakkomaksuihin liittyvä osuus arvioiduista menojäämistä on kirjattu ennakkomaksujen vähennykseksi (ks. liitetieto **2.2** yllä).

Menojäämien väheneminen 147 miljoonalla eurolla selittyy sellaisten sopimusten määrän vähenemisellä, joihin liittyvät menojäämät oli arvioitava. Menojäämien väheneminen on EKR:n elinkaaren ja avointen sopimusten määrän mukaista.

NETTOVARAT

2.9 **RAHASTON PÄÄOMA**

EKR:oon osallistuvat jäsenvaltiot maksavat rahastoon rahoitusosuuksia EKR:n ohjelmien täytäntöönpanoa varten kunkin EKR:n sisäisen sopimuksen mukaisesti. Sovellettavan oikeusperustan mukaan pääomapyynnöistä eli rahoitusta koskevista pyynnöistä tiettynä vuotena N päätetään neuvoston päätöksellä vuonna N-1. Maksettavat varat kohdennetaan selvästi määritetyille tuleville ajanjaksoille.

Rahoitusosuudet täyttävät omistajilta saatavien rahoitusosuuksien kriteerit (EU:n tilinpäätössääntö nro 1), ja ne katsotaan siksi EKR:n tilinpäätöksessä rahaston pääomaksi. Rahaston pääoma vastaa EKR:oon osallistuvilta jäsenvaltioilta saatavien rahoitusosuuksien kokonaismäärää. Koska rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty, vähennetään rahaston kokonaispääomasta (ks. ”Laskelma nettovarojen muutoksista”), taseessa esitetään vain rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty.

Koska maksettavaksi sovitut rahoitusosuudet on kohdennettu määritetyille ajanjaksoille ja EKR:n siihen osallistuviin jäsenvaltioihin kohdistama laillinen maksuvaade koskee vain näitä ajanjaksoja, mahdolliset etukäteen maksetut määrät esitetään pääomaosuuksiin liittyvinä siirtovelkoina otsakkeen ”Velat” alla eikä pääomana, jonka maksamista on pyydetty.

2.9.1 *Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Rahaston pääoma	*12 164*	*10 464*	*20 960*	*29 367*	*72 955*
Rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty	–	*(15)*	-	*(7 840)*	*(7 855)*
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, 31.12.2022	**12 164**	**10 450**	**20 960**	**21 527**	**65 100**
Rahaston pääoma	–	*10 442*	*20 834*	*29 331*	*60 607*
Rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty	–	–	-	*(6 040)*	*(6 040)*
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, 31.12.2023	–	**10 442**	**20 834**	**23 290**	**54 566**

Rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty, tarkoittaa määriä, joita jäsenvaltioita ei ole vielä pyydetty maksamaan. Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, tarkoittaa rahoitusosuuksia, joiden maksamista EKR on pyytänyt ja jotka jäsenvaltiot ovat siirtäneet kassatileille (ks. jäljempänä liitetieto **2.9.2**).

Neuvoston päätöksellä (EU) 2023/2586 ([6]) kahdeksannen ja yhdeksännen EKR:n perustamisesta tehdyissä sisäisissä sopimuksissa tarkoitettuja jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia vähennettiin vastaavasti yhdeksännestä EKR:sta vapautuneella 7,8 miljoonan euron määrällä. Tästä vähennyksestä seuraavat palautukset kuitataan 11. EKR:n puitteissa pyydetystä lisärahoituksesta. Itse asiassa palautus vähennetään vuoden 2024 ensimmäisestä erästä (ks. liitetieto **2.7.2.1**).

Erosopimuksen 153 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta pysyy EKR:n osapuolena kaikkien ohjelmien päättämiseen asti, mutta sen osuutta 8., 9. ja 10. EKR:n maksamattomista ja vapautuneista varoista ei voida käyttää uudelleen. Vuonna 2023 Yhdistynyt kuningaskunta pyysi, että sen vuoden 2023 toinen ja kolmas erä kuitattaisiin käyttämällä sen jäljellä olevaa osuutta 10. ja 11. EKR:n varannosta. Lisäksi Yhdistyneelle kuningaskunnalle palautettiin 8 miljoonaa euroa sen vuoden 2024 ensimmäistä erää varten (ks. liitetieto **2.7.2.1**). Tämän seurauksena 10. EKR:n rahaston pääoma pieneni 126 miljoonalla eurolla ja 11. EKR:n rahaston pääoma 36 miljoonalla eurolla.

Kahdeksannen EKR:n toiminta päättyi tosiasiallisesti vuonna 2021, jolloin operatiivinen toiminta ja kaikki rahoituspäätökset saatiin päätökseen. Tästä huolimatta 8. EKR:n päättämistä ei ollut täysin otettu huomioon vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Kahdeksannen EKR:n tilien päättäminen käsitellään nettovarojen muutoksia kuvaavassa konsolidoidussa laskelmassa vuoden 2023 tapahtumana. Vuonna 2023 kahdeksannen EKR:n nettovarallisuus, yhteensä 180 miljoonaa euroa, siirrettiin yhdeksänteen EKR:oon, jolloin kahdeksannen EKR:n kirjanpito saatiin päätökseen. Maksettavaksi määrätyn pääoman ja varantojen mahdolliset käyttämättä jääneet varat käytettiin edellisten vuosien taloudellisen tuloksen kattamiseen, ja jäljelle jääneet varat siirrettiin yhdeksänteen EKR:oon yhdeksänteen EKR:oon sovellettavan varainhoitoasetuksen 3 osan säännösten mukaisesti.

([6]) Neuvoston päätös (EU) 2023/2586, annettu 13 päivänä marraskuuta 2023, Euroopan kehitysrahaston rahoittamiseksi suoritettavista sopimuspuolten rahoitusosuuksista ja rahoitusosuuden enimmäismäärästä vuonna 2025, vuotuisesta määrästä vuonna 2024, ensimmäisen maksuerän määrästä vuonna 2024 sekä rahoitusosuuksien odotettuja vuotuisia määriä vuosina 2026 ja 2027 koskevasta alustavasta ei-sitovasta ennusteesta (EUVL L, 2023/2586, 15.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2586/oj).

2.9.2 *Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, ja rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – erittely jäsenvaltioittain ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta*

(miljoonaa euroa)

Rahoitusosuudet 11. EKR:sta	%	Maksua ei pyydetty, 31.12.2022	Maksua pyydetty vuonna 2023	Maksua ei pyydetty, 31.12.2023
Itävalta	*2,40*	*188*	*(43)*	*145*
Belgia	*3,25*	*255*	*(58)*	*196*
Bulgaria	*0,22*	*17*	*(4)*	*13*
Kroatia	*0,23*	*18*	*(4)*	*14*
Kypros	*0,11*	*9*	*(2)*	*7*
Tšekki	*0,80*	*63*	*(14)*	*48*
Tanska	*1,98*	*155*	*(36)*	*120*
Viro	*0,09*	*7*	*(2)*	*5*
Suomi	*1,51*	*118*	*(27)*	*91*
Ranska	*17,81*	*1 397*	*(321)*	*1 076*
Saksa	*20,58*	*1 614*	*(370)*	*1 243*
Kreikka	*1,51*	*118*	*(27)*	*91*
Unkari	*0,61*	*48*	*(11)*	*37*
Irlanti	*0,94*	*74*	*(17)*	*57*
Italia	*12,53*	*982*	*(226)*	*757*
Latvia	*0,12*	*9*	*(2)*	*7*
Liettua	*0,18*	*14*	*(3)*	*11*
Luxemburg	*0,26*	*20*	*(5)*	*15*
Malta	*0,04*	*3*	*(1)*	*2*
Alankomaat	*4,78*	*375*	*(86)*	*289*
Puola	*2,01*	*157*	*(36)*	*121*
Portugali	*1,20*	*94*	*(22)*	*72*
Romania	*0,72*	*56*	*(13)*	*43*
Slovakia	*0,38*	*29*	*(7)*	*23*
Slovenia	*0,22*	*18*	*(4)*	*14*
Espanja	*7,93*	*622*	*(143)*	*479*
Ruotsi	*2,94*	*230*	*(53)*	*178*
Yhdistynyt kuningaskunta	*14,68*	*1 151*	*(264)*	*887*
Yhteensä	**100,00**	**7 840**	**(1 800)**	**6 040**

Koska 8., 9. ja 10. EKR:n koko pääoman maksamista on pyydetty ja se on maksettu kokonaisuudessaan edellisinä vuosina, vuonna 2023 on pyydetty maksettavaksi 1 800 miljoonaa euroa, jotka liittyvät kokonaan 11. EKR:oon. Pääoma, jonka maksamista on pyydetty, pieneni vuosien 2022 ja 2023 välillä 2 500 miljoonasta eurosta 1 800 miljoonaan euroon.

2.9.3 *Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Saldo 31.12.2021	**(2 512)**	**2 018**	**101**	**394**	–
Varojen siirrot aiemmista EKR:ista 10. EKR:n suoritusvaraukseen	*(1)*	*(8)*	*9*	–	–
Varojen siirrot aiemmista EKR:ista 11. EKR:n suoritusvaraukseen	–	–	*(148)*	*148*	–
Saldo 31.12.2022	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	–
Varojen siirrot aiemmista EKR:ista 8. EKR:n suoritusvaraukseen	*2 762*	*(2 762)*		–	–
Varojen siirrot aiemmista EKR:ista 10. EKR:n suoritusvaraukseen	*427*	*(432)*	*6*	–	–
Varojen siirrot aiemmista EKR:ista 11. EKR:n suoritusvaraukseen	*(676)*	*676*	*(87)*	*87*	–
Saldo 31.12.2023	–	**(509)**	**(120)**	**628**	–

Tähän kohtaan sisältyvät toiminnassa olevien EKR:jen välillä siirretyt varat.

Cotonoun sopimuksen tultua voimaan kaikki aikaisempien, toiminnassa olevien EKR:jen käyttämättä jääneet varat on siirretty viimeksi avattuun EKR:oon sitoumusten vapauttamisen jälkeen. Euroopan kehitysrahastojen välillä siirrettävät varat kasvattavat kohderahaston määrärahoja ja vähentävät alkuperärahaston määrärahoja. Kymmenennen ja yhdennentoista EKR:n suoritusvarauksiin siirrettyjä varoja voidaan sitoa ainoastaan tietyin edellytyksin sisäisten sopimusten mukaisesti.

Vaikka 8. EKR:n tilit päätettiin virallisesti vuonna 2021, tämä ei näkynyt vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Vuonna 2023 aiempien EKR:jen mahdolliset varaukset ja tappiot siirrettiin 9. EKR:oon (ks. liitetieto **2.9.1** edellä).

3. TUOTTO- JA KULULASKELMAN LIITETIEDOT

TULOT

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	2023	2022
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista	3.1	*14*	*18*
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista	3.2	*52*	*80*
Yhteensä		**65**	**98**

3.1 TUOTOT MUISTA KUIN VAIHTOON PERUSTUVISTA TRANSAKTIOISTA

Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista liittyvät transaktioihin, joissa siirtäjä antaa vastaanottavalle yhteisölle varoja ilman, että kyseinen yhteisö antaa siirtäjälle likimäärin vastaavan arvoisen vastikkeen suoraan vaihdossa. Otsakkeeseen sisältyvät pääasiassa komissiolta varainhoitovuoden aikana saadut määrät ja takaisin perityt toimintamenot.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Varojen takaisinperintä		–	–	*1*	*4*	*6*	*17*
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät tuotot	3.1.1	–	–	–	*8*	*8*	*(4)*
Yhteensä		–	–	**2**	**12**	**14**	**18**

Muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista saatavat tuotot voidaan jakaa hallinnointitavan mukaan seuraavasti:

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	–	*1*
EU:n edustustot	*5*	*(3)*
	5	**(2)**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
Kolmannet maat	*6*	*13*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	–	*(3)*
Kansainväliset järjestöt	*3*	*7*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	–	*3*
	9	**20**
Yhteensä	**14**	**18**

3.1.1 *Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät tuotot*

Saadut yhteisrahoitusosuudet täyttävät edellytykset, joiden mukaan ne voidaan katsoa sellaisiksi muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista saaduiksi tuloiksi, joihin sovelletaan ehtoja. Niiden ei tämän vuoksi pitäisi saantihetkellä vaikuttaa tuotto- ja kululaskelmaan. Yhteisrahoitusosuudet säilytetään veloissa (ks. liitetieto **2.6.4** ja **2.7.2**) siihen asti, kun niihin liittyvät ehdot on täytetty eli tukikelpoiset menot ovat aiheutuneet (ks. liitetieto **3.5**). Menoja vastaava määrä kirjataan tämän jälkeen tuotto- ja kululaskelmaan yhteisrahoitusosuuksista saatuina muina kuin vaihtoon perustuvina tuottoina. Tämän seurauksena vaikutus tilikauden taloudelliseen tulokseen on nolla.

3.2 **TUOTOT VAIHTOON PERUSTUVISTA TRANSAKTIOISTA**

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Rahoitustuotot	–	–	*(1)*	*10*	*9*	*3*
Muut tuotot	–	*2*	*4*	*37*	*43*	*77*
Yhteensä	–	**2**	**4**	**46**	**52**	**80**

Otsakkeessa ”Rahoitustuotot” oleva 9 miljoonan euron määrä muodostuu pääasiassa maksamattomista perintämääräyksistä kertyneistä koroista, ennakkomaksuista kertyneistä koroista ja rahoitusvälineistä saatavista tuloista.

Muut tuotot muodostuvat pääasiassa kurssivoitoista. Vastaavat kurssitappiot kirjataan muihin menoihin (ks. liitetieto **3.7**).

KULUT

3.3 **MUIDEN YHTEISÖJEN TOTEUTTAMAT MENOT**

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Teknisen avun kulut	–	–	–	*3*	*3*	*1*

Kolmen miljoonan euron määrä koostuu useiden rahoitusvälineiden teknisen avun menoista.

3.4 **TUKIVÄLINEET**

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Ohjelmoitava apu	–	–	*33*	*808*	*841*	*1 307*
Makrotaloudellinen tuki	–	*7*	–	–	*7*	*4*
Alakohtaiset politiikat	–	*(1)*	–	–	*(1)*	–
AKT-valtioiden väliset hankkeet	–	–	*128*	*651*	*779*	*896*
Hätäapu	–	*(7)*	*113*	*124*	*230*	*118*
Institutionaalinen tuki	–	–	–	*12*	*12*	*6*
Vientitulojen vaihtelun kompensaatio	–	–	*2*	–	*2*	–
Rahoitusosuudet erityisrahastoihin	–	–	–	*311*	*311*	*458*
Yhteensä	–	**(1)**	**276**	**1 906**	**2 181**	**2 789**

EKR:n toimintamenot liittyvät eri välineisiin, ja menon tyyppi määräytyy sen mukaan, miten maksut suoritetaan ja miten varoja hallinnoidaan.

Toimintamenojen väheneminen 608 miljoonalla eurolla vuonna 2023 johtui pääasiassa 11. EKR:n menojen vähenemisestä (2 489 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja 1 906 miljoonaa euroa vuonna 2023). Tämä vähennys selittyy suurelta osin ohjelmoitavaan apuun, AKT-valtioiden välisiin hankkeisiin ja erityisrahastoihin osoitettuihin rahoitusosuuksiin liittyvien kulujen vähenemisellä (ks. liitetieto **2.3**). Tästä huolimatta hätäapuun liittyvät menot kasvoivat 105 miljoonalla eurolla. Menojen kasvu on seurausta neuvoston 12. heinäkuuta 2022 antamasta päätöksestä, jonka mukaan 10. EKR:n ja 11. EKR:n varoja käytetään uudelleen Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttaman ruokaturvakriisin ja talouden häiriötilan johdosta toteutettavien toimien rahoittamiseen AKT-maissa.

AKT-valtioiden välisiin hankkeisiin liittyvien menojen vähennys selittyy kahden infrastruktuurirahastoon kuuluvan hankkeen menojäämien vähenemisellä. Koska näitä kahta hanketta ei panna täytäntöön säännöllisesti ja koska raporttia ei ole, avoimet ennakkomaksut on luokiteltu uudelleen pitkäaikaisiksi eikä näille hankkeille ole laskettu menojäämiä vuodelle 2023. AKT-valtioiden välisiin hankkeisiin liittyviin menoihin on kuitenkin vaikuttanut se, että viime vuoden 130 miljoonan euron suuruiset menojäämät peruttiin (ks. liitetieto **2.2**).

Yhdeksännen ja kymmenennen EKR:n menojen muutokset vastaavat EKR:n elinkaarta ja liittyvät myös avoinna olevien sopimusten määrän kehitykseen. Monet näiden EKR:jen sopimukset saatiin täytettyä ja päätettyä vuonna 2023, minkä seurauksena näistä EKR:ista aiheutuneet menot vähenivät.

Hätäapuohjelmaan liittyvä 9. EKR:n negatiivinen määrä johtuu siitä, että vuonna 2023 peruutettuun sopimukseen liittyvät vuoden 2022 menojäämät on peruutettu.

3.5 **YHTEISRAHOITUSKULUT**

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Yhteisrahoitus	–	–	–	*8*	*8*	*(4)*

Tässä kohdassa ilmoitetut määrät ovat yhteisrahoitushankkeisiin vuonna 2023 liittyneitä kuluja. Lukuja tarkasteltaessa olisi otettava huomioon, että kulut sisältävät tilikausien erottamiseen liittyvät määrät, jotka on arvioitu (ja ne sisältävät tämän vuoksi myös viime vuotta koskevien arvioitujen määrien peruutukset).

Vuonna 2023 yhteisrahoituskulut kasvoivat 12 miljoonaa euroa lähinnä siksi, että vuoden 2022 yhteisrahoituskulut olivat poikkeuksellisen alhaiset. Yhteisrahoituskulujen väheneminen vuonna 2022 johtui siitä, että kulujen yhteisrahoittajille kohdentamiseen käytettävää menetelmää parannettiin ja menetelmässä otetaan nyt huomioon aiheettomasti maksettujen määrien takaisinperintä.

Toteutuneilla määrillä ei yhteisrahoitusta koskevien kirjanpitosääntöjen mukaisesti ollut vaikutusta EKR:n varainhoitovuoden tulokseen, koska ne kirjattiin sekä yhteisrahoituskuluihin että yhteisrahoitustuottoihin (ks. myös liitetieto **3.1.1**).

Tukivälineet ja yhteisrahoituskulut hallinnointitavan mukaan eriteltyinä

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*50*	*70*
EU:n toimeenpanovirastot	*16*	*6*
Erityisrahastot	*290*	*431*
EU:n edustustot	*235*	*1 121*
	591	**1 628**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
EIP ja EIR	*(45)*	*39*
Kansainväliset järjestöt	*994*	*(544)*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*201*	*325*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*147*	*99*
Kolmannet maat	*297*	*1 234*
EU:n elimet ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet	*3*	*4*
	1 597	**1 157**
Yhteensä	**2 189**	**2 785**

3.6 **RAHOITUSKULUT**

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Nettomääräinen arvonalentumistappio lainoista ja muista saamisista	–	*(1)*	*1*	*2*	*2*	*2*
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja veloista aiheutuneet tappiot	–	–	*1*	*2*	*3*	*2*
Palkkiohyvitys	–	–	–	*1*	*1*	*1*
Arvonalentumistappiot takauksista	–	–	–	–	–	*1*
Yhteensä	-	**(1)**	**1**	**5**	**7**	**6**

Nettomääräinen arvonalentumistappio lainoista ja muista saamisista käsittää rahoitusinstrumentteihin liittyvät arvonalentumistappiot ja arvioidut kulut määristä, joita ei saada perittyä takaisin ja jotka liittyvät vanheneviin perintämääräyksiin (yli kaksi vuotta), konkursseihin ja perinnästä luopumiseen.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin liittyvät 3 miljoonan euron rahoituskulut liittyvät pääasiassa valuuttakurssieroihin, korkoihin ja käyvän arvon muutoksiin useiden rahoitusinstrumenttien osalta.

Otsakkeen ”Palkkiohyvitys” 1 miljoonan euron määrä liittyy Kulima-rahoitusvälineestä aiheutuneisiin menoihin.

3.7 **MUUT KULUT**

Tähän otsakkeeseen sisältyvät hallintokulut, kuten muiden kuin tietotekniikkaan liittyvien ulkopuolisten palvelujen kulut, operatiivisten vuokrasopimusten kulut, viestintä- ja julkaisukulut, koulutuskulut jne.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2023	2022
Hallinnolliset ja tietotekniset kulut	–	-	*2*	*49*	*51*	*56*
Riski- ja kuluvaraus	–	-	–	*2*	*1*	–
Myyntisaamisiin liittyvät realisoituneet tappiot	–	–	–	–	–	*4*
Kurssitappiot	–	*2*	*5*	*55*	*62*	*60*
Rahoitusinstrumenttien kurssitappiot	–	–	–	*1*	*1*	–
Yhteensä	–	**3**	**7**	**106**	**116**	**119**

Otsake ”Hallinnolliset ja tietotekniset kulut” sisältää sellaiset määrät, jotka perustuvat komission kanssa tehtyyn EKR:n sisäiseen sopimukseen, jolla katetaan sen päätoimipaikassa ja edustustoissa EKR:n ohjelmien hallinnoinnista aiheutuvat hallintokulut.

Valuuttakurssitappioiden lisääntyminen johtuu pääasiassa siitä, että realisoitumattomat tappiot lisääntyivät vuoden lopussa hallussa olleiden valuuttamääräisten saldojen uudelleenarvostuksessa.

4. EHDOLLISET VARAT JA VELAT JA MUUT TILINPÄÄTÖKSESSÄ ESITETTÄVÄT TIEDOT

4.1 EHDOLLISET VARAT

Ehdollinen omaisuuserä on potentiaalinen omaisuuserä, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Ennakkomaksuvakuudet	–	–	*2*	*30*	*32*	*37*
Suoritustakuut	–	–	–	–	–	*1*
Yhteensä	–	–	**2**	**30**	**32**	**38**

Komissio edellyttää joissakin tapauksissa ennakkomaksuvakuuksia tuensaajilta, jotka eivät ole jäsenvaltioita, maksaessaan näille ennakkomaksuja.

EKR:n rahoitusta saavilta tuensaajilta vaaditaan suoritustakuu, jolla varmistetaan, että ne noudattavat EKR:n kanssa tekemäänsä sopimukseen sisältyviä ehtoja.

Kun kyse on välillisen hallinnoinnin piiriin kuuluvista sopimuksista, vakuus ei kuulu EKR:lle vaan hankintaviranomaiselle. Vakuutta ei tämän vuoksi ilmoiteta EKR:n tilinpäätöksessä.

4.2 EHDOLLISET VELAT

Ehdollinen velka on potentiaalinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta, kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa. Se voi olla myös olemassa oleva velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena, koska resurssien siirtyminen pois rahastosta ei ole todennäköistä tai velvoitteen suuruus ei ole määritettävissä riittävän luotettavasti.

4.2.1 *Myönnetyt takaukset*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Myönnetyt takaukset	–	–	–	*28*	*28*	*25*

Edellä olevassa taulukossa esitetään riski, joka aiheutuu EKR:n mahdollisista tulevista maksuista, jotka liittyvät EIP-ryhmälle tai muille rahoituslaitoksille myönnettyihin takauksiin. Esitetyistä määristä on vähennetty näistä ohjelmista tehdyt rahoitusvaraukset tai rahoitusvelat.

Edellä ilmoitettu 28 miljoonan euron määrä liittyy seuraavista rahoitusvälineistä myönnettyihin takauksiin: 11 miljoonaa euroa EURITZ-rahoitusvälineestä, 10 miljoonaa euroa KULIMA-rahastosta ja 7 miljoonaa euroa maatalouden arvoketjuun liittyvästä ZAMBIA-välineestä.

4.2.2 *Oikeustapauksiin liittyvät ehdolliset vastuut*

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Vireillä olevat oikeustapaukset	–	–	–	*7*	*7*	*18*

Vuoden 2023 lopussa vireillä oli vain kaksi oikeustapausta, jotka koskivat yhteensä 7 miljoonan euron määrää. Vuoden aikana saatiin päätökseen kaksi oikeustapausta, jotka koskivat yhteensä 11 miljoonan euron määrää.

4.3 **MUUT MERKITTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSESSÄ ESITETTÄVÄT TIEDOT**

4.3.1 *Talousarviositoumukset, joita ei ole vielä kirjattu kuluiksi*

Jäljempänä esitetty määrä saadaan vähentämällä maksattamatta olevien sitoumusten määrästä niihin liittyvät, tuotto- ja kululaskelmaan kuluiksi kirjatut määrät. Talousarviosta maksattamatta olevat sitoumukset ovat sitoumuksia, joita vastaavia maksuja ei vielä ole suoritettu ja/tai joita ei vielä ole purettu. Maksattamatta olevia määriä syntyy aina monivuotisten ohjelmien yhteydessä.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2023	31.12.2022
Talousarviositoumukset, joita ei ole vielä kirjattu kuluiksi	–	*16*	*216*	*3 217*	*3 449*	*4 853*

Maksattamatta olevien sitoumusten väheneminen johtuu suurelta osin talousarviosta maksattamatta olevien sitoumusten vähenemisestä. Näitä sitoumuksia oli yhteensä 5 116 miljoonaa euroa (2022: 6 459 miljoonaa euroa). Tämä on EKR:n elinkaaren mukaista ja liittyy myös avoinna olevien sopimusten määrän kehitykseen (ks. liitetieto **2.2**).

5. **RAHOITUSRISKIN HALLINTA**

Seuraavat EKR:n rahoitusriskin hallintaa koskevat tiedot liittyvät kassanhallintatoimiin, jotka komissio on toteuttanut EKR:n puolesta sen varojen hallinnoimiseksi.

5.1 **RISKINHALLINTAPOLITIIKKA JA SUOJAUS**

EKR:n kassanhallintasäännöt ja -periaatteet vahvistetaan 11. Euroopan kehitysrahastoon sovellettavassa varainhoitoasetuksessa ja sisäisessä sopimuksessa.

Varainhoitoasetuksen mukaisesti noudatetaan seuraavia perusperiaatteita:

a) Jäsenvaltiot maksavat EKR:n rahoitusosuudet jäsenvaltion keskuspankissa tai jäsenvaltion nimeämässä rahoituslaitoksessa oleville erityistileille. Rahoitusosuudet pidetään kyseisillä tileillä siihen asti, kun maksu EKR:lle tulee suoritettavaksi.

b) Jäsenvaltiot maksavat EKR:n rahoitusosuudet euroina. Maksut EKR:sta suoritetaan euroina ja muina valuuttoina.

c) Komission EKR:n nimissä avaamilla pankkitileillä ei saa tapahtua tilinylityksiä.

Erityistilien lisäksi komissio on avannut EKR:n nimissä muita pankkitilejä rahoituslaitoksissa (keskuspankeissa ja liikepankeissa) suorittaakseen ja vastaanottaakseen sellaisia maksuja, jotka eivät liity jäsenvaltioiden rahoitusosuuksiin.

Kassanhallinta- ja maksutoiminnot ovat pitkälle automatisoituja ja perustuvat ajanmukaisiin tietotekniikkajärjestelmiin. Käytössä on lisäksi erityismenettelyjä, joilla taataan järjestelmän turvallisuus ja varmistetaan tehtävien eriyttäminen varainhoitoasetuksen säännösten, komission noudattamien sisäistä valvontaa koskevien standardien ja tilintarkastusperiaatteiden mukaisesti.

Kassanhallinta- ja maksutoimintojen hallinnointi perustuu kirjallisiin ohjeisiin ja menettelyihin, joiden tavoitteena on vähentää operatiivisia ja rahoitusriskejä sekä varmistaa valvonnan riittävyys. Ohjeet ja menettelyt kattavat eri toiminnot, ja niiden noudattamista valvotaan säännöllisesti.

5.2 **VALUUTTARISKI**

EKR:oon kohdistuva valuuttariski vuoden lopussa – nettopositio

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023				31.12.2022			
	USD	EUR	Muut	Yhteensä	USD	EUR	Muut	Yhteensä
Rahoitusvarat								
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat	*7*	*7*	3	*17*	–	6	–	*6*
*Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat**	16	49	8	*73*	14	42	9	*65*
*Saamiset***	*7*	*4*	–	*11*	*6*	*4*	–	*10*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*6*	*595*	–	*601*	*7*	*1 015*	*5*	*1 027*
	36	**655**	**11**	**704**	**27**	**1 067**	**14**	**1 108**
Rahoitusvelat								
Takausvelat ja rahoitusvaraukset	–	*2*	*2*	*4*	–	*3*	–	*3*
	–	**2**	**2**	**4**	–	**3**	–	**3**
Yhteensä	**36**	**657**	**13**	**706**	**27**	**1 069**	–	**1 110**

Kaikki rahoitusosuudet pidetään euromääräisinä ja muita valuuttoja ostetaan vain silloin kun niitä tarvitaan maksujen suorittamiseksi. Tämän vuoksi EKR:n kassanhallintatoimintoihin ei kohdistu valuuttariskiä.

5.3 **KORKORISKI**

EKR ei ota lainaa, joten siihen ei kohdistu korkoriskiä.

EKR:n pankkitileillä oleville varoille kertyy kuitenkin korkoa. Komissio on sen vuoksi ottanut EKR:n puolesta käyttöön toimenpiteet varmistaakseen, että kertynyt korko vastaa markkinakorkoja ja niiden vaihteluja.

Kukin jäsenvaltio maksaa rahoitusosuutensa EKR:n talousarvioon nimeämässään rahoituslaitoksessa olevalle erityistilille. Muutama vuosi sitten esiintyneen negatiivisen koron riskin poistamiseksi on otettu käyttöön kassanhallintaan liittyviä menettelyjä, joiden avulla tällaisten tilien saldot pidetään mahdollisimman pieninä. Lisäksi negatiivisesta korosta aiheutuvista kustannuksista vastaa neuvoston asetuksen (EU) 2016/888 ([7]) mukaan asianomainen jäsenvaltio.

Korko maksetaan liikepankeissa olevien tilien yliyön-saldoille päivittäin. Tällaisten tilien saldoille saatava korko perustuu vaihtuviin markkinakorkoihin, joihin sovelletaan (positiivista tai negatiivista) sopimusmarginaalia. Useimmille pankkitileille maksetaan korkoa, joka perustuu markkinoiden viitekorkoon ja jossa on otettu huomioon kyseisen koron vaihtelut. EKR:oon ei sen vuoksi kohdistu riskiä siitä, että sen tileillä oleville varoille maksettaisiin markkinakorkoa alhaisempaa korkoa.

5.4 **LUOTTORISKI (VASTAPUOLIRISKI)**

Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä

Rahoitusvarojen osalta raportoidut määrät ovat nettomääräisiä kirjanpitoarvoja ja edustavat luottoriskiä tilikauden lopussa.

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Rahoitusvarat		
Lainat	*16*	*6*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*601*	*1 027*
Vaihtoon perustuvat saamiset (*)	*11*	*11*
Myönnetyt takaukset		–
Takaussopimukset	*14*	*12*
Yhteensä 31.12.2023	**642**	**1 056**

(*) Pois lukien menoennakot

Rahoitusvälinelainat: luoton laatu

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023				
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat	Yhteensä
Luottoluokitus					
Paras ja hyvä luokitus	–	–	–	–	–
Parempi keskitason luottoluokitus	–	–	–	–	–

([7]) Neuvoston asetus (EU) 2016/888, annettu 6 päivänä kesäkuuta 2016, yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun asetuksen (EU) 2015/323 muuttamisesta erien maksamisen osalta (EUVL L 149, 7.6.2016, s. 1).

(miljoonaa euroa)

31.12.2023					
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat	Yhteensä
Heikompi keskitason luottoluokitus	–	–	–	–	–
Spekulatiiviluokka ja maksukyvyttömyys	*18*	*1*	–	–	*19*
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	**18**	**1**	–	–	**19**
Vähennettynä tappiota koskevalla vähennyserällä	*2*	*1*	–	–	3
Nettokirjanpitoarvo	**16**	–	–	–	**16**

Käteisvarat ja muut rahavarat: luoton laatu

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Luottoluokitus		
Paras ja hyvä luokitus	*514*	*724*
Parempi keskitason luottoluokitus	*77*	*299*
Heikompi keskitason luottoluokitus	*11*	*4*
Spekulatiiviluokka ja maksukyvyttömyys	–	–
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	**601**	**1 027**
Vähennettynä tappiota koskevalla vähennyserällä	-	-
Nettokirjanpitoarvo	**601**	**1 027**

Saamiset: luoton laatu

(miljoonaa euroa)

31.12.2023						
	Ei erääntynyt	Erääntyneet 0–30 päivää	Erääntyneet 31–90 päivää	Erääntyneet 91 päivää–1 vuosi	Erääntyneet > 1 vuosi	Yhteensä
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	11	–	–	–	–	*11*
Vähennettynä tappiota koskevalla vähennyserällä	–	–	–	–	–	–
Nettokirjanpitoarvo	**11**	–	–	–	–	*11*

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat: luoton laatu

Vuonna 2023 näihin tilinpäätöksiin sisältyvät tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat liittyvät oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin, joihin ei kohdistu luottoriskiä (ks. liitetieto **2.1**).

5.5 **LIKVIDITEETTIRISKI**

Analyysi rahoitusvastuista sopimuksen jäljellä olevan voimassaoloajan mukaan

Tämän otsakkeen mukaiset rahoitusvelat esitetään taseen kirjanpitoarvoina.

(miljoonaa euroa)

	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Rahoitusvastuut 31.12.2023	*391*	*2*	–	*393*
Rahoitusvastuut 31.12.2022	*426*	*5*	–	*431*

EKR:oon sovellettavilla budjettiperiaatteilla varmistetaan, että budjettikauden kassavarojen kokonaismäärä riittää aina maksujen suorittamiseen. Jäsenvaltioilta saatavien rahoitusosuuksien kokonaismäärä on näin aina yhtä suuri kuin vastaavan budjettikauden maksumäärärahojen määrä.

Jäsenvaltiot maksavat rahoitusosuutensa EKR:lle kuitenkin kolmena vuosieränä, minkä lisäksi EKR:sta suoritettaviin maksuihin liittyy kausittaisuutta.

Jotta voitaisiin varmistaa, että kassavarat riittävät jokaisena kuukautena maksujen suorittamiseen, komission kassanhallintayksikkö ja varoja käyttävät yksiköt vaihtavat säännöllisesti tietoja kassatilanteesta.

Edellä mainitun lisäksi EKR:n kassanhallinnassa käytetään automaattisia kassanhallintatyökaluja, joilla varmistetaan päivittäin, että jokaisella EKR:n pankkitilillä on riittävästi käteisvaroja.

6. LÄHIPIIRIÄ KOSKEVAT TIEDOT

EKR:n lähipiiriksi katsotaan EU:n Bêkou-erityisrahasto, EU:n Afrikka-hätärahasto ja Euroopan komissio. Näiden yhteisöjen väliset liiketoimet ovat osa EKR:n normaalia toimintaa, joten niistä ei EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjen mukaan tarvitse antaa tietoja erikseen.

EKR on komission hallinnoima rahasto, joten sillä ei ole omaa erillistä hallintoa. EU:n, myös komission, johtoon kuuluvien avainhenkilöiden etuudet on ilmoitettu Euroopan unionin konsolidoidun tilinpäätöksen kohdassa 7.2 ”Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden etuudet”.

7. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

EKR:n tilinpitäjän tietoon ei tilinpäätöksen allekirjoittamispäivään mennessä ollut tullut tai saatettu sellaisia olennaisia tapahtumia, jotka olisi ilmoitettava erikseen tässä kohdassa. Tilinpäätös ja sen liitetiedot on laadittu tuoreimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella, ja edellä esitetyt tiedot perustuvat tällaisiin tietoihin.

8. VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLISEN TULOKSEN JA TALOUSARVION TOTEUTUMAN TÄSMÄYTYS

Varainhoitovuoden taloudellinen tulos on laskettu suoriteperusteisen kirjanpidon periaatteiden mukaisesti. Talousarvion toteutuma sen sijaan perustuu maksuperusteisen kirjanpidon sääntöihin. Koska taloudellinen tulos ja talousarvion toteutuma kuitenkin kattavat samat operatiiviset tapahtumat, ne on syytä täsmäyttää. Seuraavassa taulukossa esitetään nämä täsmäytykset ja erityisesti tärkeimmät tulo- ja menopuolen täsmäytyserät. Taulukon liitetiedoissa on lisätietoja tärkeimmistä täsmäytyseristä.

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS	**(2 249)**	**(2 813)**
Tulot		
Saamiset, jotka eivät vaikuta talousarvion toteutumaan	*(11)*	*(5)*

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
Varainhoitovuoden aikana vahvistetut saamiset, joita vastaavia tuloja ei ole vielä saatu	*(2)*	*(3)*
Aiempina vuosina vahvistettujen saamisten perusteella saadut tulot	*12*	*19*
Ennakkomaksujen nettovaikutus	*36*	*37*
Siirtosaamiset (netto)	*(54)*	*(82)*
Menot		
Maksamatta olevat varainhoitovuoden menot	*(55)*	*16*
Varainhoitovuonna maksetut aikaisempien vuosien menot	*(349)*	*(408)*
Ennakkomaksujen nettovaikutus	*556*	*244*
Siirtovelat (netto)	*59*	*607*
VARAINHOITOVUODEN TALOUSARVION TOTEUTUMA	**(2 056)**	**(2 387)**

8.1 TÄSMÄYTYSERÄT – TULOT

Varainhoitovuoden talousarviotulot muodostuvat kyseisen vuoden aikana vahvistettujen saamisten perusteella saaduista tuloista sekä tuloista, jotka on saatu aiempina varainhoitovuosina vahvistettujen saamisten perusteella.

Saamiset, jotka eivät vaikuta talousarvion toteutumaan, kirjataan taloudelliseen tulokseen, mutta niitä ei voida lukea tuloiksi talousarviossa, sillä maksuja vastaava määrä siirretään varantoihin eikä sitä voida sitoa uudelleen ilman neuvoston päätöstä.

Varainhoitovuoden aikana vahvistetut saamiset, joita vastaavia tuloja ei ole vielä saatu, vähennetään täsmäytystä tehtäessä taloudellisesta tuloksesta, koska ne eivät kuulu talousarviotuloihin. Sen sijaan **aiempina vuosina vahvistettujen saamisten perusteella saadut tulot** on täsmäytettäessä sisällytettävä varainhoitovuoden taloudelliseen tulokseen.

Ennakkomaksujen nettovaikutus muodostuu tuensaajilta perityillä määrillä kuitatuista ennakkomaksuista. Nämä maksut kuuluvat tuloihin, mutta eivät vaikuta taloudelliseen tulokseen, ja tästä syystä ne on lisättävä täsmäyttämistä varten.

Siirtosaamisten nettomäärä muodostuu pääasiassa tilikausien erottamiseen liittyvistä siirtosaamisista. Laskelmassa otetaan huomioon ainoastaan nettovaikutus, eli varainhoitovuoden siirtosaamisista vähennetään edellisen vuoden peruutetut siirtosaamiset.

8.2 TÄSMÄYTYSERÄT – MENOT

Maksamatta olevat varainhoitovuoden menot on täsmäytystä tehtäessä otettava huomioon, koska ne sisältyvät taloudelliseen tulokseen mutta eivät kuulu talousarviomenoihin. **Varainhoitovuonna maksetut aiempien vuosien menot** on sen sijaan täsmäytystä tehtäessä vähennettävä taloudellisesta tuloksesta, sillä ne kuuluvat varainhoitovuoden talousarviomenoihin mutta eivät vaikuta taloudelliseen tulokseen tai vähentävät oikaisujen tapauksessa kuluja.

Maksujen peruutuksista saatavat määrät eivät vaikuta taloudelliseen tulokseen, mutta ne vaikuttavat talousarvion toteutumaan.

Ennakkomaksujen nettovaikutus muodostuu varainhoitovuoden aikana suoritetuista uusista ennakkomaksuista (jotka kirjataan kyseisen vuoden talousarviomenoiksi) sekä sellaisista varainhoitovuoden tai aiempien vuosien aikana suoritetuista ennakkomaksuista, jotka on kuitattu hyväksyttyjä tukikelpoisia menoja vastaan. Viimeksi mainitut ovat suoriteperustetta sovellettaessa kuluja, mutta niitä ei merkitä talousarviokirjanpitoon, koska alkuperäinen ennakkomaksu on kirjattu talousarviomenoksi jo ennakkomaksun suoritusajankohtana.

Siirtovelkojen nettomäärä muodostuu pääasiassa tilikausien erottamiseen liittyvistä eristä eli sellaisista EKR:n varojen saajille aiheutuneista tukikelpoisista menoista, joita ei ole vielä ilmoitettu EKR:lle. Laskelmassa otetaan huomioon ainoastaan nettovaikutus eli varainhoitovuoden siirtoveloista vähennetään edellisen vuoden peruutetut siirtovelat.

EKR:OON KONSOLIDOITUJEN EU:N ERITYISRAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

EU:N BÊKOU-ERITYISRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2023 ([8])

([8]) On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty tuhansiin euroihin.

TAUSTATIETOA

Yleistä taustatietoa unionin erityisrahastoista

Perustaminen

Unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen, jäljempänä ’unionin varainhoitoasetus’ ([9]), 234 ja 235 artiklan ja yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen ([10]) 35 artiklan mukaan komissio voi perustaa unionin erityisrahastoja ulkoisia toimia varten. Unionin eritysrahastot perustetaan muiden rahoittajien kanssa tehtävillä sopimuksilla.

Rahastoilla vastataan tarpeeseen toteuttaa hätätoimia, hätätilan jälkeisiä toimia tai temaattisia toimia. Euroopan komissio perustaa unionin erityisrahastot päätöksellä kuultuaan Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tai näiden annettua hyväksyntänsä. Päätös sisältää perustamista koskevan sopimuksen muiden rahoittajien kanssa.

Unionin erityisrahastoja perustetaan ja käytetään vain seuraavien edellytysten täyttyessä:

— Unionin toimella luodaan lisäarvoa: unionin erityisrahastojen tavoitteet voidaan erityisesti niiden laajuuden tai mahdollisten vaikutusten ansiosta saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin kansallisella tasolla, ja olemassa olevat rahoitusvälineet eivät riittäisi unionin toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

— Unionin erityisrahastot lisäävät selvästi unionin poliittista näkyvyyttä ja tuottavat hallinnollisia etuja, ja niiden avulla unioni voi valvoa paremmin riskejä sekä unionin maksuja ja muiden rahoittajien rahoitusosuuksia.

— Unionin erityisrahastot eivät saa olla päällekkäisiä jo käytössä olevien rahoituskanavien tai samankaltaisten välineiden kanssa täydentämättä niitä jotenkin.

— Unionin erityisrahastojen tavoitteet mukautetaan sen unionin välineen tai budjettikohdan tavoitteisiin, josta ne rahoitetaan.

Nykyiset EU:n erityisrahastot

Komissio on tähän mennessä perustanut neljä EU:n erityisrahastoa:

— EU:n Bêkou-erityisrahasto, jonka tavoitteena on tukea kaikkia Keski-Afrikan tasavallan kriisistä selviytymisen ja jälleenrakentamisen osa-alueita. Rahasto perustettiin 15. heinäkuuta 2014.

— EU:n Syyria-erityisrahasto (Madad-rahasto) eli Syyrian kriisin johdosta perustettu EU:n alueellinen erityisrahasto. Rahasto perustettiin 15. joulukuuta 2014.

— EU:n Afrikka-hätärahasto eli Euroopan unionin Afrikka-hätärahasto vakauden lisäämiseksi sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemiseksi. Rahasto perustettiin 12. marraskuuta 2015.

— EU:n Kolumbia-erityisrahasto, jolla tuetaan rauhansopimuksen täytäntöönpanoa konfliktin jälkeisessä varhaisessa olojen ennalleen palauttamisessa ja vakauttamisessa. Rahasto perustettiin 12. joulukuuta 2016.

Tehtävä

EU:n Bêkou-erityisrahasto perustettiin edistämään Keski-Afrikan tasavallan tilanteen vakauttamista ja maan jälleenrakentamista Erityisrahaston perustamista koskevan sopimuksen mukaan sen tärkeimpänä tavoitteena on ”antaa johdonmukaisesti kohdistettua apua, jolla edistetään haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien selviytymiskykyä ja tuetaan kaikkia Keski-Afrikan tasavallan kriisistä selviytymisen ja jälleenrakentamisen osa-alueita, koordinoidaan toimia lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ja autetaan naapurimaita selviytymään kriisin seurauksista”.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj).

([10]) Neuvoston asetus (EU) 2018/1877, annettu 26 päivänä marraskuuta 2018, yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta ja asetuksen (EU) 2015/323 kumoamisesta (EUVL L 307, 3.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj).

Keskeinen operatiivinen toiminta

Unionin erityisrahastoon kootaan yhteen eri rahoittajien varoja ohjelmien rahoittamiseksi sovittujen tavoitteiden pohjalta. Perustamisensa (heinäkuu 2014) jälkeen Bêkou-erityisrahasto on hyväksynyt 22 ohjelmaa ja saavuttanut yli 2,5 miljoonaa tuensaajaa. Ohjelmien tarkoituksena on auttaa Keski-Afrikan tasavaltaa ja sen väestöä vuoden 2013 kriisin jälkeen. Bêkou-erityisrahasto pyrkii erityisesti varmistamaan peruspalvelujen (pääasiassa terveydenhuolto sekä vesi- ja jätevesihuolto) saatavuuden, tukemaan talouden elpymistä ja työpaikkojen luomista sekä edistämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja sovittelua.

Hallinto

Bêkou-erityisrahaston hallinnoinnista vastaa Euroopan komissio, joka toimii myös sen kahden hallintoelimen, erityisrahaston hallituksen ja toimintakomitean, sihteeristönä. Bêkou-erityisrahaston hallitus ja toimintakomitea koostuvat rahoittajien, komission ja Euroopan parlamentin edustajista sekä yhdestä Keski-Afrikan tasavallan viranomaisten edustajasta ja tarkkailijoista. Hallituksen kokoonpanoa koskevat säännöt ja sen sisäiset säännöt vahvistetaan unionin erityisrahaston perustamisesta tehtävässä sopimuksessa.

Hallituksen päätehtävänä on laatia erityisrahaston kokonaisstrategia ja tarkastella sitä uudelleen. Toimintakomitea vastaa rahaston rahoittamien toimien valinnasta ja valvoo niiden toteuttamista. Lisäksi se hyväksyy tilinpäätöksen ja vuotuisen kertomuksen erityisrahaston rahoittamista toimista.

Rahoituslähteet

Bêkou-erityisrahastoa rahoitetaan rahoittajien rahoitusosuuksilla.

Tilinpäätös

Laatimisperusta

Tilinpäätöksen laatimisen oikeudellinen kehys ja määräajat vahvistetaan Keski-Afrikan tasavallassa toteutettavia toimia varten perustetun Euroopan unionin erityisrahaston eli Bêkou-erityisrahaston perustamisesta tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä 'perustamisesta tehty sopimus'. Tämän perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti tilinpäätös laaditaan komission tilinpitäjän hyväksymien sääntöjen (EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössäännöt) mukaisesti. Nämä säännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksyttyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS).

Tilinpitäjä

Unionin erityisrahastojen tilinpitäjänä toimii komission tilinpitäjä. Tilinpitäjä laatii kaikille unionin erityisrahastoille yhteiset kirjanpito- ja tilinpäätösmenettelyt sekä tililuettelot. Komission sisäisellä tarkastajalla, OLAFilla, ja tilintarkastustuomioistuimella on samat valtuudet unionin erityisrahastoihin nähden kuin muihin komission toteuttamiin toimiin nähden. Unionin erityisrahastoille tehdään myös riippumaton ulkoinen tarkastus vuosittain.

Tilinpäätöksen koostumus

Tilinpäätös kattaa 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta välisen ajanjakson, ja se sisältää tilinpäätöslaskelmat ja talousarvion toteuttamista koskevan kertomuksen. Vaikka tilinpäätös ja liitetiedot laaditaan suoriteperusteisesti, talousarvion toteuttamista koskevat kertomukset perustuvat pääasiassa rahan liikkeisiin.

Menettely alustavasta tilinpäätöksestä vastuuvapausmenettelyyn

Tilinpäätöksen tarkastaa riippumaton ulkopuolinen tilintarkastaja. Tilinpitäjän laatima alustava tilinpäätös toimitetaan seuraavan vuoden helmikuun 15. päivään mennessä toimintakomitealle, joka toimittaa sen eteenpäin tilintarkastusyhtiölle, jonka yhteisö on valinnut tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Tilinpitäjä laatii tilintarkastuksen jälkeen lopullisen tilinpäätöksen ja toimittaa sen toimintakomitean hyväksyttäväksi (8 artiklan 3 kohdan 4 alakohdan c alakohta).

Bêkou-erityisrahaston tilinpäätös konsolidoidaan Euroopan kehitysrahaston tilinpäätökseen.

Tärkeimmät tapahtumat

Vuoden saavutukset

EU käynnisti heinäkuussa 2014 ensimmäisen erityisrahaston, joka nimettiin Bêkou-erityisrahastoksi (bêkou tarkoittaa sangon kielessä toivoa). Rahaston tarkoituksena on auttaa Keski-Afrikan tasavaltaa ja sen väestöä vuoden 2013 kriisin jälkeen. Bêkou-erityisrahasto pyrkii varmistamaan peruspalvelujen (pääasiassa terveydenhuolto sekä vesi- ja jätevesihuolto) saatavuuden, tukemaan maaseudun kehittämistä ja talouden elpymistä sekä edistämään sovintoa. Perustamisestaan lähtien Bêkou-erityisrahasto on rahoittanut 22 ohjelmaa ja saavuttanut yli puolet maan asukkaista.

Keski-Afrikan tasavallan turvallisuustilannetta leimasi vuonna 2023 Keski-Afrikan asevoimien ja Keski-Afrikan tasavallan patrioottiliittouman (Coalition of Patriots for the Central African Republic) yhteenottoihin liittyvien välikohtausten lisääntyminen, mutta aseellisesta väkivallasta johtuvien kuolemantapausten määrä on laskussa. Lisäksi suurin osa taisteluista käydään maan syrjäseuduilla, ja siksi siviileihin kohdistuva väkivalta on vähentynyt huomattavasti.

Politiikan alalla hyväksyttiin elokuussa uusi perustuslaki ja presidentti Touadéran ajamassa rankaisemattomuuden vastaisessa taistelussa on edistytty. Esimerkiksi rikosasioiden erityistuomioistuin tuomitsi sotarikoksista pidätetyn Keski-Afrikan tasavallasta kotoisin olevan sotapäällikön ja poliitikon Abdoulaye Hissènen.

Vuonna 2023 naapurimaiden epävakaus lisäsi poliittisia ja turvallisuusjännitteitä Keski-Afrikan tasavallassa. Sudanin konflikti on synnyttänyt valtavia pakolaisvirtoja Vakagan prefektuurissa. Keski-Afrikan tasavallan pohjoisimpaan osaan perustetut kaksi uutta tšadilaista aseistettua ryhmää lisäävät maiden välisiä jännitteitä ja pakkomuuttoja.

Tässä jatkuvasti epävakaassa tilanteessa 3,4 miljoonaa ihmistä eli 56 prosenttia Keski-Afrikan väestöstä tarvitsi elokuussa 2023 humanitaarista apua. Vaikka tilanne on huolestuttava, se on vakaa vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2023 ihmiset tarvitsivat apua eniten vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen, elintarviketurvallisuuden, terveyden ja suojelun aloilla. Koska konfliktit siirtyvät pois maan suurimmilta kaupunkialueilta, maansisäisten pakolaisten määrä vähenee Keski-Afrikan tasavallassa jo kolmatta vuotta peräkkäin. Heidän määränsä laski alhaisimmalle tasolleen sitten vuoden 2016, ja 31. elokuuta 2023 pakolaisia oli 489 000 (515 700 henkilöä vuonna 2022).

Keskeiset saavutukset tietyillä painopistealueilla

Jäljempänä esitettävät vuoden 2023 keskeiset saavutukset kuvastavat erityisrahaston tärkeimpiä erityistavoitteita/toiminta-aloja.

Palvelujen saatavuuden alalla Bêkou-erityisrahasto jatkoi terveydenhuolto- sekä vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen tukemista.

Vuonna 2023 vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen (WASH-indikaattori 1.1) saatavuus parani ja sen piiriin pääsi 44 566 uutta ihmistä, joten rahaston perustamisesta lähtien tuensaajia on ollut yhteensä 1 068 695.

Vuoden 2023 aikana järjestettiin 55 289 lääkärikäyntiä ja terveydenhuoltoalan toimea (indikaattori 1.2), mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisinä vuosina, koska terveysalan ohjelman kolmanteen osa-alueeseen liittyvät hankkeet päättyivät vuoden 2022 lopussa. Lääkärikäyntien osuus terveydenhuoltoalan toimista oli 63 prosenttia ja psykososiaalisen avun 24 prosenttia. On huomattava, että äiti- ja lapsiterveyteen sekä rokotuksiin liittyvien lääkärikäyntien ja toimien määrä laski jyrkästi vuonna 2023, vaikka niiden osuus oli pysynyt vakiona vuodesta toiseen terveysalan hankkeiden käynnistymisestä lähtien.

Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden alalla suurimmalla osalla Bêkou-erityisrahaston tuella toteutetuista toimista pyrittiin lisäämään naisten vaikutusmahdollisuuksia ja torjumaan sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa sekä vahvistamaan maan tiedotusvälineitä. Vuonna 2023 sosioekonomista voimaannuttamista koskevista toimista hyötyi 32 529 tyttöä tai naista 13:ssa maan 20 prefektuurista (indikaattori 2.1). Yli puolet (58 %) tuensaajista sai taloudellista tukea, 30 prosenttia sosioekonomista tukea ja 12 prosenttia sosiaalista tukea. Bêkou-erityisrahastosta tuettiin 4 092:ta sukupuolistuneen väkivallan kohteena ollutta henkilöä (indikaattori 2.2) tarjoamalla heille muun muassa psykososiaalista tukea, sairaanhoitoa, oikeusapua ja hygieniapakkauksia.

Sukupuolistuneen väkivallan torjuntaan liittyvien tiedotustoimien virallistamista, vahvistamista ja yhdenmukaistamista edistetään kansallisella tasolla tarjoamalla teknistä tukea naisten, perheiden ja lasten suojelusta vastaavalle ministeriölle ja asianomaisille alakohtaisille ministeriöille.

Talouden ja tuotannonalojen elpymisen edistämisen alalla Bêkou-erityisrahastosta tuettiin sekä tuotantoon painottuvaa että toimeentulon turvaavaa maataloutta, maatalousyhdistyksiä ja pienviljelijöitä sekä työpaikkojen luomista (työvoimavaltaista työtä, ammatillista koulutusta ja tuloja tuottavan toiminnan kehittämistä). Siitä tuettiin myös toimia, joilla parannettiin pienten yritysten ja yksityishenkilöiden mahdollisuuksia saada rahoituspalveluja. Vuonna 2023 myönnettiin 28 093 henkilölle tukea tuloja tuottavan toiminnan kehittämiseen (indikaattori 3.4), mikä on 30 prosenttia indikaattorin koko osuudesta rahaston perustamisesta lähtien. Lisäksi RELSUDE ACTED- ja PAPEUR Rural -hankkeista myönnettiin 5 551 pienviljelijälle tukea tuotannon kestävään lisäämiseen (indikaattori 3.3) vuonna 2023. PAPEUR Rural -hankkeessa jatkettiin edellisinä vuosina perustettujen 35 osuuskunnan tukemista, ja hanke saavutti 5 498 uutta osuuskunnan jäsentä, joille annettiin monenlaista tukea. Vuoden aikana ammatillisesta koulutuksesta (indikaattori 3.6) hyötyi 3 469 henkilöä, mikä on 40 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Koulutuskeskusten ja kouluttajien koulutuskeskusten kunnostustoimet saatettiin vähitellen päätökseen DEVRUR II -hankkeessa, ja tämän ansiosta tuensaajille tarkoitettujen koulutustoimien tarjoamista voitiin nopeuttaa vuonna 2023.

Talousarvio ja talousarvion toteuttaminen

Vuoden 2023 loppuun mennessä Bêkou-erityisrahastoon oli osoitettu yli 310 miljoonan euron rahoitusosuudet. Erityisrahasto sai 31. joulukuuta 2021 päätökseen kaikkia saatuja rahoitusosuuksia vastaavat sitoumukset ja sopimukset, lukuun ottamatta seurantaa, arviointia, tarkastuksia ja viestintää varten varattuja varoja, joista voidaan vielä tehdä sopimuksia tämän päivämäärän jälkeen.

Vuonna 2023 tehtiin viisi uutta sopimusta, joiden kokonaisarvo oli 128 303 euroa. Nämä sopimukset liittyivät tarkastus- ja viestintätoimiin.

Vuonna 2023 maksettiin yli 19 miljoonaa euroa. Bêkou-erityisrahaston perustamisen jälkeen suoritettujen maksujen kokonaismäärä on nyt lähes 283 miljoonaa euroa.

Toimien vaikutukset tilinpäätöksessä

Tilinpäätöslaskelmissa edellä mainittujen toimien vaikutukset ovat näkyvimmät seuraavissa erissä:

— Ennakkomaksut vähenivät 7 420 tuhatta euroa, koska erityisrahasto lakkautettiin asteittain, minkä seurauksena uusien sopimusten määrä pieneni: vuonna 2023 tehtiin vain 4 tarkastus-, arviointi- ja viestintätoimintaan liittyvää sopimusta, joiden arvo oli yhteensä 111 tuhatta euroa.

— Rahoitusvelat lisääntyivät 18 449 tuhannella eurolla pääasiassa siksi, että rahoittajien käteismaksujen määrä oli suurempi kuin rahoittajille kohdennettujen nettokulujen määrä.

— Toimintakulut lisääntyivät 4 027 tuhannella eurolla seuraavien kolmen ohjelman arvioitujen kulujen kasvun seurauksena: jälleenrakennusapu ja kunnostus, perusterveydenhuolto ja kaupunkien kehittäminen.

TASE

(tuhatta euroa)

		31.12.2023	31.12.2022
PITKÄAIKAISET VARAT			
Ennakkomaksut		–	*336*
		–	**336**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Ennakkomaksut		*3 745*	*10 829*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät		*3 462*	*3 595*

(tuhatta euroa)

		31.12.2023	31.12.2022
Käteisvarat ja muut rahavarat		*28 420*	*4 316*
		35 627	**18 740**
VARAT YHTEENSÄ		**35 627**	**19 076**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Rahoitusvelat		*(31 001)*	*(12 552)*
		(31 001)	**(12 552)**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Velat		*–*	*(4 563)*
Menojäämät		*(4 626)*	*(1 961)*
		(4 626)	**(6 524)**
VELAT YHTEENSÄ		**(35 627)**	**(19 076)**
NETTOVARAT		*–*	*–*

TUOTTO- JA KULULASKELMA

(tuhatta euroa)

		2023	2022
TULOT			
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista			
Tuotot rahoittajilta		*24 550*	*21 504*
Varojen takaisinperintä		*717*	*42*
		25 268	**21 546**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista			
Rahoitustuotot		*636*	*40*
		636	**40**
Tuotot yhteensä		**25 904**	**21 586**
KULUT			
Toimintakulut		*(24 278)*	*(20 251)*
Rahoituskulut		*–*	*(12)*
Muut kulut		*(1 626)*	*(1 323)*
Kulut yhteensä		**(25 904)**	**(21 586)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		*–*	*–*

RAHAVIRTALASKELMA

(tuhatta euroa)

	2023	2022
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	–	–
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen	*7 420*	*811*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen	*132*	*851*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)	*18 450*	*9 385*
Velkojen lisäys/(väheneminen)	*(4 563)*	*1 716*
Menojäämien lisäys/(väheneminen)	*2 665*	*(12 240)*
NETTORAHAVIRTA	**24 104**	**524**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)	*24 104*	*524*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	*4 316*	*3 792*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	*28 420*	*4 316*

EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTON LOPULLINEN TILINPÄÄTÖS 2023 ([11])

([11]) On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty tuhansiin euroihin.

TAUSTATIETOA EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTOSTA

Yleistä taustatietoa unionin erityisrahastoista

Perustaminen

Unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen, jäljempänä 'unionin varainhoitoasetus' ([12]), 234 ja 235 artiklan ja yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen ([13]) 35 artiklan mukaan komissio voi perustaa unionin erityisrahastoja ulkoisia toimia varten. Unionin eritysrahastot perustetaan muiden rahoittajien kanssa tehtävillä sopimuksilla.

Rahastoilla vastataan tarpeeseen toteuttaa hätätoimia, hätätilan jälkeisiä toimia tai temaattisia toimia. Euroopan komissio perustaa unionin erityisrahastot päätöksellä kuultuaan Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tai näiden annettua hyväksyntänsä. Päätös sisältää perustamista koskevan sopimuksen muiden rahoittajien kanssa.

Unionin erityisrahastoja perustetaan ja käytetään vain seuraavien edellytysten täyttyessä:

— Unionin toimella luodaan lisäarvoa: unionin erityisrahastojen tavoitteet voidaan erityisesti niiden laajuuden tai mahdollisten vaikutusten ansiosta saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin kansallisella tasolla, ja olemassa olevat rahoitusvälineet eivät riittäisi unionin toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

— Unionin erityisrahastot lisäävät selvästi unionin poliittista näkyvyyttä ja tuottavat hallinnollisia etuja, ja niiden avulla unioni voi valvoa paremmin riskejä sekä unionin maksuja ja muiden rahoittajien rahoitusosuuksia.

— Unionin erityisrahastot eivät saa olla päällekkäisiä jo käytössä olevien rahoituskanavien tai samankaltaisten välineiden kanssa täydentämättä niitä jotenkin.

— Unionin erityisrahastojen tavoitteet mukautetaan sen unionin välineen tai budjettikohdan tavoitteisiin, josta ne rahoitetaan.

Nykyiset EU:n erityisrahastot

Komissio on tähän mennessä perustanut neljä EU:n erityisrahastoa:

— EU:n Bêkou-erityisrahasto, jonka tavoitteena on tukea kaikkia Keski-Afrikan tasavallan kriisistä selviytymisen ja jälleenrakentamisen osa-alueita. Rahasto perustettiin 15. heinäkuuta 2014.

— EU:n Syyria-erityisrahasto (Madad-rahasto) eli Syyrian kriisin johdosta perustettu EU:n alueellinen erityisrahasto. Rahasto perustettiin 15. joulukuuta 2014.

— EU:n Afrikka-hätärahasto eli Euroopan unionin Afrikka-hätärahasto vakauden lisäämiseksi sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemiseksi. Rahasto perustettiin 12. marraskuuta 2015.

— EU:n Kolumbia-erityisrahasto, jolla tuetaan rauhansopimuksen täytäntöönpanoa konfliktin jälkeisessä varhaisessa olojen ennalleen palauttamisessa ja vakauttamisessa. Rahasto perustettiin 12. joulukuuta 2016.

Tehtävä

EU:n Afrikka-hätärahaston päätavoitteena on tukea kaikkia vakautta lisääviä näkökohtia, myötävaikuttaa muuttoliikkeen parempaan hallintaan ja puuttua epävakauden, pakkosiirtymisten ja laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin. Se pyrkii tähän erityisesti edistämällä selviytymiskykyä, taloudellisia ja yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä turvallisuutta ja kehitystä ja puuttumalla ihmisoikeuksien loukkauksiin.

([12]) Asetus (EU, Euratom) 2018/1046.
([13]) Asetus (EU) 2018/1877.

Keskeinen operatiivinen toiminta

Unionin erityisrahastoon kootaan yhteen eri rahoittajien varoja toimien rahoittamiseksi sovittujen tavoitteiden pohjalta. EU:n Afrikka-hätärahasto toimii pääasiassa kolmella maantieteellisellä alueella, jotka ovat Sahelin ja Tšad-järven alue, Afrikan sarvi ja Pohjois-Afrikka. Lisäksi rahaston hankkeita voidaan tapauskohtaisesti toteuttaa myös rahaston tukikelpoisuusehdot täyttävien maiden naapurimaissa. Rahasto on määräaikainen, ja sen tarkoituksena on toteuttaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimia sen toiminta-alueilla oleviin haasteisiin vastaamiseksi.

Hallinto

EU:n Afrikka-hätärahaston hallinnoinnista vastaa Euroopan komissio, joka toimii myös sen kahden hallintoelimen, erityisrahaston hallituksen ja toimintakomitean, sihteeristönä. EU:n Afrikka-hätärahaston hallitus ja toimintakomitea koostuvat rahoittajien ja komission edustajista. Lisäksi näissä elimissä on tarkkailijoina rahastoon osallistumattomien EU:n jäsenvaltioiden, tukikelpoisten valtioiden viranomaisten ja alueellisten järjestöjen edustajia. Hallituksen kokoonpanoa koskevat säännöt ja sen sisäiset säännöt vahvistetaan unionin erityisrahaston perustamisesta tehtävässä sopimuksessa.

Hallituksen päätehtävänä on laatia erityisrahaston kokonaisstrategia ja tarkastella sitä uudelleen. Toimintakomitea vastaa rahaston rahoittamien toimien valinnasta ja valvoo niiden toteuttamista. Lisäksi se hyväksyy tilinpäätöksen ja vuotuisen kertomuksen erityisrahaston rahoittamista toimista.

Rahoituslähteet

EU:n Afrikka-hätärahastoa rahoitetaan rahoittajien maksamilla rahoitusosuuksilla.

Laatimisperusta

Tilinpäätöksen laatimisen oikeudellinen kehys ja määräajat vahvistetaan ”vakauden lisäämistä sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemistä varten perustetun EU:n Afrikka-hätärahaston perustamisesta ja sen sisäisistä säännöistä tehdyssä sopimuksessa”, jäljempänä ’perustamisesta tehty sopimus’. Tämän perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti tilinpäätös laaditaan komission tilinpitäjän hyväksymien sääntöjen (EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössäännöt) mukaisesti. Nämä säännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksyttyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS).

Tilinpitäjä

EU:n Afrikka-hätärahaston tilinpitäjänä toimii rahaston perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaan komission tilinpitäjä.

Tilinpäätöksen koostumus

Tilinpäätös kattaa 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta välisen ajanjakson, ja se sisältää tilinpäätöslaskelmat ja talousarvion toteuttamista koskevan kertomuksen. Vaikka tilinpäätös ja liitetiedot laaditaan suoriteperusteisesti, talousarvion toteuttamista koskevat kertomukset perustuvat pääasiassa rahan liikkeisiin.

Menettely alustavasta tilinpäätöksestä vastuuvapausmenettelyyn

Tilinpäätöksen tarkastaa riippumaton ulkopuolinen tilintarkastaja. Tilinpitäjän laatima alustava tilinpäätös toimitetaan seuraavan vuoden helmikuun 15. päivään mennessä toimintakomitealle, joka toimittaa sen eteenpäin tilintarkastusyhtiölle, jonka yhteisö on valinnut tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Tilinpitäjä laatii tarkastuksen jälkeen lopullisen tilinpäätöksen ja toimittaa sen toimintakomitean hyväksyttäväksi.

EU:n Afrikka-hätärahaston tilinpäätös konsolidoidaan Euroopan kehitysrahaston tilinpäätökseen.

Tärkeimmät tapahtumat

Vuoden saavutukset

Sopimustentekokauden päätyttyä 31. joulukuuta 2021 Afrikka-hätärahasto ei tammikuusta 2022 alkaen ole rahoittanut uusia rahoitussitoumuksia tai budjettikorotuksia. Sopimuksia voidaan tehdä vain rahoitussitoumuksista, jotka liittyvät hallinnolliseen toimintaan, kuten tarkastuksiin, arviointeihin, seurantaan tai viestintään. Afrikka-hätärahaston ohjelmien täytäntöönpanoa jatketaan vuoden 2025 loppuun saakka.

Afrikka-hätärahasto osoitti vuoden 2023 aikana, että se on nopea ja tehokas täytäntöönpanoväline, joka edistää poliittista vuoropuhelua Afrikan kumppanimaiden kanssa, soveltaa innovatiivisia lähestymistapoja ja tuottaa konkreettisia tuloksia kaikilla kolmella alueella (Sahelin ja Tšad-järven, Afrikan sarven ja Pohjois-Afrikan alueet).

Ilmastonmuutoksen seuraukset jatkuivat Afrikan sarven alueella vuonna 2023. Vakavat tulvat tappoivat Somaliassa, Keniassa, Etiopiassa ja Etelä-Sudanissa kymmeniä ihmisiä ja pakottivat yli 2 miljoonaa ihmistä siirtymään kotiseudultaan, kun taas heikosta ruokaturvasta johtuva kriisi paheni koko alueella. Suuret taloudelliset, sosiaaliset ja turvallisuushaasteet jatkuvat edelleen, ja Sudanissa huhtikuussa 2023 puhjennut aseellinen konflikti on vaikuttanut koko alueeseen. Tämän seurauksena Sudanissa on UNHCR:n mukaan tällä hetkellä eniten pakkosiirtolaisia ja suurin lasten pakkomuuttoon liittyvä kriisi maailmassa. Somalian turvallisuustilanne näyttää kuitenkin varovaisesti paranevan, ja Kenia ja Djibouti etenevät kohti vakautta jatkuvista haasteista huolimatta.

Tässä vaikeassa tilanteessa Afrikka-hätärahasto on raportoinut, että Afrikan sarven alueella saavutettiin vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla elintarvikeavun alan korkein puolivuotistulos sitten Afrikka-hätärahaston perustamisen. Kyseisten ensimmäisten kuuden kuukauden aikana Afrikka-hätärahaston elintarvikeavusta hyötyi 433 728 ihmistä, mikä on 15 prosenttia kaikista tähänastisista tuensaajista (2 833 594 ihmistä). Tämän tuloksen saavuttamista edistivät erityisesti monipuolisen mikroravintoainejauheen jakaminen alle viisivuotiaille lapsille ja kouluruokailun järjestäminen Sudanissa.

Vastaavasti tämän vuosipuoliskon aikana Afrikka-hätärahaston apua ja suojelua saaneiden muuttajien, pakolaisten, paluumuuttajien ja maan sisäisten pakolaisten määrissä (pääasiassa Sudanissa) päästiin suurimpaan puolivuotistulokseen: 103 436 henkilöä 198 826:sta tähän mennessä tukea saaneesta henkilöstä.

Afrikka-hätärahasto on myös tukenut alueen vakauttamis- ja rauhanrakentamistoimia, ja valtiollisten ja valtiosta riippumattomien toimijoiden henkilöstöstä yhteensä 65 369 työntekijää on hyötynyt rauhaan, turvallisuuteen ja hallintoon liittyviä taitoja koskevista valmiuksien kehittämistoimista. Vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla uusia edunsaajia oli 2 392. Tämän vuoden tulokset on saavutettu suurimmaksi osaksi Etiopiassa Gambellan alueella ja Etelä-Sudanissa.

Sahelin ja Tšad-järven alueella oli vuonna 2023 lukuisia taloudellisia ja humanitaarisia haasteita, kuten inflaatio, talouskasvun hidastuminen, velkaongelmat, elintarvikekriisi, pakkomuutto, muuttoliike, turvallisuuskriisi ja väkivalta.

Inhimilliseen pääomaan investoiminen oli yksi Afrikka-hätärahaston tärkeimmistä lähestymistavoista tuettaessa työpaikkojen luomista alueella. Vuoden 2023 alkupuoliskolla Afrikka-hätärahastosta rahoitettujen ohjelmien avulla luotujen tai tuettujen työpaikkojen määrä oli 11 087. Suurin osa näistä työpaikoista oli Nigerissä, Guineassa ja Senegalissa. Tekninen ja ammatillinen koulutus ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisiä tekijöitä työn tuottavuuden parantamisessa, ja 23 266 ihmistä hyötyi teknisestä ja ammatillisesta koulutuksesta ja ammattitaidon kehittämisestä.

Vuoden 2023 ensimmäisen puoliskon aikana Afrikka-hätärahastosta rahoitetuissa toimissa keskityttiin myös lisäämään tietoisuutta sääntelemättömään muuttoliikkeeseen liittyvistä riskeistä. Näillä toimilla tavoitettiin 2 943 412 ihmistä. Afrikka-hätärahasto tuki 420 henkilön vapaaehtoista paluuta ja 509 paluumuuttajan kotouttamista. Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien 73 215 paluumuuttajaa on saanut vapaaehtoista paluuta edistävää tukea ja 91 642 henkilöä on saanut uudelleenkotouttamistukea Sahelin ja Tšad-järven alueella.

Afrikka-hätärahastosta rahoitetuissa ohjelmissa tarjottiin vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla 11 520 ihmiselle hallintoon, konfliktinehkäisyyn ja ihmisoikeuksiin liittyvää koulutusta Sahelin ja Tšad-järven alueella, jolla tilanne on hyvin jännittynyt ja turvallisuuskriisi kiristyy. Merkittävä saavutus vuosipuoliskon aikana oli 8 823 henkilön kouluttaminen Malissa tukemaan kansanäänestysprosessia, joka johti uuden perustuslain hyväksymiseen kesäkuussa. Lisäksi 1 397 417 henkilöä osallistui konfliktinehkäisy- ja ihmisoikeustoimiin. Lisäksi Afrikka-hätärahastosta rahoitetuista ohjelmista toimitettiin 10 034 laitetta siviilihallinnon toimielimille ja turvallisuusjoukoille hallinnon ja turvallisuuden vahvistamiseksi.

Vaikka Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seuraukset vaikuttivat edelleen vuonna 2023, vuotta leimasivat myös useat ennakoimattomat kriisit, jotka koettelivat Pohjois-Afrikan maita ja niiden naapurimaita, kuten Sudania, Nigeriä ja viimeisimpänä palestiinalaisalueita, ja johtivat alueella jatkuvaan poliittiseen ja taloudelliseen taantumaan sekä uusiin jännitteisiin ja muuttoliikkeisiin. Keskisen Välimeren reitillä oli vuonna 2023 laittomia rajanylityksiä Tunisiasta ja Libyasta Italiaan ja Maltaan 50 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Muuttajien kokonaismäärä oli 157 951. Suurin osa Italiaan (ja EU:hun) vuonna 2023 saapuneista muuttajista oli lähtenyt Tunisiasta. Toiseksi tärkein lähtömaa oli Libya. Suurin osa Italiaan saapuneista muuttajista oli myös vuonna 2023 Guinean ja Tunisian kansalaisia (kumpiakin yli 17 000), ja seuraavaksi eniten oli Norsunluurannikon ja Bangladeshin kansalaisia. Samoin läntisen Välimeren ja Atlantin reiteillä paine kasvoi huomattavasti edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna, ja tulijoita oli yhteensä 56 039 (95 % enemmän kuin vuonna 2022).

Talousarvio ja talousarvion toteuttaminen

Vuonna 2023 millään Afrikka-hätärahaston kolmesta alueesta ei toteutettu uusia ohjelmia tai budjettikorotuksia, koska sopimustentekokausi päättyi 31. joulukuuta 2021. Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien toiminta- ja hallintokuluihin on sidottu yhteensä 5 053,27 miljoonaa euroa. Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien hyväksyttyjen toimenpideohjelmien arvo on 1 810 miljoonaa euroa Afrikan sarven alueella, 2 217,8 miljoonaa euroa Sahelin ja Tšad-järven alueella ja 907,3 miljoonaa euroa Pohjois-Afrikan alueella.

Vuonna 2023 tehtiin 28 uutta sopimusta, joiden kokonaisarvo oli 5,08 miljoonaa euroa. Nämä sopimukset liittyivät ainoastaan hallinnolliseen toimintaan (tarkastus, arviointi, viestintä ja seuranta), koska toimenpideohjelmia tai toimia ei ole voitu enää rahoittaa 31. joulukuuta 2021 lähtien.

Vuonna 2023 suoritetut maksut olivat 332,4 miljoonaa euroa, mikä oli 110 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022 (442 miljoonaa euroa). Maksujen määrä on pienempi vuonna 2023, koska useiden hankkeiden täytäntöönpanokausi on päättymässä.

Toimien vaikutukset tilinpäätöksessä

Tilinpäätöslaskelmissa edellä mainittujen toimien vaikutukset ovat näkyvimmät seuraavissa erissä:

— **Ennakkomaksut** vähenivät 122 362 tuhatta euroa, koska erityisrahasto lakkautettiin asteittain, minkä seurauksena uusien sopimusten määrä pieneni: vuonna 2023 tehtiin vain 28 sopimusta. Nämä sopimukset liittyivät hallinnollisiin toimiin eli tarkastuksiin, arviointeihin, viestintään ja seurantaan, ja niiden arvo oli 5,08 miljoonaa euroa.

— **Rahoitusvelat** vähenivät 70 236 tuhatta euroa pääasiassa siksi, että rahoittajien käteismaksut kyseisenä vuonna olivat pienemmät kuin rahoittajille kohdennetut nettokulut.

— **Toimintakulut** vähenivät erityisrahaston asteittaisen lakkauttamisen seurauksena 203 251 tuhatta euroa, mikä johti avoinna olevien sopimusten määrän vähenemiseen ja sitä kautta kulujen vähenemiseen.

TASE

(tuhatta euroa)

		31.12.2023	31.12.2022
PITKÄAIKAISET VARAT			
Rahoitusvarat		*3 949*	*1 943*
Ennakkomaksut		*18 254*	*14 927*
		22 204	**16 870**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Ennakkomaksut		*178 366*	*304 055*

(tuhatta euroa)

		31.12.2023	31.12.2022
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät		*22 396*	*35 914*
Käteisvarat ja muut rahavarat		*177 553*	*157 587*
		378 315	**497 556**
VARAT YHTEENSÄ		**400 519**	**514 426**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Rahoitusvelat		*(264 555)*	*(334 791)*
		(264 555)	**(334 791)**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Velat		*(14 261)*	*(30 975)*
Menojäämät		*(121 704)*	*(148 660)*
		(135 965)	**(179 635)**
VELAT YHTEENSÄ		**(400 519)**	**(514 426)**
NETTOVARAT		–	–

TUOTTO- JA KULULASKELMA

(tuhatta euroa)

		2023	2022
TULOT			
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista			
Tuotot rahoittajilta		*408 274*	*605 739*
Varojen takaisinperintä		*179*	*754*
		408 453	**606 493**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista			
Rahoitustuotot		*4 865*	*251*
Muut vaihtoon perustuvista transaktioista saadut tuotot		*13 446*	*18 902*
		18 311	**19 152**
Tuotot yhteensä		**426 764**	**625 645**
KULUT			
Toimintakulut		*(387 294)*	*(590 545)*
Rahoituskulut		*(434)*	*(643)*
Muut kulut		*(39 036)*	*(34 457)*
Kulut yhteensä		**(426 764)**	**(625 645)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		–	–

RAHAVIRTALASKELMA

(tuhatta euroa)

	2023	2022
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	–	–
Toiminnan rahavirta		
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen	*122 362*	*173 980*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen	*13 517*	*9 425*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)	*(70 236)*	*(190 739)*
Velkojen lisäys/(väheneminen)	*(16 715)*	*(22 168)*
Menojäämien lisäys/(väheneminen)	*(26 956)*	*9 272*
Investointien rahavirta		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien muiden kuin johdannaisiin kuuluvien rahoitusvarojen lisäys/väheneminen	*(2 007)*	*(1 943)*
NETTORAHAVIRTA	**19 966**	**(22 172)**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)	*19 966*	*(22 172)*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	*157 587*	*179 759*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	*177 553*	*157 587*

EKR:N JA EU:N ERITYISRAHASTOJEN KONSOLIDOIDUT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT ([14])

([14]) On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty miljooniin.

KONSOLIDOITU TASE

(miljoonaa euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
PITKÄAIKAISET VARAT		
Rahoitusvarat	*91*	*69*
Ennakkomaksut	*592*	*503*
Vaihtoon perustuvat saamiset	*5*	*7*
	689	**580**
LYHYTAIKAISET VARAT		
Rahoitusvarat	*3*	*3*
Ennakkomaksut	*1 137*	*1 711*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	*50*	*66*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*807*	*1 189*
	1 997	**2 970**
VARAT YHTEENSÄ	**2 686**	**3 550**
PITKÄAIKAISET VELAT		
Rahoitusvelat	*(85)*	*(101)*
	(85)	**(101)**
LYHYTAIKAISET VELAT		
Velat	*(406)*	*(462)*
Menojäämät ja tuloennakot	*(1 110)*	*(1 282)*
	(1 516)	**(1 744)**
VELAT YHTEENSÄ	**(1 600)**	**(1 845)**
NETTOVARAT	**1 086**	**1 705**
RAHASTON VARAT JA VARANNOT		
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t	*54 566*	*65 100*
Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt	*2 252*	*2 252*
Aiemmilta vuosilta siirretty taloudellinen tulos	*(53 484)*	*(62 834)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*(2 249)*	*(2 813)*
NETTOVARAT	**1 086**	**1 705**

KONSOLIDOITU TUOTTO- JA KULULASKELMA

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
TULOT		
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista		
Takaisinperintä	*15*	*19*
Tuotot erityisrahastoihin osoitetusta rahoituksesta	*122*	*169*
	136	**188**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista		
Rahoitustuotot	*14*	*3*
Muut tuotot	*56*	*96*
	70	**99**
Tuotot yhteensä	**207**	**287**
KULUT		
Tukivälineet	*(1 870)*	*(2 331)*
Muiden yhteisöjen toteuttamat menot	*(3)*	*(1)*
Erityisrahastojen toteuttamat menot	*(412)*	*(611)*
Yhteisrahoituskulut	*(8)*	*4*
Rahoituskulut	*(7)*	*(7)*
Muut kulut	*(157)*	*(155)*
Kulut yhteensä	**(2 456)**	**(3 100)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS	**(2 249)**	**(2 813)**

KONSOLIDOITU RAHAVIRTALASKELMA

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*(2 249)*	*(2 813)*
Toiminnan rahavirta		
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*1 630*	*2 458*
Erityisrahastoihin osoitettujen rahoitusosuuksien (lisäys)/väheneminen	–	–
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen	*486*	*414*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen	*18*	*16*
Varausten lisäys/(väheneminen)	*2*	*1*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)	*(18)*	*(54)*
Velkojen lisäys/(väheneminen)	*(56)*	*(96)*
Menojäämien ja tuloennakoiden lisäys/(väheneminen)	*(172)*	*120*

(miljoonaa euroa)

	2023	2022
Muut transaktiot, joihin ei liity maksutapahtumaa	–	-
Investointien rahavirta		
Myytävissä olevien rahoitusvarojen (lisäys)/väheneminen	*(22)*	*(33)*
NETTORAHAVIRTA	**(382)**	**12**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)	(382)	12
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	1 189	1 177
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	807	1 189

KONSOLIDOITU LASKELMA NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA

(miljoonaa euroa)

	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**2 061**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	–	–	*2 457*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	–	–	–	*(2 813)*	–	*(2 813)*
SALDO 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*			*1 630*
8. EKR:n päättäminen	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*		–
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*(2 249)*		*(2 249)*
SALDO 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 733)**	**2 252**	**1 086**

EKR:N RAHOITUKSEN TOTEUTUMISTA KOSKEVA KERTOMUS

SISÄLTÖ

Sivu

1. TAUSTAA 72
   1.1 Aiemmat EKR:t 72
   1.2 10. ja 11. EKR 73
2. RAHOITUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO 74
   2.1 Rahoituksen toteutuma 74
   2.2 Varat 79
   2.3 Toimintamenot ja erityisohjelmat 79
3. SANASTO 90

1. TAUSTAA

Vuonna 1959 perustettu Euroopan kehitysrahasto on tärkein väline, jolla EU tukee Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden (AKT-valtiot) sekä merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) kanssa tehtävää kehitysyhteistyötä. Sen ensisijaisena tavoitteena on köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen.

EKR on perustettu jäsenvaltioiden edustajien sisäisellä sopimuksella, ja sen hallinnoinnista vastaa erityiskomitea. EKR:n varat saadaan EU:n jäsenvaltioilta erikseen sovittuina maksuina. Jäsenvaltiot päättävät rahastolle kohdennettavasta kokonaissummasta (viiden vuoden ajanjaksoksi). Jäsenvaltiot voivat näiden rahoitusosuuksien lisäksi osallistua yhteisrahoitusjärjestelyihin tai suorittaa vapaaehtoisia lisärahoitusosuuksia EKR:oon. EKR:n varoilla katettavien toimenpiteiden rahoituksen toteuttamisesta vastaa Euroopan komissio, ja Euroopan investointipankki hallinnoi investointikehystä.

EKR:n toiminta perustuu monivuotisuuteen. Kukin EKR-sopimus tehdään noin viideksi vuodeksi, ja kuhunkin EKR:oon sovelletaan omaa varainhoitoasetusta. Viimeisimmän eli 11. EKR:n (2014–2020) perustamista koskeva sisäinen sopimus tuli voimaan 1. maaliskuuta 2015. Vuodesta 2021 alkaen yhteistyö AKT-valtioiden kanssa sisältyy naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeseen (NDICI). EKR:sta rahoitettavien käynnissä olevien hankkeiden toteuttamista jatketaan kuitenkin asianomaisen EKR:n oikeusperustan mukaisesti.

Tämä selvitys on laadittu 11. EKR:n varainhoitoasetuksen ([15]) 39 artiklan mukaisesti. Siinä annetaan tietoja EKR:n toteuttamisesta tuloina ja menoina ja keskitytään tärkeisiin tapahtumiin, joilla oli merkittävä vaikutus rahoituksen toteuttamiseen vuoden aikana.

Koska aiempien EKR:jen toimia ei ole käynnissä ([16]), tämä selvitys sisältää vain 10. ja 11. EKR:a koskevat luvut.

1.1 AIEMMAT EKR:T

6. JA 7. EKR

Kuudennen EKR:n tilit päätettiin vuonna 2006 ja 7. EKR tilit vuonna 2008.

Sellaiset jäljellä olevat varat ja purettuja sitoumuksia vastaavat varat, jotka ovat peräisin aiemmista kehitysrahastoista, on 9. EKR:a koskevan sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti siirretty 9. EKR:oon.

8. JA 9. EKR

Kahdeksannen EKR:n rahoitus ja toiminta päättyi vuonna 2021, ja sen kokonaismenot olivat yhteensä 10 374 miljoonaa euroa. Komissio ilmoitti 8. EKR:n päättämisestä jäsenvaltioille lokakuussa 2021 neuvostolle esitetyssä tiedonannossa.

Kaikki 8. EKR:n toimet on saatettu päätökseen, kaikki tarkastukset on suoritettu ja kaikki sopimukset ja rahoituspäätökset on päätetty EKR:jen tileillä. Kaikki perintämääräykset, jotka olivat vielä avoinna toiminnan lopettamisen jälkeen, maksettiin tai niistä luovuttiin, lukuun ottamatta kymmentä perintämääräystä (mukaan lukien kuusi riita-asiaa, joita oikeudellinen yksikkö seuraa). Komission päätöksen C(2003) 19044 mukaisesti nämä perintämääräykset siirrettiin 9. EKR:lle.

Yhdeksännen EKR:n päättäminen etenee hyvin. Rahastossa on edelleen 10 avoinna olevaa sopimusta, joista 6 koskee Etelä-Sudanissa toteutettavia toimia (neuvoston päätös 2011/315/EU ([17])). Niistä päätettiin 9. EKR:n raukeamislausekkeen voimaantulon jälkeen, ja ne olisi periaatteessa vietävä päätökseen vuonna 2024.

([15]) Asetus (EU) 2018/1877.
([16]) Lukuun ottamatta Etelä-Sudanissa toteutettavia toimia.
([17]) Neuvoston päätös 2011/315/EU, annettu 23 päivänä toukokuuta 2011 , yhdeksännestä Euroopan kehitysrahastosta ja edellisistä Euroopan kehitysrahastoista rahoitetuista hankkeista vapautuneiden varojen osoittamisesta kehitysyhteistyöhön eteläisessä Sudanissa (EUVL L 142, 28.5.2011, s. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/315/oj).

Vuosina 2015–2023 komissio palautti viisi erää 8./9. EKR:n määrärahoja. Palautettu kokonaismäärä oli yhteensä 1 911,1 miljoonaa euroa ([18]). Tammikuussa 2024 ([19]) palautettiin 7,8 miljoonaa euroa jäsenvaltioiden EKR:lle vuoden 2024 osalta suorittamien rahoitusosuuksien ensimmäisen erän maksun yhteydessä.

1.2 **10. ja 11. EKR**

Euroopan yhteisön jäsenvaltiot sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtiot allekirjoittivat AKT–EY-kumppanuussopimuksen Cotonoussa 23. kesäkuuta 2000. Se tuli voimaan 1. huhtikuuta 2003 (ja sillä perustettiin 9. EKR). Cotonoun sopimusta on tämän jälkeen muutettu kahdesti, ensin 25. kesäkuuta 2005 Luxemburgissa allekirjoitetulla sopimuksella (jolla perustettiin 10. EKR) ja tämän jälkeen 22. kesäkuuta 2010 Ouagadougoussa allekirjoitetulla sopimuksella (jolla perustettiin 11. EKR).

Merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) assosiaatiosta Euroopan yhteisöön 27. marraskuuta 2001 tehty Euroopan unionin neuvoston päätös 2001/822/EY ([20]) tuli voimaan 2. joulukuuta 2001. Kyseistä päätöstä muutettiin 19. maaliskuuta 2007 (neuvoston päätös 2007/249/EY ([21])).

Tarkistetun Cotonoun sopimuksen ja vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen mukaisesta yhteisön tukien rahoituksesta tehty sisäinen sopimus, jonka Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät elokuussa 2013, tuli voimaan maaliskuussa 2015.

Cotonoun sopimuksen mukaan 10. EKR:n kokonaismäärärahat ovat toisella kaudella (2008–2013) yhteensä 22 682 miljoonaa euroa. Tästä määrästä

— AKT-valtioille osoitettiin 21 966 miljoonaa euroa

— merentakaisille maille ja alueille (MMA) osoitettiin 286 miljoonaa euroa

— komissiolle osoitettiin 430 miljoonaa euroa tukimenoina EKR:n ohjelmasuunnitteluun ja täytäntöönpanoon.

AKT-valtioiden määrä jaetaan seuraavasti:

— maa- ja alueohjelmille 17 766 miljoonaa euroa

— AKT-valtioiden väliseen ja alueiden väliseen yhteistyöhön 2 700 miljoonaa euroa

— investointivälineisiin 1 500 miljoonaa euroa.

Erityisesti suurempi osa talousarviosta osoitetaan alueellisiin ohjelmiin, millä korostetaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen merkitystä kansallisen ja paikallisen kehityksen peruskehyksenä. Kymmenennen EKR:n innovaatio oli ”kannustinmäärien” luominen kullekin valtiolle.

Cotonoun sopimuksen mukaan yhteisön tuki AKT-valtioille ja merentakaisille maille ja alueille rahoitetaan kolmannella kaudella (2014–2020) 11.EKR:sta. Varojen yhteismäärä on 30 506 miljoonaa euroa, ja se jakautuu seuraavasti:

— AKT-valtioille on osoitettu 29 089 miljoonaa euroa sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 2 artiklan d alakohdan mukaisesti; komission hallinnoimien varojen osuus tästä summasta on 27 955 miljoonaa euroa.

— Merentakaisille maille ja alueille on osoitettu 364,5 miljoonaa euroa sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti; komission hallinnoimien varojen osuus tästä summasta on 359,5 miljoonaa euroa.

— Komissiolle on osoitettu 1 052,5 miljoonaa euroa 11. EKR:n varoihin liittyvästä ohjelmasuunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

([18]) 1 402,57 miljoonaa euroa siirtymävaiheen rahoitusjärjestelystä (neuvoston päätös (EU) 2015/0246), 200 miljoonaa euroa (neuvoston päätös (EU) 2017/1206), 223 miljoonaa euroa (neuvoston päätös (EU) 2020/1708), 43 miljoonaa euroa (neuvoston päätös (EU) 2021/1941) ja 42,5 miljoonaa euroa (neuvoston päätös (EU) 2022/2242).
([19]) Päätös (EU) 2023/2586.
([20]) EYVL L 314, 30.11.2001, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2001/822(1)/oj.
([21]) EUVL L 109, 26.4.2007, s. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/249/oj.

2. RAHOITUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

2.1 RAHOITUKSEN TOTEUTUMA

10. EKR:N MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS

10. EKR

MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS: 31. joulukuuta 2023

ANALYYSI VÄLINEITTÄIN

(miljoonaa euroa)

VÄLINE		ALKUPERÄISET MÄÄRÄRAHAT	VAROJEN KUMULATIIVINEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN 31.12.2022	VAROJEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN VUONNA 2023	Liite-tieto	NYKYISET MÄÄRÄRAHAT
AKT	***Yhteisrahoitus***	***0***	***202***			***202***
	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet	***21 326***	***(526)***	***(95)***		***20 705***
	VÄLISUMMA MMA	**21 326**	**(324)**	**(95)**		**20 907**
MMA	***Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet***	***0***	***240***	***(0)***		***239***
	VÄLISUMMA MMA	**0**	**240**	**(0)**		**239**
	10. EKR YHTEENSÄ	**21 326**	**(84)**	**(96)**		**21 146**

11. EKR:N MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS

11. EKR

MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS: 31. joulukuuta 2023

ANALYYSI VÄLINEITTÄIN

(miljoonaa euroa)

VÄLINE		**ALKUPERÄISET MÄÄRÄRAHAT**	**VAROJEN KUMULATIIVI-NEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN 31.12.2022**	**VAROJEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN VUONNA 2023**	**Liite-tieto**	**NYKYISET MÄÄRÄRAHAT**
AKT	***Yhteisrahoitus***	***0***	***89***	***0***		***89***
	Komission sisäinen palvelutasosopimus	***0***	***1***			***1***
	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet	***30 060***	***(822)***	***(74)***		***29 164***
	VÄLISUMMA MMA	**30 060**	**(732)**			**29 255**
MMA	***Yhteisrahoitus***	***0***	***0***			***0***
	Komission sisäinen palvelutasosopimus	***0***	***0***			***0***
	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet	***0***	***355***	***(4)***		***351***
	VÄLISUMMA MMA	**0**	**355**			**351**
	11. EKR YHTEENSÄ	30 060	(526)	71		29 605

10. EKR:N SITOUMUSTEN, MÄÄRÄRAHOJEN (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY) JA MAKSUJEN KEHITYS

EKR:N KONSOLIDOITU TILINPÄÄTÖS 31. joulukuuta 2023

TUEN LUOKITTELU

AKT + MMA – 10. EKR

(miljoonaa euroa)

		MÄÄRÄ-RAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
			KUMUL.	VUOTUI-NEN	%	KUMUL.	VUOTUI-NEN	%	KUMUL.	VUOTUI-NEN	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKT	**Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet**										
	Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**12 297**	**12 288**	**(36)**	**100**	**12 264**	**(19)**	**100**	**12 199**	**37**	**99**
	VÄLISUMMA: B-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**1 965**	**1 962**	**(4)**	**100**	**1 961**	**(0)**	**100**	**1 960**	**1**	**100**
	VÄLISUMMA: ELINTARVIKETURVA	**343**	**484**	0	**141**	**482**	**166**	**100**	**306**	**74**	**64**
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	**527**	**526**	**(0)**	**100**	**526**	0	**100**	**522**		**99**
	VÄLISUMMA: AKT-VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	**3 612**	**3 596**	**(22)**	**100**	**3 572**	**23**	**99**	**3 384**	**60**	**95**
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	**1 948**	**1 792**	**(18)**	**92**	**1 768**	**(10)**	**99**	**1 692**	**(2)**	**96**
	Yhteisrahoitus										
	Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**185**	**175**	**(3)**	**95**	**175**	**(0)**	**100**	**173**	**1**	**99**
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	**5**	**5**	**(0)**	**110**	**5**	**(0)**	**100**	**5**	**1**	**100**
	VÄLISUMMA: AKT-VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	**12**	**11**		**91**	**11**		**100**	**11**		**100**

(miljoonaa euroa)

		MÄÄRÄ-RAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
			KUMUL.	VUOTUI-NEN	%	KUMUL.	VUOTUI-NEN	%	KUMUL.	VUOTUI-NEN	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 8./9. EKR	**14**									
MMA	**Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet**										
	Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**186**	**186**	0	**100**	**182**	**(1)**	**98**	**172**	**2**	**95**
	VÄLISUMMA: B-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**14**	**14**	0	**100**	**14**		**100**	**14**		**100**
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	**5**	**5**		**100**	**5**		**100**	**5**		**100**
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	**34**	**34**	0	**100**	**34**	**(0)**	**99**	**34**	**(0)**	**100**
	YHTEENSÄ: AKT + MMA (ML. VARANNOT) (A + B)	**21 146**	**21 078**	**(84)**	**100**	**20 999**	**158**	**100**	**20 477**	**175**	**98**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5451/oj

EUVL C, 10.10.2024

11. EKR:N SITOUMUSTEN, MÄÄRÄRAHOJEN (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY) JA MAKSUJEN KEHITYS

EKR:N KONSOLIDOITU TILINPÄÄTÖS 31. joulukuuta 2023

TUEN LUOKITTELU

AKT + MMA – 11. EKR

(miljoonaa euroa)

		MÄÄRÄ-RAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
			KUMUL.	VUO-TUINEN	%	KUMUL.	VUO-TUINEN	%	KUMUL.	VUO-TUINEN	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKT	**Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet**										
	Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**15 369**	**15 329**	**(92)**	**100**	**14 723**	**311**	**96**	**12 124**	**1 061**	**82**
	VÄLISUMMA: B-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**1 060**	**1 059**	**(0)**	**100**	**1 053**	**13**	**99**	**1 007**	**27**	**96**
	VÄLISUMMA: ELINTARVIKETURVA	**112**	**112**	0	**100**	**112**	**91**	**100**	**41**	**37**	**36**
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	**1 072**	**1 066**	**(1)**	**99**	**1 062**	**(0)**	**100**	**958**	**48**	**90**
	VÄLISUMMA: AKT-VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	**4 004**	**3 894**	**(13)**	**97**	**3 926**	**104**	**101**	**3 340**	**155**	**85**
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	**7 253**	**7 227**	**(59)**	**100**	**7 090**	**44**	**98**	**5 964**	**512**	**84**
	Yhteisrahoitus										
	Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**46**	**45**	**(1)**	**99**	**45**	0	**100**	**40**	**14**	**89**
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	**4**	**4**		**100**	**4**	0	**100**	**4**	**3**	**100**
	VÄLISUMMA: AKT-VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	**33**	**33**	0	**100**	**33**	**(0)**	**100**	**28**	**0**	**85**
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	**8**	**6**	0	**75**	**6**	0	**100**	**6**	**2**	**100**
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	Varaukset										

(miljoonaa euroa)

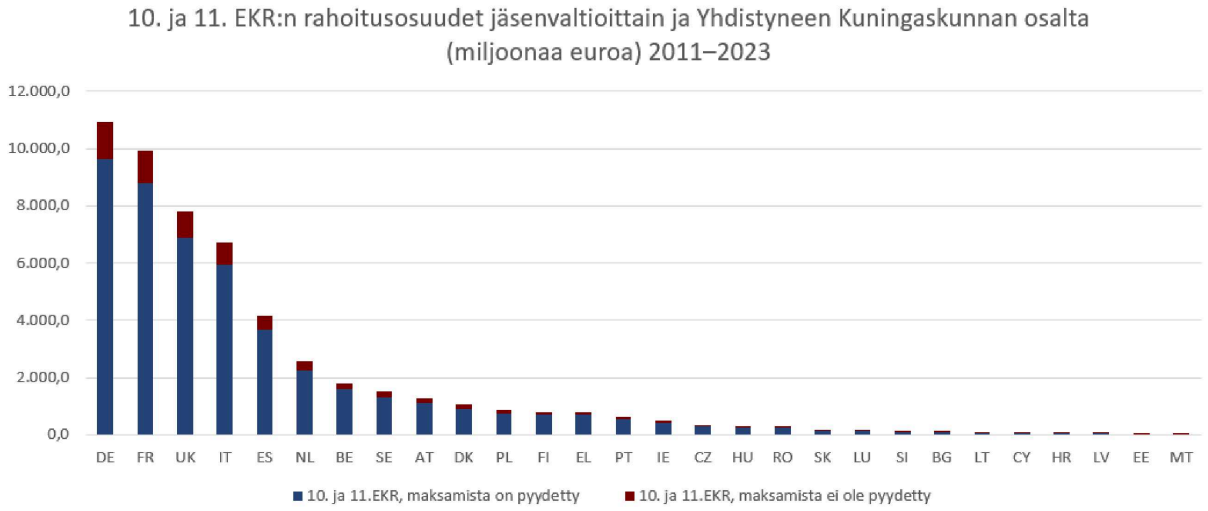
		MÄÄRÄ-RAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
			KUMUL.	VUO-TUINEN	%	KUMUL.	VUO-TUINEN	%	KUMUL.	VUO-TUINEN	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 10. EKR	**128**									
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 11. EKR	**167**									
	Komission sisäinen palvelutasosopimus										
	Varaukset										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**1**	**1**		**52**	**1**		**100**	**1**		**100**
MMA	**Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet**										
	Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**211**	**211**	**(0)**	**100**	**194**	**0**	**92**	**193**	**1**	**100**
	VÄLISUMMA: B-MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	**12**	**12**	0	**100**	**12**	0	**100**	**12**	**0**	**99**
	VÄLISUMMA: SIIRTYMÄVAIHEEN RAHOITUSJÄRJESTELY	**0**									
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	**8**	**7**	**(2)**	**79**	**6**	**(0)**	**96**	**6**	**1**	**94**
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	**102**	**102**	0	**100**	**102**	0	**100**	**69**	**17**	**67**
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	Varaukset										
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 10. EKR	**15**									
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 11. EKR	**1**									
	YHTEENSÄ: AKT + MMA (ML. VARANNOT) (A + B)	**29 605**	**29 106**	**(168)**	**98**	**28 368**	**562**	**97**	**23 791**	**1 878**	**84**

2.2 VARAT

Varojen luonne

EKR:n varat ovat pääasiassa peräisin jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista. Euroopan komissio ja Euroopan investointipankki pyytävät kolme kertaa vuodessa jäsenvaltioita osallistumaan EKR:n rahoitukseen. Vuosittain maksettavaksi pyydettävien rahoitusosuuksien määrä vastaa vuoden aikana katettavien maksujen määrää.

Yhteenveto rahoitusosuuksista jäsenvaltioittain

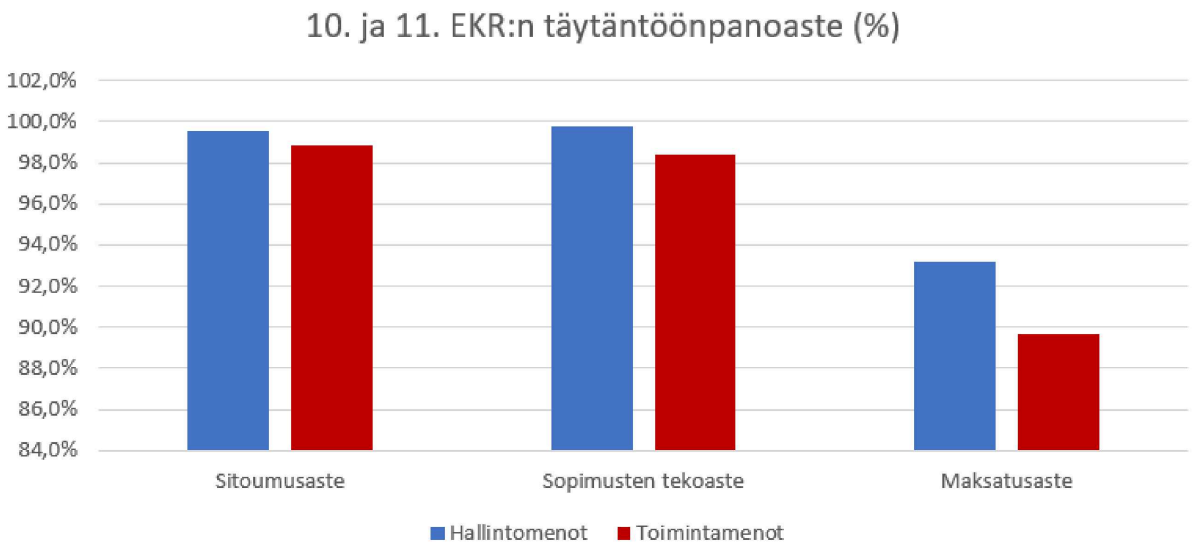
2.3 TOIMINTAMENOT JA ERITYISOHJELMAT

Menojen luonne

Monivuotisessa rahoituskehyksessä käytettävissä olevasta määrästä 3 prosenttia on osoitettu komissiolle tukimenoihin ja 97 prosenttia EKR:n hankkeiden täytäntöönpanoon. Määrät vahvistetaan kussakin sisäisessä sopimuksessa, ja niitä voidaan korottaa vapaaehtoisilla rahoitusosuuksilla ja toiminnasta saaduilla tuloilla.

Sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen menojen luonteen mukaan

	MÄÄRÄRAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
		KUMUL.	VUOTUINEN	%	KUMUL.	VUOTUINEN	%	KUMUL.	VUOTUINEN	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT 10. + 11. EKR	**1 620**	**1 612**	**(3)**	**99,5**	**1 608**	(1)	**99,8**	**1 499**	**53**	**93,2**
OPERATIIVINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO (A +B) 10. + 11. EKR	**50 751**	**50 184**	**(252)**	**98,9**	**49 367**	720	**98,4**	**44 268**	**2 053**	**89,7**

10. ja 11. EKR:n täytäntöönpanoaste (%)
102,0%
100,0%
98,0%
96,0%
94,0%
92,0%
90,0%
88,0%
86,0%
84,0%
Sitoumusaste
Sopimusten tekoaste
Maksatusaste
Hallintomenot
Toimintamenot

Sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen alueen ja maan mukaan

EKR:N KUMULATIIVINEN KIRJANPITO 31.12.2023 MAITTAIN, % MÄÄRÄRAHOISTA								
10. + 11. EKR		10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)						
Kumulatiivinen 2023		Määrärahat	Päätökset	% määrärahoista	Määrärahat (päätösvalta siirretty)	% määrärahoista	Maksut	% määrärahoista
	Yleinen/hallintomäärärahat/korot	**1 624**	1 614	99	1 615	99	1 494	92
	Varanto / ei jaoteltu maittain	**2 862**	2 553	89	2 553	89	2 553	89
	Kaikki AKT-valtiot	**4 486**	**4 167**	**93**	**4 168**	**93**	**4 047**	**90**
	Angola	**346**	346	100	344	99	300	87
	Benin	**735**	732	100	720	98	679	92
	Botswana	**129**	127	98	126	97	126	97
	Burkina Faso	**1 302**	1 302	100	1 297	100	1 261	97
	Burundi	**569**	567	100	564	99	541	95
	Kamerun	**521**	520	100	519	100	482	93
	Kap Verde	**145**	145	100	144	100	144	100
AKT	**Komorit**	**78**	77	99	76	98	72	92
	Kongo (Brazzaville)	**163**	163	100	159	98	139	85
	Kongon demokraattinen tasavalta	**1 409**	1 407	100	1 371	97	1 219	87
	Norsunluurannikko	**705**	705	100	701	100	676	96
	Djibouti	**181**	181	100	178	98	156	86
	Eritrea	**215**	215	100	215	100	75	35
	Etiopia	**1 604**	1 603	100	1 594	99	1 400	87
	Gabon	**33**	33	99	32	97	30	91
	Gambia	**314**	303	96	301	96	277	88
	Ghana	**787**	786	100	782	99	726	92
	Guinea-Bissau	**186**	186	100	185	100	175	94

EKR:N KUMULATIIVINEN KIRJANPITO 31.12.2023 MAITTAIN, % MÄÄRÄRAHOISTA								
10. + 11. EKR		10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)						
Kumulatiivinen 2023		Määrärahat	Päätökset	% määrärahoista	Määrärahat (päätösvalta siirretty)	% määrärahoista	Maksut	% määrärahoista
	Guinea (Conakry)	**502**	502	100	494	98	434	86
	Mauritius	**82**	82	100	82	100	82	100
	Kenia	**863**	863	100	855	99	753	87
	Lesotho	**250**	249	100	248	99	197	79
	Liberia	**488**	487	100	443	91	436	89
	Madagaskar	**782**	782	100	730	93	591	76
	Malawi	**1 020**	1 020	100	970	95	883	87
	Mali	**1 423**	1 421	100	1 414	99	1 230	86
	Mauritania	**344**	344	100	341	99	321	93
	Mosambik	**1 455**	1 448	100	1 391	96	1 124	77
	Namibia	**188**	188	100	178	95	169	90
	Niger	**1 275**	1 275	100	1 259	99	1 247	98
	Nigeria	**1 101**	1 100	100	1 097	100	1 025	93
	Uganda	**989**	989	100	983	99	834	84
	Keski-Afrikan tasavalta	**610**	610	100	609	100	584	96
	Ruanda	**840**	840	100	831	99	816	97
	São Tomé ja Príncipe	**56**	56	100	54	96	49	88
	Senegal	**663**	663	100	659	99	620	94
	Seychellit	**23**	23	100	23	100	22	98
	Sierra Leone	**662**	659	99	646	98	597	90
	Somalia	**900**	898	100	895	99	889	99
	Sudan	**298**	298	100	298	100	298	100

EKR:N KUMULATIIVINEN KIRJANPITO 31.12.2023 MAITTAIN, % MÄÄRÄRAHOISTA								
10. + 11. EKR		10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)						
Kumulatiivinen 2023		Määrärahat	Päätökset	% määrärahoista	Määrärahat (päätösvalta siirretty)	% määrärahoista	Maksut	% määrärahoista
	Etelä-Sudan	**91**	91	100	91	100	91	100
	Swazimaa	**125**	124	99	122	97	108	86
	Tansania	**1 172**	1 171	100	1 161	99	1 060	90
	Tšad	**936**	936	100	902	96	794	85
	Togo	**377**	377	100	375	99	355	94
	Sambia	**830**	830	100	784	94	648	78
	Zimbabwe	**469**	462	99	460	98	453	97
	*** Afrikka yhteensä**	**28 235**	28 185	100	27 703	98	25 192	89
	Antigua ja Barbuda	**15**	15	100	15	100	15	95
	Barbados	**22**	22	99	22	99	21	94
	Belize	**42**	42	100	41	96	35	83
	Dominica	**41**	41	100	40	98	40	98
	Grenada	**21**	21	100	21	100	20	98
	Guyana	**79**	79	100	77	97	77	97
	Haiti	**1 009**	1 002	99	876	87	773	77
	Jamaika	**236**	236	100	233	99	222	94
	Dominikaaninen tasavalta	**283**	281	99	280	99	278	98
	Saint Lucia	**32**	32	100	32	100	31	96
	Saint Kitts ja Nevis	**8**	8	100	6	72	6	72
	Saint Vincent ja Grenadiinit	**26**	26	100	26	99	22	84
	Suriname	**27**	27	100	27	99	26	96

EKR:N KUMULATIIVINEN KIRJANPITO 31.12.2023 MAITTAIN, % MÄÄRÄRAHOISTA								
10. + 11. EKR		10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)						
Kumulatiivinen 2023		Määrärahat	Päätökset	% määrärahoista	Määrärahat (päätösvalta siirretty)	% määrärahoista	Maksut	% määrärahoista
	Trinidad ja Tobago	**29**	28	99	28	99	24	85
	*** Karibia yhteensä**	**1 870**	1 861	100	1 724	92	1 590	85
	Fidži	**48**	48	100	48	99	48	98
	Cookinsaaret	**5**	5	100	5	100	5	100
	Salomonsaaret	**68**	68	100	68	100	61	90
	Kiribati	**42**	42	100	41	98	37	87
	Marshallinsaaret	**17**	17	100	17	100	16	98
	Mikronesia	**23**	23	100	22	97	16	68
	Nauru	**4**	4	98	4	98	4	98
	Niue	**3**	3	100	3	100	3	100
	Palau	**5**	5	100	4	70	4	68
	Papua-Uusi-Guinea	**239**	239	100	233	97	202	84
	Länsi-Samoa	**67**	67	100	67	99	67	99
	Itä-Timor	**174**	171	98	169	97	157	90
	Tonga	**28**	28	100	28	100	28	100
	Tuvalu	**13**	13	100	13	99	13	97
	Vanuatu	**55**	55	100	54	99	49	90
	*** Tyynenmeren alue yhteensä**	**793**	789	100	776	98	709	89
	AKT-valtioiden väliset määrärahat	**8 097**	7 970	98	7 973	98	6 988	86
	PALOP	**60**	60	100	60	99	55	91
	Eteläinen Afrikka FED 10	**137**	135	99	135	99	132	96
	Keski-Afrikan alue	**558**	554	99	546	98	422	76

EKR:N KUMULATIIVINEN KIRJANPITO 31.12.2023 MAITTAIN, % MÄÄRÄRAHOISTA								
10. + 11. EKR		10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)						
Kumulatiivinen 2023		Määrärahat	Päätökset	% määrärahoista	Määrärahat (päätösvalta siirretty)	% määrärahoista	Maksut	% määrärahoista
	Itäinen ja eteläinen Afrikka	**3 092**	3 066	99	2 973	96	2 383	77
	Länsi-Afrikan alue	**1 946**	1 943	100	1 917	99	1 613	83
	Karibian alue	**539**	538	100	526	98	397	74
AKT	**Tyynenmeren alue**	**323**	321	99	299	93	224	69
	Varanto / ei jaoteltu alueittain	**0**	0	0	0	0	0	0
	*** AKT-valtioiden alueellinen yhteistyö yhteensä**	**14 752**	14 587	99	14 429	98	12 213	83
	AKT	**50 137**	49 589	99	48 801	97	43 750	87
	Varanto / ei jaoteltu maittain/alueittain	**30**	12	39	11	38	11	36
	Kaikki MMA-maat	**30**	12	39	11	38	11	36
	Anguilla	**28**	27	99	27	99	27	99
	Falklandinsaaret	**10**	10	100	10	100	10	100
	Pitcairn	**5**	5	100	5	100	5	100
MMA	**Turks- ja Caicossaaret**	**32**	32	100	32	100	32	100
	Brittiläiset Neitsytsaaret	**2**	2	100	2	98	2	93
	Montserrat	**33**	33	100	33	100	33	100
	Saint Helena	**38**	38	100	38	100	38	100
	*** Yhdistyneen kuningaskunnan MMA yhteensä**	**147**	146	100	146	100	146	100
	Alankomaiden Antillit	**40**	40	100	23	56	20	51
	Alankomaiden Antillit – Bonaire	**4**	4	100	4	98	2	56
	Alankomaiden Antillit – Saba	**3**	3	100	3	100	3	100

EKR:N KUMULATIIVINEN KIRJANPITO 31.12.2023 MAITTAIN, % MÄÄRÄRAHOISTA								
10. + 11. EKR		10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)						
Kumulatiivinen 2023		Määrärahat	Päätökset	% määrärahoista	Määrärahat (päätösvalta siirretty)	% määrärahoista	Maksut	% määrärahoista
	Alankomaiden Antillit – Sint-Eustatius	**2**	2	100	2	100	2	100
	Aruba	**21**	21	100	21	99	21	96
	Sint Maarten	**14**	14	100	8	55	5	33
	*** Alankomaiden MMA yhteensä**	**85**	85	100	61	72	54	63
	Wallis ja Futuna	**39**	39	100	37	95	29	75
	Mayotte	**29**	29	100	29	100	29	100
	Uusi-Kaledonia	**50**	50	100	50	100	50	100
	Ranskan Polynesia	**51**	51	100	49	97	49	97
	Saint-Pierre ja Miquelon	**47**	47	100	47	100	47	100
	*** Ranskan MMA yhteensä**	**215**	215	100	212	98	204	95
	Alue	**137**	137	100	136	99	103	75
	*** Alueellinen yhteistyö MMA yhteensä**	**137**	137	100	136	99	103	75
	MMA	**614**	595	97	566	92	517	84
YHTEENSÄ: AKT-MMA		**50 751**	50 184	99	49 367	97	44 268	87

11. EKR:n sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen menoalan mukaan

11. EKR:n sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien kehitys menoalan mukaan (DAC-toimialakoodit) ([1])

(miljoonaa euroa)

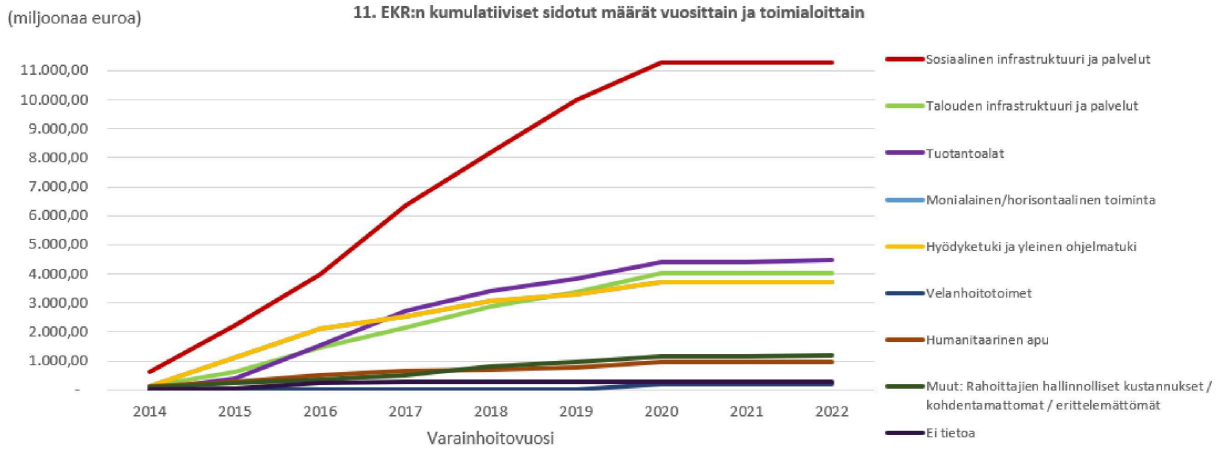
Toimiala	Sidotut	Sopimuksiin käytetyt	Maksetut
Sosiaalinen infrastruktuuri ja palvelut			
110 – Koulutus	1 192,46	1 132,83	995,48
120 – Terveydenhuolto	2 131,40	2 510,72	2 263,73
130 – Väestöpolitiikka ja -ohjelmat sekä lisääntymisterveys	352,44	50,31	35,95
140 – Vesi- ja jätevesihuolto	788,50	848,83	547,53
150 – Julkishallinto ja kansalaisyhteiskunta	5 826,37	6 047,02	5 540,34
160 – Muu sosiaalinen infrastruktuuri ja sosiaalipalvelut	996,71	1 385,46	1 611,09
Sosiaalinen infrastruktuuri ja sosiaalipalvelut YHTEENSÄ	11 287,88	11 975,17	10 994,13
Talouden infrastruktuuri ja palvelut			
210 – Kuljetus ja varastointi	1 425,48	2 055,09	1 083,29
220 – Viestintä	140,96	146,96	114,64
230 – Energia	2 015,13	1 943,06	1 220,76
240 – Pankit ja rahoituspalvelut	82,03	129,29	83,97
250 – Yritykset ja muut palvelut	343,43	324,93	223,51
Talouden infrastruktuuri ja palvelut YHTEENSÄ	4 007,01	4 599,33	2 726,17
Tuotantoalat			
310 – Maatalous, metsätalous ja kalastus	3 344,16	3 105,92	2 351,62
320 – Teollisuus, mineraalivarat ja kaivostoiminta, rakennusala	641,59	492,66	297,21
330 – Kauppa ja matkailu	507,49	436,11	272,06
Tuotantoalat YHTEENSÄ	4 493,24	4 034,69	2 920,88
Monialainen/horisontaalinen toiminta			
410 – Yleinen ympäristönsuojelu	989,82	841,85	658,36
430 – Muu monialainen toiminta	3 886,22	2 610,66	1 685,71
Monialainen/horisontaalinen toiminta YHTEENSÄ	4 876,04	3 452,51	2 344,07
Hyödyketuki ja yleinen ohjelmatuki			
510 – Yleinen budjettituki	3 116,32	3 165,05	2 480,30
520 – Kehitysapuna annettu elintarvikeapu	617,50	391,67	367,06
Hyödyketuki ja yleinen ohjelmatuki YHTEENSÄ	3 733,82	3 556,73	2 847,36

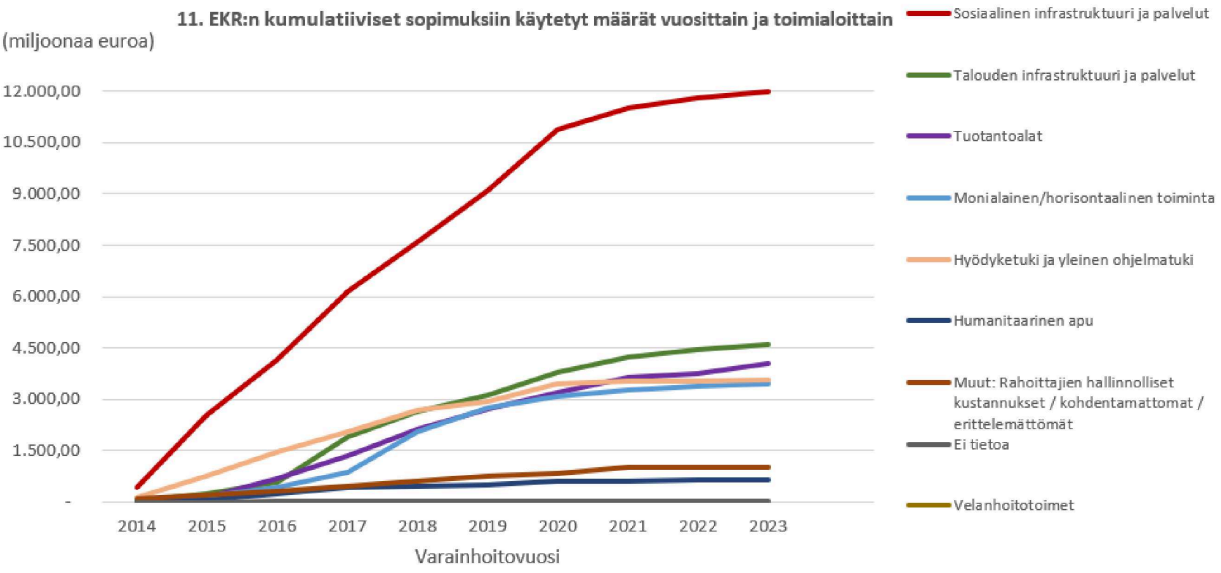
(miljoonaa euroa)

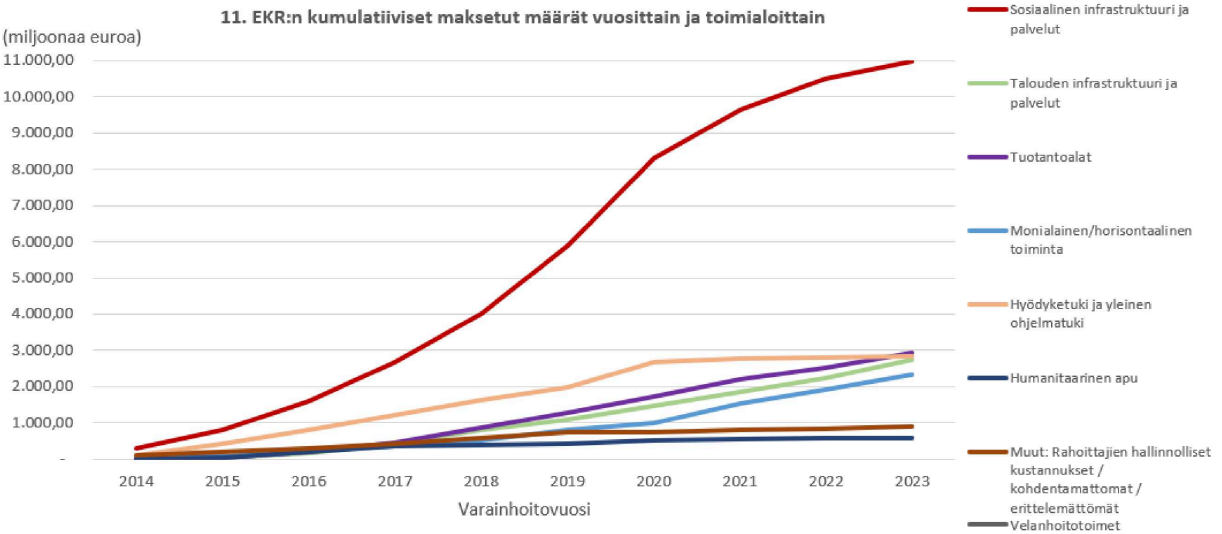
Toimiala	Sidotut	Sopimuksiin käytetyt	Maksetut
Velanhoitotoimet			
600 – Velanhoitotoimet	183,00	183,00	183,00
Velanhoitotoimet YHTEENSÄ	183,00	183,00	183,00
Humanitaarinen apu			
720 – Hätäapu	746,19	452,54	451,93
730 – Jälleenrakennusapu ja kunnostus	137,83	65,05	42,29
740 – Katastrofivalmius	72,79	110,05	93,41
Humanitaarinen apu YHTEENSÄ	956,81	627,64	587,63
Avunantajien hallinnolliset kustannukset / kohdentamattomat / erittelemättömät			
910 – Avunantajien hallinnolliset kustannukset	995,52	948,63	857,45
998 – Kohdentamattomat/erittelemättömät	183,74	56,05	38,45
Ei tietoa	260,50	1,64	1,21
Avunantajien hallinnolliset kustannukset / kohdentamattomat / erittelemättömät YHTEENSÄ	1 439,76	1 006,32	897,11
11. ERK KAIKKI YHTEENSÄ	**30 977,56**	**29 435,38**	**23 500,34**

([1]) Bruttomäärät (ilman purettuja sitoumuksia ja perintämääräyksiä).
Sarakkeissa ”Sidotut”, ”Sopimuksiin käytetyt” ja ”Maksetut” olevien määrien merkitystä on painotettu väreillä.

11. EKR:n sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien kehitys menoalan mukaan

3. SANASTO

Avustukset

Talousarviosta maksettava suora rahoitus kolmansille edunsaajille, jotka osallistuvat toimiin, jotka palvelevat EU:n politiikan mukaisia tavoitteita.

Budjettikohta

Tulot ja menot esitetään talousarviossa budjettivallan käyttäjän vahvistaman sitovan budjettinimikkeistön mukaisesti. Nimikkeistössä budjettikohdat on järjestetty niiden luonteen ja tarkoituksen mukaan. Nimikkeistön rakenneosat ovat osastot, luvut, momentit ja alamomentit.

Hallintomäärärahat

Määrärahat kattavat yhteisöjen juoksevat menot (kuten henkilöstö-, kiinteistö- ja toimistolaitemenot).

Hyväksytty talousarvio

Talousarvioesityksestä

tulee hyväksytty talousarvio, kun budjettivallan käyttäjä hyväksyy sen.

Jaksotetut määrärahat

Jaksotettuja määrärahoja käytetään monivuotisten toimien rahoittamiseen; ne kattavat varainhoitovuoden aikana tehtyjen, useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimia koskevien oikeudellisten sitoumusten kokonaiskustannukset.

Jaksottamattomat määrärahat

Määrärahat, jotka vastaavat vuotuisia tarpeita ja jotka on sen vuoksi sidottava varainhoitovuoden aikana. Seuraavana vuonna voidaan maksaa ainoastaan määriä, jotka voidaan siirtää automaattisesti seuraavalle varainhoitovuodelle. Jaksottamattomat määrärahat, joita ei ole käytetty eli sidottu vuoden loppuun mennessä, peruutetaan (ellei komission päätöksellä poikkeuksellisesti anneta lupaa siirtää määrärahoja seuraavalle varainhoitovuodelle).

Jaksottamattomia määrärahoja käytetään kattamaan hallintomenot, ja maksusitoumusmäärärahojen määrä on yhtä suuri kuin maksumäärärahojen määrä.

Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot

Tulot, jotka osoitetaan tiettyjen menoerien rahoittamista varten.

Lisätalousarvio

Varainhoitovuoden aikana tehty päätös muuttaa kyseisen varainhoitovuoden talousarviota (lisäykset, vähennykset, määrärahasiirrot).

Maksattamatta olevat määrät

Talousarviositoumuksesta tiettynä hetkenä maksamatta oleva määrä. Vrt. Maksattamatta olevat sitoumukset.

Maksattamatta olevat sitoumukset

Maksamatta olevat sitoumukset määritellään niiden sidottujen määrärahojen määräksi, joita ei ole vielä maksettu. Ne johtuvat suoraan monivuotisista ohjelmista ja määrärahojen jakamisesta maksusitoumus- ja maksumäärärahoihin.

Maksumäärärahat

Maksumäärärahat kattavat kuluvana varainhoitovuonna suoritettaviksi tulevat maksut, jotka johtuvat kuluvana varainhoitovuonna ja/tai aikaisempina varainhoitovuosina tehdyistä oikeudellisista sitoumuksista.

Maksusitoumusmäärärahat

Maksusitoumusmäärärahat kattavat niiden oikeudellisten velvoitteiden (hankintasopimusten, avustussopimusten tai avustuspäätösten) kokonaisarvon, josta voidaan allekirjoittaa sopimus kuluvana varainhoitovuonna.

Menot

Termi, joka tarkoittaa talousarvion käyttöä kaikentyyppisistä rahoituslähteistä.

Määrärahat

Määrärahoilla rahoitetaan talousarvio.

Talousarvio sisältää ennusteet sekä maksusitoumuksista (oikeudelliset sitoumukset myöntää rahoitusta) että maksuista (edunsaajille käteisellä tai tilisiirtona suoritetut maksut). Maksusitoumusmäärärahojen määrä poikkeaa – jaksotettujen määrärahojen tapauksessa – usein maksumäärärahojen määrästä, koska monivuotisia ohjelmia ja hankkeita koskevat sitoumukset tehdään yleensä koko määrältä sinä vuonna, jona ohjelmia ja hankkeita koskevat päätökset annetaan, kun taas maksut suoritetaan vuosien mittaan sitä mukaa kuin ohjelmien ja hankkeiden toteuttaminen etenee.

Määrärahojen siirtäminen seuraavalle vuodelle

Varainhoitovuonna käyttämättä jääneet määrärahat voidaan vuotuisuusperiaatteesta poiketen tietyissä tilanteissa siirtää käytettäviksi seuraavana varainhoitovuonna. Tällainen siirto on poikkeuksellinen, ja se voidaan tehdä ainoastaan tiukkojen edellytysten täyttyessä.

Oikeudellinen sitoumus

Toimi, jolla tulojen ja menojen hyväksyjä luo kolmatta osapuolta kohtaan velvoitteen, josta aiheutuu meno EU:n talousarvioon.

Yleisiä oikeudellisia sitoumuksia ovat hankintasopimukset, avustussopimukset ja avustuspäätökset.

Oikeusperusta (perussäädös)

Lainsäädäntövallan käyttäjän (yleensä neuvoston ja Euroopan parlamentin) antama säädös, jossa täsmennetään EU:n meno-ohjelman tavoite, määrärahojen tarkoitus, interventiosäännöt, päättymispäivä ja asiaankuuluvat varainhoitosäännöt, joita käytetään oikeusperustana meno-ohjelman täytäntöönpanolle.

Peruutetut määrärahat

Määrärahat, joita ei ole käytetty sen varainhoitovuoden aikana ja joita ei voida siirtää seuraavalle varainhoitovuodelle, peruutetaan.

Raukeavat määrärahat

Varainhoitovuoden lopussa peruutettavat käyttämättä jääneet määrärahat. Raukeamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa määrärahoihin liittyvä valtuutus menojen ja/tai velvoitteiden syntymiseen peruutetaan osittain tai kokonaan.

Yhteisyritysten (ja EIT:n) osalta käyttämättä jääneet määrärahat voidaan niiden varainhoitosääntöjen mukaan kirjata ennakkoarvioon tuloista ja menoista kolmen seuraavan varainhoitovuoden ajan (niin kutsuttu N+3-sääntö). Yhteisyritysten käyttämättä jääneet määrärahat voidaan siis ottaa uudelleen käyttöön varainhoitovuoteen N+3 saakka.

Siirrot budjettikohtien välillä

Budjettikohtien välisessä siirrossa määrärahoja siirretään varainhoitovuoden aikana budjettikohdasta toiseen. Siirto muodostaa sen vuoksi poikkeuksen erittelyperiaatteesta

Taloudellinen tulos

Menojen ja tulojen vaikutus taseeseen suoriteperusteisten kirjanpitosääntöjen perusteella.

Talousarvion toteuttaminen

Talousarvion täytäntöönpano meno- ja tulotapahtumilla.

Talousarvion toteutuma

Saatujen tulojen ja maksettujen määrien välinen erotus, mukaan lukien määrärahasiirtoihin, peruutuksiin ja valuuttakurssieroihin perustuvat mukautukset.

Toimeenpanovirastojen on palautettava jäljelle jäänyt määrä rahoitusviranomaiselle.

Talousarviositoumus

Toimi, jolla valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä varaa talousarvioon tarvittavat määrärahat maksuihin, joilla täytetään oikeudelliset sitoumukset.

Toimi, jolla valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä varaa talousarvioon tarvittavat määrärahat maksuihin, joilla täytetään oikeudelliset sitoumukset.

Toimintamäärärahat

Toimintamäärärahoilla rahoitetaan eri toimintapolitiikat pääasiassa avustuksina tai julkisina hankintoina.

Vahvistetut saamiset

Oikeus periä tuloja velalliselta perintämääräyksen perusteella.

Valuuttakurssiero

Ero, joka johtuu euroalueen ulkopuolisia maita koskeviin transaktioihin sovellettavista valuuttakursseista tai valuuttamääräisten varojen ja velkojen uudelleenarvostuksesta tilinpäätöshetkellä.

Vapauttaminen

Toimi, jolla toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä peruu talousarviositoumuksella aikaisemmin tehdyn määrärahavarauksen kokonaan tai osittain.

Ylijäämä

Tulojen ja menojen välinen positiivinen erotus, joka on palautettava rahoitusviranomaiselle. Ks. Talousarvion toteutuma

VUOTUINEN TÄYTÄNTÖÖNPANOKERTOMUS – EUROOPAN INVESTOINTIPANKIN HALLINNOIMAT VARAT

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI

HALLINTONEUVOSTO

INVESTOINTIKEHYKSEN

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

31. JOULUKUUTA 2023

1) Riippumattoman tilintarkastajan kertomus
2) Tase
3) Yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittava laskelma
4) Laskelma rahoittajien varojen muutoksista
5) Rahavirtalaskelma
6) Tilinpäätöslaskelmien liitetiedot

TASE

31. joulukuuta 2023

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	31.12.2023	31.12.2022
VARAT			
Käteisvarat ja muut rahavarat	5	1 376 824	1 451 970
Saamiset rahoitusosuuksista	9/16	85 321	85 321
Rahoitusvarat	10	-	73 003
Johdannaissopimukset	6	55 765	75 852
Lainat ja ennakkomaksut	7	1 683 312	1 849 786
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	8	820 713	797 341
Muut varat	11	616	950
Varat yhteensä		**4 022 551**	**4 334 223**
VELAT JA RAHOITTAJIEN VARAT			
VELAT			
Tuloennakot	12	48 515	52 417
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	13	19 038	16 583
Velat kolmansille	14	427 828	190 927
Muut velat	15	3 338	2 419
Velat yhteensä		**498 719**	**262 346**
Rahoittajien varat	16/17	**3 523 832**	**4 071 877**
Velat ja rahoittajien varat yhteensä		**4 022 551**	**4 334 223**

YLI- TAI ALIJÄÄMÄÄ JA MUITA LAAJAN TULOKSEN ERIÄ OSOITTAVA LASKELMA

31. JOULUKUUTA 2023 PÄÄTTYNEELTÄ VARAINHOITOVUODELTA

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Korkotuotot ja vastaavat tuotot (*)	19	148 336	93 786
Korkokulut ja vastaavat kulut	19	-	– 5 479
Korkotuotot ja vastaavat tuotot, netto		**148 336**	**88 307**
Palkkiotuotot	20	25	511
Palkkiokulut	20	– 62	– 761
Palkkiotuotot, netto		**– 37**	**– 250**

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Johdannaissopimusten käyvän arvon muutos	6	– 20 087	94 680
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos	21	– 8 457	24 432
Nettotulos käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista lainoista ja ennakkomaksuista	7	– 8 932	– 3 080
Nettotulos valuuttaoperaatioista	22	– 67 885	– 140 104
Rahoitustoiminnan nettotulos		**– 105 361**	**– 24 072**
Lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumisen nettomuutos	7.2	9 055	8 562
Luottositoumuksiin liittyvien varausten nettomuutos	13	– 2 470	20
Yleiset hallintokulut	23	– 29 655	– 33 628
Varainhoitovuoden ylijäämä		**19 868**	**38 939**
Varainhoitovuoden laaja tulos yhteensä, ylijäämä		**19 868**	**38 939**

(*) 31.12.2023 päättyneen varainhoitovuoden korkotuottoihin ja vastaaviin tuottoihin sisältyy 118,5 miljoonaa euroa korkotuottoja ja vastaavia tuottoja (2022: 85,8 miljoonaa euroa), jotka liittyvät jaksotettuun hankintamenoon arvostettuihin omaisuuseriin ja jotka on laskettu efektiivisen koron menetelmää soveltaen.

LASKELMA RAHOITTAJIEN VAROJEN MUUTOKSISTA

31. JOULUKUUTA 2023 PÄÄTTYNEELTÄ VARAINHOITOVUODELTA

(tuhatta euroa)

		Rahoitus-osuus, jonka maksamista on pyydetty	Maksetut rahoitus-osuudet	Kertyneet voittovarat	Yhteensä
Tilanne 1.1.2023	Liitetieto	**3 701 695**	-	**370 182**	**4 071 877**
Vuoden aikana maksettavaksi pyydetty jäsenvaltioiden rahoitusosuus	16	20 000	-	-	**20 000**
Vuoden aikana maksettu jäsenvaltioiden rahoitusosuus	17	-	– 587 913	-	**– 587 913**
Varainhoitovuoden 2023 ylijäämä		-	-	19 868	**19 868**
Rahoittajien varojen muutokset		**20 000**	**– 587 913**	**19 868**	**– 548 045**
Tilanne 31.12.2023		**3 721 695**	**– 587 913**	**390 050**	**3 523 832**

		Rahoitus-osuus, jonka maksamista on pyydetty	Maksetut rahoitus-osuudet	Kertyneet voittovarat	Yhteensä
Tilanne 1.1.2022		**3 471 695**	-	**331 243**	**3 802 938**
Vuoden aikana maksettavaksi pyydetty jäsenvaltioiden rahoitusosuus		230 000	-	-	**230 000**
Varainhoitovuoden 2022 ylijäämä		-	-	38 939	**38 939**
Rahoittajien varojen muutokset		**230 000**	-	**38 939**	**268 939**
Tilanne 31.12.2022		**3 701 695**	-	**370 182**	**4 071 877**

RAHAVIRTALASKELMA

31. JOULUKUUTA 2023 PÄÄTTYNEELTÄ VARAINHOITOVUODELTA

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Varainhoitovuoden ylijäämä		**19 868**	**38 939**
Oikaisut:			
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien nettotulos, käypä arvo	8	15 142	– 9 271
Lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumisen nettomuutos	7,2	– 9 055	– 8 562
Nettotulos käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista lainoista ja ennakkomaksuista	7	8 932	3 080
Lainojen ja ennakkomaksujen korkojen ja jaksotetun hankintamenon muutos		708	2 291
Luottositoumuksiin liittyvien varausten nettomuutos		2 455	– 19
Johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset		20 087	– 94 680
Rahoitusvarojen korkojen ja jaksotetun hankintamenon muutos	10	– 248	321
Tuloennakoiden muutos		– 3 902	3 985
Valuuttakurssimuutosten vaikutukset lainoihin	7,1	86 765	– 53 747
Valuuttakurssimuutosten vaikutukset osakkeisiin ja muihin vaihtuvatuottoisiin arvopapereihin	8	30 026	– 25 463
Valuuttakurssimuutosten vaikutukset hallussa oleviin käteisvaroihin		– 8 031	– 12 006
Toiminnan ylijäämä/(alijäämä) ennen toiminnan varojen ja velkojen muutoksia		**162 747**	**– 155 132**
Lainojen nostot	7	– 207 237	– 260 493
Lainojen lyhennykset	7	288 155	458 381

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Käteisvaroista ja muista rahavaroista kertyneiden korkojen muutos	5	4 039	1 822
Rahoitusvarojen hankinta	10	– 348 523	– 920 290
Rahoitusvarat, erääntyneet	10	421 278	847 608
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien lisäys	8	– 101 100	– 139 935
Nettotuotot osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista		39 246	90 219
Muiden varojen vähennys		334	136
Muiden velkojen lisäys		919	86
Euroopan investointipankille maksettavien määrien lisäys/(vähennys)		33 951	– 58 093
Toiminnan nettorahavirta		**293 809**	**– 135 691**
RAHOITUSTOIMINTA			
Jäsenvaltioiden maksamat rahoitusosuudet		79 710	238 450
Jäsenvaltioilta korkotukien ja teknisen avun rahoittamiseksi saadut määrät		220 290	61 450
Jäsenvaltioiden lukuun maksetut korkotuet ja tekninen apu		– 77 050	– 60 619
Jäsenvaltioiden puolesta maksetut rahoitusosuudet	17	– 587 913	-
Rahoitustoiminnan nettorahavirta		**– 364 963**	**239 281**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys		**– 71 154**	**103 590**
Yhteenveto rahavirtalaskelmasta:			
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa		**1 450 589**	**1 359 005**
Nettorahavirrat:			
Toiminnan rahavirta		293 809	– 135 691
Rahoitustoiminnan rahavirta		– 364 963	239 281
Valuuttakurssimuutosten vaikutuksista käteisvaroihin ja muihin rahavaroihin		– 8 031	– 12 006
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa		**1 371 404**	**1 450 589**
Käteisvarat ja muut rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:			
Käteisvarat	5	146 494	328 079
Määräaikaistalletukset (lukuun ottamatta kertyneitä korkoja)	5	625 403	963 004
Yritystodistukset	5	599 507	159 506
		1 371 404	**1 450 589**

Joulukuun 31. päivänä 2023 päättyneeltä varainhoitovuodelta laadittujen tilinpäätöslaskelmien liitetiedot

1. **Yleiset tiedot**

Investointikehys on luotu yhteistyöstä ja kehitysavusta tehdyn Cotonoun sopimuksen mukaisesti. Cotonoun sopimus tehtiin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden, jäljempänä 'AKT-valtiot', ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä 23. kesäkuuta 2000 ja sitä on tarkistettu 25. kesäkuuta 2005 ja 22. kesäkuuta 2010. Investointikehys ei ole erillinen oikeushenkilö.

Kehyksen rahoitusosuuksia hallinnoi jäsenvaltioiden (rahoittajien) puolesta Euroopan investointipankki, jäljempänä 'EIP', Cotonoun sopimuksen mukaisesti. EIP myös vastaa kehyksen hallinnosta.

Cotonoun sopimuksen mukaisesti myönnettävä rahoitus saadaan EU:n jäsenvaltioiden talousarvioista. Jäsenvaltioiden myöntämä rahoitus muodostuu investointikehykseen osoitetusta rahoituksesta ja korkotukien kattamiseen tarkoitetuista avustuksista, kuten monivuotisissa rahoituskehyksissä määrätään (vuodet 2000–2007 kattava ensimmäinen rahoituspöytäkirja eli 9. Euroopan kehitysrahasto (EKR), vuodet 2008–2013 kattava toinen rahoituspöytäkirja eli 10. EKR sekä vuodet 2014–2020 kattava kolmas rahoituspöytäkirja eli 11. EKR). EIP:lle on annettu tehtäväksi hallinnoida seuraavia välineitä:

i) investointikehys eli 3 685,5 miljoonan euron suuruinen uudistuva riskirahasto, josta tuetaan yksityisen sektorin investointeja AKT-valtioissa; investointikehyksen varoista 48,5 miljoonaa euroa on osoitettu merentakaisille maille ja alueille, jäljempänä 'MMA-maat',

ii) korkotukien rahoittamiseen tarkoitetut avustukset, joista enintään 1 220,85 miljoonaa euroa on varattu AKT-valtioille ja enintään 8,5 miljoonaa euroa MMA-maille; näistä korkotuista enintään 15 prosenttia voidaan käyttää hankkeisiin liittyvän teknisen avun rahoittamiseen.

Neuvosto päätti 23. joulukuuta 2020 jatkaa investointikehyksen sitoumuskautta vähintään kuudella kuukaudella. Sitoumuskauden jatkamisen jälkeen EIP hyväksyi toimia toimeksiantonsa mukaisesti 30. kesäkuuta 2021 asti (neuvoston päätös (EU) 2020/2233 ([22]), annettu 23. päivänä joulukuuta 2020, yhdeksännen, kymmenennen ja yhdennentoista EKR:n toimista osana AKT-valtioiden investointikehystä takaisin saatujen varojen sitomisesta).

EU ja AKT-valtiot sopivat siirtymäjärjestelyistä tehdyn päätöksen muuttamisesta AKT-EU-kumppanuussopimuksen määräysten soveltamisen jatkamiseksi 31. joulukuuta 2023 asti tai uuden sopimuksen voimaantuloon tai unionin ja AKT-valtioiden uuden sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen asti, sen mukaan, mikä näistä ajankohdista on aikaisin (AKT–EU-kumppanuussopimuksen 95 artiklan 4 kohdan mukaisten siirtymävaiheen toimenpiteiden hyväksymisestä annettu AKT–EU-suurlähettiläskomitean päätös N:o 2/2019, jota muutettiin myöhemmin 26. marraskuuta 2021 annetulla AKT–EU-suurlähettiläskomitean päätöksellä N:o 3/2021, 16. kesäkuuta 2022 annetulla AKT-EU-suurlähettiläskomitean päätöksellä N:o 970/2022 ja 25. lokakuuta 2023 annetulla AKT-EU-suurlähettiläskomitean päätöksellä N:o 2/2023).

Tilinpäätös on laadittu noudattaen toiminnan jatkuvuuden periaatetta, jonka mukaisesti oletetaan, että investointikehyksestä voidaan kattaa kaikki sen toimiin liittyvät velat lähitulevaisuudessa. Investointikehyksen kestoa ei ole määritetty. Yhdennentoista EKR:n sisäinen sopimus on voimassa (sen 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti) niin kauan kuin on tarpeen kaikkien AKT–EU-kumppanuussopimuksen, merentakaisten alueiden assosiaatiosta tehdyn päätöksen ja monivuotisen rahoituskehyksen perusteella rahoitettavien toimien toteuttamiseksi kokonaisuudessaan.

Asetus naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineestä (NDICI – Globaali Eurooppa), joka tuli voimaan 14. kesäkuuta 2021 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/947 ([23]), annettu 9. kesäkuuta 2021), muodostaa ensisijaisen oikeusperustan EU:n ulkopuoliselle tuelle vuosina 2021–2027. Asetuksella hallinnoidaan EIP:n uutta institutionaalista toimeksiantoa toimissa, joita toteutetaan Euroopan unionin ulkopuolella, AKT-alue mukaan luettuna. Sopimus sisältää tähän asti EU:n talousarvion ulkopuolella olleen EKR:n ottamisen EU:n talousarvioon. NDICI-asetus tarjoaa komissiolle oikeusperustan, jonka nojalla se voi tulevaisuudessa antaa EIP:lle toimeksiantoja toimista, joita EIP toteuttaa EU:n ulkopuolella. Asetuksella luodaan myös unionin ulkoinen investointikehys, jotta unioni voi tehdä yhteistyötä kumppani-instituutioiden kanssa myöntämällä avustuksia ja takauksia EU:n talousarviosta.

([22]) EUVL L 437, 28.12.2020, s. 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2233/oj.

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/947, annettu 9 päivänä kesäkuuta 2021, naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta (EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

Tämän jälkeen valtioiden investointikehyksestä takaisin saatavat rahavirrat otetaan käyttöön NDICI-kehyksessä yhdistämällä Euroopan kestävän kehityksen rahastoon (EKKR+) kuuluva AKT-valtioiden yksityisen sektorin osio ja erityisrahasto. EIP ja Euroopan komissio allekirjoittivat 15. helmikuuta 2023 siirtosopimuksen, jäljempänä 'siirtosopimus'. Tämän sopimuksen tarkoituksena on siirtää osana investointikehystä takaisin saadut varat sitä mukaa kuin ne ovat käytettävissä päätöksen (EU) 2020/2233 (AKT-maat) ja neuvoston päätöksen (EU) 2021/1764 ([24]) (MMA:t) mukaisesti, jäljempänä 'AKT-maiden investointikehyksestä takaisin saadut varat' tai "MMA-investointikehyksestä takaisin saadut varat" tai molemmat yhdessä "takaisin saadut varat". Lisätietoja on liitetiedossa 2.4.6 ja liitetiedossa 17.

Tässä tarkasteltavat tilinpäätöslaskelmat kattavat ajanjakson 1. tammikuuta 2023–31. joulukuuta 2023.

Hallintoneuvosto hyväksyi hallituksen ehdotuksesta tilinpäätöslaskelmat 21. maaliskuuta 2024 ja antoi luvan toimittaa ne valtuustolle hyväksyttäväksi 26. huhtikuuta 2024 mennessä.

2. **Tilinpäätöksen tärkeimmät laatimisperiaatteet**

2.1 ***Laatimisperusteet – Lausuma IFRS-standardien noudattamisesta***

Investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien laadinnassa on noudatettu kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS), sellaisina kuin Euroopan unioni on ne hyväksynyt. Joulukuun 31. päivänä 2023 laadittu tilinpäätös sisältää taseen, yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavan laskelman, laskelman rahoittajien varojen muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

2.2 ***Merkittävät kirjanpidolliset arviot ja oletukset***

Tilinpäätöstä laadittaessa on tehtävä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat ilmoitettuihin tuloihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen. Saatavilla olevien tietojen käyttö ja niihin liittyvä harkinta ovat olennainen osa arvioiden laatimista. Todelliset tulokset voivat tulevaisuudessa poiketa näistä arvioista, ja erot voivat olla olennaisia tilinpäätöksen kannalta. Arvioita ja niiden perustana olevia oletuksia tarkistetaan jatkuvasti. Tarkistetut arviot kirjataan ennakoivasti.

Harkintaa ja arvioita käytetään etenkin seuraavilla osa-alueilla:

– **Rahoitusinstrumenttien käypä arvo**

Jos taseeseen kirjattavien rahoitusinstrumenttien käypiä arvoja ei saada toimivilta markkinoilta, ne määritetään erilaisilla arvostusmenetelmillä, kuten matemaattisilla malleilla. Malleja sovellettaessa käytetään mahdollisuuksien mukaan todettavissa olevia markkinatietoja, muussa tapauksessa käyvät arvot on määritettävä osin arvioiden perusteella. Arviot luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa eri tasoille sen mukaan, millaisia tietoja arvostusmenetelmissä käytetään, kuten liitetiedoissa 2.4.2 ja 4 kuvataan.

– **Arvonalentumistappio lainoista ja ennakkomaksuista**

Odotettavissa olevien luottotappioiden arvostaminen edellyttää johdolta merkittävien arvioiden soveltamista, erityisesti alkuperäisen kirjaamisen jälkeen tapahtuneen luottoriskin merkittävän lisääntymisen arviointia, tulevaisuuteen suuntautuvan informaation sisällyttämistä sekä vastaisten rahavirtojen ja vakuusarvojen määrän ja ajankohdan arviointia arvonalentumistappioita määritettäessä. Nämä arviot perustuvat useisiin tekijöihin, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä muutoksia kirjattavan luottotappiota koskevan vähennyksen ajankohtaan ja määrään (liitetieto 2.4.2). Vuonna 2022 ilmennyt yleinen epävarmuus ja myllerrys jatkui vuonna 2023 ja aiheutti arvonalentumisvaikutuksia, joita koskevat oletukset esitetään yksityiskohtaisesti liitetiedoissa 2.4.2.2 ja 3.2.3.7.

([24]) Neuvoston päätös (EU) 2021/1764, annettu 5 päivänä lokakuuta 2021, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä (päätös merentakaisten alueiden, Grönlanti mukaan luettuna, assosiaatiosta) (EUVL L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

– **Noteeraamattomien oman pääoman ehtoisten instrumenttien arvostaminen**

Noteeraamattomien oman pääoman ehtoisten instrumenttien arvostaminen perustuu yleensä johonkin seuraavista:

— toisistaan riippumattomien osapuolten väliset viimeaikaiset markkinatransaktiot

— keskeisiltä ominaisuuksiltaan samanlaisten muiden instrumenttien käypä arvo

— voimassaoloajaltaan ja riskiominaisuuksiltaan vastaavien tase-erien käyvällä korkokannalla diskontatut odotetut rahavirrat

— mukautettu nettoarvomenetelmä

— muut arvostusmallit.

Noteeraamattomien oman pääoman ehtoisten instrumenttien rahavirtojen ja diskonttaustekijöiden määrittäminen edellyttää mittavaa arvioiden tekemistä. Investointikehyksen kirjanpidossa sovellettavia arvostusmenetelmiä tarkistetaan säännöllisesti ja niiden käyttökelpoisuutta testataan saman instrumentin viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintatietojen tai muiden todettavissa olevien markkinatietojen avulla.

– **Sellaisten yhteisöjen konsolidointi, joissa investointikehyksellä on omistusosuus**

EIP teki päätelmän, jonka mukaan yksikään sellaisista yhteisöistä, joissa investointikehyksellä on omistusosuus, ei ole sen määräysvallassa. Tämä johtuu siitä, että kaikissa tällaisissa yhteisöissä vastuunalainen osakas, rahaston hoitaja tai rahaston hallintoneuvosto on yksin vastuussa kumppanuuteen liittyvien toimien ja asioiden hallinnoinnista ja valvonnasta ja niillä on valtuudet toteuttaa kaikki toimenpiteet kumppanuuden tarkoituksen ja tavoitteiden toteuttamiseksi rahaston investointi- ja politiikkasuuntaviivojen mukaisesti.

2.3. ***Tilinpäätösstandardien muutokset***

Jäljempänä kuvattuja muutoksia lukuun ottamatta tässä esitettyjen investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien laadinnassa on kaikkien ajanjaksojen osalta johdonmukaisesti noudatettu liitetiedossa 2.4 esitettyjä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Investointikehyksen osalta on hyväksytty alla olevat uudet standardit ja standardien muutokset.

Investointikehyksen osalta hyväksytyt uudet ja muutetut standardit

Seuraavat uudet standardit ja nykyisten standardien muutokset tulivat voimaan investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien osalta 1. tammikuuta 2023 alkaen:

— muutokset standardeihin IAS 1 ”Tilinpäätöksen esittäminen” ja ”IFRS Practice Statement 2: Disclosure of Accounting policies”

— muutokset standardiin IAS 8 ”Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet”: kirjanpidollisten arvioiden määritelmä.

Edellä luetellut muutokset eivät vaikuttaneet aiemmilla kausilla kirjattuihin määriin, eikä niiden odoteta vaikuttavan olennaisesti nykyisiin tai tuleviin kausiin.

Uudet standardit, muutokset ja tulkinnat, joita ei ole vielä hyväksytty investointikehyksen osalta

Seuraavat muutokset voimassa oleviin standardeihin oli julkaistu 31. joulukuuta 2023 mennessä, mutta ne eivät olleet pakollisia 31. joulukuuta 2023 päättyneillä tilikausilla:

EU:n hyväksymät nykyisten standardien muutokset, joita sovelletaan 1. tammikuuta 2024 tai sen jälkeen alkaneisiin tilikausiin:

muutokset standardiin IAS 1 ”Tilinpäätöksen esittäminen”: Velkojen luokittelu lyhyt- tai pitkäaikaisiksi ja Pitkäaikaiset velat, joihin liittyy kovenantti

Nykyisten standardien muutokset, joita EU ei ole vielä hyväksynyt:

— muutokset standardiin IAS 7 ”Rahavirtalaskelmat” ja standardiin IFRS 7 ”Rahoitusinstrumentit”: Toimittajien rahoitusjärjestelyt

— Muutokset standardiin IAS 21 ”Valuuttakurssien muutosten vaikutukset”: Vaihdettavuuden puute

— muutokset standardiin IFRS 10 ”Konsernitilinpäätös” ja standardiin IAS 28 ”Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin”: Varojen myynti tai antaminen sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä.

Investointikehyksen osalta ei näiden tilinpäätöslaskelmien hyväksymispäivään mennessä ollut hyväksytty etuajassa mitään edellä luetelluista standardeista tai olemassa oleviin standardeihin tehdyistä muutoksista, eikä ole julkaistu sellaisia tulkintoja, jotka olisivat sovellettavissa investointikehykseen ja jotka olisi otettava siinä huomioon kumpanakaan tilinpäätöspäivänä. Johto olettaa, että kaikki asiaankuuluvat julkaisut hyväksytään sovellettaviksi ensimmäisellä kaudella, joka alkaa julkaisun voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, ja että niillä ole merkittävää vaikutusta investointikehyksen tilinpäätöslaskelmiin.

2.4. *Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista*

Varat ja velat merkitään taseeseen alenevassa likviditeettijärjestyksessä. Taseessa ei eritellä lyhyt- eikä pitkäaikaisia eriä.

2.4.1 Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Investointikehyksen tilinpäätöslaskelmat laaditaan euroina, joka on myös kehyksen toimintavaluutta. Euroina ilmoitetut määrät on pyöristetty lähimpään tuhanteen, ellei toisin mainita.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen liiketoimien toteutuspäivän valuuttakurssia.

Muut kuin euromääräiset monetaariset varat ja velat muunnetaan euromääräisiksi tilinpäätöspäivänä voimassa olleeseen kurssiin. Valuuttojen muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan.

Ei-monetaariset erät, jotka arvostetaan ulkomaan valuutan määräiseen alkuperäiseen hankintamenoon, muunnetaan käyttäen alkuperäisen liiketoimen toteuttamispäivänä voimassa ollutta kurssia. Ei-monetaariset erät, jotka arvostetaan ulkomaan valuutan määräiseen käypään arvoon, muunnetaan käyttäen valuuttakurssia, joka oli voimassa käyvän arvon määrityspäivänä.

Kurssierot, jotka syntyvät liiketapahtumien selvittämisestä niiden toteutuspäivän kurssista poikkeavalla kurssilla, sekä selvittämättömistä ulkomaan rahan määräisistä monetaarisista varoista ja veloista syntyvät realisoitumattomat kurssierot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan.

2.4.2 Rahoitusvarat (muut kuin johdannaissopimukset)

Rahoitusvälineet, jotka eivät ole johdannaisia, kirjataan alun perin selvityspäivän perusteella.

Luokittelu ja arvostus

Rahoitusvarat

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä rahoitusvara luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettavaksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi ja rahoitusvelka luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettavaksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

IFRS 9:n mukaisesti luokittelu aloitetaan määrittämällä, onko rahoitusvara katsottava vieraan vai oman pääoman ehtoiseksi rahoitusvälineeksi. IFRS 9:ssä viitataan standardin IAS 32 ”Rahoitusinstrumentit: esittämistapa” määritelmiin.

Vieraan pääoman ehtoisia instrumentteja ovat instrumentit, jotka täyttävät vastapuolen näkökulmasta rahoitusvelan määritelmän. Tällaisia ovat lainat ja velkapaperit, kuten strukturoitujen yhteisöjen, valtioiden ja yritysten joukkovelkakirjalainat ja velkapaperit.

Vieraan pääoman ehtoinen instrumentti luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettavaksi, jos se täyttää molemmat seuraavista ehdoista eikä sitä ole luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi:

— rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja

— rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua (niin kutsutut SPPI-kriteerit).

Edellä esitettyjä vaatimuksia on sovellettava koko rahoitusvaroihin kuuluvaan erään, vaikka se sisältäisi kytkettyjä johdannaisia.

Oman pääoman ehtoisia instrumentteja ovat instrumentit, jotka täyttävät liikkeeseenlaskijan näkökulmasta oman pääoman määritelmän, eli instrumentteja, joihin ei sisälly sopimukseen perustuvaa maksuvelvollisuutta ja jotka osoittavat oikeutta liikkeeseenlaskijan nettovaroihin. Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Muussa kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävän oman pääoman ehtoisen sijoituksen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä investointikehys voi peruuttamattomasti päättää esittää myöhemmät muutokset muissa laajan tuloksen erissä. Tämä päätös tehdään sijoituskohtaisesti.

Kaikki muut rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Liiketoimintamallin arviointi

Investointikehyksen hallinnoinnista vastaava EIP arvioi sen liiketoimintamallin tavoitteen, jonka mukaan vieraan pääoman ehtoista välinettä pidetään hallussa, salkkutasolla, koska tämä kuvaa parhaiten sitä, miten liiketoimintaa hallinnoidaan ja tietoja toimitetaan johdolle. Arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa seuraavat tiedot:

— salkun ilmoitetut periaatteet ja tavoitteet ja näiden periaatteiden noudattaminen käytännössä. Huomiota kiinnitetään etenkin siihen, keskitytäänkö hallinnointistrategiassa saamaan sopimusperusteisia korkotuloja, säilyttämään tietty korkoprofiili, sovittamaan rahoitusvarojen duraatio niiden velkojen duraatioon, joilla kyseiset varat rahoitetaan, vai realisoimaan rahavirtoja myymällä rahoitusvarat;

— kuinka salkun tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan investointikehyksen johdolle;

— riskit, jotka vaikuttavat liiketoimintamallin (ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen) tuloksellisuuteen ja tapa, jolla näitä riskejä hallitaan; ja

— aiemmilla kausilla toteutuneiden myyntien toteutumistiheys, arvo ja ajoitus, näihin myynteihin johtaneet syyt sekä odotukset tulevasta myyntitoiminnasta.

Myyntitoimintaa koskevia tietoja ei kuitenkaan tarkastella erikseen, vaan osana kokonaisvaltaista arviointia siitä, miten investointikehyksen rahoitusvarojen hallinnoinnille asettama tavoite saavutetaan ja miten rahavirrat realisoidaan.

Vaikuttavan rahoituksen välineen suorien lainatoimien liiketoimintamalli on kuvattu liitetiedossa 25.

Yksinomaan pääoman ja koron maksua (”SPPI”) koskevat kriteerit

Tässä arvioinnissa ”pääomalla” tarkoitetaan vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käypää arvoa alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. ”Korolla” tarkoitetaan korvausta rahan aika-arvosta, tiettynä ajanjaksona jäljellä olevaan pääomamäärään liittyvästä luottoriskistä ja muista perustyyppiseen lainanantoon liittyvistä riskeistä ja menoista (esimerkiksi maksuvalmiusriskistä ja hallintokuluista) sekä voittomarginaalia.

Arvioitaessa, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yksinomaan pääoman ja koron maksua, otetaan huomioon instrumentin sopimusehdot. Tähän sisältyy sen arvioiminen, sisältyykö rahoitusvaroihin kuuluvaan erään sopimusehto, joka voisi muuttaa sopimukseen perustuvien rahavirtojen ajoitusta tai määrää siten, etteivät ne enää ole yksinomaan pääoman ja koron maksua.

Taseesta poistaminen

Investointikehys kirjaa rahoitusvaroihin kuuluvan erän pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai sopimukseen perustuvat oikeudet rahavirtojen saamiseen siirretään toiselle osapuolelle liiketoimella, jolla investointikehys joko siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän omistamiseen liittyvät riskit ja edut tai ei siirrä rahoitusvaroihin kuuluvan erän omistamiseen liittyviä riskejä ja etuja kaikilta olennaisilta osin toiselle osapuolelle mutta ei pidä määräysvaltaa rahoitusvaroihin itsellään.

Rahoitusvaran tai rahoitusvelan taseesta poistamisen yhteydessä (liitetieto 2.4.4) yhtäältä varan tai velan kirjanpitoarvon (tai varan tai velan taseesta poistettavalle osuudelle kohdistetun kirjanpitoarvon) ja toisaalta i) saadun tai maksetun vastikkeen ja ii) muihin laajan tuloksen eriin kirjattujen kumulatiivisten voittojen ja tappioiden yhteenlasketun määrän välinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavista oman pääoman ehtoisista sijoituksista aiheutuneita muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja kumulatiivisia voittoja ja tappioita, jotka siirretään vararahastoon ja joita ei näin kirjata tulosvaikutteisesti luovutuksen yhteydessä.

IBOR-uudistuksen yhteydessä investointikehyksen arvio siitä, onko jaksotettuun hankintamenoon arvostetun rahoitusinstrumentin muutos huomattava, tehdään sen jälkeen, kun on sovellettu IBOR-uudistuksen vaiheessa 2 tarjottua käytännön apukeinoa. IASB:n julkaisemien muutosten mukaisesti investointikehyksessä ei kirjata pois taseesta rahoitusinstrumenttia, jonka sopimusperusteiset rahavirrat muutetaan uudistuksen välittömänä seurauksena kun tämä muutos vastaa taloudellisesti aiempaa sopimukseen perustuvien rahavirtojen määrittämisperustetta (eli peruste välittömästi ennen muutosta).

Luokittelun muutokset

Rahoitusvaroja ei luokitella uudelleen niiden alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, paitsi sen jälkeen, kun investointikehys muuttaa rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudattamaansa liiketoimintamallia.

Muutokset

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettava rahoitusvaroihin kuuluva erä katsotaan muutetuksi, jos sen sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia. Uudelleen neuvottelu tai muutosten tekeminen voi johtaa tai olla johtamatta vanhan rahoitusinstrumentin kirjaamiseen pois taseesta ja uuden rahoitusinstrumentin kirjaamiseen taseeseen.

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin tehtävä merkittävä sopimukseen perustuva muutos, joka aiheuttaa rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjaamisen pois taseesta, johtaa uuden rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjaamiseen käypään arvoon ja muutoksen voitto- tai tappiovaikutuksen kirjaamiseen konsolidoidun tuloslaskelmaan kohtaan ”Rahoitustoiminnan tulos”.

Sopimukseen perustuvan muutoksen katsotaan olevan merkittävä, jos uusien ehtojen mukainen rahavirtojen diskontattu nykyarvo (joka on diskontattu käyttäen alkuperäistä efektiivistä korkoa) poikkeaa vähintään 10 prosenttia alkuperäisten rahoitusvarojen jäljellä olevien rahavirtojen diskontatusta nykyarvosta. Myös laadulliset tekijät, kuten muutos rahoitusvarojen valuutassa, ja muuntamisen ominaisuudet otetaan huomioon.

IBOR-uudistuksen yhteydessä investointikehyksen arvio siitä, onko jaksotettuun hankintamenoon arvostetun rahoitusinstrumentin muutos huomattava, tehdään sen jälkeen, kun on sovellettu IBOR-uudistuksen vaiheessa 2 tarjottua käytännön apukeinoa. Investointikehys päivittää efektiivisen koron muuttamatta rahoitusinstrumentin kirjanpitoarvoa, jos jaksotettuun hankintamenoon arvostettavan rahoitusvälineen sopimukseen perustuvien rahavirtojen määrittämisen perusta muuttuu uudistuksen välittömänä seurauksena ja jos tämä muutos vastaa taloudellisesti edellistä perustetta (eli peruste välittömästi ennen muutosta).

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa sellaisilla suotuisimmilla markkinoilla, joille investointikehyksellä on pääsy kyseisenä päivänä.

Tarvittaessa EIP määrittää investointikehyksen puolesta instrumentin käyvän arvon käyttämällä toimivilla markkinoilla noteerattua instrumentin hintaa. Markkinoita pidetään toimivina markkinoina, jos omaisuuserää tai velkainstrumenttia koskevia liiketoimia toteutuu niillä riittävän usein ja näiden liiketoimien volyymi on riittävän suuri, jotta hinnoittelutietoa saadaan jatkuvasti.

Jos taseeseen kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja ei saada toimivilta markkinoilta, ne määritetään erilaisilla arvostusmenetelmillä, kuten matemaattisilla malleilla. Malleja sovellettaessa käytetään mahdollisuuksien mukaan todettavissa olevia markkinatietoja, muussa tapauksessa käyvät arvot on määritettävä osin arvioiden perusteella. Valitussa arvostusmenetelmässä otetaan huomioon kaikki sellaiset tekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon liiketoimea hinnoitellessaan.

Arvostusmenetelmänä voidaan käyttää nettonykyarvoa, diskontattuun rahavirtaan perustuvia malleja, vertailua samankaltaisiin instrumentteihin, joille on saatavissa todettavissa olevia markkinahintoja, Black-Scholes-optiohinnoittelumallia, polynomeihin perustuvia optiohinnoittelumalleja ja muita arvostusmalleja. Arvostusmenetelmissä käytettäviin oletuksiin ja tietoihin kuuluvat muun muassa riskittömät korot ja vertailukorot, diskonttokorkojen arvioinnissa käytettävät luottoriskimarginaalit, joukkovelkakirjojen ja osakkeiden hinnat, valuuttakurssit, osakkeiden ja osakeindeksien hinnat ja odotettavissa oleva hintojen volatiliteetti ja korrelaatio.

Arvostusmenetelmien tarkoituksena on tuottaa arvio käyvästä arvosta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Yleisten ja suhteellisen yksinkertaisten rahoitusinstrumenttien tapauksessa EIP käyttää laajalti hyväksyttyjä arvostusmalleja. Näin esimerkiksi koron- ja valuutanvaihtosopimusten käyvän arvon määrittämisessä käytetään ainoastaan todettavissa olevia markkinatietoja ja johdon harkinnan ja arvioinnin osuus arvostuksessa on vähäistä. Todettavissa olevia hintoja ja malleja varten tarvittavia syöttötietoja on yleensä saatavilla markkinoilta silloin kun on kyse noteeratuista vieraan tai oman pääoman ehtoisista arvopapereista, pörssinoteeratuista johdannaisista ja yksinkertaisista OTC-johdannaisista, kuten koronvaihtosopimuksista. Todettavissa olevien markkinahintojen ja mallien syöttötietojen saatavuus vähentää johdon suorittaman harkinnan ja arvioinnin tarvetta ja käyvän arvon määritykseen liittyvää epävarmuutta. Todettavissa olevien markkinahintojen ja mallien syöttötietojen saatavuus vaihtelee tuotteittain ja markkinoittain, ja saatavuuteen vaikuttavat yksittäisistä tapahtumista johtuvat muutokset ja rahoitusmarkkinoilla yleisesti vallitsevat olosuhteet.

Monimutkaisempien instrumenttien tapauksessa EIP käyttää omia arvostusmallejaan, jotka perustuvat yleisesti hyväksyttyihin arvostusmalleihin. Osa tai kaikki näiden mallien merkittävistä syöttötiedoista voivat olla sellaisia, etteivät ne ole todettavissa markkinoilta, vaan ne johdetaan markkinahinnoista tai -koroista tai arvioidaan oletusten perusteella. Sellaisia instrumentteja, joiden arvostuksessa käytetään merkittäviä muita kuin todettavissa olevia syöttötietoja, ovat muun muassa eräät lainat ja vakuudet, joilla ei ole toimivia markkinoita. Arvostusmalleissa, joissa käytetään merkittäviä muita kuin todettavissa olevia syöttötietoja, tarvitaan käyvän arvon määrittämisessä enemmän johdon harkintaa ja arviointia. Johdon harkintaa ja arviointia tarvitaan yleensä soveltuvan mallin valinnassa, arvioitavan rahoitusinstrumentin odotettujen vastaisten rahavirtojen määrittämisessä, vastapuolen velvoitteen laiminlyönnin tai ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyden arvioinnissa sekä soveltuvien diskonttokorkojen valinnassa.

Investointikehys määrittää käyvät arvot käyttämällä seuraavassa esitettyä käyvän arvon hierarkiaa, joka kuvaa sitä, miten merkityksellisiä tiedot ovat arvonmäärityksen kannalta:

— Taso 1: identtisten instrumenttien mukauttamattomat noteeratut markkinahinnat sellaisilta toimivilta markkinoilta, joille investointikehyksellä on pääsy.

— Taso 2: muut omaisuuserästä saatavilla olevat tiedot kuin tason 1 kattamat hintanoteeraukset; nämä tiedot voidaan saada suoraan (hinnat) tai välillisesti (hinnoista johdetut tiedot). Tämä luokka sisältää sellaiset instrumentit, joiden arvo on määritetty käyttämällä toimivilla markkinoilla noteerattuja samankaltaisten instrumenttien markkinahintoja, tai identtisten tai samankaltaisten instrumenttien hintoja, jotka on noteerattu markkinoilla, joita ei pidetä täysin toimivina, tai muita arvonmääritysmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot saadaan suoraan tai välillisesti markkinatiedoista.

— Taso 3: muut kuin todettavissa olevat tiedot. Tämä luokka sisältää kaikki sellaiset instrumentit, joiden arvostusmenetelmä sisältää sellaisia syöttötietoja, jotka eivät perustu todettavissa oleviin tietoihin, ja joiden tapauksessa tällaisilla tiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Tämä luokka sisältää sellaiset instrumentit, joiden arvo on määritetty samankaltaisten instrumenttien noteerattujen hintojen perusteella mutta joiden tapauksessa on instrumenttien välisten erojen huomioon ottamiseksi jouduttu tekemään sellaisia merkittäviä mukautuksia tai oletuksia, jotka eivät ole todettavissa.

Käyvän arvon luokitushierarkian tasolta toiselle tehdyt siirrot kirjataan investointikehyksessä tilikauden lopun tilanteen mukaisesti sille tilikaudelle, jonka aikana muutos on tapahtunut.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

IFRS 9 perustuu odotettavissa olevaan tappioon (ECL) perustuvaan ennakoivaan arvonalentumismalliin. EIP on luonut odotettavissa olevan luottotappion laskemiseksi kehyksen, joka riippuu makrotalouden tilasta. Siihen kuuluu point-in-time-luottoriskiparametrien (maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD) ja tappio-osuus (LDG)) määrittäminen makrotalouteen perustuvan ja makrotalousennusteiden tai -skenaarioiden avulla ennakoitavan järjestelmällisen tekijän (luottosyklin) perusteella. Lopullinen odotettavissa oleva luottotappio on vastaavien makrotalousskenaarioiden odotettavissa olevien tappioiden todennäköisyyksillä painotettu keskiarvo. Tätä tulevaisuuteen suuntautuvaa arvonalentumismallia sovelletaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviin rahoitusvaroihin, vakuussopimuksiin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

Tappioita koskevien vähennyserien arvostaminen perustuu IFRS 9:n mukaan jompaankumpaan seuraavista:

— seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot; nämä ovat tilinpäätöspäivän jälkeisellä 12 kuukauden jaksolla mahdollisista laiminlyöntitapahtumista aiheutuvia odotettavissa olevia luottotappioita; ja

— koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot; nämä ovat rahoitusinstrumentin koko odotettavissa olevana voimassaoloaikana kaikista mahdollisista laiminlyöntitapahtumista aiheutuvia odotettavissa olevia luottotappioita.

Standardissa IFRS 9 määritetään kolmivaiheinen arvonalentumisen malli, joka perustuu luoton laadun muutoksiin alkuperäisen kirjaamispäivän jälkeen. Rahoitusinstrumentit luokitellaan vaiheeseen 1 lukuun ottamatta sellaisia instrumentteja, joihin liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Tämä tarkoittaa kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia tietoja ja analyyseja, jotka perustuvat pankin asiantuntemukseen, tulevaisuuteen suuntautuva informaatio mukaan luettuna.

Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, jotka luokitellaan heti alkuperäisen kirjaamisen ajankohdasta lähtien vaiheessa 3 oleviksi rahoitusvaroiksi. Ostettujen tai alun perin myönnettyjen luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneiden rahoitusvarojen osalta alkuperäisen kirjaamisen jälkeen kertyneet koko voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden kumulatiiviset muutokset kirjataan yli- tai alijäämää osoittavaan laskelmaan.

EIP:n arvio IFRS 9:n mukaisesta vaiheluokituksesta perustuu vaiheittaiseen menetelmään, jossa käytetään sisäisten ohjeiden ja menettelyjen mukaisia vastapuoli- tai instrumenttikohtaisia tietoja. Ne kattavat erityisesti ennakkovaroituksen laukaisevat tekijät, sisäisen luokituksen (vähintään kolme tasoa alhaisempi luokitus verrattuna vastapuolen aikaisempaan luokitukseen silloin, kun kyseisen vastapuolen nykyinen sisäinen luokitus on investointiluokkaa alhaisempi) ja maksurästit (yli 30 päivää erääntyneenä).

EIP katsoo, että Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttaman yleisen epävarmuuden ja siitä johtuvien erilaisten riskien arvonalentumisvaikutukset katetaan nykyisellä ennakoivalla ECL-mallilla, jota pidetään riittävän vankkana tällaisten äärimmäisten tapahtumien huomioon ottamiseksi. Kyseiset vaikutukset on otettu suoraan huomioon makrotalousennusteissa ja maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakenteessa.

EIP katsoo, että nykyistä ennakoivaa ECL-mallia voidaan pitää riittävän vankkana kattamaan äärimmäiset taloudelliset tapahtumat, jotka on otettu suoraan huomioon makrotaloudellisissa ennusteissa ja maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakenteissa. Kuten liitetiedossa 3.2.3.8 todetaan, EIP soveltaa asiantuntija-arviota arvioidessaan tällaisten vastapuolten luottoriskiä.

Jos luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, rahoitusinstrumentti siirretään vaiheeseen 2, mutta sen arvon ei vielä katsota alentuneen luottoriskin johdosta. Jos rahoitusinstrumentin arvo on alentunut luottoriskin johdosta, rahoitusinstrumentti siirretään vaiheeseen 3.

Vaiheen 3 vastuiden tunnistamiseksi EIP määrittää, onko olemassa objektiivista näyttöä järjestämättömistä vastuista. Rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvän suorituksen katsotaan olevan laiminlyöty, kun on todennäköistä, ettei velallinen maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti investointikehykselle ilman, että investointikehys turvautuu toimiin, tai velallisen olennaisen luottovelvoitteen hoitoon liittyvä maksusuoritus investointikehykselle on ollut erääntyneenä yli 90 päivää.

Tässä suhteessa rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvon katsotaan alentuneen, kun katsotaan todennäköiseksi, ettei investointikehys pysty perimään lainattuja tai arvoltaan vastaavia varoja kokonaisuudessaan alkuperäisten sopimusehtojen mukaisesti. Yksittäisten luottoriskien arviointi perustuu velallisen ominaispiirteisiin, yleiseen taloudelliseen tilanteeseen, resursseihin ja maksurekisteritietoihin, mahdollisuuksiin saada tukea taloudellisesti vastuussa olevilta vakuuden antajilta ja soveltuvin osin mahdollisen vakuuden realisointiarvoon.

Kaikkia saamisia, joiden arvo on alentunut, tarkastellaan uudelleen ja analysoidaan vähintään puolen vuoden välein. Myöhemmät odotettujen vastaisten rahavirtojen määrien ja ajankohtien muutokset aiempiin arvioihin verrattuna aiheuttavat muutoksen luottotappioita koskevassa varauksessa, ja ne kirjataan kuluksi tai tuotoksi tuloslaskelmaan. Arvonalennusta koskeva varaus peruutetaan vain, jos luoton laatu on parantunut siten, että on kohtuullinen varmuus pääoman ja koron perimisestä ajoissa lainasaamissopimuksen alkuperäisten sopimusehtojen mukaisesti. Luottotappio kirjataan, kun todetaan, ettei saamista voida periä takaisin kokonaan tai osittain, tai kun se on annettu anteeksi. Luottotappiot kirjataan aiemmin tehtyjä arvonalennusvarauksia vastaan tai suoraan tulolaskelmaan, ja ne vähentävät saamisen pääomamäärää. Aiemmin kokonaan kuluiksi kirjattujen määrien osittaiset tai täysimääräiset takaisinperinnät merkitään tuotoksi tuloslaskelmaan. Luottotappioiksi kirjattuihin rahoitusvaroihin voitaisiin edelleen kohdistaa täytäntöönpanotoimia EIP:n käyttämien perintämenettelyjen noudattamiseksi.

Odotettavissa olevien luottotappioiden arvostaminen – tiedot, oletukset ja menetelmät

Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita käytetään arvostettaessa vaiheen 2 ja vaiheen 3 omaisuuseriä, kun taas vaiheen 1 omaisuuserien arvostamisessa käytetään seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevia luottotappioita.

Odotettavissa olevat luottotappiot on laskettu seuraavien muuttujien perusteella:

— luottoluokitus ja point-in-time-mallin mukainen maksukyvyttömyyden todennäköisyys,

— point-in-time-mallin mukainen tappio-osuus

— maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu.

Vastapuolen luottoluokitus on määritetty tiettynä ajankohtana käyttäen pisteytyslomakemalleja, jotka on räätälöity eri vastapuoli- ja vastuuryhmiä varten.

Kukin luottoluokitus vastaa tiettyä maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä, jolla tarkoitetaan sen todennäköisyyttä, että vastapuoli laiminlyö taloudellisen velvoitteensa joko seuraavien 12 kuukauden aikana tai velvoitteen koko jäljellä olevan voimassaolon aikana. Siksi luokitukset ovat tärkein lähde, kun määritetään vastuita koskevan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakennetta. EIP kerää velvoitteiden täyttämiseen ja laiminlyöntiin liittyviä tietoja investointikehyksen luottoriskeistä. Kerätyt tiedot jaotellaan toimialan ja alueen tyypin mukaan. Homogeenisesti luottosykleihin reagoivia eri toimialoja ja alueita analysoidaan yhdessä.

EIP käyttää tilastollisia malleja analysoidessaan kerättyjä tietoja ja laatiessaan arvioita vastuiden koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (lifetime PD) vastuun jäljellä olevalta voimassaoloajalta sekä siitä, miten näiden todennäköisyyksien odotetaan muuttuvan ajan mittaan ja kunkin tietyn makrotalousskenaarion mukaan.

Tappio-osuus kuvaa EIP:n odottamaa vastapuolen laiminlyömästä vastuusta aiheutuvan tappion suhdetta laiminlyöntiajankohtana jäljellä olevaan määrään. Tappio-osuus voidaan määritellä myös muodossa ”1–palautusaste”. Tappio-osuusestimaatit määritetään lähinnä maantieteellisesti ja vastapuolen tyypin mukaan, ja tärkeimpiä vastuuryhmiä on viisi: valtiot, julkiset laitokset, rahoituslaitokset sekä yritys- ja hankerahoitus. Tappio-osuusarvoja voidaan oikaista vastuun tuote- ja sopimuskohtaisten ominaisuuksien perusteella.

EIP sisällyttää point-in-time-tietoja ja tulevaisuuteen suuntautuvia tietoja sekä arviointiinsa siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt huomattavasti sen alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, että odotettavissa olevien luottotappioiden arvostukseen.

EIP on kehittänyt odotettavissa olevien luottotappioiden arviointia varten ehdollisen mallinnusmenetelmän, jonka avulla voidaan laskea maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakenteita (PIT PD).

— luottosyklin ja makrotaloudellisten muuttujien välisen taloudelliselta kannalta järkevän yhteyden määrittely

— kolme makrotaloudellista skenaariota (yksi perusskenaario ja kaksi skenaariota, joista toinen kuvastaa talouden taantumaa ja toinen noususuhdannetta), jotka sisältävät usean vuoden potentiaaliset BKT-toteutumat ja niiden todennäköisyydet.

EIP käyttää makrotaloudellisten skenaarioiden laatimiseen maailmantalouden puolirakenteellista usean maan ja usean yhtälön makromallia, jossa on maakohtaisia osioita. Keskiskenaario/perusskenaario on suunniteltu niin, että se on yhdenmukainen Euroopan komission uusimpien ennusteiden kanssa. Positiiviset ja negatiiviset skenaariot on suunniteltu keskiskenaarion ympärille käyttämällä usean maan ja usean yhtälön mallia. Skenaariot perustuvat häiriöiden kohdistamiseen BKT:hen, joka on taloudellisen toiminnan keskeinen mittari. Reaaliseen BKT:hen kohdistettavat häiriöt kalibroidaan vastaamaan muuttujan aiempaa vaihtelua. Tarvittaessa sovelletaan myös asiantuntijoiden arvioita BKT:hen kohdistuvien häiriöiden koon ja jatkuvuuden tarkentamiseen. Tämän tuloksena saadaan määritettyä häiriöt – yhdessä vaimenemisfunktion kanssa – häiriöistä ajan mittaan aiheutuvien vaikutusten määrittämiseksi. Kuhunkin skenaarioon liittyvät todennäköisyydet määritetään markkinoiden (volatiliteettia kuvaavien) indikaattorien ja sisäisesti kehitettyjen indikaattorien mukaan käyttäen niitä johdonmukaisesti eri aikoina epävarmuuden huomioon ottamiseksi.

EIP:n maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja tappio-osuutta (LGD) koskevissa point-in-time-malleissa käytetään samoja luottosyklin ennakoituja arvoja kuin erilaisten makrotaloudellisten skenaarioiden syöttötiedoissa. Luottosykli lasketaan ulkopuolisen luottoluokituslaitoksen toimittamien luottoluokituksen alentamista koskevien tietojen ja ennakoidun reaalisen BKT:n vuotuisen kasvuvauhdin sekä pitkien ja lyhyiden korkojen välisen eron perusteella.

Maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu tarkoittaa odotettua vastuuta silloin, kun vastuu on laiminlyöty, ja se perustuu nykyhetken vastapuoliriskiin ja mahdollisiin muutoksiin sopimuksessa sallittuun nykyhetken määrään, jaksottaminen mukaan luettuna. Rahoitusvaran maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu on sen bruttomääräinen kirjanpitoarvo. Luotonantositoumusten ja vakuuksien osalta maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu sisältää nostetun määrän.

2.4.2.1 *Käteisvarat ja muut rahavarat*

Investointikehyksen käteisvarat ja muut rahavarat sisältävät käyttötilit ja sellaiset lyhytaikaiset talletukset ja yritystodistukset, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään kolme kuukautta. Käteisvarat ja muut rahavarat kirjataan taseessa jaksotettuun hankintamenoon arvostettuina.

2.4.2.2 *Rahoitusvarat*

Rahoitusvarat muodostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista joukkovelkakirjoista, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti, ja yritystodistuksista, joiden alkuperäinen maturiteetti on yli kolme kuukautta, ja näin ollen ne luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviksi.

Tällaiset joukkovelkakirjat ja yritystodistukset arvostetaan alun perin hankintamenoon, joka on käypä arvo, johon on lisätty kaikki suoraan omaisuuserään kohdistettavissa olevat transaktiokulut. Hankinta-arvon ja lunastusarvon erotus jaksotetaan instrumentin jäljellä olevalle juoksuajalle käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

2.4.2.3 *Lainat ja ennakkomaksut*

Laina- ja ennakkomaksusalkku voi koostua velkainstrumenteista, kuten lainoista ja velkapapereista, mukaan lukien strukturoitujen yhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat tai velkapaperit, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Lainoja ja ennakkomaksuja ovat muun muassa:

— jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut

— pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut.

Investointikehyksestä myönnetyt lainat kirjataan investointikehyksen varoiksi, kun raha siirretään velalliselle. Lainojen nostamattomat osat kirjataan taseen ulkopuolisina erinä nimellisarvoonsa. SPPI-testin läpäisevät lainat kirjataan alun perin hankintamenon määräisinä (kehyksestä maksettu nettomäärä) eli lainaa vastaavien rahavarojen käypään arvoon, johon sisältyvät kaikki transaktiokulut. Tämän jälkeen lainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

Velkapaperit kirjataan investointikehyksen varoiksi, kun raha siirretään liikkeeseenlaskijalle, ja ne voivat olla sopimuksella toisiinsa sidottuja tai single-tranche-velkainstrumentteja. Velkapaperien nostamattomat osat kirjataan taseen ulkopuolisina erinä nimellisarvoonsa. Velkapaperit arvostetaan alun perin hankintamenoon, joka on käypä arvo, johon on lisätty kaikki suoraan omaisuuserään kohdistettavissa olevat transaktiokulut. Tämän jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Hankinta-arvon ja lunastusarvon erotus jaksotetaan instrumentin jäljellä olevalle juoksuajalle käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

Lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumista koskeva periaate on kuvailtu liitetiedossa 2.4.2.

Lainat ja ennakkomaksut, jotka eivät täytä liiketoimintamallia koskevaa kriteeriä tai SPPI-kriteeriä, arvostetaan pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käytetty käyvän arvon määrittämismenetelmä perustuu diskontattuun rahavirtaan tai likvidaatioarvoon perustuvaan menetelmään.

Tietoa IBOR-uudistuksen vaikutuksesta jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen ja ennakkomaksujen uudelleenarvostamisesta on liitetiedossa 2.4.2 – Luokittelu ja arvostaminen / Muutokset.

2.4.2.4 *Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit*

Investointikehyksessä on kahdentyyppisiä oman pääoman ehtoisia sijoituksia: i) suoria oman pääoman ehtoisia sijoituksia ja ii) pääomasijoitusrahastoja. Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit kirjataan alun perin käypään arvoon, johon on lisätty transaktiokulut. Käyvän arvon myöhemmät muutokset, kuten ulkomaan valuutan muuntamisesta aiheutuvat voitot ja tappiot, kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien nettotulosta koskevaan kohtaan.

Näiden sijoitusten käyttämätön mutta sidottu osa kirjataan konsolidoituina taseen ulkopuolisina sitoumuksina nimellisarvoonsa.

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo määritetään käyttämällä kokonaisnettoarvoon perustuvaa menetelmää (jolloin oletetaan, että vaikka markkina-arvo ei ole helposti todettavissa, nettoarvo on paras arvio käyvästä arvosta). Jos noteeraamattomien sijoitusten käypää arvoa ei saada toimivilta markkinoilta, käypä arvo määritetään käyttämällä yleisesti tunnustettuja arvostusmenetelmiä (liitetieto 4.2.1).

Nettoarvoa oikaistaan viimeisimmän käytettävissä olevan arvon julkistamispäivän ja tilinpäätöspäivän välisenä aikana tapahtuneiden muutosten perusteella, jos hallintoneuvosto katsoo niiden olevan merkittäviä. Olennaisia muutoksia tehdään, kunnes hallintoneuvosto hyväksyy tilikauden tilinpäätöksen. EIP paransi arvostusmenetelmiään yleisen epävarmuuden, Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttamien erilaisten riskien ja tuloksen osalta havaitun vaihtelun vuoksi arvioidakseen oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon mahdollisia oikaisuja sellaisten nettoarvojen osalta, joita rahastonhoitajat eivät ole ilmoittaneet investointikehyksen tilinpäätöspäivänä.

Sellaisten erityisinvestointien osalta, joiden nettoarvoja ei voida helposti määrittää, voidaan käyttää muita suuntaviivoja, kuten IPEV-lautakunnan julkaisemia IPEV-sääntöjä (International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines, jäljempänä 'IPEV-säännöt'), ja tällaisia investointeja on seurattava ja tarkasteltava uudelleen yksityiskohtaisemmin. Tämän menetelmän mukaisesti rahastot jaetaan sisäisesti kolmeen luokkaan:

— luokka I – rahastot, jotka ovat ottaneet käyttöön IFRS 13:n tai IPEV-sääntöjen käypää arvoa koskevat vaatimukset ja joiden osalta tehdään erityinen tarkastelu sen varmistamiseksi, että nettoarvo on luotettava arvio käyvästä arvosta

— luokka II – rahastot, jotka ovat ottaneet käyttöön muita arvostusohjeita (kuten aiempi 2001 EVCA) tai standardeja, joiden voidaan katsoa olevan IFRS 13:n mukaisia, ja joille voidaan laskea vastaava nettoarvo

— luokka III – rahastot, jotka eivät sovella IFRS 13:n mukaisia käyvän arvon vaatimuksia eivätkä muita IFRS 13:n mukaisia arvostusnormeja.

Huomattavan vaikutusvallan arviointi

Investointikehyksen hankkimat pääomaosuudet ovat pääasiassa sijoituksia pääomasijoitusrahastoihin. Alalla noudatettavan käytännön mukaisesti tällaiset sijoitukset ovat yleensä useiden sijoittajien yhdessä tekemiä sijoituksia, joten yksikään sijoittajista ei voi yksin vaikuttaa rahaston päivittäisiin toimintoihin tai sen sijoitustoimintaan. Tämän vuoksi sijoittajan jäsenyys tällaisen rahaston hallintoelimessä ei periaatteessa merkitse sitä, että kyseinen sijoittaja voi vaikuttaa rahaston jokapäiväisiin toimintoihin. Lisäksi pääomasijoitusrahastoon sijoittavat yksittäiset sijoittajat eivät määrää rahaston toimintapolitiikasta, johon kuuluu mm. osinkojen tai muiden varojen jakopolitiikka. Tällaiset päätökset tekee yleensä rahaston johto osuudenomistajien kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Kyseisessä sopimuksessa määrätään rahaston johdon ja kaikkien osuudenomistajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Sopimus myös yleensä estää yksittäisiä sijoittajia toteuttamasta rahaston kanssa luonteeltaan olennaisia kahdenvälisiä liiketoimia, vaihtamasta rahaston kanssa johtohenkilöitä tai saamasta erityisoikeutta käyttää olennaisen tärkeitä teknisiä tietoja. Investointikehyksen sijoitukset tehdään edellä kuvatun alan yleisen käytännön mukaisesti. Näin varmistetaan, ettei investointikehyksellä ole standardeissa IFRS 10 ja IAS 28 tarkoitetussa merkityksessä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa kyseisiin sijoituksiin, myöskään silloin kun on kyse sijoituksista, joiden äänioikeuksista investointikehyksellä on yli 20 prosenttia.

2.4.3 Vakuudet

Vakuussopimukset ovat sopimuksia, joiden nojalla investointikehyksestä on suoritettava määrättyjä maksuja vakuuden saajalle syntyvän tappion korvaamiseksi silloin, kun määrätty velallinen laiminlyö maksun vieraan pääoman ehtoisen instrumentin ehtojen mukaisena eräpäivänä.

Vakuudet kirjataan IFRS 9:n "Rahoitusinstrumentit" mukaisesti joko "johdannaisina" tai "takauksina" niiden kyseisessä standardissa määriteltyjen piirteiden ja ominaisuuksien mukaisesti.

Periaatteet, joiden mukaisesti johdannaisia käsitellään tilinpäätöksessä, on esitetty liitetiedossa 2.4.5.

Vakuudet kirjataan alun perin taseeseen kohtaan "Käyttöön otettuihin vakuuksiin liittyvät varaukset" käypään arvoon, johon lisätään vakuuksien myöntämisestä suoraan johtuvat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana maksuvelvollisuus vastaa vakuuksista saatavien palkkioiden nettonykyarvoa (NPV) ja alkuperäistä odotettua tappiota.

Vakuudet merkitään alkuperäisen kirjaamisen jälkeen kirjanpitoon käyttäen suurempaa seuraavista:

— IFRS 9:n mukaisesti määritetyn tappioita koskevan vähennyserän määrä sekä

— alun perin kirjattu palkkio, josta vähennetään IFRS 15:n periaatteiden mukaisesti kirjatut tulot.

Muut vakuuksiin liittyvän nettovelan lisäykset tai vähenemiset (arvostettuna IFRS 9:n mukaisesti) kuin vakuuteen perustuvien maksuvaatimusten maksaminen kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan kohtaan ”Vakuuksiin liittyvien varausten muutos”.

Saadut vakuuspalkkiot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan kohtaan ”Palkkiotuotot” IFRS 15:n mukaisen jaksotusaikataulun mukaisesti vakuuden voimassaoloaikana.

2.4.4 Rahoitusvarat (muut kuin johdannaissopimukset)

Luokittelu ja arvostus

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon lukuun ottamatta rahoitusvelkoja,

— jotka arvostetaan pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti (esimerkiksi johdannaisvelat) ja

— jotka on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Investointikehys poistaa rahoitusvelan taseesta, kun sen sopimusvelvoitteet on täytetty tai kumottu tai niiden voimassaoloaika on päättynyt.

2.4.5 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksiin kuuluu valuutanvaihtosopimuksia, valuuttojen välisiä koronvaihtosopimuksia, lyhytaikaisia valuutanvaihtosopimuksia (valuuttaswapit).

Johdannaissopimukset kirjataan alun perin kaupantekopäivän arvon mukaan.

Osana investointikehyksen tavanomaista toimintaa voidaan tehdä swap-sopimuksia suojaamaan tiettyjä luottojärjestelyjä tai valuuttatermiinejä suojaamaan muita kuin euromääräisiä valuuttapositioita silloin kun kyseisellä valuutalla käydään aktiivisesti kauppaa valuuttamarkkinoilla. Näin voidaan tasata valuuttakurssivaihtelujen vaikutuksia.

Kaikki johdannaissopimukset arvostetaan tulosvaikutteisesti käypään arvoon ja esitetään tilinpäätöksessä johdannaissopimuksina. Käyvän arvon määrittäminen perustuu lähinnä diskontattua kassavirtaa koskeviin malleihin, optioiden hinnoittelumalleihin sekä kolmansien antamiin hintatarjouksiin.

Johdannaissopimukset kirjataan käypään arvoon varoiksi silloin, kun niiden käypä arvo on positiivinen, ja veloiksi silloin, kun niiden käypä arvo on negatiivinen. Johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavan laskelman kohtaan ”Johdannaissopimusten käyvän arvon muutos”.

Kytketyt johdannaiset on IFRS 9:n pääsopimuksesta erottamista koskevien vaatimusten mukaisesti eliminoitu rahoitusvaroista tai -veloista ja siten hybridisopimusta kohdellaan kokonaisuutena sen luokittelemiseksi rahoitusvaroihin tai -velkoihin. Johdannaisten kassavirrat määritettiin vastaavasti käyttämällä ISDA:n varakorkokantoja LIBOR-vertailuarvojen sijasta.

2.4.6 Rahoitusosuudet

Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet kirjataan taseessa saamisiksi. Kirjauspäivä on sen neuvoston päätöksen antamispäivä, jossa vahvistetaan investointikehyksen osalta jäsenvaltioiden maksettavaksi tulevat rahoitusosuudet.

Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet täyttävät seuraavat edellytykset, ja ne luokitellaan sen vuoksi omaksi pääomaksi:

— rahoitusosuuksia koskevan sopimuksen mukaan jäsenvaltioilla on valtuudet päättää investointikehyksen nettovarojen käytöstä, jos investointikehys likvidoidaan

— rahoitusosuudet kuuluvat instrumenttiluokkaan, joka on kaikkia muita instrumenttiluokkia huonommassa etuoikeusasemassa

— kaikilla rahoitusinstrumenteilla luokassa, joka on kaikkia muita instrumenttiluokkia huonommassa etuoikeusasemassa, on samanlaiset ominaisuudet

— rahoitusinstrumentti ei sisällä ominaisuuksia, jotka edellyttäisivät sen luokittelemista velaksi ja

— instrumentista aiheutuvat instrumentin voimassaoloaikana odotettavissa olevat kokonaisrahavirrat perustuvat olennaisilta osin investointikehyksen voittoon tai tappioon, taseeseen merkityn nettovarallisuuden muutokseen tai investointikehyksen tilinpäätökseen merkityn tai merkitsemättömän nettovarallisuuden käyvän arvon muutokseen instrumentin voimassaoloaikana.

Rahoitusosuudet luokitellaan ja arvostetaan tilinpäätöslaskelmissa jaksotettuun hankintamenoon.

Maksetut jäsenvaltioiden rahoitusosuudet vastaavat käytettävissä olevia takaisin saatuja varoja, jotka maksetaan Euroopan komissiolle ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle. Siirtosopimuksen mukaisesti EIP ilmoittaa kirjallisesti vuodesta 2023 alkaen vuoteen 2027 saakka joka vuosi viimeistään 31. maaliskuuta käytettävissä olevien, AKT-maiden investointikehyksestä takaisin saatujen varojen määrän ja käytettävissä olevien MMA-investointikehyksestä takaisin saatujen varojen määrän, jotka ovat kertyneet edellisen vuoden joulukuun 31. päivästä lähtien, jäljempänä 'käytettävissä olevia takaisin saatuja varoja koskeva selvitys'. Käytettävissä olevia takaisin saatuja varoja koskevassa selvityksessä on erotettava toisistaan komissiolle siirrettävät takaisin saadut varat (AKT-maiden investointikehyksestä ja MMA-investointikehyksestä takaisin saadut varat) ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle siirrettävät takaisin saadut varat. Käytettävissä olevat takaisin saadut varat kirjataan taseeseen, kun vastaava maksupyyntö lähetetään investointikehykselle.

2.4.7 Korkotuotot ja vastaavat tuotot

Investointikehyksen varoista myönnettävistä lainoista saatavat korot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan (”Korkotuotot ja vastaavat tuotot”) ja taseeseen (”Lainat ja ennakkomaksut”) suoriteperusteisesti soveltaen efektiivistä korkokantaa. Efektiivinen korko on se korkokanta, jota käyttäen lainan odotettavissa olevana juoksuaikana saataviksi tai suoritettaviksi arvioidut vastaiset maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen lainan nettokirjanpitoarvon suuruisiksi. Jos lainan kirjanpitoarvoa on alennettu arvonalentumisen takia, korkotuotot kirjataan soveltamalla alkuperäistä efektiivistä korkokantaa uuteen kirjanpitoarvoon.

Ostetuista tai alun perin myönnetyistä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneista lainoista saatavat korot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan (”Korkotuotot ja vastaavat tuotot”) ja taseeseen (”Lainat ja muut saamiset”) suoriteperusteisesti soveltaen efektiivistä korkokantaa. Efektiivinen korko on se korkokanta, jota käyttäen lainan odotettavissa olevana juoksuaikana saataviksi tai suoritettaviksi arvioidut vastaiset maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen lainan nettokirjanpitoarvon suuruisiksi.

Investointikehyksen resursseja varten saadut korkotuet ovat tuloennakkoja, ja ne kirjataan oikaisuina efektiivisiin tuottoihin tuloslaskelman kohtaan ”Korkotuotot ja vastaavat tuotot” korkotukilainan noston ja sen takaisinmaksun välisellä ajanjaksolla.

Luotonvarauspalkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti lainan noston ja sen takaisinmaksun välisellä ajanjaksolla käyttämällä efektiivisen koron menetelmää, ja ne esitetään yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa korkotuotoissa ja vastaavissa tuotoissa.

2.4.8 Korkotuet ja tekninen apu

Investointikehyksen toimintaan kuuluu myös korkotukien ja teknisen avun hallinnointi jäsenvaltioiden lukuun.

Se osuus jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista, joka osoitetaan korkotukien ja teknisen avun maksamiseen, ei sisälly investointikehyksessä rahoittajien varoihin, vaan se katsotaan velaksi kolmansille. Varat maksetaan investointikehyksestä lopullisille tuensaajille, minkä jälkeen ne vähennetään veloista kolmansille.

Jos kaikkia korkotukiin ja tekniseen apuun maksettuja määriä ei ole myönnetty kokonaan, ne luokitellaan uudelleen rahoitusosuuksiksi investointikehykseen.

2.4.9 Käteisvarojen ja muiden rahavarojen korkotuotot

Käteisvarojen ja muiden rahavarojen tuottamat korot kirjataan investointikehyksen yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan suoriteperusteisesti.

2.4.10 Palkkiot ja osingot

Palkkiot, jotka saadaan tiettynä ajanjaksona suoritetuista palveluista, kirjataan tuloksi palvelun toimitushetkellä, kun taas palkkiot, jotka saadaan merkittävän toimenpiteen toteutushetkellä, kirjataan tuloksi kun merkittävä toimenpide on toteutettu. Palkkiot esitetään yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa kohdassa ”Palkkiotuotot”.

Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden tuottamat osingot kirjataan niiden ilmoitushetkellä, ja ne esitetään yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa kohdassa ”Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden realisoituneet nettovoitot”.

2.4.11 Verotus

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa määrätään, että varat, tulot ja muu unionin toimielinten omaisuus on vapautettu kaikista välittömistä veroista.

3. **Riskienhallinta**

Tässä liitetiedossa esitetään tiedot investointikehykseen kohdistuvista luotto- ja rahoitusriskeistä ja etenkin rahoitusinstrumenttien käyttöön liittyvistä ensisijaisista riskeistä sekä siitä, miten investointikehyksessä hallitaan ja valvotaan näitä riskejä. Niihin kuuluvat seuraavat:

— luottoriski – asiakkaan tai vastapuolen velvoitteen laiminlyönnistä johtuva tappioriski, joka liittyy kaikentyyppisiin luottovastuisiin; sisältää myös selvitysriskin ([25])

— likviditeettiriski – riski siitä, että yhteisö ei pysty rahoittamaan varojen lisääntymistä ja suorittamaan velvoitteitaan sitä mukaa kuin ne erääntyvät ilman, että tästä aiheutuu kestämättömiä tappioita

— markkinariski – riski siitä, että markkinahintojen, kuten korkojen, osakehintojen tai valuuttakurssien, muutos vaikuttaa yhteisön hallussa pitämistään rahoitusinstrumenteista saamiin tuloihin tai kyseisten rahoitusinstrumenttien arvoon.

3.1 ***Riskienhallinnan järjestäminen***

EIP mukauttaa investointikehyksen riskienhallintakehystä jatkuvasti.

Riippumattomana yksikkönä toimiva EIP:n riskienhallinnasta vastaava osasto määrittää investointikehykseen kohdistuvat riskit, arvioi ja seuraa niitä sekä raportoi niistä. Toimintamallissa, joka perustuu tehtävien eriyttämisen periaatteeseen, riskienhallinta on front office -toiminnoista riippumaton toiminto ja esittää toisen mielipiteen kaikista front office -toiminnon ehdotuksista, joilla on riskivaikutuksia.

EIP:n tasolla EIP-ryhmän riskienhallintajohtaja GCRO (Group Chief Risk Officer) raportoi EIP:n hallitukselle riskeistä vastaavan hallituksen jäsenen valvonnassa. GCRO voi olla suoraan yhteydessä riskienhallintakomiteaan, ja hän voi kirjoittaa suoraan EIP:n hallintoneuvostolle ja viestiä sen kanssa mistä tahansa toimivaltaansa kuuluvasta aiheesta.

3.2 ***Luottoriski***

Luottoriski on asiakkaan tai vastapuolen velvoitteen laiminlyönnistä johtuva tappion mahdollisuus, joka liittyy kaikentyyppisiin luottovastuisiin. Se sisältää myös selvitysriskin.

([25]) Selvitysriskillä tarkoitetaan mahdollisten tappioiden riskiä sellaisista liiketoimista, jotka ovat selvittämättä niiden sovitun toimituspäivän jälkeen tai jotka selvitetään sovellettavan markkinastandardin mukaista ajankohtaa myöhemmin. Investointikehyksen toiminnan luonteen vuoksi selvitysriski vaikuttaa etenkin EIP:n tekemiin valuutanvaihtoa edellyttäviin johdannaissopimuksiin. Selvitysriskien hallintaa käsitellään rahoitusriskiä koskevissa suuntaviivoissa.

3.2.1 Luottoriskipolitiikka

Lainojen vastapuolten luottokelpoisuusanalyysia tehdessään EIP arvioi luottoriskin ja odotetun tappion määrittääkseen riskin määrän ja hinnoitellakseen sen. EIP on kehittänyt sisäisen luottoluokitusmenetelmän, jonka avulla se voi antaa luotonantonsa kannalta merkityksellisille vastapuolina oleville lainansaajille ja vakuuden antajille sisäisen luottoluokituksen. Menetelmä perustuu kutakin pääasiallista vastapuolityyppiä (yritykset, rahoituslaitokset jne.) varten erikseen suunniteltuihin pisteytyslomakkeisiin. Luokittelussa otetaan huomioon EIP:ssä sovellettava pankkialan paras käytäntö ja Basel II -sääntelyssä (International Capital Accord) vahvistetut periaatteet. Kaikki sellaiset vastapuolet, joilla on olennaista merkitystä tietyn transaktion luottoprofiilin kannalta, luokitellaan sisäisiin luottoluokkiin käyttämällä asianomaiseen vastapuolityyppiin sovellettavaa sisäistä luottoluokitusmenetelmää. Kullekin vastapuolelle annetaan sisäinen luottoluokitus, joka vastaa sen maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä, sen jälkeen kun vastapuolen liiketoiminta- ja rahoitusriskiprofiili ja toimintaolosuhteisiin liittyvä maariski on arvioitu perusteellisesti. Asiantuntijoiden ehdottamia muutoksia tehdään tarvittaessa ottaen huomioon oikeushenkilöiden emoyhtiöiden tai hallituksen tuki, ja lopullinen luottoluokitus mahdollistaa muutokset, jotta se vastaa tietoja (esim. markkinahinnoittelu), joita ei ole otettu huomioon pisteytyslomakkeessa.

Hankerahoituksen ja muiden strukturoitujen osittain vakuudellisten operaatioiden luottoluokittelussa käytetään kulloinkin kyseeseen tulevan alan tarpeisiin soveltuvia luottoriskin arviointivälineitä, joissa keskitytään saatavilla olevaan rahavirtaan ja velanhoitokykyyn. Näihin välineisiin kuuluvat muun muassa hankkeiden sopimuspuitteiden analysointi, vastapuolten analysointi ja rahavirtasimulaatiot. Kullekin hankkeelle annetaan sisäinen riskiluokitus samaan tapaan kuin yrityksille ja rahoituslaitoksille. EU:n ulkopuolisten valtioiden luottoluokituksen määrittää kansantalousosasto tilastomallin perusteella.

Kaikkia sisäisiä luokituksia seurataan laina-aikana ja niitä päivitetään säännöllisesti.

Muihin kuin valtion takaamiin operaatioihin sovelletaan tapauksen mukaan erityisiä transaktion suuruuteen ja vastapuolen kokoon liittyviä rajoja. Vastapuolia koskevat riskirajat asetetaan tarvittaessa konsernitasolla. Tällaiset rajat perustuvat yleensä muun muassa vastapuolten omiin varoihin.

EIP vähentää luottoriskiä tarvittaessa ja tapauskohtaisesti erilaisilla lisävakuusjärjestelyillä, kuten vastapuoliin tai hankkeisiin liittyvillä esinevakuuksilla, takauksilla ja sopimuslausekkeilla lainanottajan luonteesta ja toiminnon tyypistä riippuen.

Investointikehyksessä ei käytetä luottojohdannaisia luottoriskin vähentämiseen.

3.2.2 Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä ilman vakuuksia ja lisävakuusjärjestelyjä

Seuraavassa taulukossa esitetään tase-eristä luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä johdannaiset mukaan luettuina. Enimmäismäärä on ilmoitettu bruttomääränä, jossa ei ole otettu huomioon vakuuksien luottoriskiä vähentävää vaikutusta.

(tuhatta euroa)

Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä (tuhatta euroa)	31.12.2023	31.12.2022
VARAT		
Käteisvarat ja muut rahavarat	1 376 824	1 451 970
Saamiset rahoitusosuuksista	85 321	85 321
Rahoitusvarat	–	73 003
Johdannaissopimukset	55 765	75 852
Lainat ja ennakkomaksut	1 683 312	1 849 786
Muut varat	616	950
Yhteensä	**3 201 838**	**3 536 882**
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	**– 19 038**	**– 16 583**
TASEEN ULKOPUOLISET ERÄT		
Ehdolliset velat		
— Käyttöön otetut vakuudet	985	–

(tuhatta euroa)

Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä (tuhatta euroa)	31.12.2023	31.12.2022
Sitoumukset		
— Nostamattomat lainat	883 092	1 671 851
— Vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön	46 764	49 378
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	**930 841**	**1 721 229**
Luottoriskille alttiina oleva määrä yhteensä	**4 113 641**	**5 241 528**

3.2.3 Lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvä luottoriski

3.2.3.1 *Lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvän luottoriskin määrittäminen*

Investointikehyksen puitteissa toteutettaville laina-, ennakkomaksu- tai vakuusoperaatioille tehdään kattava riskinarviointi ja lainaan tai vakuuteen liittyvän odotetun tappion määrä arvioidaan. Näiden toimenpiteiden perusteella kullekin lainalle ja vakuudelle annetaan luottoluokitus. Vaikuttavan rahoituksen välineeseen liittyviin toimintoihin (jotka on kuvattu liitetiedossa 25), sovelletaan välitettyjä lainoja lukuun ottamatta EIP:n luotto- ja pääomariskiä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjä yleisen valtuutuksen mukaisia riskiperiaatteita. Lainojen luottoluokitukset määritetään käyttämällä yleisesti hyväksyttyjä kriteereitä, jotka perustuvat lainanottajan laatuun, lainan maturiteettiin, vakuuteen ja soveltuvin osin vakuuden antajaan.

Lainojen luottoluokitusjärjestelmä muodostuu menettelyistä, prosesseista, tietokannoista ja tietojärjestelmistä, joilla tuetaan lainanantoon liittyvää luottoriskin arviointia ja odotetun tappion määrää koskevien arvioiden laatimista. Se sisältää tiivistettynä runsaasti tietoa, ja sen tarkoituksena on mahdollistaa luottoriskiin perustuva lainojen keskinäinen paremmuusjärjestykseen asettaminen. Lainojen luottoluokitukset heijastavat ”odotetun tappion” arvioidun määrän nykyarvoa, joka perustuu tärkeimpien velallisten ja vakuuden antajien maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen, maksukyvyttömyystilassa olevaan vastuuseen sekä laiminlyönnin seurauksena olevan tappion vakavuuteen. Lainojen luottoluokituksia käytetään seuraaviin tarkoituksiin:

— tukemaan lainanantoon liittyvien riskien tarkempaa ja kvantitatiivisempaa arviointia

— luottoriskivaihteluiden indikaattorina seurantatoimien priorisoimiseksi

— kuvaamaan lainasalkun laatua tiettynä ajankohtana sekä

— tekijänä, jota hyödynnetään riskienhinnoittelupäätöksissä.

Lainan luottoluokitusta määritettäessä otetaan huomioon seuraavat seikat:

i) Lainanottajan luottokelpoisuus: Riskienhallintayksikkö tekee lainanottajista riippumattoman selvityksen ja arvioi niiden luottokelpoisuuden käyttämällä sisäisiä menetelmiään ja ulkopuolisia tietoja. EIP on luonut sisäisen luottoluokitusjärjestelmän valitsemansa Basel III -sääntöjen mukaisen sisäisiin luottoluokituksiin perustuvan lähestymistavan mukaisesti määrittääkseen lainanottajien ja vakuuden antajien sisäiset luottoluokitukset. Järjestelmä perustuu kutakin vastapuolityyppiä varten erikseen laadittuihin pisteytyslomakkeisiin.

ii) Peruskorrelaatio: Peruskorrelaation avulla kvantifioidaan mahdollisuus siitä, että sekä lainanottaja että vakuuden antaja joutuvat samanaikaisesti taloudellisiin vaikeuksiin. Mitä suurempi korrelaatio lainanottajan ja vakuuden antajan velvoitteiden laiminlyöntiriskien välillä on, sitä vähäisempi on vakuuden arvo ja sitä heikompi on lainan luottoluokitus.

iii) Vakuuksien ja arvopaperien arvo: tämä arvo saadaan liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden ja käytetyn instrumenttityypin yhdistelmää koskevasta arviosta.

iv) Sovellettava palautusaste: määrä, joka oletetaan saatavan perittyä takaisin asianomaisen vastapuolen laiminlyötyä takaisinmaksun, ilmaistuna prosenttiosuutena kyseisestä luottovastuusta.

v) Sopimuspuitteet: moitteettomat sopimuspuitteet parantavat lainan laatua ja sen luottoluokitusta.

vi) Laina-aika tai yleisemmin lainan kassavirrat: mitä pitempi laina-aika on, sitä suurempi on riski siitä, että lainanhoidossa esiintyy vaikeuksia muiden tekijöiden säilyessä ennallaan.

Lainaan liittyvä odotettu tappio lasketaan edellä mainittujen viiden tekijän yhdistelmän perusteella. Lainalle annetaan tämän jälkeen jokin seuraavassa luetelluista luottoluokituksista sen mukaan, miten suuri odotettu tappio on:

”A” Parhaan laatuluokan lainat. Tässä luokassa on kolme alaluokkaa:

- ”A0” sisältää lainat, jotka on myönnetty EU:n jäsenvaltiolle tai jotka jokin EU:n jäsenvaltio on taannut ja joiden odotettu tappio on 0 prosenttia.
- ”A+” sisältää lainat, jotka on myönnetty muille yhteisöille kuin EU:n jäsenvaltioille (tai joissa vakuuden antajina ovat muut yhteisöt kuin jäsenvaltiot) ja joiden laadun ei odoteta heikkenevän laina-aikana.
- ”A–” sisältää sellaiset lainat, joiden laadun säilymisen osalta on olemassa jonkin verran epävarmuutta mutta joiden tapauksessa kielteisten vaikutusten odotetaan olevan vähäisiä.

”B” Erittäin hyvälaatuiset lainat: tämä on omaisuusluokka, jota EIP pitää ongelmattomana, vaikka lainan laadun vähäistä heikkenemistä tulevaisuudessa ei voida sulkea pois. B+ ja B– ovat alaluokkia, jotka kuvaavat tällaisen heikkenemisen suhteellista todennäköisyyttä.

”C” Hyvälaatuiset lainat: esimerkkejä tällaisista lainoista ovat vakaille pankeille tai yrityksille myönnetyt vakuudettomat seitsemän vuoden kertamaksulainat tai vastaavat kuoletuslainat.

”D” Tämän luottoluokitusluokan lainat luetaan vielä ”laadultaan hyväksyttäviin” lainoihin; seuraavaksi alemmassa luottoluokassa olevat lainat ovat jo sellaisia, että niihin on liittynyt maksuvaikeuksia. Tätä rajanvetoa tarkennetaan alaluokilla D+ ja D–. Luottoluokitusluokkaan D– kuuluvat lainat edellyttävät tehostettua seurantaa.

”E” Tämä luottoluokitusluokka sisältää lainat, joihin liittyy yleisesti hyväksyttyä suurempi riski. Se sisältää lisäksi lainat, joihin on laina-aikana liittynyt vakavia ongelmia ja joiden osalta ei voida sulkea pois lainan laadun heikkenemistä tappiolliseksi. Tämän vuoksi näitä lainoja seurataan tiiviisti ja tehostetusti. Alaluokkien E+ ja E– avulla lainat jaetaan kahteen alaryhmään sen mukaan, miten tehostettua seuranta on. Alaluokan E– lainojen tapauksessa on olemassa suuri todennäköisyys siitä, että lainaa ei pystytä maksamaan takaisin aikataulussa, minkä vuoksi tarvitaan jonkinlaista lainan uudelleenjärjestelyä, josta on mahdollisesti seurauksena arvonalentumistappio.

”F” F (velvoitteet laiminlyöty) tarkoittaa, että lainaan liittyvää riskiä ei voida hyväksyä. Kaikki luottoluokitusluokan F lainat ovat sellaisiin avoinna oleviin transaktioihin liittyviä lainoja, joihin on allekirjoittamisen jälkeen vaikuttanut odottamaton, poikkeuksellinen ja hyvin jyrkkä olosuhteiden heikkeneminen. Kaikki lainaoperaatiot, joissa menetetään investointikehyksen pääomaa, kuuluvat luottoluokitusluokkaan F, ja niihin sovelletaan erityistä varausta.

Kohdassa 3.2.3.3 olevassa taulukossa on esitetty investointikehyksen lainasalkun laatuanalyysi, joka perustuu edellä kuvattuihin luottoluokitusluokkiin.

3.2.3.2 *Luottoriskianalyysi (antolainaus)*

Seuraavassa taulukossa on esitetty allekirjoitettuihin (nostettuihin ja nostamattomiin) lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvän luottoriskin enimmäismäärät (nettomääräinen kirjanpitoarvo) lainanottajatyypeittäin. Riskianalyysissa on otettu huomioon vakuuksien antajien myöntämät vakuudet.

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2023	Vakuudellinen	Lisävakuusjärjestelyt	Vakuudeton	Yhteensä	Nostettu yhteensä %
Rahoituslaitokset	54 290	–	952 740	**1 007 030**	**60**
Yritykset	155 653	–	293 302	**448 955**	**27**
Viranomaiset	15 138	–	–	**15 138**	**1**
Valtiot	–	–	212 189	**212 189**	**13**
Nostettu yhteensä	**225 081**	–	**1 458 231**	**1 683 312**	**100**
Nostamatta	**43 200**	–	**820 854**	**864 054**	
Nostettu ja nostamatta yhteensä	**268 281**	–	**2 279 085**	**2 547 366**	

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2022	Vakuudellinen	Lisävakuusjärjestelyt	Vakuudeton	Yhteensä	Nostettu yhteensä %
Rahoituslaitokset	64 625	–	1 095 467	**1 160 092**	**63**
Yritykset	182 460	–	285 216	**467 676**	**25**
Viranomaiset	18 902	–	218	**19 120**	**1**
Valtiot	–	311	202 587	**202 898**	**11**
Nostettu yhteensä	**265 987**	**311**	**1 583 488**	**1 849 786**	**100**
Nostamatta	**149 506**	–	**1 505 762**	**1 655 268**	
Nostettu ja nostamatta yhteensä	**415 493**	**311**	**3 089 250**	**3 505 054**	

Salkunhoidosta ja -seurannasta vastaavan EIP:n osaston (Portfolio Management and Monitoring Directorate) tehtävänä on seurata lainanottajien ja vakuuden antajien tilannetta, ja se huolehtii myös hankkeisiin liittyvän rahoituksen ja hankesopimusten seurannasta. Näin ollen investointikehyksen lainojen, lainanottajien ja vakuuden antajien luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti, vähintään vuosittain ja tarvittaessa useammin silloin kun luottotapahtumat sitä edellyttävät. Salkunhoidosta ja -seurannasta vastaava EIP:n osasto arvioi etenkin, ovatko sopimusperusteiset oikeudet toteutuneet. Jos luokitus heikkenee tai sopimusvelvoitteet jäävät täyttämättä, toteutetaan korjaavia toimenpiteitä. Tarvittaessa toteutetaan toimenpiteitä riskien vähentämiseksi luottoriskiä koskevien ohjeiden mukaisesti. Investointikehyksestä myönnetyille lainoille annettuja pankkitakauksia uusittaessa varmistetaan, että kyseiset vakuudet korvataan toisilla tai että muita toimenpiteitä toteutetaan ajoissa.

3.2.3.3 *Lainojen laatuanalyysi lainanottajatyypeittäin*

Jäljempänä olevissa taulukoissa on esitetty investointikehyksen lainasalkun laatuanalyysi (tilanne 31. joulukuuta 2023 ja 31. joulukuuta 2022) allekirjoitettujen lainojen (sekä nostettujen että nostamattomien) osalta luottoluokitusluokittain.

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2023		Erinomainen laatu	Normaali laatu	Suurin hyväksyttävä riski	Suuririskinen	Ei luokitusta (*)	Yhteensä	% kokonaismäärästä
		Luokasta A luokkaan B–	C	D+	D– ja sitä alhaisempi			
Lainanottaja	Rahoituslaitokset	270 520	276 133	268 648	508 180	–	**1 323 481**	**52**
	Yritykset	51 505	53	564	347 992	194 441	**594 555**	**23**
	Viranomaiset	–	15 138	–	–	–	**15 138**	**1**
	Valtiot	50 858	2 164	12 907	548 263	–	**614 192**	**24**
Yhteensä		**372 883**	**293 488**	**282 119**	**1 404 435**	**194 441**	**2 547 366**	**100**

(*) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainaoperaatiot.

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2022		Erinomainen laatu	Normaali laatu	Suurin hyväksyttävä riski	Suuririskinen	Ei luokitusta (*)	Yhteensä	% kokonaismäärästä
		Luokasta A luokkaan B–	C	D+	D– ja sitä alhaisempi			
Lainanottaja	Rahoituslaitokset	293 458	349 628	103 133	1 030 131	–	**1 776 350**	**50**
	Yritykset	96 413	52 092	–	703 374	226 750	**1 078 629**	**31**
	Julkiset laitokset	–	18 902	–	–	218	**19 120**	**1**
	Valtiot	51 976	2 771	8 363	567 845	–	**630 955**	**18**
Yhteensä		**441 847**	**423 393**	**111 496**	**2 301 350**	**226 968**	**3 505 054**	**100**

(*) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainaoperaatiot.

3.2.3.4 *Lainojen ja ennakkomaksujen riskikeskittymät*

3.2.3.4.1 *Maantieteellinen analyysi*

Investointikehyksen lainasalkkuun kuuluvat lainat jakautuvat lainanottajan valtion mukaan seuraavasti (määrät tuhansina euroina):

Lainanottajan valtio	31.12.2023	31.12.2022
Egypti	260 529	309 312
Kenia	248 823	338 790
Nigeria	218 521	266 294
Etiopia	121 126	107 988
Alueellinen – AKT	86 505	69 920
Mauritius	84 331	93 509
Togo	80 267	–
Barbados	72 036	82 735
Ruanda	71 525	94 247
Sambia	66 947	56 729
Kamerun	48 616	56 586
Zimbabwe	35 546	23 147
Uganda	33 365	51 388
Kongon demokraattinen tasavalta	29 803	36 772
Senegal	28 729	38 153
Uusi-Kaledonia	26 425	31 684
Tansania	21 394	33 431
Dominikaaninen tasavalta	16 768	25 879
Benin	16 742	2 958

Lainanottajan valtio	31.12.2023	31.12.2022
Jamaika	15 138	18 902
Guinea	12 926	15 242
Norsunluurannikko	9 644	10 976
Mauritania	9 374	11 029
Madagaskar	9 287	–
Mali	8 158	9 856
Caymansaaret	6 575	8 521
Malawi	6 476	9 587
Swazimaa	6 453	1 515
Kap Verde	6 254	9 016
Mosambik	5 142	7 094
Saint Lucia	4 565	4 674
Burkina Faso	4 389	4 767
Ghana	4 074	8 648
Mikronesia	2 342	2 811
Seychellit	2 037	2 933
Ranskan Polynesia	1 838	3 118
Samoa	344	645
Vanuatu	177	525
Haiti	121	332
Kongo	–	73
Yhteensä	**1 683 312**	**1 849 786**

3.2.3.4.2 *Analyysi toimialoittain*

Jäljempänä olevassa taulukossa on esitetty investointikehyksen lainasalkun analyysi lainanottajan toimialan mukaan. Määrät, jotka maksetaan ensin rahoituksenvälittäjälle ja vasta tämän jälkeen lopulliselle tuensaajalle, on ilmoitettu kohdassa ”Palvelut ja muut”:

(tuhatta euroa)

Lainanottajan toimiala	31.12.2023	31.12.2022
Rahoituspalvelut	1 012 001	1 160 133
Julkishallinto	212 189	202 898
Sähkö	187 701	193 597
Kemikaalit	91 786	108 652
Televiestintä	60 182	62 862
Terveydenhuolto	36 833	36 833

(tuhatta euroa)

Lainanottajan toimiala	31.12.2023	31.12.2022
Yrityspalvelut, IT ja media	33 638	31 127
Lääkkeet ja terveydenhuollon tarvikkeet	18 526	12 388
Ilma- ja meriliikenneinfrastruktuuri	15 138	18 902
Metallit ja kaivostoiminta	7 236	8 415
Investointihyödykkeet	4 103	8 853
Jätteen talteenotto ja kierrätys	3 802	4 577
Monialaiset yleishyödyllisiä palveluja toimittavat laitokset	177	525
Palvelut ja muut	–	24
Yhteensä	**1 683 312**	**1 849 786**

3.2.3.5 *Kunkin sisäisen riskiluokituksen luottoriski*

EIP käyttää Basel III -sääntöjen mukaista sisäisten luottoluokitusten menetelmää. Useimmille investointikehyksen vastapuolille on annettu sisäinen luottoluokitus tämän menetelmän mukaisesti. Seuraavassa taulukossa esitetään investointikehyksen lainasalkun jakauma lainanottajan tai vakuuden antajan sisäisen luottoluokituksen mukaan. Jos sisäistä luokitusta ei ole saatavilla, analyysissa on käytetty ulkoista luokitusta.

Taulukossa esitetään sekä allekirjoitetut vastuut (nostetut ja nostamattomat) että riskipainotetut vastuut investointikehyksen limiitin hallintaan käyttämän sisäisen menetelmän perusteella.

(tuhatta euroa)

	Moody's tai vastaava luottoluokitus	2023				
		Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut						
Sisäinen luokitus 1 – minimaalinen luottoriski	Aaa	–	47 534	–	–	**47 534**
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	72 051	–	–	–	**72 051**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	10 428	–	–	–	**10 428**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	33 439	263 036	3 802	–	**300 277**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	75 418	–	–	–	**75 418**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	533 775	206 438	20 349	–	**760 562**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	77 010	246 682	–	–	**323 692**
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksukyvytön	–	–	17 860	–	**17 860**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	**182 080**	**182 080**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**– 10 964**	**– 24 674**	**– 14 976**	**– 55 976**	**– 106 590**
Lainojen ja ennakkomaksujen kirjanpitoarvo		**791 157**	**739 016**	**27 035**	**126 104**	**1 683 312**
Lainasitoumukset						
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	86 796	–	–	–	**86 796**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	1 687	–	–	–	**1 687**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	10 000	–	–	–	**10 000**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	82 770	–	–	–	**82 770**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	327 995	45 990	–	–	**373 985**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	28 089	30 537	–	–	**58 626**

(tuhatta euroa)

	Moody's tai vastaava luottoluokitus	2023				
		Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	Yhteensä
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksukyvytön	–	50 000	111 000	–	**161 000**
Ei sisäistä luokitusta (*)		39 940	–	–	–	**39 940**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	**68 288**	**68 288**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**– 2 715**	**– 16 323**	–	–	**– 19 038**
Lainasitoumusten kirjanpitoarvo		**574 562**	**110 204**	**111 000**	**68 288**	**864 054**

(*) Edustussopimuksia, joihin ei tilinpäätöspäivänä liity vastapuolia.

(tuhatta euroa)

	Moody's tai vastaava luottoluokitus	2022				
		Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut						
Sisäinen luokitus 1 – minimaalinen luottoriski	Aaa	–	56 320	–	–	**56 320**
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	82 745	–	–	–	**82 745**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	421	–	–	–	**421**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	346 538	–	–	–	**346 538**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	82 126	–	–	–	**82 126**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	679 725	189 519	–	–	**869 244**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	41 450	273 167	–	–	**314 617**

(tuhatta euroa)

	Moody's tai vastaava luottoluokitus	2022				
		Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	Yhteensä
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksukyvytön	–	–	63 474	–	**63 474**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	**142 263**	**142 263**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**– 11 370**	**– 28 817**	**– 21 303**	**– 46 472**	**– 107 962**
Lainojen ja ennakkomaksujen kirjanpitoarvo		**1 221 635**	**490 189**	**42 171**	**95 791**	**1 849 786**
Lainasitoumukset						
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	86 796	–	–	–	**86 796**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	316 707	–	–	–	**316 707**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	109 095	–	–	–	**109 095**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	175 880	–	–	–	**175 880**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	538 504	50 000	–	–	**588 504**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	62 966	105 669	–	–	**168 635**
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksukyvytön	–	–	50 000	–	**50 000**
Ei sisäistä luokitusta (*)		44 982	–	–	–	**44 982**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	**131 252**	**131 252**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**– 4 834**	**– 11 749**	–	–	**– 16 583**
Lainasitoumusten kirjanpitoarvo		**1 330 096**	**143 920**	**50 000**	**131 252**	**1 655 268**

(*) Edustussopimuksia, joihin ei tilinpäätöspäivänä liity vastapuolia.

EIP seuraa jatkuvasti tapahtumia, jotka vaikuttavat sen lainanottajiin ja vakuuden antajiin. EIP arvioi tapauskohtaisesti etenkin sopimusperusteisia oikeuksiaan, mikäli luokitus heikkenee, ja pyrkii toteuttamaan lieventäviä toimenpiteitä. Investointikehys seuraa myös tiiviisti siitä myönnetyille lainoille annettujen pankkitakausten uusimista varmistaakseen, että kyseiset vakuudet korvataan toisilla tai että tarvittaessa muita toimenpiteitä toteutetaan ajoissa.

3.2.3.6 *Maksurästit lainoista ja lainojen arvonalentuminen*

Lainoihin liittyvien maksurästien toteamisessa ja seuraamisessa sekä niistä raportoimisessa noudatetaan EIP:ssä yleisesti käytössä olevia menettelyjä, jotka on määritelty rahoitusseurantaa koskevissa ohjeissa ja menettelyissä (Finance Monitoring Guidelines and Procedures). Nämä menettelyt ovat parhaiden pankkikäytänteiden mukaisia, ja niitä sovelletaan kaikkiin EIP:n hallinnoimiin lainoihin.

Seurantaprosessi on suunniteltu siten, että sillä voidaan varmistaa, i) että maksurästit havaitaan ja että niistä raportoidaan vastuuyksiköille mahdollisimman pian, ii) että kriittiset tapaukset saatetaan viipymättä oikealle operatiiviselle ja päätöksentekotasolle ja iii) että investointikehyksen johdolle raportoidaan säännöllisesti yleistilanteesta.

Seuraavassa taulukossa on esitetty analyysi lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvistä maksurästeistä ja arvonalentumisista:

(tuhatta euroa)

	Lainat ja ennakkomaksut	Lainat ja ennakkomaksut
	31.12.2023	31.12.2022
Kirjanpitoarvo	**1 683 312**	**1 849 786**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta		
Bruttomäärä	17 860	63 474
Arvonalentumistappiota koskeva vähennyserä	– 14 976	– 21 303
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta, kirjanpitoarvo	**2 884**	**42 171**
Suoritus viivästynyt, mutta arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta		
Myöhässä oleva määrä kattaa seuraavat erät:		
0–30 päivää	–	670
30–90 päivää	23	118
90–180 päivää	315	95
yli 180 päivää	–	25
Myöhässä oleva määrä, jonka arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, kirjanpitoarvo	**338**	**908**
Määrä, joka ei ole myöhässä ja jonka arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, kirjanpitoarvo	**1 680 090**	**1 806 707**
Lainojen ja ennakkomaksujen kirjanpitoarvo yhteensä	**1 683 312**	**1 849 786**

3.2.3.7 *Odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyys tuleville taloudellisille olosuhteille (tuhatta euroa)*

Odotettavissa olevat luottotappiot ovat herkkiä tulevaisuuteen suuntautuvien skenaarioiden laatimista varten tehdyille arvioille ja oletuksille. EIP tekee sen olennaisissa omaisuusluokissa kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyysanalyysin.

Tulevien taloudellisten olosuhteiden ennusteita (makrotaloudellisiin skenaarioihin perustuvia) käytetään syöttötietoina ennustemallissa, jonka tuloksena saadaan ehdolliset riskiparametrit. Niitä puolestaan käytetään syöttötietoina tappioita koskevien vähennyserien laskemisessa.

Skenaariot perustuvat häiriöiden kohdistamiseen BKT:hen, joka on taloudellisen toiminnan keskeinen mittari. Reaaliseen BKT:hen kohdistettavat häiriöt kalibroidaan vastaamaan muuttujan aiempaa vaihtelua. Lisäksi sovelletaan tarvittaessa myös asiantuntijoiden arvioita BKT:hen kohdistettavien häiriöiden koon ja jatkuvuuden tarkentamiseen. Tämän tuloksena saadaan määritettyä häiriöt – yhdessä vaimenemisfunktion kanssa – häiriöistä ajan mittaan aiheutuvien vaikutusten määrittämiseksi. Kuhunkin skenaarioon liittyvät todennäköisyydet määritetään markkinoiden (volatiliteetin) indikaattorien ja sisäisesti kehitettyjen indikaattorien mukaan käyttäen niitä johdonmukaisesti ajan mittaan epävarmuuden huomioon ottamiseksi. Positiivisten ja negatiivisten häiriöiden painotus riippuu talouden riskitasapainosta. Positiivisten ja negatiivisten häiriöiden painotus riippuu talouden riskitasapainosta. Keskimäärin negatiivisia – 7 247 euroa (2022: – 9 908 euroa) ja positiivisia 6 007 (2022: 8 356 euroa) häiriöitä sovellettiin vastaavasti aiempiin neljännesvuosiennusteisiin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vaiheissa 1 ja 2 olevien lainojen ja ennakkomaksujen tappioita koskeva vähennyserä. Kutakin tulevaisuuteen suuntautuvaa skenaariota (perusskenaario sekä positiivinen ja negatiivinen skenaario) painotettiin 100 prosentilla sen sijaan, että olisi sovellettu skenaarion painottamista todennäköisyydellä kaikissa kolmessa skenaariossa.

(tuhatta euroa)

	2023		
	Positiivinen	Perusskenaario	Negatiivinen
Bruttomääräinen vastuu	2 258 365	2 258 365	2 258 365
Tappioita koskeva vähennyserä	45 603	51 610	58 857

(tuhatta euroa)

	2022		
	Positiivinen	Perusskenaario	Negatiivinen
Bruttomääräinen vastuu	3 229 247	3 229 247	3 229 247
Tappioita koskeva vähennyserä	43 821	52 177	62 085

3.2.3.8 *Lainojen uudelleen neuvottelu ja lainanhoitojoustojen myöntäminen*

EIP katsoo, että lainoissa (lainat, velkapaperit ja luottositoumukset) on kyse lainanhoitojoustoista silloin, kun lainanhoitojoustotoimenpiteitä on jatkettu. Lainanhoitojoustotoimenpiteet koostuvat ”myönnytyksistä”, jotka EIP päättää tehdä velallisen hyväksi, jos tämän katsotaan olevan rahoitusvaikeuksiensa vuoksi kykenemätön noudattamaan velanhoidon sopimusperusteisia ehtoja, jotta velallinen voi maksaa lainan takaisin tai jälleenrahoittaa sopimuksen kokonaan tai osittain. Vastuita käsitellään lainanhoitojoustoina, jos on tehty myönnytys, riippumatta siitä, onko jokin summa erääntynyt, tai onko saaminen luokiteltu maksukyvyttömyystilassa olevaksi vastuuksi. Vastuita ei käsitellä lainanhoitojoustoina, jos velallisella ei ole taloudellisia vaikeuksia.

Tavanomaisessa liiketoiminnassa kyseisten lainojen laadun heikkeneminen olisi havaittu EIP:n suuntaviivojen ja menettelyjen mukaisesti ja sitä olisi seurattu ennen ehtojen uudelleen neuvottelua. Kun ehdot on neuvoteltu uudelleen, lainaa seurataan EIP:ssä edelleen tarkkaan. Jos rahoitusinstrumentin arvo on alentunut luottoriskin johdosta, se siirretään vaiheeseen 3. Lainaa seurataan säännöllisesti EIP:n kehyksen mukaisesti.

EIP on tilikauden aikana toteuttanut osana uudelleenjärjestelytoimiaan muun muassa seuraavat lainanhoitojoustotoimenpiteet ja -menettelyt: maksuaikojen pidennys, pääoman takaisinmaksun lykkääminen, pääoman ja korkojen maksun lykkääminen, olennaisten sopimusehtojen rikkominen sekä maksurästien pääomittaminen.

Operaatiot, joihin kohdistuu lainanhoitojoustotoimenpiteitä, on esitetty tällaisina seuraavassa taulukossa:

(tuhatta euroa)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Terveet ja erääntyneet	Järjestämättömät	Terveet ja erääntyneet	Järjestämättömät
Lainanhoitojoustomenettelyjen kohteena olevien sopimusten määrä	13	6	12	7
Kirjanpitoarvo (mukaan lukien korko ja maksurästit)	112 554	46 432	144 399	45 497
Kirjattu odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä	1 654	22 151	16 008	14 323
Lainanhoitojoustosopimuksiin liittyvät korkotuotot	8 594	1 776	7 745	2 280

(tuhatta euroa)

			Lainanhoitojoustotoimenpiteet				
	31.12.2022	Maksuajan pidennys	Pääoman ja koron maksun lykkääminen	Olennaisten lainasopimusten rikkominen	Muut	Sopimuksen mukainen takaisinmaksu, päättäminen ja/tai kokonaan kuluksi kirjaaminen	31.12.2023
Rahoituslaitokset	85 751	-	-	12 275	-	– 29 671	68 355
Yritykset	104 145	-	-	-	-	– 13 514	90 631
Yhteensä	**189 896**	-	-	**12 275**	-	**– 43 185**	**158 986**

3.2.4 Käteisvaroihin ja muihin rahavaroihin liittyvä luottoriski

Käytettävissä olevat varat sijoitetaan investointikehyksen sopimusperusteisten maksuvelvoitteiden aikataulun mukaisesti. Sijoituksia oli 31. joulukuuta 2023 ja 31. joulukuuta 2022 pankkitalletusten, talletustodistusten ja yritystodistusten muodossa.

Hyväksytyillä yhteisöillä on luottoluokitus, joka vastaa EIP:n omista rahoitusvaroista tehtyjen sijoitusten osalta edellytettyä lyhyen ja keskipitkän aikavälin luottoluokitusta. Jos jokin pankki on saanut eri luottoluokituslaitoksilta toisistaan poikkeavia luottoluokituksia, luokittelussa käytetään alhaisinta näistä luokituksista. Jokaiseen yksittäiseen hyväksyttyyn pankkiin sovelletaan limiittiä, joka on tällä hetkellä 50 000 000 euroa. Tästä säännöstä on myönnetty poikkeus Société Générale S.A. -pankille, jossa investointikehyksellä on sen toimintaa varten avattuja käteistilejä. Société Générale S.A. -pankin lyhytaikainen luottolimiitti 31. joulukuuta 2023 ja 31. joulukuuta 2022 oli 110 000 000 euroa. Edellä mainittua suurempaa limiittiä sovelletaan investointikehyksen toimintaa varten avatuilla käteistileillä oleviin käteisvaroihin ja kyseisen vastapuolen liikkeeseen laskemiin, investointikehyksen käteissalkkuun sisältyviin instrumentteihin.

Kaikki sijoitukset on tehty hyväksyttyihin yhteisöihin, ja niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta arvopäivästä. Kaikki luottoriskille alttiina olevalle määrälle asetetun ylärajan rikkomiset on ilmoitettu toimeksiantajille. Kaikilla investointikehyksen käteissalkkuun kuuluvilla määräaikaistalletuksilla, yritystodistuksilla ja käteisvaroilla oli 31. joulukuuta 2023 ja 31. joulukuuta 2022 suorituspäivänä luottoluokituksena vähintään P-2 (Moody's).

Seuraavassa taulukossa on esitetty käteisvarat ja muut rahavarat kertyneet korot mukaan luettuina:

(tuhatta euroa)

Lyhyen aikavälin luottoluokitus vähintään (Moody's)	Pitkän aikavälin luottoluokitus vähintään (Moody's)	31.12.2023		31.12.2022	
P-1	Aaa	140 592	10 %	200 167	14 %
P-1	Aa2	29 951	2 %	24 955	2 %
P-1	Aa3	89 682	7 %	4 992	0 %
P-1	A1	360 831	26 %	300 627	21 %
P-1	A2	204 179	15 %	340 252	23 %
P-1	A3	346 275	25 %	491 224	34 %
A2	A3	205 314	15 %	29 956	2 %
P-2	Baa1	-	0 %	59 797	4 %
Yhteensä		**1 376 824**	**100 %**	**1 451 970**	**100 %**

3.2.5 Johdannaisten luottoriski

3.2.5.1 *Johdannaisiin liittyvä luottoriskipolitiikka*

Johdannaisten luottoriski liittyy tappioon, joka osapuolelle aiheutuu siitä, ettei vastapuoli pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Johdannaisiin liittyvä luottoriski vaihtelee useiden tekijöiden (kuten korkojen ja valuuttakurssien) mukaan. Se vastaa usein vain pientä osaa johdannaisten nimellisarvosta.

Osana investointikehyksen tavanomaista toimintaa voidaan tehdä swap-sopimuksia suojaamaan tiettyjä luottojärjestelyjä tai valuuttatermiinejä suojaamaan muita kuin euromääräisiä valuuttapositioita silloin kun kyseisellä valuutalla käydään aktiivisesti kauppaa valuuttamarkkinoilla. Kaikki swap-sopimukset toteutetaan EIP:n toimesta ulkopuolisen vastapuolen kanssa. Kaikkien swap-sopimusten tapauksessa sovelletaan samoja EIP:n ja sen ulkopuolisten vastapuolten välillä allekirjoitettuja swap-vakiosopimuksia ja Credit Support Annex -vakuusjärjestelyjä.

3.2.5.2 *Johdannaisten luottoriskin määrittäminen*

Kaikkiin EIP:n toteuttamiin, investointikehykseen liittyviin swap-sopimuksiin sovelletaan samoja sopimuspuitteita ja menetelmiä kuin EIP:n omiin tarkoituksiinsa neuvottelemiin johdannaisiin. Nettomarkkinariski ja potentiaalinen tuleva riski kattavat investointikehyksen johdannaiset kaikilta osin.

EIP määrittää swap-sopimuksiin ja johdannaistransaktioihin liittyvän luottoriskin raportointia ja enimmäismäärien seurantaa varten käyttämällä nykyiseen vakuudettomaan riskiin ja potentiaaliseen tulevaan riskiin perustuvaa lähestymistapaa. Näihin mittareihin sisältyvät kokonaisuudessaan investointikehykseen liittyvät johdannaiset.

Investointikehyksessä tehdään lyhytaikaisia valuuttaswapeja, jotta kehystä voitaisiin suojata muihin kuin euromääräisinä nostettaviin lainoihin liittyviltä valuuttariskeiltä. Lyhytaikaisten valuuttaswapien maturiteetti on enintään kolme kuukautta, ja näitä swap-sopimuksia jatketaan säännöllisesti. Lyhytaikaisten valuuttaswapien nimellisarvo 31. joulukuuta 2023 oli 1 640,0 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2022 oli 1 790,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten valuuttaswapien käypä arvo 31. joulukuuta 2023 oli 45,8 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2022 oli 71,1 miljoonaa euroa.

Investointikehyksessä tehdään valuutanvaihtosopimuksia, jotta kehystä voitaisiin suojata muihin kuin euromääräisinä nostettaviin lainoihin liittyviltä valuuttariskeiltä. Valuutanvaihtosopimuksilla on pitkä maturiteetti. Lyhytaikaisten valuuttaswapien nimellisarvo 31. joulukuuta 2023 oli 43,3 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2022 oli 47,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten valuuttaswapien käypä arvo 31. joulukuuta 2023 oli 10,0 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2022 oli 4,8 miljoonaa euroa.

3.2.6 Rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoitusvarojen salkun tilanne. Salkku muodostuu kokonaisuudessaan valtiotasoa alempien elinten, pankkien ja muiden yhteisöjen kuin pankkien liikkeeseen laskemista yritystodistuksista, joiden alkuperäinen erääntymisaika on pidempi kuin kolme kuukautta. EU:n jäsenvaltiot, niiden pankit ja muut yhteisöt kuin pankit ovat hyväksyttyjä liikkeeseenlaskijoita. Jokaiseen yksittäiseen hyväksyttyyn liikkeeseenlaskijaan sovelletaan enimmäismäärää, joka on tällä hetkellä 50 000 000 euroa. Varoja voitaisiin sijoittaa myös keskipitkän ja pitkän aikavälin joukkovelkakirjalainoihin likviditeettivaatimuksista riippuen.

(tuhatta euroa)

Lyhyen aikavälin luottoluokitus vähintään (Moody's)	Pitkän aikavälin luottoluokitus vähintään (Moody's)	31.12.2023		31.12.2022	
P-1	Aa2	–	0 %	32 974	45 %
P-1	Aa3	–	0 %	4	0 %
P-1	A3	–	0 %	39 843	55 %
P-2	A3	–	0 %	182	0 %
Yhteensä		–	**0 %**	**73 003**	**100 %**

3.3 ***Likviditeettiriski***

Likviditeettiriski koskee yhteisön valmiuksia rahoittaa varojen lisääntyminen ja suorittaa velvoitteet sitä mukaa kuin ne erääntyvät ilman, että tästä aiheutuu kestämättömiä tappioita. Likviditeettiriski voidaan jakaa rahoituksen likviditeettiriskiin ja markkinoiden likviditeettiä koskevaan riskiin. Rahoituksen likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, ettei yhteisö pysty tehokkaasti täyttämään sekä odotettavissa olevia että odottamattomia nykyisiin ja vastaisiin rahavirtoihin liittyviä tarpeita ilman, että tämä vaikuttaa sen päivittäiseen toimintaan tai sen rahoitustilanteeseen. Markkinoiden likviditeettiin liittyvä riski on riski siitä, ettei yhteisö pysty helposti kuittaamaan tai poistamaan positiota markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai niillä on häiriöitä.

3.3.1 Likviditeettiriskin hallinta

Investointikehys rahoitetaan pääasiassa jäsenvaltioilta vuosittain saatavin rahoitusosuuksin ja sen toiminnasta saatavin rahavirroin. Investointikehyksessä hallinnoidaan rahoituksen likviditeettiriskiä lähinnä nettolikviditeettitarpeiden ja jäsenvaltioilta vuosittain pyydettävien rahoitusosuuksien suunnittelun avulla.

Nykyiseen ja tulevaan lainasalkkuun sisältyvien lainojen nostoaikatauluja analysoidaan ja seurataan läpi vuoden, jotta jäsenvaltioiden vuotuiset rahoitusosuudet voitaisiin määrittää. Erityiset tapahtumat, kuten ennen eräpäivää saadut maksut, osakkeiden myynnit ja velvoitteiden laiminlyönnit, otetaan huomioon vuotuisia likviditeettivaatimuksia oikaistaessa.

Likviditeettiriskin minimoimiseksi investointikehyksellä on jatkuva likviditeettivaranto, joka riittää kulloinkin kattamaan ennusteiden mukaiset lainojen nostoja vastaavat käteismaksut, jotka EIP:n antolainausosasto ilmoittaa säännöllisin väliajoin. Varat sijoitetaan rahamarkkinoilla ja joukkovelkakirjamarkkinoilla pankkien välisiin talletuksiin tai muihin lyhytaikaisiin rahoitusinstrumentteihin siten, että sijoitustoiminnassa otetaan huomioon investointikehyksen käteismaksuvelvoitteet. Investointikehyksen likvidien varojen hallinnoinnista vastaa EIP:n maksuvalmius- ja rahoitusosasto (Treasury Department). Tarkoituksena on varmistaa, että investointikehyksellä on riittävästi likviditeettiä, jonka ansiosta se pystyy hoitamaan velvoitteensa. Neuvoston päätöksen 2020/2233 mukaisesti AKT-valtioiden investointikehyksestä takaisin saatavat rahavirrat otetaan käyttöön NDICI-kehyksessä. Näiden rahavirtojen takaisin saamiseen edellytyksenä on kuitenkin riittävän likviditeetin ylläpitäminen investointirahastossa.

On syytä korostaa, että pääomaa hallinnoidaan ainoastaan likviditeetin kannalta, kuten edellä on kuvattu.

Tämän periaatteen mukaisesti varojen sijoittamiseen liittyvien suoritusvelvoitteiden täyttämisestä vastaa EIP:n suunnittelu- ja selvitysosasto (Planning and Settlement of Operations Department). Lisäksi vastapuolten hyväksyminen ja käteisvaroista tehtäviin sijoituksiin sovellettavista enimmäismääristä päättäminen ja niiden seuraaminen ovat EIP:n riskienhallinnasta vastaavan osaston vastuulla.

3.3.2 Likviditeettiriskin määrittäminen

Tässä osassa olevissa taulukoissa analysoidaan investointikehyksen rahoitusvelkoja maturiteettiryhmittäin, jotka on muodostettu tilinpäätöspäivän ja sopimuksen mukaisen juoksuajan päättymispäivän välisen ajanjakson mukaan (analyysi perustuu diskonttaamattomiin rahavirtoihin).

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen osalta investointikehyksellä on sitoumuksia, jotka muodostuvat allekirjoitettujen lainasopimusten mukaisten luottojen nostamattomista osuuksista, pääoman merkitsemistä ja/tai pääomasijoitusten tekemistä koskeviin sopimuksiin liittyvistä, kehyksestä vielä maksamatta olevista osuuksista, lainoille myönnetyistä vakuuksista sekä sellaisista korkotuista ja teknisestä avusta, joista on tehty sitoumus.

Investointikehyksen lainat on nostettava määräajassa. Lainojen nostamisajankohdat ja nostettavat määrät riippuvat kuitenkin niihin liittyvien investointihankkeiden etenemisestä. Lisäksi investointikehyksen lainat ja rahoitustoimet toteutetaan varsin epävakaassa toimintaympäristössä, joten niiden nostoaikatauluun liittyy runsaasti epävarmuutta.

Pääomasijoitukset tulevat maksettaviksi heti kun pääomasijoitusrahastojen hoitajat esittävät asianmukaisen maksuvaatimuksen, joka perustuu niiden investointitoiminnan edistymiseen. Nostoaika on yleensä 3 vuotta, ja sitä jatketaan useissa tapauksissa yhdellä tai kahdella vuodella. Jotkin maksun suorittamista koskevat sitoumukset ovat yleensä voimassa nostoajan päätyttyä siihen asti, kun rahaston sijoitukset myydään kokonaisuudessaan, koska rahaston likviditeetti voi ajoittain olla riittämätön palkkioista tai muista kuluista aiheutuvien maksuvelvoitteiden kattamiseen.

Vakuuksiin ei sovelleta erillisiä maksun suorittamista koskevia sitoumuksia ellei vakuuteen vedota. Vakuuksien jäljellä olevaa määrää vähennetään vakuuden saaneiden lainojen takaisinmaksuaikataulujen mukaisesti.

Sellaisten korkotukien, joista on tehty sitoumus, poistuneet määrät liittyvät EIP:n omista varoistaan rahoittamiin korkotukilainoihin. Tämän vuoksi tiedot poistuneista määristä liittyvät ainoastaan tällaisia lainoja koskeviin sitoumuksiin pikemminkin kuin sellaisten maksamatta olevien korkotukien kokonaismäärään, joista on tehty sitoumus. Lainojen tapaan myös korkotukien maksuaikataulu on epävarma.

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakennetta kuvaavassa taulukossa erä ”tekninen apu, josta on tehty sitoumus – poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä” viittaa teknisestä avusta allekirjoitettujen sopimusten maksamatta olevaan kokonaisosuuteen. Tämän erän maksuaikatauluun liittyy runsaasti epävarmuutta. Poistuneet rahavirrat, jotka on luokiteltu aikaryhmään ”enintään 3 kk”, koskevat tilinpäätöspäivään mennessä saatuja maksamatta olevia laskuja.

Sellaiset muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyviä rahoitusvelkoja koskevat sitoumukset, joille ei ole määritelty sopimuksen mukaista juoksuajan päättymispäivää, on esitetty sarakkeessa ”eräpäivä määrittämätön”. Sitoumukset, joista on tilinpäätöspäivään mennessä kirjattu käteissuoritusta koskeva maksupyyntö, esitetään asianmukaisessa aikaryhmässä.

Johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen osalta maturiteettirakenne perustuu swap-sopimusten (sisältää valuutanvaihtosopimukset, valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset sekä lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset ja koronvaihtosopimukset) sopimuksenmukaisiin diskonttaamattomiin bruttorahavirtoihin.

(tuhatta euroa)

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne tuhansina euroina 31.12.2023	Enintään 3 kk	Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Eräpäivä määrittämätön	Poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä
Nostamattomat lainat, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	49 019	6 000	–	–	828 073	883 092
Sijoitusrahastosijoitukset ja osakemerkinnät, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	–	–	–	–	297 534	297 534
Muut (allekirjoitetut vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön, käyttöön otetut vakuudet)	–	–	–	–	47 749	47 749
Korkotuet, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	4 235	–	–	–	343 282	347 517
Tekninen apu, josta on tehty sitoumus – poistuneet määrät	849	–	–	–	25 343	26 192
Yhteensä	**54 103**	**6 000**	–	–	**1 541 981**	**1 602 084**

(tuhatta euroa)

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne tuhansina euroina 31.12.2022	Enintään 3 kk	Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Eräpäivä määrittämätön	Poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä
Nostamattomat lainat, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	87 210	21 208	–	–	1 563 433	1 671 851
Sijoitusrahastosijoitukset ja osakemerkinnät, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	4 676	–	–	–	406 496	411 172
Muut (allekirjoitetut vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön, käyttöön otetut vakuudet)	–	–	–	–	49 378	49 378
Korkotuet, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	–	–	–	–	350 282	350 282
Tekninen apu, josta on tehty sitoumus – poistuneet määrät	924	–	–	–	32 149	33 073
Yhteensä	**92 810**	**21 208**	–	–	**2 401 738**	**2 515 756**

(tuhatta euroa)

Johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne tuhansina euroina 31.12.2023	Enintään 3 kk	Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Saatujen / poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä
Valuutanvaihtosopimukset – saadut määrät	192	10 909	32 186	1 706	44 993
Valuutanvaihtosopimukset – poistuneet määrät	– 90	– 10 212	– 23 783	– 1 828	– 35 913
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – saadut määrät	1 640 000	–	–	–	1 640 000
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – poistuneet määrät	– 1 597 068	–	–	–	– 1 597 068
Yhteensä	**43 034**	**697**	**8 403**	**– 122**	**52 012**

(tuhatta euroa)

Johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne tuhansina euroina 31.12.2022	Enintään 3 kk	Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Saatujen/ poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä
Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset – saadut määrät	88	9 474	38 431	147	48 140
Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset – poistuneet määrät	– 108	– 11 965	– 30 450	– 146	– 42 669
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – saadut määrät	1 790 000	–	–	–	1 790 000
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – poistuneet määrät	– 1 724 227	–	–	–	– 1 724 227
Yhteensä	**65 753**	**– 2 491**	**7 981**	**1**	**71 244**

3.3.3 **Pitkäaikaiset rahoitusvarat ja -velat**

Seuraavassa taulukossa on esitetty sellaiset muut kuin johdannaisiin kuuluvat rahoitusvarat ja -velat, jotka odotetaan perittävän tai suoritettavan yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivän jälkeen.

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Rahoitusvarat:		
Lainat ja ennakkomaksut	1 755 831	1 922 784
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	820 713	797 341
Yhteensä	**2 576 544**	**2 720 125**
Rahoitusvelat:		
Velat kolmansille (*)	389 116	136 867
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	19 038	16 583
Yhteensä	**408 154**	**153 450**

(*) Velkoihin kolmansille sisältyvät jäsenvaltioiden saamisiin kuuluvat vielä maksamatta olevat korkotuet ja tekninen apu, joiden eräpäivä on pääasiassa määrittämätön.

3.4 *Markkinariski*

Markkinariski on riski siitä, että markkinahintojen, kuten korkojen, osakehintojen tai valuuttakurssien, muutos vaikuttaa yhteisön hallussa pitämistään rahoitusinstrumenteista saamiin tuloihin tai kyseisten rahoitusinstrumenttien arvoon.

3.4.1 Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korollisten positioiden taloudellisen arvon tai niistä saatavien tulojen vaihteluja, jotka johtuvat korkojen epäedullisesta kehityksestä.

Taloudellisen arvon vaihtelut tai eri omaisuuserien, velkojen ja suojausinstrumenttien hinnoitteluun liittyvät epäjohdonmukaisuudet eivät suoraan vaikuta investointikehykseen, koska i) kehyksellä ei ole välittömiä lainakustannuksia tai korollisia velkoja ja ii) kehys hyväksyy sijoitustensa tuloihin liittyvien korkovaihtelujen vaikutukset.

Investointikehyksen lainasalkun ja omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten herkkyyttä koronvaihteluille mitataan käyttämällä Basis Point Value (BPV) -menetelmää, jossa omaisuuserän hinnanmuutosta mitataan suhteessa korkokäyrän yhden peruspisteen (0,01 %) muutosta kohti.

BPV-menetelmä mittaa, miten paljon salkun nettonykyarvo nousee tai laskee seuraaviin aikaryhmiin kuuluvien korkoperiodien korkokäyrän yhden peruspisteen kasvun seurauksena: ”rahamarkkinapaperit – enintään 1 vuosi”, ”erittäin lyhyt – 2–3 vuotta”, lyhyt – 4–6 vuotta, ”keskipitkä – 7–11 vuotta”, ”pitkä – 12–20 vuotta” ja ”erittäin pitkä – yli 21 vuotta”.

Lainojen euromääräisten rahavirtojen nettonykyarvon määrittämiseksi investointikehyksessä käytetään kolmen kuukauden euromääräistä swap-käyrää. Lainojen muiden kuin euromääräisten rahavirtojen nettonykyarvon määrittämiseksi käytetään kolmen kuukauden euromääräistä swap-käyrää ja valuuttaswapin korkokäyrää. Silloin kun muiden valuuttojen kuin euron kohdalla ei ole saatavilla luotettavaa ja riittävän kattavaa diskonttokorkokäyrää, käytetään joko euron tai Yhdysvaltain dollarin määräistä diskonttokorkokäyrää.

Omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten nettonykyarvon laskemiseksi investointikehyksessä käytetään euromääräisten rahavirtojen tapauksessa euromääräistä swap-käyrää ja Yhdysvaltain dollarin määräisten rahavirtojen tapauksessa Yhdysvaltain dollarin määräistä swap-käyrää.

Kuten seuraavasta taulukosta käy ilmi, lainasalkun ja siihen liittyvien omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten nettonykyarvo 31. joulukuuta 2023 vähenee 491 tuhatta euroa (31. joulukuuta 2022: 500 tuhatta euroa), jos kaikki asianomaiset korkokäyrät nousevat samanaikaisesti paralleelisti yhdellä peruspisteellä.

(tuhatta euroa)

BPV Tilanne 31.12.2023	Rahamarkki-napaperit 1 vuosi	Erittäin lyhyt 2–3 vuotta	Lyhyt 4–6 vuotta	Keskipitkä 7–11 vuotta	Pitkä 12–20 vuotta	Erittäin pitkä Yli 20 vuotta	Yhteensä
Lainasalkun ja siihen liittyvien omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten kokonaisherkkyys koronvaihteluille	– 39	– 97	– 153	– 153	– 47	– 2	**– 491**

(tuhatta euroa)

BPV Tilanne 31.12.2022	Rahamarkki-napaperit 1 vuosi	Erittäin lyhyt 2–3 vuotta	Lyhyt 4–6 vuotta	Keskipitkä 7–11 vuotta	Pitkä 12–20 vuotta	Erittäin pitkä Yli 20 vuotta	Yhteensä
Lainasalkun ja siihen liittyvien omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten kokonaisherkkyys koronvaihteluille	– 34	– 98	– 154	– 162	– 50	– 2	**– 500**

3.4.2 Valuuttariski

Valuuttariskillä tarkoitetaan investointikehykseen kohdistuvaa riskiä tulojen tai taloudellisen arvon vähenemisestä valuuttakurssien epäedullisen kehityksen seurauksena.

Koska investointikehyksen viitevaluutta on euro, siihen kohdistuu valuuttariski aina, kun sen muuna kuin viitevaluuttana olevat varat ja velat eivät vastaa toisiaan. Valuuttariski sisältää myös valuuttakurssimuutoksista johtuvat muutokset muuna kuin viitevaluuttana olevien vastaisten rahavirtojen, kuten korkojen ja osinkojen, arvossa.

3.4.2.1 *Valuuttariski ja rahoitusvarat*

Investointikehyksen rahoitusvarat ovat joko euroina tai Yhdysvaltain dollareina.

Valuuttariskiltä suojautumiseen käytetään valuuttojen spot- tai termiinikauppaa, valuuttaswapeja tai valuutanvaihtosopimuksia. EIP:n maksuvalmius- ja rahoitusosasto voi lisäksi käyttää mitä tahansa muuta EIP:n politiikan mukaista instrumenttia, joka tarjoaa suojaa investointikehyksen rahoitustoimintaan kohdistuvilta markkinariskeiltä, silloin kun se katsoo tämän tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi.

3.4.2.2 *Valuuttariski ja investointikehyksen rahoittamat tai takaamat toimet*

Jäsenvaltioiden investointikehyksen rahoittamiseksi maksamat rahoitusosuudet saadaan euroina. Investointikehyksen rahoittamien tai takaamien toimien sekä korkotukien valuuttana voi olla euro, Yhdysvaltain dollari tai mikä tahansa muu hyväksytty valuutta.

Valuuttariski (suhteessa viitevaluuttana olevaan euroon) syntyy aina, kun muut kuin euromääräiset transaktiot jätetään suojaamatta. Seuraavassa on esitetty investointikehyksen valuuttariskiin liittyvää suojausta koskevat ohjeet.

3.4.2.2.1 *Yhdysvaltain dollarin määräisten toimien suojaaminen*

Investointikehyksen Yhdysvaltain dollarin määräisten toimien valuuttariski katetaan kokonaisriskinä Yhdysvaltain dollarin ja euron välisillä valuuttaswapeilla, joiden voimassaoloa jatketaan ja joiden määrää mukautetaan jaksoittain. Valuuttaswapeilla on kaksi tarkoitusta. Ne tarjoavat sekä uusien suoritusten (lainat ja pääoma) maksuun tarvittavan likviditeetin että valuuttariskin edellyttämän makrotason suojauksen.

Kunkin jakson alussa arvioidaan seuraavalla jaksolla Yhdysvaltain dollareina saatavat ja maksettavat rahavirrat suunniteltujen tai odotettujen maksujen (saatavat ja suoritettavat maksut) perusteella. Erääntyviä valuuttaswapeja jatketaan ja niiden määrää muutetaan siten, että se kattaa vähintään ennusteiden mukaiset seuraavan jakson Yhdysvaltain dollarin määräiset likviditeettitarpeet.

Yhdysvaltain dollarin määräinen valuuttapositio suojataan kuukausittain spot- tai termiinikaupalla, jos kyseinen positio ylittää asetetut enimmäismäärät.

Valuuttaswapin jatkojakson aikana Yhdysvaltain dollarin määräiset odottamattomat likviditeettivajeet voidaan kattaa satunnaisilla valuuttaswapeilla, kun taas ylimääräinen likviditeetti voidaan joko sijoittaa käteisvaroihin tai vaihtaa euroiksi, jos se on seurausta valuuttaposition kasvusta.

3.4.2.2.2 *Muiden valuuttojen kuin euron tai Yhdysvaltain dollarin määräisten toimien suojaaminen*

Sellaiset investointikehyksen toimet, jotka ovat muuna valuuttana kuin euroina tai Yhdysvaltain dollareina, suojataan valuutanvaihtosopimuksin, joilla on sama rahoitusprofiili kuin suojattavalla lainalla, jos käytettävissä on toimivat swap-markkinat.

Investointikehyksellä on sellaisten valuuttojen määräisiä toimia, joille ei ole tarjolla tehokkaita suojausmahdollisuuksia tai joiden tapauksessa suojaus tulee hyvin kalliiksi. Nämä toimet ovat paikallisen valuutan määräisiä, mutta suoritus toteutetaan euroina tai Yhdysvaltain dollareina. Investointikehyksen komitean 22. tammikuuta 2015 hyväksymä rahoitusriskikehys tarjoaa mahdollisuuden suojata paikallisen valuutan määräisen valuuttariskin synteettisesti Yhdysvaltain dollarin määräisillä johdannaisilla silloin kun paikallisen valuutan ja Yhdysvaltain dollarin välillä on merkittävä positiivinen korrelaatio. Yhdysvaltain dollarin määräisillä johdannaisilla synteettisesti suojatut paikalliset valuutat on ilmoitettu kohdassa 3.4.2.2.3 olevassa taulukossa kohdassa ”Paikalliset valuutat (synteettinen suojaus)” ja synteettisesti suojaamattomat valuutat saman taulukon kohdassa ”Paikalliset valuutat (ei synteettisistä suojausta)”.

Lisäksi sellaisten lainojen osalta, jotka ovat muuna valuuttana kuin euroina tai Yhdysvaltain dollareina tai jotka ovat sellaisena valuuttana, jota ei voida suojata valuutanvaihtosopimuksin, investointikehys veloittaa ylimääräisen korkokomponentin, niin sanotun FX premium -koron, pienentääkseen mahdollista paikallisen valuutan arvon heikkenemiseen liittyvää riskiä.

3.4.2.2.3 *Valuuttapositio (tuhansina euroina)*

Tämän liitetiedon taulukoissa on esitetty investointikehyksen valuuttapositio.

Jäljempänä olevissa taulukoissa esitetty valuuttapositio on investointikehyksen (rahoitusriskikehyksessä kuvatun) riskipolitiikan mukainen. Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio perustuu kirjanpitotietoihin, ja se määritellään tiettyjen varojen ja velkojen erotuksena. Riskipolitiikan mukaiseen valuuttapositioon sisältyvät varat ja velat valitaan tavalla, jolla varmistetaan, että tulot muunnetaan tilinpäätösvaluutaksi (euroiksi) niiden saantihetkellä.

Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien käyvän arvon muutos samoin kuin lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumiset sisällytetään riskipolitiikan mukaiseen valuuttapositioon. Riskipolitiikan mukaiseen valuuttapositioon sisällytettävät johdannaissopimukset kirjataan käyvän arvon sijasta nimellisarvoon, jotta käsittely vastaisi omaisuuserien arvon käsittelyä, sillä myös omaisuuserien arvo kirjataan niiden nimellisarvoon, jossa on otettu huomioon lainojen arvon alentuminen.

Muut varat ja velat, jotka sisältävät pääasiassa lainoille, johdannaisille ja tuille kertyneitä korkotuottoja, on seuraavissa taulukoissa esitetty kohdassa ”Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio”.

Tilanne 31.12.2023	Varat ja velat			Sitoumukset ja ehdolliset velat
Valuutat	Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio	Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio	Taseen valuuttapositio	
USD	– 194 166	– 16 111	– 210 277	306 161
Paikalliset valuutat (synteettinen suojaus) (*)				
KES	87 829	– 4 832	82 997	-
TZS	1 071	19	1 090	-

Tilanne 31.12.2023	Varat ja velat			Sitoumukset ja ehdolliset velat
Valuutat	Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio	Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio	Taseen valuuttapositio	
DOP	16 663	122	16 785	-
UGX	20 283	221	20 504	-
RWF	55 837	367	56 204	-
Paikalliset valuutat (ei synteettistä suojausta) (*)				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	67 992	– 1 136	66 856	-
Muut valuutat kuin euro yhteensä	**55 509**	**– 21 350**	**34 159**	**306 161**
EUR	-	**3 489 673**	**3 489 673**	**1 344 972**
Euro ja muut valuutat yhteensä	**55 509**	**3 468 323**	**3 523 832**	**1 651 133**

(*) * Synteettinen suojaus on selitetty kohdassa 3.4.2.2.2.

Tilanne 31.12.2022	Varat ja velat			Sitoumukset ja ehdolliset velat
Valuutat	Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio	Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio	Taseen valuuttapositio	
USD	– 318 423	– 11 114	– 329 537	844 247
Paikalliset valuutat (synteettinen suojaus) (*)				
KES	129 513	36 883	166 396	-
TZS	7 355	123	7 478	-
DOP	24 533	301	24 834	-
UGX	32 632	489	33 121	-
RWF	75 037	698	75 735	-
Paikalliset valuutat (ei synteettistä suojausta)*				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	86 929	– 479	86 450	-
Muut valuutat kuin euro yhteensä	**37 576**	**26 901**	**64 477**	**844 247**
EUR	-	4 009 151	4 009 151	1 726 301
Euro ja muut valuutat yhteensä	**37 576**	**4 036 052**	**4 073 628**	**2 570 548**

(*) Synteettinen suojaus on selitetty kohdassa 3.4.2.2.2.

3.4.2.3 *Analyysi herkkyydestä valuuttakurssimuutoksille*

Euron kurssin 10 prosentin heikentymisestä suhteessa kaikkiin muihin valuuttoihin olisi 31. joulukuuta 2023 ollut seurauksena rahoittajien varojen ja voittojen kasvu 2,9 miljoonalla eurolla (31. joulukuuta 2022 vastaava vaikutus olisi ollut 7,2 miljoonaa euroa). Euron kurssin 10 prosentin vahvistumisesta suhteessa kaikkiin muihin valuuttoihin olisi 31. joulukuuta 2022 ollut seurauksena rahoittajien varojen ja voittojen vähennys – 2,4 miljoonalla eurolla (31. joulukuuta 2022 vastaava vaikutus olisi ollut – 5,9 miljoonaa euroa).

3.4.2.4 *Muuntokurssit*

Taseiden (31. joulukuuta 2023 ja 31. joulukuuta 2022) laatimisessa on käytetty seuraavia muuntokursseja:

	31.12.2023	31.12.2022
Muut kuin EU-valuutat		
Botswanan pula (BWP)	14,78	13,59
Dominikaanisen tasavallan peso (DOP)	64,08	59,84
Fidžin dollari (FJD)	2,39	2,32
Haitin gourde (HTG)	143,68	154,37
Jamaikan dollari (JMD)	168,22	161,59
Kenian shillinki (KES)	173,20	131,68
Mauritanian ouguiya (MRU)	43,35	39,04
Mauritiuksen rupia (MUR)	48,56	46,83
Mosambikin metical (MZN)	69,98	67,54
Nigerian naira (NGN)	975,04	478,02
Ruandan frangi (RWF)	1 385,07	1 132,20
Tansanian shillinki (TZS)	2 772,53	2 487,37
Ugandan shillinki (UGX)	4 178,00	3 965,00
Yhdysvaltain dollari (USD)	1,11	1,07
CFA-frangi BEAC/BCEAO (XAF/XOF)	655,96	655,96
Etelä-Afrikan randi (ZAR)	20,35	18,10
Sambian kwacha (ZMW)	28,45	19,28

3.4.3 Osakkeiden hintariski

Osakkeiden hintariski on riski siitä, että osakesijoitusten käypä arvo laskee osakehintojen ja/tai osakesijoitusten arvon muutosten seurauksena.

Investointikehykseen kohdistuu osakkeiden hintariski sen suorien osakesijoitusten ja sen pääomasijoitusrahastoihin tekemien sijoitusten vuoksi.

Noteeraamattomien osakkeiden arvoa ei voida helposti määrittää jatkuvaa seurantaa ja valvontaa varten. Tällaisten positioiden tapauksessa käytetään parhaita saatavilla olevia arvioita, joihin kuuluvat kaikki asianmukaisella arvostusmenetelmällä määritetyt hinnat.

Yksittäisten suorien osakesijoitusten ja pääomasijoitusrahastoihin tehtyjen sijoitusten arvon +/–10 prosentin muutoksen vaikutus (joka on seurausta oman pääoman ehtoisten instrumenttien salkun käyvän arvon muutoksesta) investointikehyksen rahoittajien varoihin on nousun tapauksessa 82,1 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2023 (79,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022) ja laskun tapauksessa vastaavasti – 82,1 miljoonaa euroa (– 79,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022), jos kaikki muut muuttujat säilyvät ennallaan.

4. Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

4.1 *Tilinpäätöksessä käytetty luokittelu ja käyvät arvot*

Seuraavissa taulukoissa on esitetty rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ja niiden luokitustaso käyvän arvon luokitushierarkiassa. Tiedot eivät sisällä sellaisten rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, jos niiden kirjanpitoarvoa voidaan pitää kohtuullisen tarkkana arviona niiden käyvästä arvosta.

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2023	Kirjanpitoarvo						Käypä arvo			
	Johdannais-sopimukset	Osakkeet ja muut vaihtuvatuot-toiset arvopaperit	Käteisvarat, lainat ja ennakko-maksut	Rahoitusva-rat	Muut rahoitusva-rat/velat	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat										
Johdannaissopimukset	55 765	-	-	-	-	**55 765**	-	55 765	-	**55 765**
Pääomasijoitusrahastot	-	693 042	-	-	-	**693 042**	-	-	693 042	**693 042**
Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	-	127 671	-	-	-	**127 671**	-	-	127 671	**127 671**
Lainat ja ennakkomaksut	-	-	124 323	-	-	**124 323**	-	-	124 323	**124 323**
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	**55 765**	**820 713**	**124 323**	-	-	**1 000 801**	-	**55 765**	**945 036**	**1 000 801**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat										
Käteisvarat ja muut rahavarat	-	-	1 376 824	-	-	**1 376 824**				
Lainat ja ennakkomaksut	-	-	1 558 989	-	-	**1 558 989**				
Saamiset rahoitusosuuksista	-	-	85 321	-	-	**85 321**				
Rahoitusvarat	-	-	-	-	-	-				
Muut varat	-	-	-	-	616	**616**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	-	-	**3 021 134**	-	**616**	**3 021 750**				
Rahoitusvarat yhteensä	**55 765**	**820 713**	**3 145 457**	-	**616**	**4 022 551**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat										
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	-	-	-	-	– 19 038	**– 19 038**				
Velat kolmansille	-	-	-	-	– 427 828	**– 427 828**				
Muut velat	-	-	-	-	– 3 338	**– 3 338**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	-	-	-	**– 450 204**	**– 450 204**				
Rahoitusvelat yhteensä	-	-	-	-	**– 450 204**	**– 450 204**				

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2022	Kirjanpitoarvo						Käypä arvo			
	Johdannais-sopimukset	Osakkeet ja muut vaihtuvatuot-toiset arvopaperit	Käteisvarat, lainat ja ennakko-maksut	Rahoitusva-rat	Muut rahoitusva-rat/velat	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat										
Johdannaissopimukset	75 852	-	-	-	-	**75 852**	-	75 852	-	**75 852**
Pääomasijoitusrahastot	-	684 564	-	-	-	**684 564**	-	-	684 564	**684 564**
Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	-	112 777	-	-	-	**112 777**	-	-	112 777	**112 777**
Lainat ja ennakkomaksut	-	-	95 604	-	-	**95 604**	-	-	95 604	**95 604**
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	**75 852**	**797 341**	**95 604**	-	-	**968 797**	-	**75 852**	**892 945**	**968 797**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat										
Käteisvarat ja muut rahavarat	-	-	1 451 970	-	-	**1 451 970**				
Lainat ja ennakkomaksut	-	-	1 754 182	-	-	**1 754 182**				
Saamiset rahoitusosuuksista	-	-	85 321	-	-	**85 321**				
Rahoitusvarat	-	-	-	73 003	-	**73 003**				
Muut varat	-	-	-	-	950	**950**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	-	-	**3 291 473**	**73 003**	**950**	**3 365 426**				
Rahoitusvarat yhteensä	**75 852**	**797 341**	**3 387 077**	**73 003**	**950**	**4 334 223**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat										
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	-	-	-	-	– 16 583	**– 16 583**				
Velat kolmansille	-	-	-	-	– 190 927	**– 190 927**				
Muut velat	-	-	-	-	– 2 419	**– 2 419**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	-	-	-	**– 209 929**	**– 209 929**				
Rahoitusvelat yhteensä	-	-	-	-	**– 209 929**	**– 209 929**				

4.2 ***Käypään arvoon arvostaminen***

4.2.1 Arvostusmenetelmät ja merkittävät, muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot

Seuraavassa taulukossa annetaan tiedot arvostusmenetelmistä ja merkittävistä muista kuin todettavissa olevista syöttötiedoista, joita käytetään rahoitusinstrumenttien arvostamisessa käyvän arvon luokitushierarkian tasoilla 2 ja 3.

	Arvostusmenetelmä	Merkittävät muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot	Muiden kuin todettavissa olevien syöttötietojen suhde käyvän arvon määritykseen
Käypään arvoon kirjatut rahoitusinstrumentit			
Johdannaissopimukset	Diskontattu rahavirta: Vastaiset rahavirrat arvioidaan käyttämällä termiinikursseja/-korkoja (todettavissa olevat termiinikurssit ja tuottokäyrät tilikauden lopussa) ja sopimusperusteisia termiinikursseja/-korkoja diskontattuina korolla, joka vastaa eri vastapuoliin liittyvää luottoriskiä.	Rahavirtojen arvioinnissa ja diskonttauksessa käytetyt käyrät on kalibroitu markkinatietojen mukaan, ja salkussa olevien swap-sopimusten maturiteetit eivät ylitä pisintä käytettävissä olevien syöttötietojen mukaista maturiteettia. Siksi todettavissa olevia syöttötietoja ei ole.	Ei sovelleta.
Pääomasijoitusrahastot	Mukautettu nettoarvomenetelmä: Käypä arvo määritetään joko soveltamalla investointikehyksen prosenttiosuutta kohdeetuutena olevasta välineestä viimeisimmän raportin mukaiseen nettoarvoon, jota on mukautettu rahavirtojen perusteella, tai käyttämällä rahaston hoitajan ilmoittamaa osuuden tarkkaa arvoa samana päivänä, jos tällainen arvo on saatavilla. Jotta voidaan ottaa huomioon arvon kehitys viimeisimmän käytettävissä olevan nettoarvon määrityspäivän ja tilinpäätöspäivän välisenä aikana, kyseiseltä ajalta tehdään tapahtuma-arviointi ja nettoarvoa mukautetaan tarvittaessa.	Pääomasijoitusrahaston viimeisimmän raportointipäivän ja arvostuspäivän välistä aikaa koskevassa mukautuksessa otetaan huomioon toiminnan kulut ja rahaston hoitopalkkiot, raportointipäivän jälkeiset muutokset pääomasijoitusrahaston kohdeetuuksien käyvässä arvossa, syntyneet uudet velvoitteet, markkinamuutokset ja muut taloudellisissa olosuhteissa tapahtuneet muutokset.	Mitä pitempi käyvän arvon määrittämispäivän ja pääomasijoitusrahaston viimeisimmän raportointipäivän välinen ajanjakso on, sitä suurempi on kyseisen ajanjakson huomioon ottamiseksi tehtävä mukautus.
Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Mukautettu nettoarvo.	Sijoituskohteen viimeisimmän raportointipäivän ja arvostuspäivän välistä aikaa koskevassa mukautuksessa otetaan huomioon toiminnan kulut, raportointipäivän jälkeiset muutokset sijoituskohteen kohde-etuuksien käyvässä arvossa, syntyneet uudet velvoitteet, markkinamuutokset tai muut taloudellisissa olosuhteissa tapahtuneet muutokset, pääomanlisäykset, myynnit ja määräysvallassa tapahtuneet muutokset.	Mitä suurempi markkinakelpoisuuden puuttumisen vuoksi tehtävä vähennys on, sitä pienempi on käypä arvo

	Arvostusmenetelmä	Merkittävät muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot	Muiden kuin todettavissa olevien syöttötietojen suhde käyvän arvon määritykseen
		Markkinakelpoisuuden (likviditeetin) puuttumisen vuoksi tehtävä vähennys, joka määritetään käyttämällä samankaltaisten osakkeiden aikaisempia kauppahintoja kyseisessä maassa / kyseisellä alueella ja joka on 5–30 prosenttia.	
Käypään arvoon arvostettavat lainat (vaikuttavan rahoituksen väline)	Toimintaansa jatkavat lainanottajat: Diskontattu rahavirta, jossa käytetään sopimukseen perustuvia / odotettavissa olevia tulevia rahavirtoja diskontattuna asianmukaisella riskioikaistulla diskonttokorolla, joka kattaa lainaan liittyvän riskin (mukaan lukien lainanottajan luottoriski). Diskonttokorkoa verrataan mihin tahansa merkitykselliseen markkinoiden vertailuarvoon / arvioidaan sen perusteella. Lainanottajat, jotka eivät jatka toimintaansa: Nettovaroihin perustuva menetelmä (likvidaatioarvoon perustuva menetelmä).	Diskonttokoron osatekijät, jotka vastaavat lainanottajan luottoriskiä riskittömiin markkinakorkoihin verrattuna.	Mitä korkeampi diskonttokorko on, sitä pienempi on käypä arvo

	Arvostusmenetelmä	Merkittävät muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot	Muiden kuin todettavissa olevien syöttötietojen suhde käyvän arvon määritykseen
Rahoitusinstrumentit, joita ei kirjata käypään arvoon			
Lainat ja ennakkomaksut	Diskontattu rahavirta: Arvostusmallissa käytetään sopimusperusteisia rahavirtoja, joiden toteutumisedellytyksenä on, ettei velallinen laiminlyö velvoitteitaan, ja joissa ei oteta huomioon vakuuksien arvoa eikä aikaistettua takaisinmaksua koskevia skenaarioita. Lainojen nettonykyarvo lasketaan käyttämällä mallia, jossa kunkin lainan sopimusperusteiset rahavirrat diskontataan käyttämällä mukautettua markkinoiden diskonttokorkokäyrää. Kunkin lainan nettonykyarvoa mukautetaan tämän jälkeen kulloinkin odotettavissa olevien tappioiden huomioon ottamiseksi. Tämän jälkeen tulokset lasketaan yhteen lainojen ja ennakkomaksujen käyvän arvon laskemiseksi.	Ei sovelleta.	Ei sovelleta.

	Arvostusmenetelmä	Merkittävät muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot	Muiden kuin todettavissa olevien syöttötietojen suhde käyvän arvon määritykseen
Rahoitusvarat	Diskontattu rahavirta	Ei sovelleta.	Ei sovelleta.

IFRS 13 -standardin soveltamisen seurauksena johdannaissopimusten käypään arvoon 31. joulukuuta 2023 ja 2022 on sisällytetty seuraavat arvonoikaisut:

— vastapuolen luottoriskin oikaisut (CVA), jotka vastaavat johdannaistransaktioihin liittyvää vastapuolen luottoriskiä ja joiden määrä on pyöristettynä −6,1 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2023 ja −6,1 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2022.

— oman luottoriskin oikaisut (DVA), jotka vastaavat johdannaistransaktioihin liittyvää omaa luottoriskiä ja joiden määrä on pyöristettynä +7,2 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2023 ja +7,2 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2022.

4.2.2 Tasojen 1 ja 2 väliset siirrot

Investointikehyksessä sovelletun käytännön mukaisesti tasojen väliset siirrot kirjataan siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muuttumisen ajankohtana.

Investointikehyksessä ei vuosina 2023 ja 2022 siirretty omaisuuseriä käyvän arvon luokitushierarkian tasolta 1 tasolle 2 tai päinvastoin.

4.2.3 Tason 3 käyvät arvot

Tason 3 käypien arvojen täsmäytys

Seuraavissa taulukoissa on esitetty muutokset tason 3 instrumenteissa ([26]) (tilanne 31. joulukuuta 2023 ja 31. joulukuuta 2022):

(tuhatta euroa)

	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit
Saldo 1.1.2023	**797 341**
Tulosvaikutteisesti kirjatut voitot ja tappiot:	
Myynnistä johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	-
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden käyvän arvon nettomuutos	– 15 142
Yhteensä	**– 15 142**
Suoritetut maksut	101 100
Saadut maksut	– 32 560
Valuuttakurssiero	– 30 026
Saldo 31.12.2023	**820 713**

(tuhatta euroa)

	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit
Saldo 1.1.2022	**697 631**
Tulosvaikutteisesti kirjatut voitot ja tappiot:	
Myynnistä johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	99

([26]) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainat esitetään liitetiedossa 7.

(tuhatta euroa)

	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden käyvän arvon nettomuutos	9 172
Yhteensä	**9 271**
Suoritetut maksut	139 935
Saadut maksut	– 74 959
Valuuttakurssiero	25 463
Saldo 31.12.2022	**797 341**

Investointikehyksessä ei vuosina 2023 ja 2022 siirretty omaisuuseriä käyvän arvon luokitushierarkian tasolta 3 muille tasoille tai päinvastoin.

Herkkyysanalyysi

Suorien osakesijoitusten ja pääomasijoitusrahastoihin tehtyjen sijoitusten arvon +/–10 prosentin muutoksen vaikutus investointikehyksen rahoittajien varoihin sekä yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä koskevaan laskelmaan on nousun tapauksessa 82,1 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2023 (79,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022) ja laskun tapauksessa vastaavasti – 82,1 miljoonaa euroa (– 79,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022), jos kaikki muut muuttujat säilyvät ennallaan.

5. Käteisvarat ja muut rahavarat

Käteisvarat ja muut rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Käteisvarat	146 494	328 079
Määräaikaistalletukset	625 403	963 004
Yritystodistukset	599 507	159 506
Käteisvarat ja muut rahavarat rahavirtalaskelmassa	**1 371 404**	**1 450 589**
Kertynyt korko	5 420	1 381
Käteisvarat ja muut rahavarat taseessa	**1 376 824**	**1 451 970**

6. Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2023	Käypä arvo		Nimellisarvo
	Varat	Velat	
Valuutanvaihtosopimukset	9 983	–	43 250
Valuuttaswapit	45 782	–	1 640 000
Johdannaissopimukset yhteensä	**55 765**	–	**1 683 250**

(tuhatta euroa)

Tilanne 31.12.2022	Käypä arvo		Nimellisarvo
	Varat	Velat	
Valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset	4 778	–	47 033
Valuuttaswapit	71 074	–	1 790 000
Johdannaissopimukset yhteensä	**75 852**	–	**1 837 033**

7. **Lainat ja ennakkomaksut**

7.1 ***Lainat ja ennakkomaksut***

Seuraavassa taulukossa esitetään lainojen ja ennakkomaksujen alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys:

(tuhatta euroa)

	Globaalilainat (*)	Lainat, parempi etuoikeusasema	Lainat, huonompi etuoikeusasema	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 1.1.2023	**1 236 887**	**563 277**	–	**1 800 164**
Suoritetut maksut	154 587	11 986	–	**166 573**
Kokonaan kuluksi kirjatut	–	–	–	–
Saadut maksut	– 219 739	– 67 902	–	**– 287 641**
Aktivoidut korot	–	–	–	–
Valuuttakurssiero	– 73 614	– 12 024	–	**– 85 638**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 31.12.2023	**1 098 121**	**495 337**	–	**1 593 458**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	**– 37 604**	**– 22 798**	–	**– 60 402**
Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden nettomuutokset	– 287	– 92	–	**– 379**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, nettomuutokset	– 1 060	4 887	–	**3 827**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–	–	–	–
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta, peruutukset	5 205	402	–	**5 607**
Valuuttakurssiero	1 348	402	–	**1 750**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	**– 32 398**	**– 17 199**	–	**– 49 597**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31.12.2023	**1 065 723**	**478 138**	–	**1 543 861**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 1.1.2023	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Suoritetut maksut	–	37 092	3 572	**40 664**
Saadut maksut	–	– 514	–	**– 514**
Valuuttakurssiero	–	– 2 925	48	**– 2 877**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 31.12.2023	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Käyvän arvon oikaisut 1.1.2023	**– 1 080**	**– 26 420**	**– 17 732**	**– 45 232**

(tuhatta euroa)

	Globaalilainat (*)	Lainat, parempi etuoikeusasema	Lainat, huonompi etuoikeusasema	Yhteensä
Käyvän arvon nettomuutos	–	– 8 941	9	**– 8 932**
Valuuttakurssiero	–	378	–	**378**
Käyvän arvon oikaisut 31.12.2023	**– 1 080**	**– 34 983**	**– 17 723**	**– 53 786**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31.12.2023	–	**71 593**	**52 730**	**124 323**
Jaksotettu hankintameno	– 3 518	– 4 040	–	**– 7 558**
Korko	11 560	10 876	250	**22 686**
Lainat ja ennakkomaksut 31.12.2023	**1 073 765**	**556 567**	**52 980**	**1 683 312**

(*) Sisältää edustussopimukset.

(tuhatta euroa)

	Globaalilainat (*)	Lainat, parempi etuoikeusasema	Lainat, huonompi etuoikeusasema	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 1.1.2022	**1 260 960**	**549 115**	–	**1 810 075**
Suoritetut maksut	186 211	68 638	–	**254 849**
Saadut maksut	– 246 403	– 74 267	–	**– 320 670**
Valuuttakurssiero	36 119	19 791	–	**55 910**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 31.12.2022	**1 236 887**	**563 277**	–	**1 800 164**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	**– 43 723**	**– 22 191**	–	**– 65 914**
Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden nettomuutokset	– 7 009	– 750	–	– 7 759
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, nettomuutokset	4 305	1 176	–	5 481
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–	– 393	–	– 393
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta, peruutukset	11 082	151	–	11 233
Valuuttakurssiero	– 2 259	– 791	–	– 3 050
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	**– 37 604**	**– 22 798**	–	**– 60 402**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31.12.2022	**1 199 283**	**540 479**	–	**1 739 762**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 1.1.2022	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**272 016**
Suoritetut maksut	–	5 644	–	**5 644**
Saadut maksut	–	– 4 544	– 133 167	**– 137 711**
Valuuttakurssiero	–	887	–	**887**

(tuhatta euroa)

	Globaalilainat (*)	Lainat, parempi etuoikeusasema	Lainat, huonompi etuoikeusasema	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 31.12.2022	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Käyvän arvon oikaisut 1.1.2022	**– 1 080**	**– 24 613**	**– 16 332**	**– 42 025**
Käyvän arvon nettomuutos	–	– 1 680	– 1 400	**– 3 080**
Valuuttakurssiero	–	– 127	–	**– 127**
Käyvän arvon oikaisut 31.12.2022	**– 1 080**	**– 26 420**	**– 17 732**	**– 45 232**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31.12.2022	–	**46 503**	**49 101**	**95 604**
Jaksotettu hankintameno	– 3 450	– 3 718	–	**– 7 168**
Korko	11 809	9 741	38	**21 588**
Lainat ja ennakkomaksut 31.12.2022	**1 207 642**	**593 005**	**49 139**	**1 849 786**

(*) Sisältää edustussopimukset.

7.2 ***Lainojen ja muiden ennakkomaksujen arvon alentuminen – tappioita koskevat vähennyserät***

(tuhatta euroa)

	2023 Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot			
	Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut				
Saldo 1.1.2023	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**
Siirto seuraavien 12 kuukauden odotettavissa oleviin luottotappioihin	869	– 4 217	–	**– 3 348**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	– 927	3 593	–	**2 666**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	– 993	– 4 333	– 2 873	**– 8 199**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	1 470	1 188	–	**2 658**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	– 41	– 57	– 2 734	**– 2 832**
Valuuttakurssiero (*)	– 784	– 317	– 649	**– 1 750**
Saldo 31.12.2023	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**

(tuhatta euroa)

	2022			
	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot			
	Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut				
Saldo 1.1.2022	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**65 914**
Siirto seuraavien 12 kuukauden odotettavissa oleviin luottotappioihin	2 293	– 7 061	–	**– 4 768**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	– 489	3 160	–	**2 671**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–	– 617	393	**– 224**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	4 101	– 2 472	– 6 045	**– 4 416**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	1 878	1 670	–	**3 548**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	– 24	– 160	– 5 189	**– 5 373**
Valuuttakurssiero (*)	46	1 029	1 975	**3 050**
Saldo 31.12.2022	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**

(*) Valuuttakurssimuutokset jätetään pois yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa sekä rahoittajien varojen muutoksia koskevassa laskelmassa esitetyistä määristä.

8. **Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit**

Seuraavassa taulukossa esitetään oman pääoman ehtoisten sijoitusten alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys:

(tuhatta euroa)

	Pääomasijoitusrahastot	Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2023	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Suoritetut maksut	101 100	–	**101 100**
Saadut maksut / myynnit	– 32 560	–	**– 32 560**
Valuuttakurssiero	– 15 727	– 8 256	**– 23 983**
Hankintameno 31.12.2023	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 1.1.2023	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden nettomuutos	– 43 652	28 510	**– 15 142**
Osakkeiksi muuntamisesta johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	–	–	–
Valuuttakurssiero	– 683	– 5 360	**– 6 043**
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 31.12.2023	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit 31.12.2023	**693 042**	**127 671**	**820 713**

(tuhatta euroa)

	Pääomasijoitusrahastot	Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Suoritetut maksut	139 935	–	**139 935**
Saadut maksut / myynnit	– 74 959	–	**– 74 959**
Muuntaminen osakkeiksi	–	3 598	**3 598**
Valuuttakurssiero	22 397	635	**23 032**
Hankintameno 31.12.2022	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 1.1.2022	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden nettomuutos	4 149	5 023	**9 172**
Myynnistä johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	–	– 3 499	**– 3 499**
Valuuttakurssiero	2 472	– 41	**2 431**
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 31.12.2022	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit 31.12.2022	**684 564**	**112 777**	**797 341**

9. **Saamiset rahoitusosuuksista**

Saamiset rahoitusosuuksista, joiden määrä on 85,3 miljoonaa euroa (2022: 85,3 miljoonaa euroa), muodostuvat kokonaisuudessaan jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista, joiden maksamista on pyydetty mutta joita ei ole vielä maksettu.

10. **Rahoitusvarat**

Käteissalkku muodostuu noteeratuista joukkovelkakirjoista, joiden juoksuaika tilinpäätöspäivänä on alle kolme kuukautta. Seuraavassa taulukossa on esitetty käteissalkussa tapahtuneet muutokset:

(tuhatta euroa)

Saldo 1.1.2023	**73 003**
Hankinnat	348 523
Erääntyneet	– 421 278
Jaksotetun preemion/diskonton muutos	– 248
Kertyneen koron muutos	–
Saldo 31.12.2023	–

(tuhatta euroa)

Saldo 1.1.2022	–
Hankinnat	920 290
Erääntyneet	– 847 608
Jaksotetun preemion/diskonton muutos	247
Kertyneen koron muutos	74
Saldo 31.12.2022	**73 003**

11. **Muut varat**

Muut varat muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Saamiset EIP:stä	616	940
Vakuudet	–	10
Muut varat yhteensä	**616**	**950**

12. **Tuloennakot**

Tuloennakot muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Korkotukiin liittyvät tuloennakot	47 313	51 498
Lainojen ja ennakkomaksujen palkkioihin liittyvät tuloennakot	1 202	919
Tuloennakot yhteensä	**48 515**	**52 417**

13. **Luottositoumuksiin liittyvät varaukset**

Seuraavissa taulukoissa esitetään nostamattomista lainoista (lainasitoumuksista) aiheutuvia tappioita koskevan vähennyserän alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys:

(tuhatta euroa)

	2023			
	Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Yhteensä
Lainasitoumukset				
Saldo 1. tammikuuta	**4 825**	**11 758**	–	**16 583**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	– 163	1 955	–	**1 792**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	466	8 206	–	**8 672**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	– 1 295	– 1 461	–	**– 2 756**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	– 1 120	– 4 118	–	**– 5 238**
Valuuttakurssiero	2	– 17	–	**– 15**
Saldo 31. joulukuuta	**2 715**	**16 323**	–	**19 038**

(tuhatta euroa)

	2022			
	Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Yhteensä
Lainasitoumukset				
Saldo 1. tammikuuta	**1 693**	**14 909**	–	**16 602**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	– 302	4 687	–	**4 385**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	3 147	– 6 797	–	**– 3 650**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	428	354	–	**782**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	– 142	– 1 395	–	**– 1 537**
Valuuttakurssiero	1	–	–	**1**
Saldo 31. joulukuuta	**4 825**	**11 758**	–	**16 583**

14. **Velat kolmansille**

Nämä velat muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
EIP:lle maksettavat yleiset hallintomenot (netto)	29 655	33 628
Muut EIP:lle maksettavat määrät	39 384	1 460
Jäsenvaltioiden saamisiin kuuluvat vielä maksamatta olevat korkotuet ja tekninen apu	358 789	155 839
Velat kolmansille yhteensä	**427 828**	**190 927**

15. **Muut velat**

Muut velat muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Etukäteen saadut lainojen lyhennykset	2 727	1 790
Korkotukiin liittyvät tuloennakot	611	629
Muut velat yhteensä	**3 338**	**2 419**

16. **Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet, joiden maksamista on pyydetty (tuhansina euroina)**

Jäsenvaltiot	Rahoitusosuus (investointikehys)	Rahoitusosuus (korkotuet ja tekninen apu)	Yhteensä maksettu	Maksua pyydetty, maksamatta (*)
Itävalta	94 677	20 161	114 838	2 398

Jäsenvaltiot	Rahoitusosuus (investointikehys)	Rahoitusosuus (korkotuet ja tekninen apu)	Yhteensä maksettu	Maksua pyydetty, maksamatta (*)
Belgia	138 169	28 441	166 610	3 249
Bulgaria	2 660	1 361	4 021	219
Kroatia	1 126	969	2 095	225
Kypros	1 566	750	2 316	112
Tšekki	9 697	4 961	14 658	797
Tanska	77 279	16 633	93 912	1 980
Viro	992	521	1 513	86
Suomi	55 115	12 364	67 479	1 509
Ranska	818 754	159 285	978 039	17 813
Saksa	823 467	173 107	996 574	20 580
Kreikka	50 271	12 130	62 401	1 507
Unkari	9 230	4 295	13 525	615
Irlanti	27 921	7 387	35 308	940
Italia	470 233	104 875	575 108	12 530
Latvia	1 364	709	2 073	116
Liettua	2 248	1 138	3 386	181
Luxemburg	10 395	2 194	12 589	255
Malta	526	253	779	38
Alankomaat	187 913	40 256	228 169	4 777
Puola	24 591	12 537	37 128	2 007
Portugali	39 250	9 557	48 807	1 197
Romania	7 734	4 200	11 934	718
Slovakia	4 231	2 248	6 479	376
Slovenia	3 137	1 507	4 644	225
Espanja	250 314	63 448	313 762	7 932
Ruotsi	102 760	23 561	126 321	2 939
Yhdistynyt kuningaskunta	506 075	120 148	626 223	–
Yhteensä 31.12.2023	**3 721 695**	**828 996**	**4 550 691**	**85 321**
Yhteensä 31.12.2022	**3 701 695**	**548 996**	**4 250 691**	**85 321**

(*) Neuvosto vahvisti 15.11.2023 jäsenvaltioiden rahoitusosuudet, jotka näiden oli maksettava 21.1.2024 mennessä. 31.12.2023 maksamatta oli 85,3 miljoonaa euroa.

17. **Maksetut jäsenvaltioiden rahoitusosuudet**

(tuhatta euroa)

	Euroopan komissio			Yhdistynyt kuningas-kunta	Yhteensä
	AKT	MMA	Yhteensä		
Maksetut jäsenvaltioiden rahoitusosuudet 1.1.2023	–	–	–	–	–
Takaisin saadut varat vuoden 2021 osalta	251 000	7 000	**258 000**	44 386	**302 386**
Takaisin saadut varat vuoden 2022 osalta	236 883	6 732	**243 615**	41 912	**285 527**
Maksetut jäsenvaltioiden rahoitusosuudet 31.12.2023	**487 883**	**13 732**	**501 615**	**86 298**	**587 913**

Siirtosopimuksen mukaisesti vuodesta 2023 alkaen 31. joulukuuta 2027 saakka investointikehyksestä siirretään vuosittain Euroopan komissiolle käytettävissä olevien, AKT-maiden investointikehyksestä takaisin saatujen varojen määrä ja käytettävissä olevien MMA-investointikehyksestä takaisin saatujen varojen määrä. Käytettävissä olevien, AKT-maiden investointikehyksestä takaisin saatujen varojen ohjeellinen määrä on 1 000 miljoonaa euroa, ja käytettävissä olevien MMA-investointikehyksestä takaisin saatujen varojen ohjeellinen määrä on 35 miljoonaa euroa. Lisäksi investointikehyksestä siirretään Yhdistyneelle kuningaskunnalle määrät, jotka vastaavat Yhdistyneen kuningaskunnan osuutta näistä käytettävissä olevista takaisin saaduista varoista. Edellä olevassa taulukossa esitetään jo maksetut takaisin saadut varat.

18. **Sitoumukset ja ehdolliset velat**

(tuhatta euroa)

	31.12.2023	31.12.2022
Sitoumukset		
Nostamattomat lainat	883 092	1 671 851
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit, joista on tehty sitoumus mutta ei suoritusta	297 534	411 172
Käyttöön otetut vakuudet	985	–
Korkotuet ja tekninen apu	422 758	441 630
Ehdolliset velat		
Allekirjoitetut vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön	46 764	49 378
Sitoumukset ja ehdolliset velat yhteensä	**1 651 133**	**2 574 031**

19. **Korkotuotot ja -kulut ja vastaavat tuotot ja kulut**

Korkotuotot ja vastaavat tuotot muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Käteisvarat ja muut rahavarat	36 668	1 999
Lainat ja ennakkomaksut	95 137	82 162

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Korkotuet	10 029	9 625
Rahoitusvarat	3 584	–
Johdannaissopimukset	2 918	–
Korkotuotot ja vastaavat tuotot yhteensä	**148 336**	**93 786**

Korkokulut ja vastaavat kulut muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Johdannaissopimukset	–	– 5 080
Rahoitusvarat	–	– 399
Korkokulut ja vastaavat kulut yhteensä	–	**– 5 479**

20. **Palkkiotuotot ja -kulut**

Palkkiotuotot muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Palkkiot lainoista ja ennakkomaksuista	1	42
Palkkiot vakuuksista	24	469
Palkkiotuotot yhteensä	**25**	**511**

Palkkiokulut muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista kolmansille osapulille maksetut palkkiot	– 62	– 761
Palkkiokulut yhteensä	**– 62**	**– 761**

21. **Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos**

Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos muodostuu pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Nettotulot	130	35
Osinkotuotot	6 555	15 225
Käyvän arvon nettomuutos	– 15 142	9 172
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos	**– 8 457**	**24 432**

22. **Nettotulos valuuttaoperaatioista**

Valuuttaoperaatioiden nettotuloksen tärkeimmät osatekijät ovat seuraavat:

(tuhatta euroa)

	1.1.2023–31.12.2023	1.1.2022–31.12.2022
Valuuttapositioiden uudelleenarvostus		
Käteisvarat ja muut rahavarat	– 123	6 687
Johdannaissopimukset	86 071	– 194 033
Lainat ja ennakkomaksut	– 89 458	50 951
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	– 30 026	25 464
Muut	3 479	– 934
Valuuttapositioiden uudelleenarvostus yhteensä	**– 30 057**	**– 111 865**
Valuuttaswapien toteutuneet tulokset (suojauskustannukset)	**– 37 828**	**– 28 239**
Nettotulos valuuttaoperaatioista	**– 67 885**	**– 140 104**

23. **Yleiset hallintokulut**

Yleiset hallintokulut ovat menoja, joita EIP:lle aiheutuu investointikehyksen hallinnoinnista. Näistä kuluista vähennetään tuotot vakiomääräisistä arviointipalkkioista, jotka EIP veloittaa suoraan investointikehyksen tuensaajilta.

Yleiset hallintokulut olivat 31. joulukuuta 2023 yhteensä – 29,7 miljoonaa euroa (31. joulukuuta 2022: – 33,6 miljoonaa euroa).

24. **Osallistuminen konsernitilinpäätökseen sisältymättömiin strukturoituihin yhteisöihin (tuhansina euroina)**

Strukturoidun yhteisön määritelmä

Strukturoitu yhteisö on rakennettu siten, etteivät äänioikeudet tai vastaavanlaiset oikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä, kenellä on määräysvalta yhteisössä. Strukturoidulla yhteisöllä on IFRS 12:n mukaan usein joitakin seuraavassa luetelluista piirteistä:

— rajoitetut toiminnot

— kapea-alainen ja hyvin määritelty tavoite, kuten verotehokkaan vuokrasopimuksen järjestäminen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan harjoittaminen, pääoma- tai rahoituslähteen järjestäminen yhteisölle tai sijoitusmahdollisuuksien tarjoaminen sijoittajille siirtämällä strukturoidun yhteisön varoihin liittyvät riskit ja edut sijoittajille

— riittämätön pääoma, jotta strukturoitu yhteisö pystyisi rahoittamaan toimintonsa ilman huonommassa etuoikeusasemassa olevaa taloudellista tukea

— rahoitus, joka tapahtuu käyttäen useita sopimuksella toisiinsa liitettyjä, sijoittajille kohdistettuja instrumentteja, jotka muodostavat luottoriskin tai muun riskin keskittymiä (siivut).

Konsernitilinpäätökseen sisältymättömät strukturoidut yhteisöt

Konsernitilinpäätökseen sisältymättömät strukturoidut yhteisöt ovat sellaisia strukturoituja yhteisöjä, jotka eivät ole investointikehyksen määräysvallassa, ja niihin kuuluvat myös osuudet konsernitilinpäätökseen sisältymättömissä strukturoiduissa yhteisöissä.

Strukturoiduissa yhteisöissä olevat osuudet:

Osuus määritellään IFRS 12:ssa laajalti siten, että sillä tarkoitetaan sopimukseen perustuvaa tai sopimukseen perustumatonta osallisuutta, jonka seurauksena raportoiva yhteisö altistuu toisen yhteisön tuloksesta johtuvan tuoton vaihtelulle. Esimerkkejä tällaisista osuuksista ovat muun muassa oman pääoman ehtoisten osuuksien hallussapito ja muut osallisuuden muodot, kuten rahoituksen tarjoaminen, maksuvalmiustuki, lisävakuusjärjestelyt, sitoumukset ja vakuudet muille yhteisöille. Raportoivalla yhteisöllä ei IFRS 12:n mukaan välttämättä ole osuutta toisessa yhteisössä pelkästään tyypillisen asiakas-tavarantoimittaja-suhteen perusteella.

Jäljempänä olevassa taulukossa on esitetty tietoja strukturoiduista yhteisöistä, joita ei sisällytetä konsernitilinpäätökseen mutta joissa investointikehyksellä on osuus.

Strukturoidun yhteisön tyyppi	Luonne ja tarkoitus	Investointikehyksen osuus yhteisössä
Hankerahoitus – lainananto erillisyhtiöille	Hankerahoitustoimet ovat transaktioita, joissa investointikehyksen velanhoito perustuu sellaisen lainanottajan maksuihin, jonka ainoana tai pääasiallisena tulonlähteenä on yksi omaisuuserä tai rajattu määrä omaisuuseriä, jotka se rahoittaa kyseisellä lainalla, tai muut olemassa olevat omaisuuserät, jotka on sopimuksen perusteella liitetty hankkeeseen. Hankerahoitus toteutetaan usein erillisyhtiön kautta.	Maksettu nettomäärä Korkotuotot
Riskipääomatoimet	Investointikehyksestä osoitetaan rahoitusta pääomasijoitus- ja sijoitusrahastoihin. Pääomasijoitusrahastot ja sijoitusrahastot kokoavat ja hallinnoivat sellaisten sijoittajien varoja, jotka haluavat tehdä pääomasijoituksia runsaasti kasvupotentiaalia omaaviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tai rahoittaa infrastruktuurihankkeita.	Sijoitukset pääomasijoitusyhteisön liikkeeseen laskemiin osuuksiin/ osakkeisiin Osinkotuottoina saadut osingot

Seuraavassa taulukossa on esitetty sellaiset investointikehyksen konsernitilinpäätökseen sisällyttämättä jätetyt strukturoidut yhteisöt (kirjanpitoarvo), joissa kehyksellä oli osuus tilinpäätöspäivänä, sekä suurin mahdollinen tappio, joka kehykselle voi näistä yhteisöistä aiheutua. Suurin mahdollinen tappio sisältää kirjanpitoarvot ja kyseeseen tulevat maksamatta olevat sitoumukset.

		31.12.2023		31.12.2022	
Strukturoidun yhteisön tyyppi	Kuvaus	Kirjanpito-arvo	Suurin tappio	Kirjanpito-arvo	Suurin tappio
Pääomasijoitusrahastot	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	693 042	725 781	684 564	1 091 122
Yhteensä		**693 042**	**725 781**	**684 564**	**1 091 122**

Investointikehys ei anna strukturoiduille yhteisöille muuta tukea kuin kulloisenkin rahoituksen.

25. **Vaikuttavan rahoituksen väline (tuhatta euroa)**

AKT–EU-ministerineuvosto hyväksyi kesäkuussa 2013 uuden rahoituspöytäkirjan yhdettätoista Euroopan kehitysrahastoa (EKR) varten. Kyseinen pöytäkirja kattaa vuodet 2014–2020.

Investointikehyksen yhteyteen perustettiin samalla uusi 500 miljoonan euron rahoitusväline, ns. vaikuttavan rahoituksen väline. Tämän välineen ansiosta investointikehyksestä voidaan tukea hankkeita, joilla on todennäköisesti merkittävä vaikutus kehitykseen, ja kattaa tällaisiin investointeihin liittyvät tavanomaista suuremmat riskit. Nämä määrärahat tarjoavat mahdollisuuden parantaa lainanantoa yksityiselle sektorille seuraavassa lueteltujen investointien kautta:

Sosiaalivaikutteiset osakerahastot – uusi sijoitusmuoto, jossa rahastonhoitajat keskittyvät osakerahastojensa sijoitusstrategioissa sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien ongelmien helpottamiseen mutta pyrkivät samalla varmistamaan kestävyyden sekä rahaston että kohdeyritysten tasolla.

Lainat rahoituksen välittäjille – (esim. mikroluottolaitokset, paikalliset pankit ja luotto-osuuskunnat) tällaiset välittäjät toimivat sellaisissa AKT-maissa, joille EKP ei nykyisten luottoriskiohjeidensa mukaan voi tarjota rahoitusta (etenkään paikallisena valuuttana) muun muassa suuren maariskin, valuutan epävakauden tai hinnoittelua koskevien vertailuarvojen puuttumisen vuoksi. Tällaisten lainojen tärkeimpänä tavoitteena on rahoittaa hankkeita, joilla on suuri vaikutus kehitykseen. Tavoitteena on tukea etenkin mikro- ja pienyrityksiä sekä maataloushankkeita, jotka eivät yleensä voi saada rahoitusta investointikehyksestä.

Riskinjakoa helpottavat välineet – nämä ovat suuririskisimmän osan takauksia, joilla helpotetaan EIP:n ja paikallisten rahoituksen välittäjien (lähinnä liikepankkien) yhdessä toteuttamia riskinjakotoimia. Näistä toimista hyötyvät rahoituksen puutteesta kärsivät pk-yritykset ja pienet hankkeet, jotka täyttävät vaikuttavan rahoituksen myöntämiskriteerit tilanteessa, jossa pk-yrityksille ja pienille hankkeille tarkoitetun rahoituksen markkinoilla on todettu olevan puutteita. Suuririskisin osa on tarkoitus strukturoida siten, että se on vastatakauksena ylimmän etuoikeusluokan lainojen takauksille, jotka ovat EIP:n (osana investointikehystä) ja muiden kansainvälisten rahoituslaitosten ja/tai kehitysrahoituslaitosten rahoittamia. Näin saadaan aikaan huomattava vipuvaikutus.

Suora rahoitus – vieraan tai oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden kautta tarjottava rahoitus hankkeille, joiden toteuttajina ovat kokeneet ja hyvämaineiset tahot ja joilla on merkittävä vaikutus kehitykseen mutta joiden tapauksessa tappioita odotetaan kuitenkin syntyvän tavanomaista enemmän ja sijoitettujen varojen takaisin saaminen saattaa olla vaikeaa (oman pääoman ehtoisen sijoituksen riski, johon liittyy tavanomaista suurempi odotettu tappio). EIP soveltaa välineessä tiukkoja valinta- ja tukikelpoisuuskriteerejä, koska kyseeseen tulevat hankkeet eivät merkittävästä kehitysvaikutuksestaan huolimatta täyttäisi hyväksyttäviä rahoituskriteerejä (ts. vähäiset odotukset sijoitettujen varojen takaisin saamisesta tai tappioiden kattamisesta koroilla ja/tai oman pääoman tuotoilla).

Vaikuttavan rahoituksen väline mahdollistaa rahoituksen tarjoamisen uusilla aloilla, kuten terveyden, koulutuksen, maatalouden ja elintarviketurvan aloilla, sekä uusien ja innovatiivisten riskinjakovälineiden kehittämisen. Vuonna 2016 vaikuttavan rahoituksen välineen rahoituskapasiteetti kasvoi 800 miljoonaan euroon, minkä seurauksena välineestä tuli osittain uudistuva.

Vaikuttavan rahoituksen väline on rahoituksen ja kirjanpidon näkökulmasta osa investointikehyksen salkkua, ja sitä koskevat tiedot esitetään investointikehyksen tilinpäätöslaskelmissa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty kirjanpitoarvot ja sidotut mutta maksamatta olevat määrät omaisuuseräryhmittäin:

Vaikuttavan rahoituksen välineestä tehdyn investoinnin tyyppi	Kuvaus	Arvostus	Kirjanpito-arvo 31.12.2023, brutto	Tappioita koskevilla vähennyserillä / käyvällä arvolla oikaistu määrä 31.12.2023	Kirjanpito-arvo 31.12.2023	Maksamatta oleva määrä 31.12.2023	Taseen ulkopuolisilla odotettavissa olevilla luottotappioilla oikaistu määrä 31.12.2023
Lainat rahoituksen välittäjille	Lainat ja ennakkomaksut	Hankintamenoon arvostettavat	73 423	– 1 522	71 901	7 749	– 334
Suorat lainatoimet	Lainat ja ennakkomaksut	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	152 155	– 58 759	93 396	68 288	-

Vaikuttavan rahoituksen välineestä tehdyn investoinnin tyyppi	Kuvaus	Arvostus	Kirjanpito-arvo 31.12.2023, brutto	Tappioita koskevilla vähennyserillä / käyvällä arvolla oikaistu määrä 31.12.2023	Kirjanpito-arvo 31.12.2023	Maksamatta oleva määrä 31.12.2023	Taseen ulkopuolisilla odotettavissa olevilla luottotappioilla oikaistu määrä 31.12.2023
Sosiaalivaikutteiset osakerahastot	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	110 572	9 936	120 508	58 572	-
Suorat pääomaomistukset	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	58 889	41 490	100 379	14	-
Riskinjakoa helpottavat välineet	Käyttöön otetut vakuudet	Suurempaan arvostusperusteeseen perustuva menetelmä (*)	-	-	-	44 264	-
Yhteensä			**395 039**	**– 8 855**	**386 184**	**178 887**	**– 334**

(*) Lisätietoja on liitetiedon 2.4.3 myöhempää arvostamista koskevassa osassa.

Vaikuttavan rahoituksen välineestä tehdyn investoinnin tyyppi	Kuvaus	Arvostus	Kirjanpito-arvo 31.12.2022, brutto	Tappioita koskevilla vähennyserillä / käyvällä arvolla oikaistu määrä 31.12.2022	Kirjanpito-arvo 31.12.2022	Maksamatta oleva määrä 31.12.2022	Taseen ulkopuolisilla odotettavissa olevilla luottotappioilla oikaistu määrä 31.12.2022
Lainat rahoituksen välittäjille	Lainat ja ennakkomaksut	Hankintamenoon arvostettavat	79 778	– 3 454	76 324	64 345	– 632
Suorat lainatoimet	Lainat ja ennakkomaksut	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	104 709	– 45 224	59 485	67 215	-
Sosiaalivaikutteiset osakerahastot	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	94 385	23 802	118 187	79 393	-
Suorat pääomaomistukset	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	59 429	26 939	86 368	14	-
Riskinjakoa helpottavat välineet	Käyttöön otetut vakuudet	Suurempaan arvostusperusteeseen perustuva menetelmä (*)	-	-	-	46 878	-
Yhteensä			**338 301**	**2 063**	**340 364**	**257 845**	**– 632**

(*) Lisätietoja on liitetiedon 2.4.3 myöhempää arvostamista koskevassa osassa.

EIP soveltaa yleisen valtuutuksen mukaisia riskiperiaatteita vaikuttavan rahoituksen välineen suoriin lainatoimiin (lukuun ottamatta lainoja rahoituksen välittäjille) EIP:n luotto- ja pääomariskiä koskevien suuntaviivojen mukaisesti ja seuraa vaikuttavan rahoituksen välineen suoriin lainaoperaatioihin liittyvää riskiä ja raportoi siitä käyvän arvon perusteella. Menetelmän mukaan EIP tekee laadullisen riskinarvioinnin, jonka tarkoituksena on arvioida sijoitusperusteiden asianmukaisuutta ja sitä, ovatko tällaiset operaatiot todennäköisesti liiketoiminnallisesti kannattavia.

26. **Lähipiiriä koskevat tiedot**

Investointikehyksessä EIP on määritetty standardin IAS 24 yhteydessä lähipiiriin kuuluvaksi tahoksi, koska EU:n jäsenvaltiot ovat valtuuttaneet EIP:n hallinnoimaan investointikehystä sovellettavan oikeudellisen kehyksen säännösten mukaisesti, mukaan lukien investointikehyksen toimien seuranta, kunnes kaikki määrät on maksettu takaisin, ja EIP tarjoaa johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palveluja (EIP:n hallitus ja EIP:n tarkastuskomitea). Tältä osin EIP:llä on oikeus periä takaisin investointikehyksen hallinnoinnista aiheutuneet todelliset kulut. Näistä kuluista vähennetään tuotot vakiomääräisistä arviointipalkkioista, jotka EIP veloittaa suoraan investointikehyksen tuensaajilta. Lisätietoja korvauksista on liitetiedossa 23.

27. **Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat**

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut sellaisia tilinpäätökseen olennaisesti vaikuttavia tapahtumia, jotka edellyttäisivät 31. joulukuuta 2023 annetun tilinpäätöksen muuttamista tai tiedon ilmoittamista siinä.

EIP jatkaa Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäykseen ja sen laajempiin taloudellisten seurauksiin liittyvän tilanteen tiivistä seuraamista osana tapahtuma-arviointia.